

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ

153 üncü Birleşim

Persembe

21 Temmuz 1983 Salı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa		Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	464	3. — 8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Tür-	
II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	464	kiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa	
1. — Kültür ve Tabiat Varlıklarını Ko-		Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun	
ruma Kanunu Tasarısının Danışma Meclisince		Teklifinin Danışma Meclisince Kabul Olunan	
Kabul Olunan Metni ve Millî Güven-		Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe -	
lik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D.		Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 2/52;	
Meclisi : 1/108; M.G. Konseyi : 1/516) (D.		M.G. Konseyi : 2/123) (D. Meclisi S. Sayısı :	
Meclisi S. Sayısı : 348; M.G. Konseyi S. Sa-		367; M.G. Konseyi S. Sayısı : 593 ve 593'e 1	
yısı : 620)	464:503	inci Ek)	510:512
2. — 18.12.1982 Tarihli ve 2761 Sayılı 1983		4. — Öğrencilerle İlgili Bazı Basılı Evra-	
Mali Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde		kın Millî Eğitim Bakanlığınca Hazırlanması,	
Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarı-		Bastırılması ve Satılması Hakkında Kanun	
sının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni		Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan	
ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Ko-		Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Ko-	
misyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/695; M.G.		misyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/643; M.G.	
Konseyi : 1/541) (D. Meclisi S. Sayısı : 465;		Konseyi : 1/537) (D. Meclisi S. Sayısı : 373;	
M.G. Konseyi S. Sayısı : 621)	504:510	M.G. Konseyi S. Sayısı : 619)	512:514

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

28 Haziran 1983 Salı

1.6.1981 Tarihli ve 2467 Sayılı Türk Kanunu Medenisi ile İlgili Çalışmalar Yapmak Üzere Komisyon Kurulması Hakkında Kanunun 2 nci Maddesinin Son Fıkrasının Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı. (1/540) (S. Sayısı : 618) kabul edildi.

Gelecek toplantının yapılacağı gün ve saatin sonradan tespit edileceği belirtilerek birleşime saat 14.50'de son verildi.

Necip TORUMTAY
Orgeneral
Millî Güvenlik Konseyi
Genel Sekreter Yrd.

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.05

BAŞKAN : Kenan EVREN (Cumhurbaşkanı, Genelkurmay ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (Genelkurmay Başkanı ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Millî Güvenlik Konseyinin 153 üncü Birleşimini açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/108; M. G. Konseyi : 1/516) (D. Meclisi S. Sayısı : 348; M. G. Konseyi S. Sayısı : 620) (1)*

BAŞKAN — Gündemimize göre kanun tasarı ve tekliflerinin görüşmelerine başlıyoruz.

(1) 620 S. Sayılı Basmayazı Tutanağa eklidir.

Birinci sırada, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu yer alıyor.

Bu rapor 620 Sıra Sayısı ile basılıp dağıtılmıştır. İhtisas Komisyonu Sözcüsü, Sayın Bakan ve ilgililer yerlerini aldılar.

Kanun tasarısının tümü üzerinde görüşme açıyorum.

Söz almak isteyen var mı?

Komisyon sözcüsünün kısa bir açıklaması olacak mı?

Buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, yüksek malumları, arz ettiğimiz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanun Tasarısı 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu, 5805 sayılı Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine Dair Kanun ile 7463 sayılı Hususi Şahıslara Ait Eski Eserlerle Tarihî Abidelerin İstimlaki Hakkında Kanunu yürürlükten kaldırarak, bu Kanunlardaki korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarıyla ilgili hükümleri bir araya derleyip toparlamakta ve bir mevzuat toparlaması yapmaktadır.

Bu tasarı ile; korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarıyla ilgili uygulama, kontrol ve koordinasyon güçlüklerini azaltmak; Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun kuruluş, görev ve yetkilerini yeniden düzenlemek; biraz önce arz ettiğim gibi üç ayrı kanunda yer alan hükümleri bir kanun içerisinde toplamak; yeni kurulacak bölge kurullarıyla bölgesel uygulamaları kolaylaştırmak ve karar alma zamanını azaltmak amaçlanmıştır.

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Tümü üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci maddeyi okutuyorum :

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; korunmaya değer taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili tanımları belirlemek, yapılacak işlem ve faaliyetleri düzenlemek, bu konuda gerekli ilke ve uygulama kararlarını alacak teşkilatın kuruluş ve görevlerini tespit etmektir.

BAŞKAN — 1 inci madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı? Yok.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hükümleri kapsar.

BAŞKAN — Bu madde bence yeterli değil. «Kapsam»dan kasıt, hangi teşkilleri kapsıyor, kimlerden oluşuyordur. Hükümleri «Amaç» bölümünde koyduk, ama «İlgili şunu, şunu, şunu kapsar» diyecektik.

ORAMİRAL NEJAT TÖMER — «İlgili bütün müesseseleri kapsar» dememiz gerekir.

BAŞKAN — Bu maddenin son kısmını «kültür ve tabiat varlıklarının korunması ile görevlendirilen ilgili bütün kurum ve teşkilleri kapsar» şeklinde düzenlemek gerekir.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Şöyle de düzenleyebiliriz : «... ilgili hükümleri ve bu konu ile ilgili diğer kuruluşları kapsar.»

Yani, her ikisi de olabilir, beraberce de olabilir.

BAŞKAN — Daha önce görüştüğümüzde bu madde böyle miydi?

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Daha önce görüşlerinize sunduğumuz metin, «Korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları bu kanun hükümlerine tabidir» şeklinde idi. Kapsam maddesi olduğu için son kısmını «hükümleri kapsar» olarak düzeltmiştik.

BAŞKAN — Kastımız, şu kanun içindekiler neyi kapsar değil, hangi teşkilleri ilgilendirir.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — İlgili hükümleri ve bu hükümleri icra edecek olan kuruluşları da kapsamaması gerekir.

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — «Bunlarla ilgili kurum ve kuruluşları kapsar» şeklinde ilave edebiliriz.

BAŞKAN — Evet, onu öyle okuyalım.

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Cumhurbaşkanım maddenin, «... ilgili hususları ve bunlarla ilgili kurum ve kuruluşları kapsar» şeklinde olması lazım; yani «İlgili hükümleri» yerine, ilgili hususları» ibaresinin konması lazım.

ORGENERAL NEOP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Maddenin bu kısmına, kurum ve kuruluşların sorumluluklarını da ilave etmek lazım.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Evet, bu kısmın, «bunlarla ilgili kurum ve kuruluşların sorumluluklarını» şeklinde olması lazım.

BAŞKAN — Maddeye, «kişilerin» kelimesini koyup şöyle düzenlemek lazım; «Bu kanun; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hususları ve bunlarla ilgili kurum, kuruluş ve kişilerin görev ve sorumluluklarını kapsar». Kişiler de, yani vatandaşlar da var.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — «İlgili kişiler» diyor, vatandaşların hepsi, aslında belki onlar da var. Yalnız burada «ilgili» lafı deyince, olmaması lazım.

BAŞKAN — «İlgili kurum, kuruluş ve kişilerin» diyor; ilgili kişi kim? Evin içinde oturuyor, ona vermişiz ve «sen burayı koruyacaksın» demişiz; o kişi, kuruluş değil o.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Şöyle de olabilir Sayın Cumhurbaşkanım: «Gerçek ve tüzelkişilerin, görev ve sorumluluklarını kapsar»

Hukukçu arkadaşımız böyle olabileceğini, daha kısa olabileceğini belirttiler.

BAŞKAN — Evet, bu daha iyi.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Efendim, 1 inci maddeyi geçtik, kanunlaştı; ama şimdi 2 nci maddeyi okuyunca 1 inci maddenin kulağı tırmalayan tarafı olduğunu gördüm.

Şöyle: 1 inci maddenin «Bu kanunun amacı; korunmaya değer taşınır ve taşınmaz kültür...» kısmındaki «değer» kelimesi buraya gitmiyor; ama 2 nci maddedeki, «korunması gerekli taşınır ve taşınmaz» ibaresi de 1 inci maddedekinin aynısı; yani amaçla kapsam maddesi aynı.

Eğer uygun görürseniz 1 inci maddeyi, «Bu kanunun amacı; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili» şeklinde değiştirelim, yahut da 2 nci maddeyi değiştirelim.

BAŞKAN — «Korunmaya değer mahiyetteki»

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Öyle de olabilir. O zaman bu kapsam maddesini de ona göre düzeltmek lazım. Çünkü «kapsam» ile «amaç» birbirini tamamlayan hususlardır.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Paralellik açısından aynı anlamı zaten düşünmüştük Sayın Cumhurbaşkanım. Gerekli tensiplerinizi olursa 1 inci madde de aynı anlamda düzenlenebilir.

BAŞKAN — «Korunması gerekli» şeklinde mi? TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet efendim.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Evet efendim, «korunması gerekli» yani «korunmaya değer».

BAŞKAN — Evvela 2 nci maddeyi okutuyorum : «Kapsam»

MADDE 2. — Bu Kanun; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hususları ve bunlarla ilgili gerçek ve tüzelkişilerin görev ve sorumluluklarını kapsar.»

BAŞKAN — Son okunan 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim? Yoktur.

2 nci maddeyi son okunan değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Hava Kuvvetleri Komutanımız Orgeneral Şahinkaya'nın 1 inci maddenin tekriri müzakeresi hususunda bir teklifi var.

Bu tekriri müzakere teklifini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddede, «Bu kanunun amacı; korunmaya değer», 2 nci maddede ise «Bu kanun; korunması gerekli» dedik. İki maddenin de birbirine paralel olması için 1 inci maddenin de, «Bu kanunun amacı; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile» diye devam etmesi; yani «değer» kelimesinin, «gerekli» şeklinde düzeltilmesi isteniyor, değil mi?

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Evet efendim.

BAŞKAN — Bu teklif üzerinde söz almak isteyen var mı efendim? Yoktur.

O halde bu teklifi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

O takdirde, 1 inci madde «Bu kanunun amacı; korunması değer» değil, «Bu kanunun amacı; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili tanımları belirlemek...» diye devam ediyor.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Sayın Cumhurbaşkanım affedersiniz, gözümüzden bir şey kişilerin görev ve sorumluluklarını» diyor. «Görev» kaçtı galiba. Şurada aynı şeyi tekrar etmiş olmuyor muyuz?

1 inci maddede, «ilke ve uygulama kararlarını alacak teşkilatın kuruluş ve görevlerini» ibaresi var.

2 nci maddede aynı hususta. «İlgili gerçek ve tüzel kişilerin görev ve sorumluluklarını» diyor «Görev» kelimesini iki defa tekrar ediyoruz.

BAŞKAN — 1 inci maddede «teşkilat ve kuruluş» söz konusu, 2 nci maddede ise, «gerçek ve tüzel kişiler» söz konusu olduğu için tekrar ediyoruz. Zaten amaç da o; yani herkesi kapsıyor.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen tanımlar ve kısaltmalar şunlardır :

a) Tanımlar :

(1) «Kültür varlıkları»; tarih öncesi ve tarihî devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklardır.

(2) «Tabiat varlıkları»; jeolojik devirlerde, tarih öncesi ve tarihî devirlere ait olup ender bulunmaları veya özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gerekli, yer üstünde, yer altında veya su altında bulunan değerlerdir.

(3) «Sit»; tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimarî ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, önemli tarihî hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri korunması gerekli alanlardır.

(4) «Korunma» ve «Korunma»; taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında muhafaza, bakım, onarım, restorasyon, fonksiyon değiştirme işlemleri; taşınır kültür varlıklarında ise muhafaza, bakım, onarım ve restorasyon işleridir.

(5) «Korunma alanı»; taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının muhafazaları veya tarihî çevre içinde korunmalarında etkinlik taşıyan korunması zorunlu olan alandır.

(6) «Değerlendirme»; kültür ve tabiat varlıklarının teşhiri, tanzimi ve bilimsel yöntemlerle tanıtılmasıdır.

b) Kısaltmalar :

(1) «Yüksek Kurul»; «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu»nu,

(2) «Bölge Kurulu»; «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulu»nu, ifade eder.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum :

Haber verme zorunluluğu

MADDE 4. — Taşınmaz ve taşınır kültür ve tabiat varlıklarını bulanlar, malik oldukları veya kullandıkları arazinin içinde kültür ve tabiat varlığı bulunduğunu bilenler veya yeni haberdar olan malik ve zilyetler, bunu en geç üç gün içinde, en yakın müze müdürlüğüne veya köyde muhtara veya diğer yerlerde mülki idare amirlerine bildirmeye mecburdurlar.

Bu gibi varlıklar, askerî garnizonlar ve yasak bölgeler içinde bulunursa, usulüne uygun olarak üst komutanlıklara bildirilir.

Böyle bir ihbarı alan muhtar, mülki amir veya bu gibi varlıklardan doğrudan doğruya haberdar olan ilgili makamlar, bunların muhafaza ve güvenlikleri için gerekli tedbirleri alırlar. Muhtar, aynı gün alınan tedbirlerle birlikte durumu en yakın mülki amire, mülki amir ve diğer makamlar ise son gün içinde, yazı ile en yakın müze müdürlüğü ile Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirir.

Ihbarı alan Bakanlık ve müze müdürü bu Kanun hükümlerine göre, en kısa zamanda gerekli işlemleri yapar.

BAŞKAN — Bu maddeden evvelki maddelerde «taşınır ve taşınmaz» dedik. Bu 4 üncü maddede ise, «taşınmaz ve taşınır» diyoruz. Niçin böyle acaba? Aslında hep böyle «taşınır ve taşınmaz» dedik, herhalde burada ters yazılmış.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — 3 üncü maddenin, «Korunma alanı» fıkrasında da var efendim.

BAŞKAN — Ama, «Korunma alanı»nda, «taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının muhafazaları» söz konusu; yalnız taşınmaz varlıklar söz konusu.

Bu şekilde ilk defa burada geçti, başka bir yerde geçmedi.

4 üncü maddeyi, «Taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını bulanlar» şeklinde düzeltelim. Aslında mühim bir şey değil; ama maddenin birisinde «taşınır ve taşınmaz» birisinde de «taşınmaz ve taşınır» şeklinde olmaz.

Son fıkradan evvel, «on gün içinde yazı ile en yakın müze müdürlüğü ile Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirir» demiyor. En yakın olan Kültür ve Turizm Bakanlığı değildir. Arada, «ile» olursa, «en yakın olan» tabiri Kültür ve Turizm Bakanlığına da şamil olur. Hatta şöyle yazmak lazımdı: «yazı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına veya en yakın müze müdürlüğüne bildirir.»

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Daha açık olur Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Bu fıkrayı yeni şekliyle bir kere daha okutuyorum:

«Böyle bir ihbarı alan muhtar, mülki amir veya bu gibi varlıklardan doğrudan doğruya haberdar olan ilgili makamlar, bunların muhafaza ve güvenlikleri için gerekli tedbirleri alırlar. Muhtar, aynı gün alınan tedbirlerle birlikte durumu en yakın mülki amire; mülki amir ve diğer makamlar ise on gün içinde, yazı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına ve en yakın müze müdürlüğüne bildirir.»

BAŞKAN — 4 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?

Buyurun.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — 4 üncü maddede haber vermede bir zaman tahdidi koymuşuz; «muhtar, aynı gün», ondan sonra onun bildirdiği makamlar da «on gün içinde bildirir» diyoruz.

Muhtar, mesela, Erzurum'un Çat kazasında, kar bastırdı ve gidemedi, bir günde bu haberi veremedi, sorumlu olacak. Yine o on günü muhafaza etmek kaydıyla beraber ifade edilemez mi?

BAŞKAN — Muhtarın aynı günde bildirme sebebi kıymetli bir eserin kaybolmasını önlemek için, değil mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EV-LİYAĞOLU — Evet, Sayın Cumhurbaşkanım.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Ama bildiremedi?..

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EV-LİYAĞOLU — Sayın Cumhurbaşkanım, geç bildiriyorlar, yakalandığı zaman «bildirecektik» diyorlar. Bunu önlemek için «muhtar, aynı gün alınan tedbirlerle birlikte durumu en yakın mülki amire bildirir» şeklinde fıkra düzenlendi.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Öyle bir yerdeki, gidemedi?..

BAŞKAN — Gidemezse, telefonla bildirecek veya yazı ile bildirecek, «aynı gün bildirir» diyor, maddede şifahen bildirir diyor mu? O da yazı ile aynı gün bildirecek. «...mülki amire; mülki amir ve diğer makamlar ise on gün içinde, yazı ile en yakın müze müdürlüğü ile Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirir» deyince, muhtar kendisi gitmeyecek, imkânı varsa telgraf çeker, mektup yazar. Maksat «bildirecektim» diyemesin.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Mevcut kanunumuzda, bu on

gündür Sayın Cumhurbaşkanım. Sayın Bakanımın da belirttiği gibi uygulamada çok şeyler olmuş.

BAŞKAN — Yakalanınca «bildirecektim» diyor.

TURİZM VE KÜLTÜR BAKANI İLHAN EV-LİYAĞOLU — Eseri elinde tutuyor, vermiyor, yakalanınca, «beşinci veya onuncu gün verecektim» diyor Sayın Cumhurbaşkanım.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Böyle bir hadise hâkime gider, hâkimin de bu anlayışı çözmesi lazım, bu da hâkime bağlı.

BAŞKAN — Muhtar, eserin korunması için aldığı.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Muhtar kıymetli bir eseri bulur bulmaz ihtiyar heyetini toplayıp «gönderemedim» diye zabıt tutabilir. Bunu akliselim sahibi olan kimse yapabilir.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, Yargıtay üyemiz de böyle mücbir sebeplerle ceza verilmeyeceğini ifade ettiler; hâkim bu konuda takdirini kullanabilir.

BAŞKAN — 4 üncü madde üzerinde başka söz almak isteyen?

Buyurun Sayın Tümer

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Efendim, «ihbarı alan Bakanlık ve müze müdürü bu kanun hükümlerine göre en kısa zamanda gerekli işlemleri yapar» diyor. Bir iş için iki müessese aynı anda iş yapar ve koordinesiz bir şekilde inceleme yaparsa farklı bir sonuç alınmaz mı? İki ayrı ayrı iş yaparlar, Boşuna emek sarf edilmiş olur. Müze müdürü mü, Bakanlık mı birisinin sorumlu olmasında yarar var.

BAŞKAN — Buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, müze zaten (Turizm ve Kültür Bakanlığına bağlı, yüksek malumları. Müze ve Bakanlığın yapacakları, yönetmelikteki talimata göre olacaktır; burada yapılacak işler belli olacak. Genel müdürlük seviyesinde yapılacak işler var, bir de müze seviyesinde yapılacak işler var; bunlar beraber yürütülecek.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — O zaman «Bu kanun hükümlerine göre, ihbarı alan Bakanlık ve müze müdürü uyguladıkları yönetmelik esaslarına göre gerekli işlemlerini yaparlar» demek lazım ki, zaten yaparlar.

BAŞKAN — Sayın Tümer demek istiyor ki, «Bu ihbarı alan Bakanlık ve müze müdürü en kısa zamanda gerekli işlemleri yapar.»

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, tabii

bu kanun hükümlerine göre onlara yapılacak işlemler ilerideki maddelerde belirleniyor -yüksek malumları- o nedenle o işlemleri yaparlar. Ancak bu kanun hükümlerine göre de yine yönetmeliklerin çıkarılması...

BAŞKAN — Tabii yönetmelikler kanuna göre çıkarılır zaten.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet Sayın Cumhurbaşkanım.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Karışıklık yaratmayacaksa mesele yok.

BAŞKAN — Yani müze müdürünün yapacağı iş ayrıdır, Bakanlığın yapacağı iş ayrıdır.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EYLİAĞOLU — Müze müdürü anında oraya gidip bir şey yapar; ama kendini aşan konuyu Bakanlığa bildirecektir. Bakanlık da gerekli işlemleri yapacaktır.

BAŞKAN — 4 üncü madde üzerinde başka söz almak isteyen? Yok.

4 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

Devlet malı niteliği

MADDE 5. — Devlete, kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlar ile özel hukuk hükümlerine tabi gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazlarda varlığı bilinen veya ileride meydana çıkacak olan korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları Devlet malı niteliğindedir.

Özel nitelikleri dolayısıyla ayrı statüye tabi tutulan mazbut ve mülhak vakıf malları bu hükmün dışındadır.

BAŞKAN — 5 inci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

5 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM

Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve

Tabiat Varlıkları

Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları

MADDE 6. — Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları şunlardır:

a) Korunması gerekli tabiat varlıkları ile 19 uncu yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmazlar,

b) Belirlenen tarihten sonra yapılmış olup önem ve özellikleri bakımından Kültür ve Turizm Bakanlığınca korunmalarında gerek görülen taşınmazlar,

c) Sit alanı içinde bulunan taşınmaz kültür varlıkları,

d) Millî tarihimizdeki önemleri sebebiyle zaman kavramı ve tescil söz konusu olmaksızın Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda büyük tarihi olaylara sahne olmuş binalar ve tespit edilecek alanlar ile Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından kullanılmış evler.

Ancak Yüksek Kurulca mimarî, tarihî, estetik, arkeolojik ve diğer önem ve özellikleri bakımından korunması gerekli bulunmadığı karar altına alınan taşınmazlar, korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı sayılmazlar.

Kaya mezarlıkları, yazıt, resimli ve kabartmalı kayalar, resimli mağaralar, höyükler, tümülüsler, ören yerleri, akropol ve nekropoller; kafe, hisar, burç, sur, tarihî kışla, tabya ve istihkâmlar ile bunlarda bulunan sabit silahlar, harabeler, kervansaraylar, han, hamam ve medreseler; kümbet, türbe ve kitabeler; köprüler, su kemerleri, su yolları, sarnıç ve kuyular; koruganlar, tarihî yol kalıntıları, mesafe taşları, eski sınırları belirten delikli taşlar, dikili taşlar; sunaklar, tersaneler, rıhtımlar, tarihî saraylar, köşkler, evler, yalılar ve konaklar; camiler, mescidler, musallalar namazgâhlar; çeşme ve sebiller; imarathane, darphane, şifahane, muvakkithane, simkeşhane, tekke ve zaviyeler; mezarlıklar, hazireler, arastalar, bedestenler, kapalı çarşılar, sandukalar, şiteler, sinagoglar, bazilikalar, kiliseler, manastırlar; külliyyeler, eski anıt ve duvar kalıntıları; freskler, kabartmalar, mozaikler ve benzeri taşınmazlar; taşınmaz kültür varlığı örnekleridirler.

Tarihî mağaralar, kaya sığınaklar; özellik gösteren ağaç ve ağaç toplulukları ile benzerleri; taşınmaz tabiat varlığı örnekleridirler.

BAŞKAN — Bunların içinde «askerî koruganlar» da geçti, onu niye yazdınız buraya? Eğer «korugan» taşınmaz kültür varlığı diye kabul edilirse, onda hiç değişiklik yapamayız. Bir sürü korugan var; Çatalca mevziinde istihkâmlar vesaire. Bazılarını yıkıyoruz, tadilat yapıyoruz. Var mı buna ait bir dayanağınız?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EYLİAĞOLU — Tarihî olması gerekiyor efendim, Erzurum'daki...

BAŞKAN — İstihkâmlardır onlar, korugan değildir onların adı.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Bunların hepsi askerî koruganlar değil de...

BAŞKAN — Ne koruganı?

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Terk edilmiş olabilir efendim.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Efendim, eskiden korugan diye bir şey yoktu ki; kaleler vardı.

BAŞKAN — Evet, kaleler vardı; zaten onu saydık.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Korugan İkinci Cihan Harbinden sonra yapılanlardır.

BAŞKAN — Evet, onlara verilen isimlerdir.

Şimdi, onun altındaki satırda, «tersaneler, rıhtımlar, tarihî saraylar, köşkler, evler, yalılar» dedik. Buradaki «evler» nasıl evler; «tarihî evler» mi? Şayet «tarihî evler» ise, buradaki «tarihî» sözcüğü yalnız saraylara ait. «Tarihî saraylar, köşkler,» tarihî köşk değil «evler»; yani «tarihî saray, köşk ve evler, yalılar» desek olur. Ama hepsini virgül ile ayırınca nasıl ev olduğu anlaşılıyor.

ORGENERAL SEDAT CELASUN — Onların hepsi «sit» kavramı içine giriyor efendim.

BAŞKAN — Şimdi, onu şöyle yazmak lazım : «Rıhtımlar» dan sonra, «tarihî saray, köşk, ev, yalı ve konaklar.»

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Tabii, tarihî ve sanat değeri olanlar.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Efendim izin verirseniz, «korunması gerekli»...

BAŞKAN — Evet, o var. Bir de «hazire» var, bu nedir?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Duvarla çevrilmiş mezarlıklar kastediliyor efendim.

BAŞKAN — Ondan evvel «mezarlık» var?..

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Hayır efendim, bu duvarla çevrilmiş sinlik, mezarlık. Yüksek malumlarınız, bir mezarlık vardır, duvarla çevrilmemiştir; bunlar etrafı duvarla çevrilmiş olanlardır.

BAŞKAN — Sonra, «mezarlıklar» dedik; peki bütün mezarlıkları «tarihî kültür varlığı» kabul edersek, hiçbir şehirde, bir mezarlığı bir daha nakledemeyiz. Halbuki, mezarlık zamanla şehir içinde kalıyor, belediye kararıyla naklediliyor, sahiplerine ilan yapılıyor; «Gelin ölülerinizi alın, artık bu mezarlık kalacak» deniyor.

KEMAL GÖKÇE (Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim, bu ifadeleri tek başına ele almamak gerekiyor; madddenin başından itibaren ele almak gerekiyor. Bunların içinden 19 uncu yüzyıldan evvel olanlar zaten tarihî oluyorlar, 19 uncu yüzyıldan sonra olanlar da Kurul tarafından tescil edilmiş olanlardır.

Şimdi, bunlara ait örnekler veriliyor. Mesela, «ev» i bu mevzu için ele alalım. «Ev» 19 uncu yüzyıldan evvel ise, zaten korunması gereklidir; 19 uncu yüzyıldan sonra ise, Anıtlar Kurulunun yapacağı tescile göre «tarihî» dir. O bakımdan, burada «tarihî» dir veya «değildir» lafından çok, ele alınması gereken örneklerdir.

BAŞKAN — Evet, burada «taşınmaz kültür varlığı örnekleridirler» diyor; yani bunlar birer örnektir. İlla bunlar «tarihî» lik kapsamına alınacak manasını taşıyor.

KEMAL GÖKÇE (Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Evet efendim.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Tabii, 19 uncu yüzyıldan sonra ise zaten öyle değildir Sayın Cumhurbaşkanım; ayrıca karar alınacak nasıl olsa.

BAŞKAN — «Koruganları» silelim diyorum ben. «Korugan İkinci Cihan Harbi içerisinde yapılan şeyler; onlara verilir «korugan» ismi, askerî yapılar du koruganlar.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, zaten 19 uncu yüzyıl içinde yapıldı ise...

BAŞKAN — Onun ismi «korugan» değildi ki o zaman.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — «Tabya» idi eski tabiri.

BAŞKAN — Evet, «tabyalar»; «tabyalar» geçmedi değil mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — İkinci satırda, «tabya ve istihkamlarla» tabiri var efendim.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — «Korugan» kelimesi tamamen yenidir.

BAŞKAN — Tamam, «tabya ve istihkamlar» diyor; «koruganlar» tabirini çıkaralım.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Belki bundan yüz sene sonra «koruganlar» da tarihî eser olabilir.

BAŞKAN — Zaten askerî hükümler onu saklar.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Efendim, kaya mezarlığı ile diğer mezarlıklar arasında fark var mıdır?

BAŞKAN — Amasya'daki gibi kayalara oyularak yapılan mezarlar.

Evet, şimdi anlaşıldı; bunlar örnek.

Son paragraftaki, «Tarihî mağaralar, kaya sığınaklar; özellik gösteren ağaç ve ağaç toplulukları ile

benzerleri» de tabiat varlıkları örnekleri; hepsi değil yani, bunlar örnektir.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — «bir kısım örnekleridirler» demek olmaz mı efendim? Bundan başka bir örnek yokmuş gibi bir hava olmasın. Bilhassa ikinci paragraf, «Tarihî mağaralar, kaya sığınaklar; özellik gösteren ağaç ve ağaç toplulukları ile benzerleri; taşınmaz tabiat varlığının bir kısım örnekleridirler.»

BAŞKAN — Yani daha başka da çıkabilir.

«Taşınmaz kültür varlığı bir kısım örnekleridirler.»

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, «örneklerindendir» desek biraz daha iyi olur.

BAŞKAN — Daha iyi.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Yukarıdakini de aynı yazmak lazım.

BAŞKAN — Evet; «örneklerindendir», aşağıdaki de «örneklerindendir»; yani daha da bulunabilir.

Koruganları sildik ve «örneklerindendir» diye düzelttik.

6'ncı madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

Tespit ve tescil

MADDE 7. — Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespiti, Kültür ve Tarım Bakanlığınca yapılır. Kültür ve Turizm Bakanlığı bu tespiti kendi uzmanları ile yapabileceği gibi, varlıkların niteliklerine göre diğer ilgili kurum ve kuruluşların uzmanlarının yardımlarından faydalanarak da yapabilir.

Yapılacak tespitlerde, kültür ve tabiat varlıklarının tarihsel, sanatsal, bölgesel ve diğer özellikleri dikkate alınır. Devletin imkânları göz önünde tutularak, örnek durumda olan ve ait olduğu devrin özelliklerini yansıtan yeteri kadar eser, korunması gerekli kültür varlığı olarak belirlenir. Tespit ve tescil ile ilgili usuller, esaslar ve kıstaslar yönetmelikte gösterilir. Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılan tespitler, Yüksek Kurul Kararı ile tescil olunur.

Tescil kararı, adresleri bilinen maliklere Kültür ve Turizm Bakanlığınca tebliğ edilir, gerektiğinde ilan yoluyla da duyurulur. Malikleri bilinmeyen veya mahiyetleri icabı mülkiyete konu olmayan taşınmazların tescil kararı, sadece ilan yoluyla duyurulur.

Tesciller mahallin mülki idare amirliğince mutavazırlarla en geç üç gün içinde ilan edilir; ilana dair tutanak, Kültür ve Turizm Bakanlığının en yakın temsilcisine teslim edilir.

Bu işlemler tamamlandıktan sonra, mahallî mülki amirinin bildirisi üzerine, tapu kütüğünün beyanlar hanesine, korunması gerekli kültür veya tabiat varlığı olduğu hususunda kayıt konur.

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun efendim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, bu maddenin üçüncü fıkrasındaki bir değişiklik aynen şöyle : «Tescil kararı, adresleri bilinen maliklere Kültür ve Turizm Bakanlığınca tebliğ ve ilan olunur.» Burada üçüncü şahısların bilgi sahibi olmaları için bunların ilan yoluyla haberdar edilmesi lazım.

BAŞKAN — «Tebliğ edilir» değil de «Tebliğ ve ilan edilir.»

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAOĞLU — «Gerektiğinde ilanı» denilmiş; fakat daha sonra görüştüğümüzde, «üçüncü şahısların haberi olmayabilir; ama ilan edersek duyarlar» demiştik.

BAŞKAN — O halde üçüncü fıkranın tamamını okursak şöyle oluyor : «Tescil kararı, adresleri bilinen maliklere Kültür ve Turizm Bakanlığınca tebliğ ve ilân olunur. Malikleri bilinmeyen...» diye devam edecek.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAOĞLU — Devam ediyor efendim, orada değişiklik yok.

BAŞKAN — «Gerektiğinde» kelimesi, silinecek; «gerektiğinde ilan yoluyla duyurulur» değil, muhakkak duyurulur.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAOĞLU — «Gerektiğinde» kelimesini kaldırıyoruz, «... Bakanlığınca tebliğ ve ilan olunur» diyoruz. İkisi de mecburî; hem tebliğ, hem ilan şeklinde. İlan genel olduğu için (Resmî Gazetede) herkes duymuş olacaktır. Bu durumda da üçüncü şahısların bilgi sahibi olmaları sağlanmış olacaktır.

BAŞKAN — Bu, Kültür ve Turizm Bakanlığınca bir külfet olmayacak mıdır?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAOĞLU — Efendim, onun da üzerinde durduk; ama bunu Resmî Gazete ile yapacağız. Eğer biz bunu ilan yoluyla yapmazsak - Yargıtay üyemizle de görüştük - «üçüncü şahıslar bilgi sahibi olmayaca-

ğından mahkeme bunlar hakkında bir işlem yapamaz» derler.

BAŞKAN — Resmî Gazete ile mi ilan olunur?
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EV-LİYAOĞLU — Evet efendim.

BAŞKAN — Ama «Resmî Gazete ile ilan olunur» demedik.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EV-LİYAOĞLU — Zannediyorum bütün ilanlar genel- de Resmî Gazeteyle ilan edilir.

BAŞKAN — Hayır burada, «ilan olunur» deyince gazetelerde ilan olunur şeklinde anlaşılır.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EV-LİYAOĞLU — «... Bakanlığınca tebliğ ve Resmî Gazeteyle ilan olunur.»

BAŞKAN — Tamam, «... Bakanlığınca tebliğ ve Resmî Gazeteyle ilan olunur.»

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Efendim, tebliğ zaten adresleri bilinen maliklere yapılabilir. Adresleri bilinmeyen malikler için bu ibarenin yazılması lazım.

BAŞKAN — Hayır.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EV-LİYAOĞLU — Efendim, onlara yazı ile tebliğ, diğeri de genelde ilan edilir.

BAŞKAN — Geliyor altta; «Malikleri bilinmeyen veya mahiyetleri icabı mülkiyete konu olmayan taşınmazların tescil kararı, sadece ilan yoluyla duyurulur.»

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Oraya lüzum yok.

BAŞKAN — Var; o ikinci fıkra var.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EV-LİYAOĞLU — Var efendim.

BAŞKAN — Hayır, ötekinde evvela tebliğ ediliyor ve ilan da ediliyor, bilinmeyenler de yalnız ilan ediliyor.

Üçüncü fıkrayı düzeltilen şekli ile okutuyorum :

«Tescil kararı adresleri bilinen maliklere Kültür ve Turizm Bakanlığınca tebliğ ve Resmî Gazete ile ilan olunur. Malikleri bilinmeyen veya mahiyetleri icabı mülkiyete konu olmayan taşınmazların tescil kararı, sadece ilan yoluyla duyurulur.»

BAŞKAN — Evet.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bir daktilo hatası var, son paragrafta, «Bu işlemler tamamlandıktan sonra, mahallî mülkî amirinin...» değil, «... mahallî mülkî amirin bildirisi üzerine» olacak.

BAŞKAN — Evet, «amirin» daha güzel; onu da «amirin» diye düzeltin.

7 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

7 nci maddeyi yapılan bu düzeltmeyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum :

Korunma alanı ile ilgili karar alma yetkisi

MADDE 8. — Yedinci maddeye göre tescil edilen korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının korunma alanlarının tespiti ve bu alanlar içinde inşaat ve tesisat yapılıp yapılamayacağı konusunda, karar alma yetkisi Bölge Kurullarına aittir. Bölge Kurullarının kararına 61 inci maddenin ikinci fıkrasına göre itiraz edilebilir.

Korunma alanlarının tespitinde, korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının korunması, görünüm- lerinin ve çevreleri ile uyumlarının muhafazası için yeteri kadar korunma alanına sahip olmaları dikkate alınır. Bu hususlarla ilgili esaslar, Kültür ve Turizm Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

BAŞKAN — 8 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum :

İzinsiz müdahale ve kullanma yasağı

MADDE 9. — Yüksek Kurul veya Bölge Kurullarının kararlarına dayalı Kültür ve Turizm Bakanlığının izni olmadan, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında her çeşit inşaf ve fizikî müdahalede bulunmak, bunları yeniden kullanıma açmak veya kullanımlarını değiştirmek yasaktır. Onarım, inşaat, tesisat, sondaj, kısmen veya tamamen yıkmak, kazı veya benzeri işler inşaf ve fizikî müdahale sayılır.

Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve bunların korunma alanlarının kullanılması, kullanma şeklinin değiştirilmesi, inşaf ve fizikî müdahalelere ait Yüksek Kurul veya Bölge Kurullarının kararına göre Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilecek her türlü izin şekil ve şartları, bu Kanun hükümleri uyarınca Kültür ve Turizm Bakanlığı ile İmar ve İskân Bakanlığının birlikte hazırlayacağı yönetmelikte belirtilir.

BAŞKAN — 9 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum :

Yetki ve yöntem

MADDE 10. — Her kimin mülkiyetinde veya idaresinde olursa olsun, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldirmek ve bunların her türlü denetimini yapmak, Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin idare ve kontrolünde bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunması, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca yerine getirilir. Bu korunmanın sağlanmasında, gerektiğinde Kültür ve Turizm Bakanlığının teknik yardımı ve işbirliği sağlanır.

Millî Savunma Bakanlığının idare ve denetiminde veya sınır boyu ve yasak bölgede bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi, Millî Savunma Bakanlığınca yerine getirilir. Bu korunmanın sağlanması, Millî Savunma Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında düzenlenecek protokol esaslarına göre yürütülür.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde veya denetiminde bulunan mazbut ve mülhak vakıflara ait kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi Yüksek Kurul veya Bölge Kurullarının kararı alındıktan sonra Vakıflar Genel Müdürlüğüne yürütülür.

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma ve değerlendirilmesi, bu Kanun hükümlerine uygun olarak kendileri tarafından sağlanır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunması, bu kuruluşların bütçelerine her yıl bu maksatla konacak ödeneklerle yapılır.

Bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için, Kültür ve Turizm Bakanlığı Bütçesine her yıl yeteri kadar ödenek konur.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla, vakıf kurulabilir.

BAŞKAN — Atatürk'ün mozalesinin bulunduğu yerin bakımı ve muhafazası şimdi Genelkurmay Başkanlığına verildi. Bunu Millî Savunma Bakanlığı olarak kabul edebiliriz. Çünkü, «Millî Savunma Bakanlığının idare ve denetiminde veya sınır boyu şöyle olanları bir protokolla düzenlenir» diyor. Şimdi, Anıtkabirin bakımı ve muhafazası Millî Savunma Bakanlığına verilmiştir; o da gene Millî Savunma Bakanlığında kalacak; yani bu, Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilecek manası taşımaz. Anıtkabir ve Dev-

let Mezarlığı bir kanunla Millî Savunma Bakanlığına verildi.

10 uncu madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

10 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11 inci maddeyi okutuyorum :

Hak ve sorumluluk

MADDE 11. — Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının malikleri bu varlıkların bakım ve onarımlarını Kültür ve Turizm Bakanlığının bu Kanun uyarınca bakım ve onarım hususunda vereceği emir ve talimata uygun olarak yerine getirdikleri sürece, bu Kanunun bu konuda maliklere tanıdığı hak ve muafiyetlerden yararlanırlar. Ancak, korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları ile bunların korunma alanları, zilyedlik yoluyla iktisap edilemez.

Malikler bu varlıkların üzerindeki mülkiyet haklarının tabii icabı olan ve bu Kanunun hükümlerine aykırı bulunmayan bütün yetkilerini kullanabilirler.

Bu Kanunun belirlediği bakım ve onarım sorumluluklarını yerine getirmekte aczi olanların mülkleri, usulüne göre kamulaştırılır. Mazbut veya mülhak vakıf varlıkları bu hükme tabi değildir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının uygun görmesi ile, Vakıflar Genel Müdürlüğü, il özel idareleri, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, yukarıda sözü geçen maliklere lüzum görülen hallerde, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının koruma, bakım ve onarımlarına, teknik eleman ve ödenekleri ile yardımda bulunabilirler.

BAŞKAN — 11 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum :

Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının onarımına katkı fonu

MADDE 12. — Özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının; korunması, bakım ve onarımı için Kültür ve Turizm Bakanlığınca aynı, nakdi ve teknik yardım yapılır ve kredi verilir.

Bu amaçla, bir Devlet bankasında açılacak özel bir hesapta ve Kültür ve Turizm Bakanlığı emrinde «Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Katkı Fonu» kurulur. Bu fonun ita amiri Kültür ve Turizm Bakanındır.

Bu fonun gelirleri, her yıl Devlet Bütçesinden ayrılabacak ödenekler ile bu fondan verilecek kredilerin faizlerinden oluşur.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılacak aynı, nakdi ve teknik yardımlar, fondan yapılacak harcamalar ve verilecek kredilerle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN — 12 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13 üncü maddeyi okutuyorum :

Devir yasağı

MADDE 13. — Hazineye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait olup, usulüne göre tescil ve ilan olunan, her çeşit korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlığı ile bunlara ait korunma sınırları dahilindeki taşınmazlar, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni olmadan, gerçek ve tüzelkişilere satılamaz, hibe edilemez.

BAŞKAN — 13 üncü madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14 üncü maddeyi okutuyorum:

Kullanma

MADDE 14. — Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının intifa haklarının, belirli sürelerle kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere, Devlet dairelerine, kamu kurum ve kuruluşlarına, kamu menfaatine yararlı millî derneklere bırakılması veya gerçek ve tüzelkişilere kiraya verilmesi, Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine tabidir.

Anılan varlıklardan, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yönetim ve denetiminde bulunan mazbut ve mühlak vakıflarla, 7044 sayılı Aslında Vakıf Olan Tarihî ve Mimarî Kıymeti Haiz Eski Eserlerin Vakıflar Umum Müdürlüğüne Devrine Dair Kanunla yönetimi Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilen vakıf mallarının kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere, Devlet dairelerine, kamu kurum ve kuruluşlarına ve kamu yararına çalışan millî derneklere, belirli sürelerle, intifa haklarının bırakılması veya gerçek ve tüzelkişilerce karakterine uygun kullanılmak şartı ile kiraya verilmesi, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yetkisindedir.

Yukarıda belirlenen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını kullananlar, bunların bakım, onarım ve restorasyon işlerini bu Kanunda be-

lirlenen esaslara göre yapmak ve bunun için gerekli masrafları karşılamakla yükümlüdürler.

BAŞKAN — 14 üncü madde üzerinde söz almak isteyen?..

Buyurun Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, burada «millî dernek» tabiri geçiyor. Kamu yararına dernek var ama, «millî dernek» diye bir dernek var mı bilmiyorum.

BAŞKAN — «Kamu menfaatine yararlı millî derneklere bırakılması...»

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Millî dernek» diye bir şey pek yok ama...

BAŞKAN — Komisyon olarak ne diyorsunuz?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Bakanın dediği uygundur Sayın Cumhurbaşkanım.

Hükümet teklifinde öyle idi, aynen muhafaza edildi. Ancak, buyurdıkları gibi böyle bir kavram yok; «derneklere» demek uygun olacaktır Sayın Cumhurbaşkanım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Uygulamada, kamu yararına uygun dernekler var Sayın Cumhurbaşkanım.

Yüksek malumları olduğu üzere, bir derneğe kamu yararına dernek diyebilmek için Bakanlar Kurulu kararı gerekmektedir.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Ecnebi dernekler.

BAŞKAN — Ecnebi dernek, kamu yararına olmaz zaten.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Tabii. Yalnız Türkiye'de bazı ecnebi dernekler var Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Var, olabilir. Hayır cemiyetleri falan var.

ORGGENERAL NURETTİN ERSİN — Kültür dernekleri var.

BAŞKAN — Yani millî olacak; onun için konuşmuşlar oraya.

ORGGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Bazı uluslararası dernekler falan buraya girebilir.

BAŞKAN — Tabii var. Rotary Kulüp var, Lions Kulüp var; bunlar dernektir ama, millî değildir.

Bu yönlerden bu tabirin kalması bence faydalı olur.

Başka söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

14 üncü maddeyi bu şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15 nci maddeyi okutuyorum:

Kamulaştırma

MADDE 15. — Taşınmaz kültür varlıkları ve bunların korunma alanları, aşağıda belirlenen esaslara göre kamulaştırılır:

a) Kısmen veya tamamen gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetine geçmiş olan korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile korunma alanları Kültür ve Turizm Bakanlığınca hazırlanacak programlara uygun olarak kamulaştırılır. Bu maksat için, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konur.

b) Menşei vakıf olup da çeşitli sebeplerle kısmen veya tamamen gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetine geçen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve bunların korunma alanlarının kamulaştırılmaları, Vakıflar Genel Müdürlüğüne yapılır. Bu maksat için Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesine yeteri kadar ödenek konur.

c) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma alanları, imar planında yola, otoparka, yeşil sahaya rastlıyorsa bunların belediyelerce; sair kamu kurum ve kuruluşlarının bakım ve onarımı ile görevli oldukları veya kullandıkları bu gibi kültür varlıklarının korunma alanlarının ise, bu kurum ve kuruluşlarca, kamulaştırılması esastır.

d) Kamulaştırmalarda bedel takdirinde, taşınmaz kültür varlıklarının eskilik, enderlik ve sanat değeri dikkate alınmaz.

e) Kamulaştırma işlemleri, bu Kanun hükümleri ile, 6830 sayılı İstimlak Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerine göre yapılır.

BAŞKAN — (d) fıkrasında, «taşınmaz kültür varlıklarının eskilik, enderlik ve sanat değeri dikkate alınmaz» diyoruz. Peki, kamulaştırmalarda nesi dikkate alınır? Yalnız arazinin değeri mi dikkate alınır?

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Cumhurbaşkanım, buradaki eski eserlerin değerinin zaten devlet malı niteliğinde olduğu söylenmiştir. Bu bakımdan sadece arazinin veya taşınmazın değeri dikkate alınacak, buradaki eski eserin değeri dikkate alınmayacak.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Aksi takdirde çok pahalı olacak Sayın Cumhurbaşkanım.

Devlet malı olduğunu da bir yerde vurgulamış oluyoruz bu şekilde.

BAŞKAN — Evet.

15 nci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum:

Ruhsatsız yapı yasağı

MADDE 16. — Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile bunların korunma alanlarında ruhsatsız olarak inşaat yapmak yasaktır. Buralarda ruhsatsız olarak yapılacak inşaatlar ile, koruma amaçlı imar planlarında, plana; sitlerde, sit şartlarına aykırı olarak inşa edilen yapılan hakkında imar mevzuatına göre işlem yapılır.

BAŞKAN — 16 ncı madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi okutuyorum:

Sit geçiş dönemi - koruma amaçlı imar planı - kısmi plan değişikliği

MADDE 17. — Bir alanın sit olarak ilanı, bu alandaki imar planı uygulamasını durdurur ve koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, geçiş dönemi yapı şartları, Yüksek Kurul tarafından üç ay içinde kararlaştırılır. Yüksek Kurulca önerilen bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. İlgili valilikler ve belediyeler anılan koruma amaçlı imar planını onaylamak üzere, en geç iki yıl sonunda İmar ve İskân Bakanlığına sunmak zorundadırlar. Belediyeler gerekli görürlerse, plan hazırlık safhasında, ilgili bakanlıklardan teknik yardım da isteyebilirler.

İmar Kanunu hükümleri uyarınca düzenlenen ve Yüksek Kurul kararına uygun surette İmar ve İskân Bakanlığınca onaylanan koruma amaçlı imar planının yürürlüğe girmesi ile geçiş dönemi yapı şartları, ayrıca karar almaya gerek olmadan kalkar.

Koruma amaçlı imar planlarının, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları bakımından kısmen değiştirilmesi gerekli görüldüğü ve bu hususta Yüksek Kurul kararı alındığı takdirde, Kültür ve Turizm Bakanlığı durumu, valilik kanalı ile ilgili belediyeye ve ayrıca ilgili kurum ve kuruluşlara yazı ile bildirir.

Bu tebligattan sonra belediye meclisinin, varsa imar idare heyetinin yapacağı ilk toplantıda, teklif

görüştür ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Bu süre içinde gereken karar alınmadığı takdirde belediye meclisi, varsa imar idare heyeti kararına lüzum kalmaksızın Yüksek Kurulca karara bağlanan hususlara uygun olarak İmar ve İskân Bakanlığının hazırladığı plan veya değişiklik teklifi kesinleşir.

BAŞKAN — 17 nci madde üzerinde söz almak isteyen?...

Buyurun Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, yüksek malumları, bölge valilikleri kuruluyor. Bu tasarı hazırlandığı zaman bölge valiliklerinin kurulup kurulmayacağı belli değildi; bilmiyorum uygun görür müsünüz, burada «valilikler» yerine «bölge valilikleri» denilmesini.

BAŞKAN — Ama daha kanunu çıkmadan buraya koyarsak tuhaf olur. Henüz ortada kanunu yok. Çünkü o kanun sonradan çıkacak. Sonradan çıkacak bir kanuna daha evvel çıkarılan bir kanunla atıf yapmak uygun olmaz. Şimdi böyle kabul edelim. Bölge valilikleri ile ilgili kanun kabul edilirken belki bu değişikliği orada yapacağız; valiliklere tanıdığımız bu yetkileri bölge valiliklerine vereceğiz.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, o kanun tasarısı Bakanlar Kurulunda galiba, kabul edildi zatiâlinize, makamınıza sunuldu.

BAŞKAN — Daha gelmedi.

Bölge valiliklerinin görev ve yetkileri sayılırken valiliklere tanıdığımız bu yetki de bölge valiliklerinin görev ve yetkileri arasına dahil edilebilir.

17 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen? Yok.

17 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir

18 nci maddeyi okutuyorum:

Yapı esasları

MADDE 18. — Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının gruplandırılması, maliklerinin müracaat tarihinden itibaren üç ay içinde Yüksek Kurulca yapılır. Gruplandırılan taşınmaz kültür varlıkları, tapu kütüğünün beyanlar hanesine kaydedilir. Yüksek Kurulca gruplandırma yapılmadıkça, Bölge kurullarınca onarım ve yapı esasları belirlenemez.

Mahallî idareler, taşınmaz kültür varlığı parselinde, ek veya eklenti suretiyle yapılacak veya

yeni inşa edilecek yapılara ait Bölge Kurulunca verilen kararlarda veya onaylanmış kültür varlığı projelerinde değişiklik yapamazlar. Ancak; inşa edilecek yapının fen ve sağlık şartlarının mevzuata uygunluğunu kontrol ederler.

Taşınmaz kültür varlığı parselinde taşınmaz kültür varlığı haricinde yapılacak her türlü inşaatta aranacak planlar, imar ve yapı şartları, İmar ve İskân Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığının müştereken hazırlayacağı yönetmelikle düzenlenir.

Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı parselleri, taşınmaz kültür varlıklarının mahiyetine tesir edecek şekil ve surette ayrılamaz ve birleştirilemez.

BAŞKAN — 18 nci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

18 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19 ncu maddeyi okutuyorum:

Maliklerin izin verme yükümlülüğü

MADDE 19. — Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının malikleri, Kültür ve Turizm Bakanlığınca görevlendirilmiş uzmanlara, gerektiği zaman, varlığın kontrolü, incelenmesi, harita, plan ve rölevesinin yapılması, fotoğraflarının çekilmesi, kalıplarının çıkarılması için izin vermeye ve gereken kolaylığı göstermeye mecburdurlar. Ancak, görevliler konut dokunulmazlığı ve aile mahremiyetini ihlâl etmeyecek tarzda faaliyetlerini yürütürler.

BAŞKAN — 19 uncu madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

19 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20 inci maddeyi okutuyorum:

Taşınmaz kültür varlıklarının nakli

MADDE 20. — Taşınmaz kültür varlıkları ve parçalarının, buldukları yerlerde korunmaları esastır. Ancak, bu taşınmaz kültür varlıklarının başka bir yere nakli zorunluluğu varsa veya özellikleri itibarıyla nakli gerekli ise, Yüksek Kurul veya ilgili Bölge Kurulunun uygun görüşü ve gereken emniyet tedbirleri alınmak suretiyle Kültür ve Turizm Bakanlığınca istenilen yere nakledilebilir. Kültür varlığının nakli dolayısıyla taşınmazın maliki bir zarara maruz kalmışsa, Kültür ve Turizm Bakanlığınca oluşturulacak bir komisyonun tespit edeceği tazminat zarar görene ödenir.

BAŞKAN — 20 inci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

20 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21 inci maddeyi okutuyorum:

İstisnalar

MADDE 21. — Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bakım, onarım, restorasyon, muhafaza ve nakil işleri ile bu maksatla hazırlanacak projelerin yapılmasında ve arkeolojik kazılarda kullanılacak aletlerin alımı hakkında 2490 sayılı Artırma ve Eksiltme ve İhale Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri uygulanmaz.

BAŞKAN — 21 inci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

21 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22 nci maddeyi okutuyorum:

Muafiyetler

MADDE 22. — Tapu kütüğüne «korunması gerekli taşınmaz kültür varlığıdır» kaydı konmuş olan; ve Yüksek Kurulca tescil edilerek I inci veya II nci grup olarak gruplandırılmış bulunan taşınmaz kültür varlığı, her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

Kültür varlıklarının korunması maksadıyla tespit, proje, bakım, onarım, restorasyon ve kazı ile müzelerin güvenliği için kullanılmak şartıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Millî Savunma Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Vacıflar Genel Müdürlüğünce dışardan getirilecek her türlü araç, gereç, makine, teknik malzeme ve kinveyî maddeler ile sadece sarayların restorasyonunda kullanılmak üzere ithal edilecek altın ve gümüş varak gümrük vergisi ile resim ve harçlardan muafır.

Yüksek Kurul veya bölge kurulları kararına uygun olarak bu taşınmaz kültür varlıklarında yapılan onarım ve inşaat işleri de, her nevi belediye vergisi, harçlar ve harcamalara katılma paylarından muafır. Ancak, kültür varlığı durumundakiler haricinde yeni yapılan ve taşınmaz kültür varlığına ilave olarak inşa edilen bağımsız bölümler, bu muafiyetten yararlanamazlar.

BAŞKAN — 22 nci madde üzerinde söz almak isteyen?...

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, burada sadece sarayların restorasyonunda kullanılmak için ithal edilecek altın ve gümüş varak Gümrük Vergisi ile resim ve harçlardan muaf tutulmuştur. Bu altın varaklar sadece saraylar için değil yalılar için de getiriliyor. İzin verirseniz bunaya yalılar da ekleyelim.

BAŞKAN — Yalılarda da var mı altın varak?

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim Boğaz'da birçok yalıda var. Şu anda Emirgân'daki Şerifler Yalısını Genel Müdürlük olarak restore ettiriyoruz ve orada ihtiyacımız var; kanun çıkar çıkmaz hemen getirteceğiz. En eski yalılardan birisi. Çok önemli bir mesele.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Sait Halim Paşa Yalısı da var Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — «Sadece sarayların ve yalılarının restorasyonu için» şeklinde olsun, öyle mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Evet efendim.

BAŞKAN — Saraylar ve yalılardan başka altın ve gümüş varak kullanılacak başka taşınmaz kültür varlığı olamaz mı? Saray ve yalıdan başka bir yerde de olsa ne olacak?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu metinde yoktu. Geçen defa teklifle ilave edildi. Bunun kapsamı çok genişletilebilir de. Sarayların yanında sadece yalılarımız değil, camilerimiz de vardır mesela. Bu çok pahalı bir metadır. Ben arz ediyorum, sadece sarayda muhafaza etsek yeterli olmaz mı diye? Buna benzer eskiden kalmış daha birçok şeyler de var; kapsamı genişletirsek çok büyük bir meblağ tutabilir. Çok değerli ve pahalı bir metadır.

BAŞKAN — Camiler de var.

ORGANAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Cumhurbaşkanım, bir sınır çizmek lazım. Saraylar daha büyük ve daha önemli tarihî eserlerdir.

BAŞKAN — Evet, eski metinde yoktu, biz ilave ettik.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, bunlar bilindiği gibi, ecdat yadigarı olan değerli eserler için arz edilmişti. Yani büyük eserler için. Bugün geleneksel Türk mimarisini devam ettiren eserler için arz etmiştik; saray, yalı, köşk... Bunların bazıları da zaten kamu kuruluşlarının elinde. Bunlar eğer temin edilmezse aslına uygun onarılamaz ve bu gelenek sürdürülmemiş olur. Bunu ihya etmekte büyük yarar vardır, Türk mimarisinin devam ettirilmesi için.

BAŞKAN — Hayır, ithali yasak değil. Sadece saraylar için getirilenler Gümrük Vergisi, resim ve

harçlarından muaftır. Vergi resim ve harcını ödemek suretiyle onlar için ithal edilebilir.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, altın varak üstünde arz ediyorum...

BAŞKAN — İyi ya, «İthal edilecek altın ve gümüş varak gümrük vergisi ve resim ve harçlardan muaftır.» Diğerleri için bu vergi, resim ve harçlar ödenmek şartıyla ithal edilebilir. Biz saraylar için Gümrük Vergisi ve resim ve harçlar alınmasın, biraz daha ucuza mal olsun diye yaptık. Yoksa gene getirilebilir. Bu muafiyetin sınırlarını genişletirsek, bu suiistimale de uğrayabilir. Onun için muayyen yerde keselim dedik. Ötekiler vergisini vererek ithal etsin, yalnız saraylara yapalım, dedik.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Efendim, Bakanlık belki bunun miktarını fazla tutar ve fazlasını köşklerde kullanabilir.

BAŞKAN — Saraylar için ithal etmiştir, artarsa öbür tarafta da kullanabilir.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, altın varak ithali yasak, onun için arz etmiştik. Eski kanunda da, mevcut olan 1710 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde de bu muafiyet var efendim. Bizim geçen toplantı gündeminde arz ettiğimiz, sadece altın ve gümüş varak ithalinin yasak olması nedeniyle.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu yasak kanunlarla değil, Bakanlar Kurulunun aldığı kararlarla oluyor. Çok daha iyi bilirler bunu. Kotalar vardır.

BAŞKAN — Bu şekilde kalsın bu. Bu Topkapı Sarayında harem dairesinde vesairede çıktı. Benim iade ettiğim koltuklar vardı, tabanı altın varaktır. Geri gönderdim, neme lazım.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sonra altın her gün değer kazanıyor efendim. Altın varakın kullanılma sahası genişletilirse evvela Maliye Bakanlığı itiraz edecektir.

BAŞKAN — Eskiden çocuk doğduğu zaman hediyeler olarak herkes altın takardı. Şimdi takabiliyor mu? Şimdi kimse takamıyor.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Altın varak kullanılmaz demiyor ki efendim.

BAŞKAN — 22 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23 üncü maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Korunması Gerekli Taşınır (Kültür ve Tabiat Varlıkları)

Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları

MADDE 23. — Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları şunlardır :

a) Jeolojik, tarih öncesi ve tarihî devirlere ait; jeoloji, antropoloji, prehistorya, protohistorya, arkeoloji, sanat tarihi ve etnoğrafya açılarından belge değeri taşıyan veya ilgili buldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve bilimsel özellikleri ile seviyesini yansıtan veya ender bulunur özelliklere sahip olan her türlü taşınır kültür ve tabiat varlıkları,

b) Millî tarihimizdeki önemleri sebebiyle, Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşuna ait tarihî değer taşıyan belge ve eşyalar, Mustafa Kemal ATATÜRK'e ait zati eşya, evrak, kitap, yazı ve benzeri taşınırlar.

BAŞKAN — 23 üncü madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24 üncü maddeyi okutuyorum:

Yönetim ve gözetim

MADDE 24. — Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları, korunma ve değerlendirilmeleri bakımından, aşağıdaki farklı esaslara tabidirler.

a) Devlet malı riteliği taşıyan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının Devlet elinde ve müzelerde bulunurulması ve bunların korunup değerlendirilmeleri Devlete aittir. Bu gibi varlıklardan gerçek ve tüzelkişilerin ellerinde bulunanlar, değeri ödenerek Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından satın alınabilir. Satın alınmayanlar, sahiplerinin mülkiyetinde bırakılır. Yönetimlikte belirlenecek esaslara göre Kültür ve Turizm Bakanlığı, bu gibi varlıkların kayıt ve bakımlarını kontrol edebilir.

b) Mazbut ve mühak vakıflara ait korunması gerekli taşınır kültür varlıkları, Kültür ve Turizm Bakanlığının gözetim ve denetiminde bulunur.

c) Özel müze ve koleksiyoncuların ellerinde bulunan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile gerçek kişilerin ellerinde ve kullanımında bulunan ata yadigarı korunması gerekli taşınır kül-

tür varlıkları Kültür ve Turizm Bakanlığının tescil ve kontrolüne tabi olmak şartı ile maliklerinin mülkiyetinde ve tasarrufundadırlar. Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılacak kontrolün şekil ve şartları, yönetmelikte belirlenir.

d) 23 üncü maddede tanımlanan millî mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi ve ATA-TÜRK'e ait korunması gerekli taşınır kültür varlıkları, Kültür ve Turizm Bakanlığınca veya Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunca satın alınabilir. Satın alınmayanlar, sahiplerinin mülkiyeti ve tasarrufunda kalmakla beraber, Türk Milleti için taşıdıkları önem ve değerleri dolayısıyla, Kültür ve Turizm Bakanlığının tescil ve kontrolüne tabi tutulurlar.

BAŞKAN — 24 üncü madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25 inci maddeyi okutuyorum:

Müzelere alınma

MADDE 25. — Dördüncü maddeye göre Kültür ve Turizm Bakanlığınca bildirilen taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile 23 üncü maddede belirlenen korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bilimsel esaslara göre tasnif ve tescile tabi tutulurlar. Bunlardan Devlet müzelerinde bulunması gerekli görülenler, usulüne uygun olarak müzelere alınırlar.

Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının tasnifi, tescili ve müzelere alınmaları ile ilgili kistaslar, usuller ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Türk askerî tarihini ilgilendiren her türlü silah ve malzemenin buldukları veya ihbar edildikleri yerde, tarihî niteliklerinin araştırılması, incelenmesi ve değerlendirilmesi Genelkurmay Başkanlığınca yapılır.

Tasnif ve tescil dışı bırakılan ve müzelere alınması gerekli görülmeyenler, sahiplerine bir belge ile iade olunurlar. Belge ile iade olunan kültür varlıkları üzerinde, sahipleri her türlü tasarrufta bulunabilirler. Bir yıl içinde sahipleri tarafından alınmayanlar, müzelerde saklanabilir veya usulüne uygun olarak Devletçe satılabilir.

BAŞKAN — 25 inci madde üzerinde söz isteyen var mı?

Buyurun efendim.

ORGANAL NURETTİN ERSİN — «Sahiplerine belge ile verilir» denilmekle ne kasıt ediliyor acaba?

BAŞKAN — Ben de onu soracaktım. Bundan ne kasıt ediliyor, niye belge ile veriliyor, sahibinden alınıyor da sonradan mı veriliyor?

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Cumhurbaşkanım, sahibi bu bir kültür varlığıdır diye müzeye götürüp gösteriyor, Bakanlık bunun korunmasına ve müzeye konulmasına gerek olmadığı hakkında kendisine bir belge veriyor.

BAŞKAN — 25 inci madde üzerinde başka söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26 ncı maddeyi okutuyorum :

Müze, özel müze ve koleksiyonculuk

MADDE 26. — Bu Kanunun kapsamına giren kültür ve tabiat varlıklarına ait müzelerin kurulumu, geliştirilmesi Kültür ve Turizm Bakanlığının görevlerindedir.

Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzelkişilerle vakıflar, Kültür ve Turizm Bakanlığınca izin almak şartıyla, kendi hizmet konularının veya amaçlarının gerçekleştirilmesi için her çeşit kültür varlığından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilir ve müzeler kurabilirler. Ancak, gerçek ve tüzelkişilerle vakıflar tarafından kurulacak müzelerin faaliyet konuları ve alanları, yapılacak başvuruda beyan olunan istekleri değerlendirerek, Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilecek izin belgesinde belirlenir.

Gerçek ve tüzelkişilerce kurulacak müzeler, Kültür ve Turizm Bakanlığının izin belgesinde belirlenen konu alanlarına inhisar etmek şartı ile, taşınır kültür varlığı bulundurabilir ve teşhir edebilirler. Bu müzeler de, taşınır kültür varlıklarının korunması hususunda Devlet müzeleri statüsündedirler.

Anılan müzelerin kuruluş amacı, görevi ve yönetim şekil ve şartları ile, gözetim ve denetimi yönetmelikle belirlenir.

Devlet müzeleri içerisinde özel bir ihtisas ve araştırma müzeleri olan askerî müzelerin kurulması, yapılması, malzemenin ve uğraş konularının tayin ve tespiti Genelkurmay Başkanlığına aittir. Bu müzelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma düzenleri, Millî Savunma Bakanlığının, Kültür ve Turizm Bakanlığınca birlikte hazırlayacağı bir yönetmelikle belirtilir.

Gerçek ve tüzelkişiler, Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilecek izin belgesiyle korunması gerekli ta-

şınır kültür varlıklarından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilirler.

Koleksiyoncular faaliyetlerini, Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirmek ve yönetmelik gereğince, taşınır kültür varlıklarını envanter defterine kaydetmek zorundadırlar.

Koleksiyoncular, ilgili müzeye tescil ettirerek, koleksiyonlarındaki her türlü eseri onbeş gün önce Kültür ve Turizm Bakanlığına haber vermek şartı ile kendi aralarında değiştirebilir veya satabilirler. Satın almada öncelik Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.

BAŞKAN — 26 ncı madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27 nci maddeyi okutuyorum:

Kültür varlığı ticareti

MADDE 27. — Yirmi beşinci madde gereğince tasnif ve tescil dışı bırakılan ve Devlet müzelerine alınması gerekli görülmeyen taşınır kültür varlıklarının ticareti, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni ile yapılır.

Bu ticareti yapmak isteyenler, Kültür ve Turizm Bakanlığından ruhsatname almak zorundadırlar. Bu ruhsatnameler üç yıl için geçerlidir. Bu sürenin bitiminden bir ay önce ruhsatname yenilenebilir. Bu Kanun hükümlerine aykırı hareket edenlerin ruhsatnameleri, süresine bakılmaksızın iptal edilir.

BAŞKAN — 3 yıl için alıyor, 3 yıl için geçerli; ondan sonra «Bu sürenin bitiminden bir ay önce ruhsatname yenilenebilir» deniliyor. «yenilenir»mi «yenilenebilir»mi? Yenilenir olması gerekir.

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Cumhurbaşkanım, «yenilenebilir.» Bakanlık bunun faaliyetlerini değerlendirecek, gerekirse Bakanlık yenilemeyecek. Bakanlığın yenilememe yetkisi var.

BASKAN — Yenilemek için 3 yıl sonra müracaat edecektir; fakat Bakanlık değerlendirmesine göre verilir ve da verilmez.

ORGANERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Cumhurbaşkanım, kendisi de müracaat etmeyebilir, ticarî malları satmışsa, artık ticaret yapmayacaksa 3 yıl sonra belki müracaat etmeyebilir.

BAŞKAN — Etmezse Bakanlık da onu takip edemez, bu kadar kişinin hangisinin süresinin dolup dolmadığını takip edemez, kendisinin takip etmesi ge-

reker. Bırakacaksa veya başka birine devredecekse zaten müracaat etmesi gerekir, devam edecekse yine müracaat etmesi lazım. Üç senesini doldurmuş oluyor, her halükârda onun müracaat etmesi lazım, şart. «Ben bıraktım» diyemez, çünkü orada bir sürü eserler var, nereye ve kime bıraktı?

27 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28 inci maddeyi okutuyorum:

İkametgâhını ticarethane olarak gösterme yasağı

MADDE 28. — Kültür varlığı ticareti yapanlar belli bir ticaret yeri göstermek mecburiyetindedir. Ancak, ikametgâhlarını hiçbir zaman, ticarethane veya depo olarak gösteremezler.

BAŞKAN — 28 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29 uncu maddeyi okutuyorum :

Ticarethane ve depoların kontrolü

MADDE 29. — Kültür varlığı ticareti yapanların işyerleri ve depoları yönetmelikte belirlenen esaslar dahilinde Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerince denetlenir.

BAŞKAN — 29 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30 uncu maddeyi okutuyorum:

Haber verme zorunluluğu

MADDE 30. — Kamu kurumu ve kuruluşları (Belediyeler ve il özel idareleri dahil), vakıflar, gerçek ve tüzelkişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışlara konu olan taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile koleksiyonları, önce Devlet müzelerine haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Kültür ve Turizm Bakanlığı, kültür ve tabiat varlıklarından meydana getirilen koleksiyonları kuracağı komisyonun takdir edeceği bedel üzerinden satın alabilir. Bunlardan hazineye intikal etmiş olup da müze koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler, Devlet Ayniyat Yönetmeliği hükümlerine göre, Kültür ve Turizm Bakanlığına devrolunurlar.

Birinci fıkrada sözü edilen, kamu kurumu ve kuruluşları (Belediyeler ve il özel idareleri dahil), vakıflar, gerçek ve tüzelkişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müza-

yedelerdeki satışlara konu olan askerî tarihimize ait kültür varlıkları ile silah ve askerî malzeme koleksiyonlarını Genelkurmay Başkanlığına haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Bu kültür varlıklarından hazineye intikal etmiş olup askerî müzelerin koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler Devlet Ayniyat Yönetmeliği hükümlerine göre Millî Savunma Bakanlığına devrolunur.

BAŞKAN — Bu maddenin birinci fıkrasında «Kamu kurumu ve kuruluşları» dedikten sonra parantez içerisinde «(Belediyeler ve il özel idareleri dahil),» dedik.

İkinci fıkrasında ise «Birinci fıkrada sözü edilen, kamu kurumu ve kuruluşları» dedikten sonra, parantez içerisinde «(Belediyeler ve il özel idareleri dahil),» demeye gerek yok. Çünkü, birinci fıkrada onu tarif ediyoruz. İkinci fıkrada tekrara gerek yok.

İkinci fıkranın, «Birinci fıkrada sözü edilen, kamu kurumu ve kuruluşları, vakıflar, gerçek ve tüzelkişiler...» olarak düzenlenmesi gerekir. Parantez içerisindeki kısmı silebiliriz.

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — Sayın Başkanım, birinci fıkranın sonu «devrolunurlar» olarak bitiyor. İkinci fıkranın son kelimesini de «devrolunurlar» olarak düzeltirsek, yani «lar» hecesini ilave edersek, paralellik sağlanmış olur.

BAŞKAN — Evet, ikinci fıkranın sonunu da «devrolunurlar» olarak düzeltelim çünkü çoğuldur.

30 uncu madde üzerinde başka söz almak isteyen üye var mı? Yok.

Bu değişikliklerle birlikte 30 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

31 inci maddeyi okutuyorum:

Sikkeler

MADDE 31. — Osmanlı Padişahlarından Abdülmecit, Abdülaziz, V. Murat, II. Abdülhamit, V. Mehmet Reşat ve Vahidettin'e ait sikkelerden sadece İstanbul, Kostantiniye, İstanbul darplı olanlar, bu Kanuna göre tescile tabi olmaksızın alınıp satılabilirler.

Bu madde kapsamına girmeyen sikkeler bu Kanunun genel hükümlerine tabidir.

BAŞKAN — 31 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32 nci maddeyi okutuyorum:

Yurt dışına çıkarma yasağı

MADDE 32. — Yurt içinde korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları yurt dışına çıkarılamaz.

Ancak, tarih, sanat, estetik veya bilim açısından tek ve istisnaî olan kültür ve tabiat varlıkları dışında kalan ve aynıından birden fazla bulunan eserlerin, millî çıkarlarımızın gerektirdiği durumlarda, her türlü hasar, zarar, tehdit veya tecavüz ihtimaline karşı, gideceği ülke makamlarından teminat almak ve sigortalanmak şartı ile, yurt dışında geçici olarak sergiledikten sonra geri getirilmelerine; Kültür ve Turizm Bakanlığınca teşkil edilecek yükseköğretim kurumlarının Arkeoloji ve Sanat Tarihî bilim dallarının başkanlarından oluşan bilim kurulunun kararı ve Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Türkiye'deki kordiplomatik mensupları, Türkiye'ye girişlerinde beyan ederek beraberlerinde getirdikleri yabancı kökenli kültür varlıklarını, çıkışlarında beraberlerinde götürülebilirler.

Yurt dışına geçici olarak sergilenmek üzere aynıında birden fazla bulunan kültür varlığı gönderilmesi şartları ile, Türkiye'deki kordiplomatik mensuplarının beraberlerinde getirdikleri kültür varlıklarının giriş ve çıkışlarında yapılacak işlemler, istenecek belgeler ve ilgili diğer hususlar Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığının birlikte düzenleyecekleri yönetmelikte belirtilir.

BAŞKAN — Bu maddede biraz duralım.

«Birden fazla bulunan» deniyor, bununla biz ne gönderebiliriz? Hiçbir şey gönderemeyiz. Resim tektir, heykel tektir; halı ise halının iki tanesi olmaz, tektir. Hatta tabak, çanak takımları dahi (Çin'den gelmiş, şuradan buradan gelmiş hediyeler, imal edilmiş olanlar dahi) tektir. O zaman neyi göndereceğiz? İki veya üç tane olan nedir? Bir sürü kılıçlar var, onlardan gönderebileceğiz; bir sürü tüfekler var, çakmaklı tüfekler var, onları göndereceğiz. Bu bize bir şey sağlar mı? Bunun üzerinde konuşma açıyorum,

Buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu kanun ile kaldıracağımız 1710 sayılı Kanun 1972 yılında Meclislerimizde görüşülürken uzun uzun bu buyduğunuz konu o vakit de Meclislerde tartışıl-

miş. Bunun somut örnekleri de var. Neden böyle olduğunu gerekçelerini de arz ediyorum.

Yüksek malumları, çok değerli olan bu eserleri mizi yurt dışına gönderdiğimizde, her ne kadar ilgili ülkelerden sigorta ettirilmesi ve korunması hususunda gerekli garantileri alıyorsak da, Uluslararası ilişkilerde kuvvetlinin haklı olduğu yüksek malumları. Ayrıca eser kaybolursa...

BAŞKAN — Ne demek «kuvvetlinin haklı olduğu», yani bir daha göndermez mi diyorsun?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Öyle olmuş Sayın Cumhurbaşkanım. Daha önce 1953 yılında göndermişiz, Paris'e sergiye göndermişiz ve Paris'teki sergiden incileri sökülerek yurdumuza geri gelmiş.

BAŞKAN — Kuvvetli olarak değil, çaldırılmışlardır. Zaten inci gitmez.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Eserin üzerindeki inciler alınmış,

BAŞKAN — Onların gitmemesi lazım. Mesela, kocaman taşlı hançerler vardır, onlar gitmez; ama bunu böyle dedik mi başka hiçbir şey gönderemeyiz. Bu maddeyi hiç yazmayalım daha iyi. Bu maddeyi çıkaralım.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, şunun için arz ettim. Bugün için değil, geçmiş yıllarda da...

BAŞKAN — Ona bakarsanız burada da Türkiye'de de müzeler soyulmuştur; soyulmamış mıdır?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Kendi kanunlarımıza göre bunları takip edip bulmamız mümkün; ama dışarıda bulamıyorduk.

Ayrıca, sigorta ettirsek dahi, çalındığı veya bir yangın çıktığı veya bir kazaya uğradığı, uçakta giderken kazaya uğradığı takdirde...

BAŞKAN — Hepsini kabul ediyorum. O zaman hiç göndermemek lazım. İki tane olanından gönderirsek ve orada yangın çıkarsa eser tek kalır ve bir daha gönderemeyiz artık. O halde...

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Diğer ülkeler, çok önemli olan eserlerin kopyalarını yapmak, onun fotoğraflarını çekmek suretiyle gönderiyorlar.

BAŞKAN — Bu zaten sağlama bağlamış. Madde metninde diyoruz ki; «Kültür ve Turizm Bakanlığınca teşkil edilecek yükseköğretim kurumlarının Anekoloji ve Sanat Tarihi bilim dallarının başkanlarından oluşan bilim kurulunun kararı ve Kültür ve

Turizm Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.» Yani, eser yurt dışına çıksın mı, çıkmasın mı, Bakanlar Kurulunca karar verilecek. Yoksa müze müdürünün veya bir bakanın emri ile gitmeyecek. Bir kurul teşkil edilecek, bu kurul gönderilecek esere bakacak ve «Bu eser çalınabilir, bunun üzerinde çok kıymetli taşlar ve inciler var, bunu gönderirsek yolda düşebilir, çalınabilir, gitmesin» diye karar verirse mesele kalmaz, gitmez. İllaki gider demiyoruz, emniyet altına alıyoruz; ama öyle bir şey var ki, tek bir mezar var mesela, İskender'in mezarı veya başka bir mezar var, onu göndermek istersek, tek mezar olduğu için gönderemeyiz. Mezar iki tane olmaz ki.

Bu hususta gazetelerde çıkan haberi tekrarlamak istiyorum. İtalyanlar, meşhur ressamı Jakop'un yaptığı yağlıboya tablosunu Amerika'ya veya başka devletlere gönderdiler. Bu tablo tek olduğu halde korkmadan gönderdiler. Biz de kendimizi başka türlü tanıtmayız. Her sene turistler gelsin ve Türkiye'de görsün diye düşünürsek, gelemeyiz. Ancak, açılacak sergide gördükten sonra «Türkiye'de neler varmış, gidip göreyim» der ve gelir. Bizim gayemiz Türkiye'yi tanıtmak. Mesela, bizde «Sakalı Şerif» ve «Hırka-i Şerif» var, yerlerinde duruyorlar, kimse de görmüyor. Ne faydası var?

Ben bu taraflarını söylüyorum. Bu hususları tartışalım.

ORGANAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Cumhurbaşkanım, müsaade ederseniz Dışişleri Bakanlığı temsilcisinin bu konuda bir görüşü olacak.

BAŞKAN — Buyurunuz.

NEJAT TAYLAN (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, madde sevk edilirken önce gözümüze çarpan, aslolan şey bunların yurt dışına çıkarılmamasıdır. Ondan sonra bir istisna getiriliyor. Yalnız, bu istisnayı getirirken bazı şartları da öngörüyor. Bu şartlar şunlar: Biraz önce buyurduğunuz gibi önce bir bilim kurulu bir karar alıp teklifte bulunacak, Kültür ve Turizm Bakanlığı bunu benimsese ve Hükümete teklif edecek, Bakanlar Kurulu karar verecek. Bunlar bir hayli barajlar teşkil eden şartlar.

Onun dışında gönderilecek malzeme için bazı tedbirler öngörülüyor. İlk sevk edilen teklifte sadece sigortalanması söz konusu idi. Bakanlığımızın Komisyonunda yapmış olduğu tekliflerin benimsenmiş olduğunu görüyorum ve ona ilaveten bazı tedbirler öngörülmüştü. Bunlar burada da tekrarlanıyor. Bu tedbir-

ler iki yönlü olup, birisi bize tevessül eden tedbirler ki, modern teknolojinin öngördüğü bütün koruyucu tedbirlerin alınması hususu, olup bize aittir.

Bir de kabul eden ülke tarafından, o ülkenin makamları tarafından herhangi bir tahrip veya ut tecavüz ihtimaline karşı gerekli önleyici tedbirlerin de alınması yolunda taahhütte bulunulması. Bu iki unsur da işin içine girdikten sonra, emniyet açısından da bazı önlemler alınmış oluyor.

İşin aslına hâkim olan, bu varlıklarımızın ilanihaye korunması fikridir. Bu fikrin yanında, dışarıda yapacağı görkemli sergilerle Türkiye'nin görünümünü dünya kamuoyunda müspet şekilde düzelterek tesirler icra etmek fikri de var.

Bu iki fikrin ortasını alan böyle bir tedbir düzenleme çok yerinde olacaktır. Yani, yegâne ve tinit olanlar çıkarılmaz kaydını kaldırıp, onlar da çıkar; fakat bir barajdan geçirilerek, Bakanlar Kurulunun kararı ile ve alınacak tedbirler de ilave edilmek suretiyle Türkiye'nin tanıtılmasına en iyi şekilde katkıda bulunacak dışarıda sergileme imkânının yaratılmasının memleketimiz menfaatine olacağı düşünce-sindeyim.

Arz ederim.

BAŞKAN — Bakanlığımız bu hususta ne düşünüyorlar?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EV-LİYAOĞLU — Hükümet olarak da zaten bu şekilde getirmişti. Millî çıkarlarımız açısından, bu hususta gerekli her türlü tedbir alınmak kaydıyla, Dışişleri Bakanlığının görüşüne iştirak ediyoruz. Böyle olduğu takdirde, zati âlilerinin buyurduğu gibi çıkarmak daha iyi.

BAŞKAN — Hiçbir şey gönderemeyiz. Ben müzelerimizi gezdim, eserlerimizi gördüm; hepsi de birer tanedir, iki tane değildir. Mesela, filan tarihte yazılmış el yazması Kur'an; o bir tanedir, ikincisini bulamayız, çünkü el yazmasıdır. Çok kıymetli ise onun fotoğrafı çekilir ve o götürülür.

Bunlara karar verecek ilim heyeti esere bakacak, yerinde görecektir ve «bu eser gitsin veya gitmesin» diye karar verecek.

Bu sergiler her ülkede yapılmayacak. Afrika'daki Zambiya veya bir başka ülkede sergiler açmayacağız. Amerika'da, İngiltere'de ve Avrupa'daki diğer büyük ülkelerde açacağız. O ülkelerde bunun korunmasını elbette tekeffül edecekler. Böyle bir eserimiz o ülkede çalınır veya tecavüze uğrarsa, bir daha hiçbir ülke oraya eserlerini göndermez. Her türlü tedbiri o devletin alması gerekir.

Ben böyle düşünüyorum. Eğer kendimizi tanıtmak istiyorsak, Türk varlıklarını tanıtmak istiyorsak, evvela bunları ayakları önünde sergilemeliyiz; ondan sonra gelsinler daha fazlasını burada görsünler.

ORGANİZATÖR NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Cumhurbaşkanım, değişik bir misal vermek istiyorum: Yüksek malumları, Amerikalılar Ay'dan getirdikleri ve hiçbirisi birbirine benzemeyen ay taşını bütün dünyaya götürüp sergilediler. Bu arada Türkiye'ye de geldi; ama tedbirlerini de aldık.

BAŞKAN — Turizm Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve dolayısıyla Hükümet bu işe taraftar ve birçok kısıtlayıcı tedbirleri de maddede getirilmiş bulunuyor. Yükseköğretim kurumlarının Arkeoloji ve Sanat Tarihi bilim dallarının başkanlarından oluşan bilim kurulu karar verecek, bu karar Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından benimsenirse Bakanlar Kuruluna teklif edilecek; Bakanlar Kurulu da abduhu derse olacak. Başka ne tedbir alalım? Bakanlar Kurulu kararı Cumhurbaşkanına gelecek, Cumhurbaşkanı da onaylarsa olacak, onaylamazsa yine olmayacak.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EV-LİYAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, Hükümet teklifinde «ulusal çıkarlarımızın mevcut olduğu halde» diye kısım vardı, burada «millî çıkarlarımızın gerektirdiği durumlarda» diye yer almış. Ülkemiz açısından son derece önemli bir husustur.

BAŞKAN — Evet, Hükümet teklifindeki ibare maddenin son şeklinde yer almış. Yalnız Hükümet teklifinde yer almayan «tarih, sanat, estetik veya bilim açısından tek ve istisnaî olan kültür ve tabiat varlıkları dışında kalan ve aynısından birden fazla bulunan eserlerin» kısmı ilave edilmiş. Bu kısım girince, işi bozuyor.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Bu husus Danışma Meclisinde de uzun boylu münakaşa edildi.

BAŞKAN — Herkes, «mesuliyet benim üzerimde kalmam» der, korkar. Nemelazım, yarın bir şey olur, «Bak sen de el kaldırmışsın» derler diye, «muahafet edeyim» diyor. Çünkü, bunda bir şey yok.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Şimdiye kadarki kanunumuzda, malumlarınız, eserlerin dışarıya çıkarılması tamamen yasaktı. Atatürk'ün doğumunun 100 üncü yılı nedeniyle bu Kanunun yalnız bu maddesinin değiştirilmesi gündeme gelmişti. Yalnız 100 üncü yıla mahsus olmak üzere, Konsey Kararıyla bu değişikliğe kadar tekrar incelenmiş diye emir buyurulmuştu. Geniş çap-

ta incelendi, iki ana fikir var. Zatı âlileriniz nasıl emir buyursa, her ikisi üzerinde ona göre düzenleme yapılır.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Madde metnindeki «dışında kalan ve aynısından birden fazla bulunan eserlerin» kısmı çıkınca hallolur.

BAŞKAN — Yeniden düzenleyelim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, «ancak» kelimesinden sonra gelen ve «millî çıkarlarımızın» kısmına kadar olan yeri aradan çıkarırsak daha yerinde olacak. Yani, «Ancak, millî çıkarlarımızın gerektirdiği durumlarla, her türlü...» diye devam edecek.

BAŞKAN — Fıkranın başlangıcındaki «tarih, sanat, estetik veya bilim açısından» kısmı da silinecek mi; yoksa, «ancak, tarih, sanat, estetik veya bilim açısından millî çıkarlarımızın gerektirdiği durumlarda, her türlü» diye devam mı edecek?

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Kültür ve tabiat varlıkları kısmının da kalması gerekir.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, «dışında kalan ve aynısından birden fazla bulunan eserlerin,» kısmı silindiği takdirde düzelecek.

NEJAT TAYLAN (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, müsaade ederseniz Dışişleri Bakanlığımızın hazırladığı bir teklif vardı, onu okumak isterim.

BAŞKAN — Okuyunuz.

NEJAT TAYLAN (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Arz ediyorum:

«MADDE 35. — Yurt içindeki korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları yurt dışına çıkarılamaz.

Ancak, bu tür kültür ve tabiat varlıklarının her türlü hasara ve zarara karşı modern teknolojinin öngördüğü bilimum tedbirler alınmak ve herhangi bir tehdit veya tecavüz ihtimaline karşı gereken bütün tedbirlerin yerine getirileceğine dair ilgili ülke makamlarından teminat sağlanmak kaydıyla yurt dışında geçici olarak sergilendikten sonra geri getirilmelerine Kültür ve Turizm Bakanlığınca kurulacak yükseköğretim kurumlarının Arkeoloji ve Sanat Tarihi bilim dallarının başkanlarından oluşan bilim kurulunun kararı ve Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.»

BAŞKAN — Bu birinci fıkra.

İkinci fıkrada bir şey yok.

Üçüncü fıkranın ise, «Yurt dışına geçici olarak sergilenmek üzere aynısından birden fazla bulunan» kısmı değişecek.

NEJAT TAYLAN (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Tabii, orası çıkacak.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Efendim, bu ifadede bir farklılık var; Dışişleri Bakanlığı Temsilcimizin ifadesinde başka bir anlam, burada başka bir anlam var:

«Yurt içinde korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları yurt dışına çıkarılamaz» genel fikir bu. «Ancak, bu tür» dediği zaman, tümü ile bunları ifade ediyor. Halbuki maddenin ruhunda çıkarılacak olanlardan tarihi, estetik ve bilim açısından istisnai olanlara bunu vermiş ve «millî kültürümüz açısından değer taşıyanların çıkarılması gerektiği zaman tedbir alınsın» denmiş.

Dışişleri Bakanlığımız ise, tümüne birden «çıkarılır» hükmünü koyuyor. Bunun iyice açıklanması lazım.

BAŞKAN — Hayır, bence bu güzel, «tarih, sanat, estetik veya bilim açısından kültür ve tabiat varlıkları...»

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — O zaman, «tek ve istisnai kültür ve tabiat varlıkları çıkarılabilir» diyeceğiz efendim.

BAŞKAN — Hayır o yok.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Hayır, çıkarılabilir, maddenin ruhu bu; «ancak bunlar bizim millî menfaatlerimiz bakımından çıkarılabilir, bunun için tedbir alınsın» diyor. Yani Dışişleri Bakanlığı Temsilcimiz tümünü birden, bu «tüm» tabirini koyuyor ve aradaki farkı belirtmiyor. Evvela buna karar vermek lazım.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Efendim, buradaki «tek ve istisnai» yerine «kıymetli» kelimesini koyabilirsiniz.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — O ayrı. Onu, bu çok kıymetli varlıkları göstererek, «millî varlığımızı ve propagandamızı yapabileceğimiz bu kıymetli eserleri de çıkartabilir» anlamında ifade etmiş.

BAŞKAN — Tabii, burada «tarih, sanat, estetik veya bilim açısından kültür ve tabiat varlıkları dışında kalan» dersek, o zaman bunları da çıkaramayız, hiç çıkaramayız.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Evet, bu çok değerli şeyayı götürüp götürmemek endişesi var.

BAŞKAN — O zaman «bu tür» deyince, ona artık kurul karar verir.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Tabii, «tür» deyince hepsinden götürülebilir anlamında; fakat buradaki kasıt, bidayetteki kasıt çok değerli olanlardır.

BAŞKAN — İşte o çok değerli olanı da çıkaramazsak...

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Hayır çıkaralım, zaten bunu çıkarmak için tedbir getiriyor. Aslında «çıkarmaz» diyor; ama «bizim için propaganda bakımından fevkalade değer taşıyan bir eseri de çıkaralım, gösterelim» diyor.

BAŞKAN — Hayır, bu bilakis tersini söylüyor.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Hayır, değil efendim.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — «Dışında kalan» diyor.

BAŞKAN — Evet, «dışında kalan» diyor. Bakınız, «sanat, estetik veya bilim açısından tek ve istisnaî olan kültür ve tabiat varlıkları dışında kalan -bir kere onun dışında olacak- ve aynısından birden fazla bulunan eserlerin» çıkarılması...

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Çok istisnası var efendim.

BAŞKAN — Evet, öyle yapmış ki hiçbirisi çıkarılamayacak. Bir kere bunlar hariç, bunları hiç çıkaramayız; tarih, sanat veya bilim açısından tek olurlarsa hiç çıkaramayacağız.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Efendim, şimdi prensip olarak çıkarılmasına karar verildiğine göre, bu husus şöyle de olabilir: «Ancak, tarih, sanat, estetik veya bilim açısından çok kıymetli olan kültür ve tabiat varlıkları, millî çıkarlarımızın gerektirdiği durumlarda» diye devam edeceğiz; yine, «dışında kalan ve aynısından birden fazla bulunan eserlerin» şeklinde birleşmesinde de yarar vardır.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Dışarı çıkan var, çıkmayan var efendim; evvela çıkmayanı söyleyelim.

BAŞKAN — 1 inci fıkrada söyledik; «yurt dışına çıkarılmamaları esastır» dedik. Ama dışarıda, tarih, sanat, estetik veya bilim açısından çok kıymetli olanlarının tanıtılmasında bir gerek görülüyorsa, millî çıkarlarımız açısından bir fayda varsa, o takdirde bu heyetin kararı ile işte o tedbirler de alınarak çıkarılabilir.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Madde bunu söylemek isterken orada, «dışında kalan» demiş, asıl maksat o, onu arz etmek istiyorum. Yoksa öbürü zaten «çıkamaz» demiş. Fakat buna lüzum hâsıl olduğuna kanaat getirilince, o zaman bu heyetin

vereceği kararlara göre bunların ancak çıkarılabilmesi önemli görülmüş. Çünkü o bize fayda sağlayacak. Yoksa lalettayin her şeyi çıkarmak bir mana ifade etmez anlamında. Karar bu olacak. Onun kararını verebilir miyiz diye soruyum.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Cumhurbaşkanım, emrederseniz madde Komisyona iade edilsin, yeniden düzenleyelim, emirlerinizi aldık efendim.

BAŞKAN — Bu maddeyi Komisyona iade ediyorum. Vereceğimiz aradan sonra yetiştirilebilirse bu birleşimde, yetiştirilemezse bundan sonraki birleşimde görüşürüz.

KEMAL GÖKÇE (Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, müsaadenizle burada kısa bir hususu açıklamak istiyorum.

Maddenin ikinci satırındaki, «tarih, sanat, estetik veya bilim açısından tek ve istisnaî olan» ifadesi, aslında buraya yazılmadığı için onun karşılığı yazılmıştır. Bunlar da, bugün Türkiye'de bulunan ve dünyada eşi olmayan Kaşıkçı Elması, Mukaddes Emanetler, Iskenderin Lahdi gibi eserlerdir. Hani ne sigortaya dayanır, ne emniyete dayanır, dünyayı sat-san ödenmez. Onları önlemek bakımından yazılmıştır. Buraya «Kaşıkçı Elması» diye yazılamamıştır. Bunun gibi, «tek olanların dışındakiler çıkarılabilir» deniyor. Yani bir değerlendirme yapılırken bu eserler katıyken dikkate alınmasın, Mukaddes Emanetleri yurt dışına çıkaralım mı, çıkarmayalım mı diye bir düşünceye girilmesin diye yazılmıştır; oraya isim olarak yazılamamıştır.

BAŞKAN — Yazılamayınca da bu genel oluyor. «Kaşıkçı Elması'nın ve benzerlerinin çıkarılmasına kurul da karar veremez, Bakanlar Kurulu da buna cesaret edemez.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Efendim, o zaman bir madde koyalım, çıkacakları, çıkmayacakları kesin olarak belirtelim, bu eserler üç-dört tane ise tadat edelim. Bazılarının çıkarılmasını yasaklayalım ve diyelim ki, şunlar şunlar, falan yerde tadat edilenlerin dışındakiler çıkarılamasın.

BAŞKAN — Birinci Cihan Harbinde İstanbul işgal edildiği zaman dahi bunları götürmediler, pekâlâ alıp götürüyorlardı; ama götürmediler, kolay değil öyle.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Cumhurbaşkanım, «tek ve istisnaî» ifadesi burada birçok

eseri kapsar, sadece sayılanları değil. O kadar çok tek ve istisnai eser var ki, tadadı çok zor.

BAŞKAN — Artık işte ona kurul karar verecek, sonra Bakanlar Kurulu karar verecek, ancak ondan sonra çıkarılabilecek.

KEMAL GÖKÇE (Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Affedersiniz efendim, burada «sigorta» lafı biraz basit, geçiştirici bir husus oluyor. Çünkü kimse o eserlerin değerini veremez.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Bunların değerine paha biçilmez; bunların değeri mevzu bahis değil ki, ne değerini verecek?

BAŞKAN — Hiçbir sigorta şirketi de sigorta yapamaz ve o kadar muazzam bir sigorta parası istenir ki ona, o değeri de devlet zaten ödeyemez.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Cumhurbaşkanım, verilen arada konuyu hazırlayabiliriz.

BAŞKAN — Peki, şimdi ara veriyorum, bu arada hazırlarsınız.

Saat 17.00'de tekrar toplanmak üzere birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.45

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 17.07

BAŞKAN : Kenan EVREN (Cumhurbaşkanı ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (Genelkurmay Başkanı ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — İkinci oturumu açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — *Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu.* (D. Meclisi : 1/108; M. G. Konseyi : 1/516) (D. Meclisi S. Sayısı : 348; M. G. Konseyi S. Sayısı : 620) (Devam)

BAŞKAN — 32 nci maddenin görüşülmesine devam ediyoruz.

Komisyonun hazırladığı 32 nci maddenin yeni metnini okutuyorum :

«Yurt dışına çıkarma yasağı

MADDE 32. — Yurt içinde korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları yurt dışına çıkarılamaz. Ancak, millî çıkarlarımız dikkate alınarak bunların her türlü hasar, zarar, tehdit veya tecavüz ihtimaline karşı, gideceği ülke makamlarından teminat almak ve sigortalanmak şartı ile, yurt dışında ge-

çici olarak sergilendikten sonra geri getirilmelerine; Kültür ve Turizm Bakanlığınca teşkil edilecek yükseköğretim kurumlarının Arkeoloji ve Sanat Tarihi bilim dallarının başkanlarından oluşan bilim kurulunun kararı ve Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Türkiye'deki kordiplomatik mensupları, Türkiye'ye girişlerinde beyan ederek beraberinde getirdikleri yabancı kökenli kültür varlıklarını, çıkışlarında beraberlerinde götürebilirler.

Yurt dışına geçici olarak sergilenmek üzere kültür ve tabiat varlıkları gönderilmesi esasları ile, Türkiye'deki kordiplomatik mensuplarının beraberlerinde getirdikleri bu tür varlıkların giriş ve çıkışlarında yapılacak işlemler, istenecek belgeler ve ilgili diğer hususlar Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Dışiş-

leri Bakanlığının birlikte düzenleyecekleri yönetmelikte belirtilir.»

BAŞKAN — Buraya Millî Savunma Bakanlığını da koymak lazım. Çünkü Millî Savunma Bakanlığının kontrolünde olan müzelerden de yurt dışında geçici olarak sergilenmek üzere eser gidebilir.

«Kültür ve Turizm Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığının birlikte düzenleyecekleri yönetmelikte belirtilir» demek lazım.

Bu yeni hazırlanan 32 nci madde meseleyi halletmiş oluyor. Bir eserin yurt dışında sergilenilebilmesi, teşkil edilecek bu kurulun vereceği rapor ve Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu çıkıp çıkmamasına karar verecektir. Ayrıca, eserin gönderildiği ülke her türlü emniyet tedbirlerini almak ve diğer hususları tekeffül etmek şartıyla gönderilecektir.

Şimdi bu 32 nci madde olarak okunan yeni metin üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Komisyonun yeni hazırladığı metni oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32 nci madde olarak bu yeni hazırlanan metin kabul edilmiştir.

33 üncü maddeyi okutuyorum :

Yurt dışından getirme

MADDE 33. — Yurt dışından kültür varlığı getirmek serbesttir.

BAŞKAN — 33 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34 üncü maddeyi okutuyorum :

Kopya çıkarma

MADDE 34. — Kültür ve Turizm Bakanlığınca bağlı ören yerleri ve müzelerdeki taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının öğretim, eğitim, bilimsel araştırma ve tanıtma amacı ile fotoğraflarının ve filmlerinin çekilmesi, mulaj ve kopyalarının çıkartılması Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine bağlıdır.

Bu hususlarla ilgili esaslar, yönetmelikte tespit olunur.

BAŞKAN — Ören yerleri nedir?

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Ören yerleri, Efes, Bergama gibi antik kentler Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — 34 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oyluyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35 inci maddeyi okutuyorum :

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Araştırma, Sondaj, Kazı ve Define Arama Araştırma, sondaj ve kazı izni

MADDE 35. — Bu Kanun hükümlerine tabi, taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını meydana çıkarmak üzere, araştırma, sondaj ve kazı yapma hakkı, sadece Kültür ve Turizm Bakanlığınca aittir.

Bilimsel ve malî yeterliği Kültür ve Turizm Bakanlığınca takdir ve kabul olunan Türk ve yabancı heyet ve kurumlara araştırma izni, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından; sondaj ve kazı yapma izni Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine, Bakanlar Kurulu kararı ile verilir. Kültür ve Turizm Bakanlığı elemanları veya bu Bakanlıkça görevlendirilecek Türk bilim adamları tarafından yapılacak araştırma, sondaj ve kazılar, Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine bağlıdır. Askerî yasak bölgelerde yapılacak araştırma, sondaj ve kazı için gerekli ruhsatname, Genelkurmay Başkanlığının iznini müteakip, sözü geçen heyet ve kurumların göstereceği uzmanlar adına düzenlenir. Kültür ve Turizm Bakanlığınca haklı görülebilecek sebep olmadıkça heyet ve kurumlar ruhsatnamedeki üyelerini değiştiremezler.

Su altında korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu bölgeler, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak Kültür ve Turizm Bakanlığınca tespit edilir ve Bakanlar Kurulu kararı ile yayımlanır. Bu bölgelerde, sportif amaçlı dalış yapmak yasaktır, ikinci fıkra hükümlerine göre izin almak şartıyla araştırma ve kazı yapılabilir.

BAŞKAN — Deniz sahalarında bu tespitler yapıldı mı acaba?

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Tespit edilmiş Sayın Cumhurbaşkanım. Milas ve Bodrum civarında Genelkurmay Başkanlığının tespit ettiği yerlerde dalışlar yasaklanmıştır.

BAŞKAN — 35 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

36 ncı maddeyi okutuyorum :

Maliklerin mülkleri içinde yapılacak kazılar

MADDE 36. — Taşınmaz kültür varlığı sahiplerinin kendi mülkleri içinde kültür varlığı aramak mak-

sadı ile araştırma, sondaj ve kazı yapımları da bu Kanunun 35 ve 41 inci maddeleri hükümlerine tabidir.

BAŞKAN — 36 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun Sayın Ersin.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — «Taşınmaz kültür varlığı sahiplerinin kendi mülkleri içinde kültür varlığı aramak maksadı ile...» deniyor. Yani «kültür varlığı sahibi bir» anda nereden oluyor?

BAŞKAN — Buyurun.

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu eski eserlerin bulunduğu yerlere sahip olanlar, tapusu bulunanlar, kendi varlığının içerisinde bir şey arayacaksa, Bakanlıktan izin alacak ve herhangi bir taşınmaz kültür varlığı da çıktıysa, 41 inci madde gereğince müzeye nakledecek.

BAŞKAN — Yani bu şöyle mi oluyor : Bahçesi ile beraber bir evi var, burada bir kültür varlığı olduğu kabul ediliyor ve orada da sondaj veyahut araştırma yapmak istiyor. Bakanlıktan izin alacak, bunu mu kastediyor?

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet Sayın Cumhurbaşkanım.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Burada kültür varlığı tespit edilmiş ve onun içinde kazı yapılıyor. Bir de tespit edilmemiş kişilerin kendi malikânesinin içinde ve bahçesinde aldıkları habere göre kazıları da var.

BAŞKAN — O da müsaadeye tabi.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Burada taşınmaz kültür varlığı tespit edilmiş kişi, bir de tespit edilmemiş kişi var.

BAŞKAN — O madde gelecek; her türlü define araması vesaire...

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — «Define arama» diye ayrıca bir madde var.

BAŞKAN — Ama define değil, başka bir şey arayacaksa zaten o...

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Başka bir şey arayacak.

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — O bundan önceki 35 inci maddede var.

BAŞKAN — Evet 35 inci maddede var. «Bu Kanun hükümlerine tabi, taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını meydana çıkarmak üzere, araştır-

ma, sondaj ve kazı yapma hakkı sadece Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.

Bilimsel ve malî yeterliği Kültür ve Turizm Bakanlığınca takdir ve kabul olunan Türk ve yabancı heyet ve kurumlara araştırma izni, Kültür ve Turizm Bakanlığı...»

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — O zaman bunun şümulüne girmiyor muydu? Neden «taşınmaz kültür varlığı sahipleri» diye ayırıyoruz? Bu da buradaki genel hükümlere girer.

BAŞKAN — Esasında girer.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, buradaki esas, zaten arkeolojik alanlarda kazı yapmak devlete ve devletin göstereceği kurumlara aittir. Kariyer sahibi olmayan kişiler hiçbir zaman kazı yapamaz, yani define arayamazlar. Burada taşınmaz mülke sahip olan kişiler bahçesinde, tarlasında araştırma yapmak istedikleri zaman Bakanlık müsaadesi söz konusudur. Ayrı bir şey olduğu için, ayrı bir madde olarak düzenlenmiştir.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Terimi anlayamıyorum.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Arz edeyim efendim.

Knidost'a eski esere sahip, yani eski eser sahası içinde mülk sahibi kişiler var ve şu anda istimlak ediliyor. Onların kendi mülkleri olsa dahi hiçbir zaman araştırma yapamazlar. Çünkü bu tip arkeolojik sahalarda tespit ve tescil edilmiş olduğundan, araştırmalar ancak kariyer sahibi kişiler, kurul ve kuruluşlarca yapılabilir. Bu özel şahıslara arkeolojik sahalarda kesinlikle araştırma izni verilemez.

Burada söz konusu olan, bir ev ve bahçesinde veya tarlasında eski eser olup...

BAŞKAN — Anladım.

Demek istiyorsunuz ki, 35 inci madde genel bir yerde ilmi araştırma veya kazı yapmak isteyen kurul veya kuruluş, ilgili yerden müsaade alacak, taşınmaz kültür varlığı sahipleri de kendi mülkleri içinde kültür varlığı araştırmak isterse, 35 ve 41 inci madde hükümlerine tabidir. Kendi mülkünden çıkan eserleri ilgili yerlere devretmeye mecburdur. «Toprak benimdir, ben istediğim gibi kazı yaparım» diyemesin diye o maddeyi ayırmışlar.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Öbürünün de malî var.

BAŞKAN — Öbürünün malî yok. Diyor ki : «Ben filan yere gidip, araştırma yapacağım.»

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Hayır efendim. Bahçesi var, arazisi var...

BAŞKAN — 35 inci madde genel.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Bahçesinin içinde veya arazisinde kültür varlığı olduğu belli.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Ama onun malı değilki bu.

BAŞKAN — Onun malı.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Ama, «Taşınmaz kültür varlığı sahibi» diyor.

BAŞKAN — Sahibi, taşınmaz varlık.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Bunların hepsi devletin malı, nasıl sahibi oluyor?

BAŞKAN — Bahçesi ile birlikte evi var yahut tarlası var, sürerken bir kültür varlığı ortaya çıktı, o taşınmaz malın sahibi. Şimdi burada bahçe sahibi veya tarla sahibi «benim mülküm, ben araştırma yapacağım diyemez» diyor.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — İstimlak edilinceye kadar onun demektir, istimlak edildikten sonra devlete ait.

BAŞKAN — Ama yine arama izne tabi, eser de çıkarsa yine devletin.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Yani, böyle yerler var efendim; fakat bunlar istimlak edilmiş daha.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Efendim, müsaade ederseniz bir misal de ben arz edeyim; yanlışsam beni düzeltin lütfen. Mesela, bir yalı sahibi - yalı bir kültür varlığı ve yalının da bir bahçesi var - bahçesinde eğer bir arama yapacaksa - çünkü bu bahçede vaktiyle bir heykel vardı da gömüldü veya bir şey oldu - müsaade isteyecek 35 inci ve 40 inci maddeye göre.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Öbür tarafta da müsaade isteyecek, öyle söylemesek de isteyecek.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Öbür tarafta müracaat ediyor, vermiyoruz efendim, kesinlikle vermiyoruz; fakat bu tarafta veriyoruz. Çünkü evinin bahçesinde, define arayacak veyahut da bir heykel olduğunu iddia ediyor. Halbuki, Knidos, Efes gibi ören yerlerinde bir yer sahipli ise, verilmiyor. Birbirlerinden ayrı tarafı bu.

BAŞKAN — 35 inci maddede «Yalnız Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir» dedik.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bir de

Sayın Komutanımın tereddütünü ortadan kaldırmak için manayı değiştirmemek gerekiyor. Çünkü kültür varlığı sanki sahipli imiş gibi bir ifade var. Baştaki üç - dört kelimeyi silsek, «kendi mülkleri içinde» diye başlasak; sanıyorum tereddüt ortadan kalkacak.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Evet, ben ona takıldım, bir insan kültür varlığına sahip olabilir mi? Olamaz.

BAŞKAN — İşte o «ev» olur.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Aslında, temelde devletindir dedik.

BAŞKAN — Devletindir; ama istimlak etmeden yine kendisine bırakıyoruz.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — «Kendi mülkleri içinde» demekle de aynı anlamı taşıyor. Eğer izin buyurulursa, baştaki dört kelimeyi silsek de anlam değişmiyor.

BAŞKAN — Ama kalmasında fayda var.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim, bu aksine bir hüküm getiriyor; yani taşınmaz kültür varlığına sahip olan bir şahıs, «Ben artık burada hiçbir şey yapamam, bir kazma dahi vuramam, bir çivi dahi çakamam» diye düşünebilir. Bu düşünceden kurtarmak için, bu kişiye diyoruz ki «35 ve 41 inci maddelere riayet etmek şartı ile sen de kazı yapabilirsin.» Bu yönden bir hüküm getiriyor efendim.

BAŞKAN — Evet, şimdi bu konu açıklanmış oldu. 36 ncı madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

37 nci maddeyi okutuyorum :

Kazı izninde usul

MADDE 37. — Aynı kazı heyetine veya şahsa, aynı süre içinde Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılan kurtarma kazıları dışında, birden fazla yerde kazı ve sondaj izni verilemez. İzin verilmesi, araştırma, sondaj ve kazının yapılması, elde edilecek kültür ve tabiat varlıklarının muhafaza şartları, bu eserler üzerinde araştırma, sondaj ve kazı sahiplerine tanınacak diğer haklar bir yönetmelikte tespit olunur.

BAŞKAN — 37 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38 inci maddeyi okutuyorum :

Kazı izninin devredilemeyeceği

MADDE 38. — Türk ve yabancı bilim kurumlarına veya onların adına hareket eden kişilere verilen kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni olmadan devredilemez. Bu iş için bir başkası tevkil olunamaz.

BAŞKAN — 38 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

39 uncu maddeyi okutuyorum :

Araştırma, sondaj ve kazı izninin hükümsüzlüğü

MADDE 39. — Kültür ve Turizm Bakanlığınca kabul edilen haklı bir sebep gösterilmeden, ruhsatname tarihinden itibaren, en çok altı ay içinde başlanılmayan araştırma, kazı ve sondajlara ait izin ve ruhsatnameler, hükümsüz sayılır. Araştırma, sondaj ve kazı çalışmaları, makul bir sebep gösterilmeksizin iki aydan fazla tatil edilemez. Bu süreyi geciktirenlerin izin ve ruhsatnameleri iptal edilmiş sayılır. Ayrıca, bu Kanun hükümlerine aykırı hareket edenlerin ruhsatnameleri iptal edilir ve bu gibilere, daha sonra izin ve ruhsat verilmez.

BAŞKAN — 39 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

40 ıncı maddeyi okutuyorum :

Araştırma, sondaj ve kazı izninde süre

MADDE 40. — Kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni aynı yıl için geçerlidir. Ruhsatname ve izin süresinin sonunda heyet başkanı kazıya sondaj ve araştırmaya devam edildiğini, yazılı olarak bildirdiği takdirde, bu hak her yıl müracaat şartı ile gelecek yıllarda da müracaatçı için saklı tutulur.

BAŞKAN — Anlayamadım ben bunu, «Kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni aynı yıl için geçerlidir»; Aralık 15 inde müsaade aldı, ocak ayının 1 inde tekrar mı alacak?

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Evet efendim, her yıl müracaatla izin yenileniyor. Yabancılar için bir defa Bakanlar Kurulu kararı çıkıyor kazısı kendi adına ve her yıl getireceği kişilerle birlikte, güvenlik makamlarınca da araştırma yapılarak, izin veriliyor.

BAŞKAN — «Bir yıl için geçerlidir» dense belki olur. «Aynı yıl için geçerlidir» den sonra, «Ruhsatname ve izin süresinin sonunda» diye devam ediyor.

Mesela, bu senenin aralık ayında başlamak üzere bir yıl izin verdik, sonunda gelecek senenin sonunda olur heyet başkanı kazıya, sondaj ve araştırmaya devam edildiğini, yazılı olarak bildirdiği takdirde, bu hak her yıl müracaat şartı ile gelecek yıllarda da müracaatçı için saklı tutulur; fakat birinci cümle «aynı yıl için geçerlidir» diyor.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, hakkı saklı kalıyor. Birinci cümlede o yıl için bütünüyle izin veriliyor kendisine. Her yıl müracaat şartı ile, o kazı, o yerde bitene kadar, hakkı mahfuz tutuyoruz. İzin kendinde; fakat her yıl müracaat şartı aranıyor. Sebep; her sene değişik kişiler de gelebiliyorlar, aynı heyet gelmeyebiliyor. Onun için her sene müracaat şartı getirmişiz. Mevcut yasada da böyle.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAOĞLU — Efendim, biz Zatı âlinizin görüşündeyiz; uygulamada da bazı sorunlar çıkar.

BAŞKAN — Tabi, «aynı yıl» olmaz, «bir yıl için» dersek olur.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Buyurduğunuz gibi Sayın Cumhurbaşkanım, «bir yıl için geçerlidir» demek lazım. Kontrol kolaylığı olsun diye Bakanlık bunu böyle talep ediyor; ama «bir yıl için geçerlidir» demek lazım.

BAŞKAN — Ocak ayında almışsa mesele yok, ama kasım ayında aldı, «aynı yıl için geçerlidir» dedik iki ay sonra bir daha. Hatta aralık ayının 15 inde müsaade almışsa 15 gün sonra bir daha. Öyle anlar bu kanunu okuyan.

«Kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni bir yıl için geçerlidir» demek lazım. «Ruhsatname ve izin süresinin sonunda -bir yıl geçtikten sonra- heyet başkanı kazıya, sondaj ve araştırmaya devam edildiğini, yazılı olarak bildirdiği takdirde, bu hak her yıl müracaat şartı ile -yani bir yıl geçtikten sonra- gelecek yıllarda da müracaatçı için saklı tutulur»

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Burada başka bir anlamı da var; «bir defa kayıt ettirdi mi, o kayıt her yıl için geçerli» imiş gibi.

BAŞKAN — Hayır, müracaat etme şartı getiriyor.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — «Bu hak her yıl müracaat şartı ile...»

BAŞKAN — Yani, ilk müracaat şartı ile gelecek yıllarda da müracaatçı için saklı tutulur. Yani, kazı devam ettiği sürece vereceğiz biz bu izni; on yıl sür-

se bile. İki aydan fazla da ara vermemiş olacak.

O kısmı, «aynı yıl için» değil de «bir yıl için» şeklinde düzeltilim.

40 ıncı madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

41 inci maddeyi okutuyorum :

Kazıdan çıkan eserlerin müzelere nakli

MADDE 41. — Kazılarda meydana çıkan bütün taşınır kültür ve tabiat varlıkları, kazı yapan heyet ve kurumlar tarafından her yıl yapılan kazı sonunda Kültür ve Turizm Bakanlığının göstereceği Devlet müzesine naklolunur. Kazı ve sondaj araştırmalarında elde edilen insan ve hayvan iskeletleri ile bütün fosiller, Kültür ve Turizm Bakanlığınca uygun görüldüğü takdirde, tabiat tarihi müzeleri ile üniversitelere veya ilgili diğer Türk bilim kurumlarına verilebilir. Ayrıca, kazı ve sondaj araştırmalarında elde edilen askerî tarihle ilgili her türlü taşınır kültür varlığı, Genelkurmay Başkanlığının uygun görüşü ile, Kültür ve Turizm Bakanlığınca askerî müzelere devredilir.

BAŞKAN — 41 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

42 nci maddeyi okutuyorum :

Zarar vermede tazminat yükümlülüğü

MADDE 42. — Kazı ve sondaj izni alanlar, bu çalışmayı sahipli arazide yaptıkları takdirde, kazı, sondaj ve araştırma bölgesindeki arazi sahiplerinin zararlarını tazmin ile yükümlüdürler. Arazi sahipleri Kültür ve Turizm Bakanlığının oluşturacağı komisyonca takdir edilecek tazminat karşılığında, kazı ve sondaj veya araştırmaya izin vermeye mecburdurlar.

Bu gibi yerler, gerektiğinde Kültür ve Turizm Bakanlığınca kamulaştırılabilir. Yabancı bilim kurumlarınca yapılan kazılarda, bu kamulaştırmanın bedeli kazı sahipleri tarafından ödenir. Hazine adına tescil edilecek yerin kamulaştırma bedelinin takdirinde genel kamulaştırma hükümleri uygulanır. Bu madde gereğince ödenecek tazminat ve kamulaştırma bedellerinin takdirinde, kazı, sondaj ve araştırma faaliyetlerinden önce, mevcut kültür ve tabiat varlıklarının eskilik, enderlik ve sanat değeri ile, bu faaliyetler sonucu bulunan kültür varlıklarının değeri, dikkate alınmaz.

BAŞKAN — Daha evvelki maddede de geçmişti bu «dikkate alınmaz» sözü.

Burada, kazıyı yapan şahıs mı ödeyecek kamulaştırılırsa bedeli? Öyle bir hüküm geçti maddede.

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Cumhurbaşkanım, yabancılar adına bir kamulaştırma yapılacaksa yabancılar tarafından ödenecek; ama Kültür ve Turizm Bakanlığı kamulaştırırken Hazine adına tescil edilecekse o zaman Bakanlıkça ödenecek.

BAŞKAN — Yabancı kamulaştıramaz, satın da alamaz.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — İzinizle arz edeyim efendim.

Yabancı ve Türk kurumlarınca kazı yapılıyor. Yabancı kurumlar parayı her türlü yasal işlemler yapıp kendileri ödemek ve Hazine adına tescil edilmek kaydıyla istimlak yapabiliyorlar. Yani parayı onlar ödüyor, istimlaki biz yapıyoruz; tüm işlemler 6830 sayılı Kamulaştırma Kanununa tabidir.

BAŞKAN — Yani, her sene zararı, ziyanı vermektense «Kültür Bakanlığı bunu kamulaştırın, ben parasını vereyim, rahatlıkla yapayım» diyecek; ama parasını o ödeyecek.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim bu maddenin özelliği var; Cumhuriyetten önceki devirlerde yabancılar tarafından yurdumuzda yapılan kazılar, bir define kazısı gibi. Adeta bir köstebek yuvası haline getirmişler kazı yerlerini. Mesela, Gordium'u kôrte kardeşler kazmış ve biz bunu önlemek için bu yasada iki şeye yer veriyoruz :

Birisi, kazıp kazıp çekip gitmelerini önlemek için istimlak ettiriyoruz; istimlak yapıyorlar, Hazine adına tescil ediyorlar.

İkincisi de, kazı alanından çıkan mimarî kalıntılar çok önemli, o devrin kültürü bakımından; bunun da restorasyonunu şart koşuyoruz. Yani sadece eseri bulup, kitabı yazıp, kendilerini meşhur etme yolundan alıkoymak için, bir de kazı alanında çıkan ve pahalı bir olay olan restorasyon konusunu da şart koşuyoruz.

BAŞKAN — Evet efendim, anlaşıldı.

42 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

43 üncü maddeyi okutuyorum :

Yayımlı hakkı

MADDE 43. — Kazı, sondaj ve araştırmalarda, meydana çıkacak olan varlıkların yayım hakkı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri gereğince, kazı, sondaj ve araştırma izni alan heyet ve kurumlar adına, kazı, sondaj ve araştırmayı fiilen idare edenlere aittir. Kazı başkanları, her kazı dönemi sonunda, Kültür ve Turizm Bakanlığına bilimsel bir rapor vermekle yükümlüdürler. Kazının bitiminden itibaren, kazı dönemi çalışmalarına ait bilimsel raporların en geç iki yıl, nihai bilimsel raporlarını ise beş yıl içinde yayımlamayan kazı heyetlerinin kazı, sondaj ve araştırmalarda buldukları kültür ve tabiat varlıkları üzerindeki her türlü yayım hakkı Kültür ve Turizm Bakanlığına geçer.

Kültür ve Turizm Bakanlığı adına yapılan kazı, sondaj ve araştırmalara ait bilimsel raporlar, kazı başkanlığınca, yayımlanacak şekilde hazırlanır. Kültür ve Turizm Bakanlığı bunlardan gerekli görülenleri yayımlar.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca uygun görülecek mazeretler dışında, yukarıda açıklanan süre içinde son raporlarını yayımlamamış bulunan heyet ve kişilere yeni bir kazı için ruhsatname verilmez.

BAŞKAN — 43 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

KEMAL GÖKÇE (Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Şekil üzerinde bir Şey arz etmek istiyorum efendim.

4 üncü bölümün başlığını yazarken, «Araştırma, Sondaj, Kazı» olarak yazdık. Bu zaten belli bir sırayı takip eden bir ameliyedir; önce araştırma sonra sondaj ve kazı yapılıyor. Aradaki metinlerde, bazı yerlerde bu değişik geçiyor. Eğer uygun görürseniz bunları dikkate alalım. Mesela 43 üncü maddede «kazı, sondaj ve araştırmalardır» diyor. Başlangıçtan beti «araştırma, sondaj, kazı» Şeklinde geldi.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Diğer bütün maddelerde öyle geçti.

BAŞKAN — Evet öyle geçti.

Peki, kazı yapmadan araştırmayı nasıl yapacak?

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, önce saha araştırması, sonra sondaj, sonra kazı yapılıyor.

BAŞKAN — 42 nci maddede de öyle; «kazı ve sondaj ruhsatnameleriyle araştırma izni.» Hep öyle geçti.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, zabıtlara geçti; emir buyurursanız yeniden bir düzenleme yaparız.

BAŞKAN — Bu bir zorluk doğurmaz. Şekil olarak ters yazılmış. Büyük bir mahzur teşkil etmez.

43 üncü madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

44 üncü maddeyi okutuyorum:

Giderler

MADDE 44. — Kazı, sondaj ve araştırma yapılan saha ile, kazı, sondaj ve araştırmadan çıkan kültür varlıklarının yerinde korunmasını sağlamak maksadıyla, kazı yerinde geçici olarak çalıştırılacak bekçilerin ücret ve masrafları ile kazı yerinin eski haline getirilmesinin gerektirdiği giderleri karşılamak, kazı sırasında meydana gelebilecek zararları tazmin ve bunlarla ilgili bütün giderler, düzenlenecek yönetmeliğe göre, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ruhsat verme veya süre uzatma sırasında, kazı sahiplerinden tahsil edilerek emaneten mal sandığına yatırılan paralardan ödenir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından finanse edilen konularda, gider karşılıklarının mal sandığına yatırılması zorunlu değildir.

BAŞKAN — 44 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Yalnız «kazı» ya bir gider düşünölmüş; acaba «sondaj» için böyle bir mevzu olmaz mı?

BAŞKAN — «Kazı, sondaj ve araştırma yapılan saha ile, kazı, sondaj ve araştırmadan çıkan kültür varlıklarının yerinde korunmasını sağlamak maksadıyla, kazı yerinde geçici olarak çalıştırılacak bekçi...»

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — «Kazı yerinde» diyor.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu çalışmaların yapıldığı kazı yerinde, kazı başkanlarına -bilhassa yabancılara- bekçi tutma mecburiyeti getirdik ve bunların parasını onların ödemesi zorunlu. Bunun için öngörüyoruz.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Sondaj yok mu?

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Sondaj kazının içinde mütalaa ediliyor efendim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EV-LİYAOĞLU — Sondajdan sonra şart oluyor efendim. bundan evvel bekçiye gerek yok.

BAŞKAN — Yani, kazıya başlayınca bekçi tutacak, ondan evvel bekçiye gerek yok.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Mevcut Kanunda da bu madde aynen geçiyor Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — 44 üncü madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

45 inci maddeyi okutuyorum:

Korunma ve çevre düzenlemesi

MADDE 45. — Kültür ve Turizm Bakanlığının izni ile yapılan kazılarda ortaya çıkan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bakım, onarım ve çevre düzenlemeleri ile taşınır kültür ve tabiat varlıklarının bakım ve onarımları kazı başkanlığınca yapılır.

BAŞKAN — «Kazı başkanlığı» mı diyoruz onun ismine?

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Evet efendim, demin arz ettim; kazı alanından çıkan mimari kalıntıları, restorasyonu, çevre düzenlemesini yükümlülüğüne alıyor.

BAŞKAN — Yani, bütün yükümlülüğü ona veriyoruz. Bu biraz büyük bir yükümlülük.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EV-LİYAOĞLU — İki yıldan beri yapıyorlar Sayın Cumhurbaşkanım.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — «Taşınmaz kültür varlıklarını» deniyor; taşınır olursa?..

BAŞKAN — Taşınır da yapıyor.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Taşınırını müzeye naklediyor efendim.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Ama nakledene kadar bunun korunmasından sorumlu olamayacak mı?

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Bulunduğu an kazı evi deposunda muhafaza ediliyor ve hemen müzeye naklediliyor ve onun restorasyonu bize ait.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Efendim, onu koruyoruz da ondan sorumlu değilmiş gibi bir durum var.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Değil, efendim; o diğer maddelerde belirlenmişti.

BAŞKAN — Daha evvel geçti o.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Nakledileceklerin başında devlet temsilcisi var, ki aynı zamanda devlet adına sorumlusu, o ve müze müdürü. Hemen onlar, küçük eserler müzede onarıma alınıyor, restorasyona tabi tutuluyor.

BAŞKAN — «Yapılan kazılarda ortaya çıkan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bakım, onarım ve çevre düzenlemeleri ile taşınır kültür ve tabiat varlıklarının bakım ve onarımları kazı başkanlığınca yapılır» deniyor. Hem onu, hem onu; ikisini de yapacak. Zaten çıkanları müzeye devredecektir.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Evet efendim.

BAŞKAN — 45 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

46 ncı maddeyi okutuyorum:

Araştırma kazı ve sondajların geçici olarak veya tamamen durdurulması.

MADDE 46. — Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak yapılan kazı, sondaj ve araştırmalar, Kültür ve Turizm Bakanlığınca geçici olarak veya tamamen durdurulur.

BAŞKAN — 46 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

47 nci maddeyi okutuyorum:

Tesislerin devri

MADDE 47. — Heyet ve kurumlar adına, kazı, sondaj ve araştırma yapan şahıslar tarafından, işe başlamak için veya çalışmaların devamı sırasında muhtelif şekillerde satın alınan veya inşa edilen depo, lojman ve benzeri tesisler ve malzeme, kazının sonunda bedelsiz olarak, Kültür ve Turizm Bakanlığına devrolunur. Bu tesislerin kullanış şekillerinin tayinine Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilidir.

BAŞKAN — 47 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

48 inci maddeyi okutuyorum :

Araştırma, kazı ve sondajda görevlendirilenler

MADDE 48. — Yabancı heyet ve kurumlar tarafından yapılan araştırma, kazı ve sondajlarda Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü uzmanlarından bir veya birkaç temsilci bulunur. Türk heyet ve kurumlarınca yapılan araştırma, kazı ve sondajlara Kültür ve Turizm Bakanlığı adına yetkili bir uzman katılır. Temsilci ve uzmanların seçimi ve görevleri, yönetmelikle belirlenir.

Türk heyet ve kurumlarınca yapılan kazılara katılacak Kültür ve Turizm Bakanlığı uzmanlarının yol masrafları, yevmiyeleri ve zarurî giderleri, 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre Kültür ve Turizm Bakanlığınca ödenir.

Yabancı kurum ve heyetler tarafından yapılan araştırma, kazı ve sondajlarda görevlendirilecek Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcilerine ödenecek olan yol masrafları, yevmiye, temsil ödeneği ve su altı daltı tazminatı, kazı başkanlığından Kültür ve Turizm Bakanlığınca peşinen tahsil edilip bir Devlet bankasına yatırılır. Temsil ödeneğinin miktarı, her yıl Kültür ve Turizm Bakanlığınca tayin edilir.

BAŞKAN — 48 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

49 uncu maddeyi okutuyorum :

Araştırma, kazı ve sondaj izin yasağı

MADDE 49. — Türkiye'deki elçilikler ve konsolosluklar mensuplarına, araştırma, kazı ve sondaj izni verilmez.

BAŞKAN — 49 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

50 inci maddeyi okutuyorum :

Define arama

MADDE 50. — Define aramak isteyenlere, bu Kanunun 6 ncı maddesinde korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlığı olarak belirtilen yerler ile tespit ve tescil edilen sit alanları ve mezarlıklar dışında, Kültür ve Turizm Bakanlığınca define arama ruhsatnamesi verilebilir.

Define aramak isteyenlere aynı süre içinde birden fazla yerde arama izni verilemez. Define arama izni, başkalarına devredilemez. Bu iş için bir başkası tevkil olunamaz.

Define aramada, Kültür ve Turizm Bakanlığından ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından temsilci olarak gönderileceklerin yolluk ve yevmiyeleri ile zarurî giderleri arayıcı tarafından karşılanır. Bu iş için gerekli olan ödenek, Bakanlıkça, define arayıcısından peşinen tahsil edilip bir Devlet bankasına yatırılır.

Arama ruhsatının verilmesi, define arayıcıdan istenecek belgeler, aramanın yapılması, çıkan defineden arayıcıya tanınacak haklar, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Maliye Bakanlığının birlikte düzenleyeceği yönetmelikte belirtilir.

BAŞKAN — 50 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

51 inci maddeyi okutuyorum :

BEŞİNCİ BÖLÜM

Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu
ile Bölge Kurulları

Kuruluş

MADDE 51. — Yurt içinde bulunan ve bu Kanunda tanımlanan korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hizmetlerin bilimsel esaslara göre yürütülmesini sağlamak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığınca bağlı, merkezi Ankara'da «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu» ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca tespit edilecek bölgelerde «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulları» kurulur.

BAŞKAN — 51 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

52 nci maddeyi okutuyorum :

Yüksek Kurulun görevleri

MADDE 52. — Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunun görevleri şunlardır :

a) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve restorasyon ile ilgili işlerde uygulanacak ilkeleri belirlemek,

b) Kültür ve Turizm Bakanlığınca tespit olunan korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının tescilini yapmak,

c) Anılan varlıklarla ilgili olarak Yüksek Kurula intikal edecek veya bizzat bilgi edindiği konu ve uyumsuzluklar hakkında Kültür ve Turizm Bakanlığınca görüş bildirmek,

d) İlke kararları ve diğer görüşler doğrultusunda yapılacak uygulamalarda Kültür ve Turizm Bakanlığına yardımcı olmak ve sonuçlarını izlemek,

e) Bu Kanunla verilen diğer görevleri yapmak.

BAŞKAN — 52. nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

53 üncü maddeyi okutuyorum :

Yüksek Kurul üyeliği

MADDE 53. — Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu yedi tabii, sekiz temsilci olmak üzere onbeş üyeden oluşur.

a) Tabii üyeler :

(1) Kültür ve Turizm Bakanlığı müsteşarı,

(2) Kültür ve Turizm Bakanlığının ilgili müsteşar yardımcısı,

(3) Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürü,

(4) Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm Genel Müdürü,

(5) İmar ve İskân Bakanlığı Planlama ve İmar Genel Müdürü,

(6) Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürü,

(7) Vakıflar Genel Müdürü,

b) Temsilci üyeler :

Temsilci üyelerin üçü Cumhurbaşkanı, beşi Yükseköğretim Kurulunca seçilir.

Yükseköğretim Kurulunca seçilecek temsilci üyeler; yükseköğretim kurumlarının mimarlık; arkeoloji; sanat tarihi; şehircilik ve idare hukuku dallarının her birinden seçilecek beş öğretim üyesinden oluşur.

Öğretim üyeliği sıfatları sona eren veya herhangi bir sebeple yükseköğretim kurumlarından ayrılanların üyelikleri düşer.

Yüksek Kurul toplantılarına, gerektiğinde Kültür ve Turizm Bakanlığının Başhukuk Müşaviri ile çağrılacak başka uzmanlar, oy hakkı olmaksızın katılabilir.

Yüksek Kurulun Başkanı, Kültür ve Turizm Bakanlığının Müsteşarıdır. Başkan bulunmadığı zaman Müsteşar Yardımcısı kendisine vekâlet eder.

BAŞKAN — 53 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

54 üncü maddeyi okutuyorum :

Temsilci üyelerin nitelikleri

MADDE 54. — Yüksek Kurulun temsilci üyelerinin, yükseköğrenim görmüş olmaları ve 53 üncü maddede belirlenen bilim dallarından biri veya birkaçında tanınmış ve bu alanlarda çalışmalar yapmış, tercihan yurt içinde veya yurt dışında yayımlanmış eserler vermiş olmaları şartı aranır.

BAŞKAN — 54 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

55 inci maddeyi okutuyorum :

Yüksek Kurul üyelik süresi - üyeliğin sona ermesi

MADDE 55. — Tabii üyelerin kurul üyelikleri, kurumlarındaki görevleri süresince devam eder. Temsilci üyelerin üyelikleri ise yedi yıl sürelidir. Bu üyeler iki dönemi aşmamak şartı ile yeniden seçilebilirler.

Üyelikleri sona eren, ölen, istifa eden; hastalık ve görev gereği hariç, yıllık toplantıların dördüne katılmayan ve bir yıldan fazla süre ile yurt dışına giden temsilci üyelerin yerine 53 üncü maddeye göre aynı bilim dalından en geç iki ay içinde yeni üye seçilir.

BAŞKAN — 55 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

56 ncı maddeyi okutuyorum :

Yüksek Kurulun çalışma şekli

MADDE 56. — Yüksek Kurul ayda en az bir defa toplanır. Gerekteğinde, Kültür ve Turizm Bakanının çağrısı üzerine, olağanüstü toplanabilir.

Kurulun çalışma gündemi Kurul Başkanlığınca hazırlanır ve toplantıdan bir hafta önce üyelere duyurulur.

Kurul salt çoğunlukla toplanır, toplantıya katılan üyelerin en az üçte ikisinin oyları ile karar verilir.

Yüksek Kurulun idari hizmetlerini yürütmek üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde bir büro kurulur.

BAŞKAN — 56 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

57 nci maddeyi okutuyorum :

Bölge Kurullarının görevi

MADDE 57. — Bölge Kurulları, Yüksek Kurulun verdiği ilke kararlarına uymak şartıyla, uygulamaya yönelik kararlar almakla görevlidir.

BAŞKAN — 57 nci madde üzerine söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

58 inci maddeyi okutuyorum :

Bölge Kurullarının oluşumu

MADDE 58. — Bölge Kurulları dört tabii, beş temsilci olmak üzere dokuz üyeden oluşur.

a) Tabii üyeler :

(1) Kültür ve Turizm Bakanlığının bölgedeki Teknik Müdürü,

(2) Kültür ve Turizm Bakanlığınca tespit edilecek bölgedeki Devlet Müzesi Müdürü,

(3) İmar ve İskân Bakanlığının bölge müdürü, bulunmadığı yerlerde il imar müdürü,

(4) Vakıflar Genel Müdürlüğünün o bölgedeki en üst görevlisi,

b) Temsilci üyeler :

Yükseköğretim Kurulunca, bölgedeki yükseköğretim kurumlarının arkeoloji, mimarlık, sanat tarihi, şehircilik, peyzaj mimarisi bilim dallarından seçilecek birer öğretim üyesinden oluşur.

Bölge Kurullarının toplantılarına, ihtiyaç duyulduğu takdirde, gündemde konusu bulunan kamu kurum ve kuruluşları (belediyeler dahil) temsilcileri, oy hakkı olmaksızın davet edilebilir.

BAŞKAN — Bu maddenin (b) bendinde, «Yükseköğretim Kurulunca, bölgedeki yükseköğretim kurumlarının arkeoloji, mimarlık...» falan dedik; bölgede böyle bir yükseköğretim kurumu yoksa, olmayabilir; her yerde arkeoloji dalı yok. Mesela, Güneydoğu Bölgesinde böyle bir üniversitenin fakültesi yoksa?..

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Tercihan denilir.

BAŞKAN — Evet, «... tercihan bölgedeki yükseköğretim kurumlarının arkeoloji...» falan, yoksa diğer yerden verebilir. Oraya bir «tercihan» kelimesi konur ise iyi olur; çok bağlamış oluyoruz o zaman. «Yükseköğretim Kurulunca, tercihan bölgedeki yükseköğretim kurumlarının arkeoloji, mimarlık, sanat tarihi, şehircilik, peyzaj mimarisi bilim dallarından seçilecek birer öğretim üyesinden oluşur.»

Bunu ilave edelim.

58 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

59 uncu maddeyi okutuyorum :

Bölge Kurulu üyelerinin nitelikleri ve çalışma şekli

MADDE 59. — Bölge Kurullarının temsilci üyelerinin nitelikleri Yüksek Kurulun temsilci üyelerininkinin aynıdır.

Bölge Kurulları, başkan ve başkan yardımcılarını kendi aralarından seçerler, başkan bulunmadığı zaman yerine başkan yardımcısı vekâlet eder.

Toplantı gündemleri başkanlıkça hazırlanır. Toplantılar üçte iki çoğunlukla yapılır ve toplantıya katılanların üçte iki çoğunluğu ile karar verilir.

Bölge Kurulları ayda en az iki defa toplanır. Gerektiğinde, Başkanın çağrısı üzerine olağanüstü toplantılar da yapılabilir.

Bölge Kurullarının idari hizmetlerini yürütmek üzere, yeteri kadar elemandan oluşan bürolar kurulur.

BAŞKAN — 59 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

60 ıncı maddeyi okutuyorum :

Kurul üyeliğinin sona ermesi ve üyelik süresi

MADDE 60. — Bölge dışına atanan üyelerin üyelik sıfatları sona erer. Boşalan üyeliklere 58 inci madde gereğince yenileri seçilir. Bölge Kurullarının seçimle gelen temsilci üyelerinin üyelik süresi beş yıldır. Süresi dolan üye yeniden seçilebilir.

BAŞKAN — 60 ıncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

61 inci maddeyi okutuyorum :

Kararlara uyma zorunluluğu

MADDE 61. — Kamu kurum ve kuruluşları (belediyeler dahil) ile gerçek ve tüzelkişiler, kendilerini ilgilendiren hususlarda, Yüksek Kurul ile Bölge Kurullarının kararlarına uymak zorundadırlar.

Bölge Kurullarının kararlarına tebliğ veya ilân tarihinden itibaren otuz gün içinde yapılacak itirazlar, Yüksek Kurulca incelenir ve sonuca bağlanır.

BAŞKAN — 61 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

62 nci maddeyi okutuyorum :

Kurul üyelerinin yolluk ve gündelikleri

MADDE 62. — Yüksek Kurul ve Bölge Kurulları üyelerinden umumî harcırah hükümlerine tabi bu-

lunanların kurul toplantıları için memuriyet mahalleri dışındaki seyahatlerinde yol giderleri ve gündelik, tabii üyelere mensup oldukları kurumlarınca; diğer üyelere, Kültür ve Turizm Bakanlığınca ödenir.

BAŞKAN — Biz bunlara yalnız yoluk veriyoruz değil mi, eğer, aynı şehirdeyse bir şey alamıyor?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİAYOĞLU — Evet efendim, aynı şehirde ise alamıyor.

BAŞKAN — Ne mecburiyeti var; bir sene içerisinde dört defa katılmaz bu işten kendisini sıyrır. Bir şey almazsa angarya olur. Yani, bir huzur hakkı vermiyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİAYOĞLU — Efendim, şimdi kurul, yüksek maaşları, hem devlet kesiminden hem yükseköğretim kesiminden teşekkül ediyor. Devlet memurları maaş alıyor.

BAŞKAN — Bir huzur hakkı vermek lazım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİAYOĞLU — Emrederseniz verelim.

BAŞKAN — «Yüksek Kurul ve Bölge Kurulları üyelerinden umumî harcırah hükümlerine tabi bulunan kurul toplantıları için memuriyet mahalleri dışındaki seyahatlerinde yol giderleri ve gündelik...» demiş,

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİAYOĞLU — Mesela; İstanbul'dan Ankara'ya gelecekse uçak parasını; iki gün kalacaksa iki günlük kanunî yevmiyesini alacaktır; ama oturum başına ayrıca bir şey almıyor. Eğer mahalden seçilmişse «Bölge Kurulları»nda o da yok.

BAŞKAN — Şimdiye kadar hep böyle mi idi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİAYOĞLU — «Bölge Kurulları» yeni kuruluyor. Diğerleri buradan İstanbul'a gittikleri için devlet memuru da, hem yevmiye, hem de yol parasını alıyordu; ama İstanbul'dan katılan üyeler bir şey alamıyorlar. Bu hususta zaman zaman şikâyetler de geliyor.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Bunu Kültür ve Turizm Bakanlığı belki düzenleyebilir efendim, bu kurullar tayin yerlerinde olur; İstanbul da olur, Ankara'da olur, İzmir'de olur. Buradakiler oraya gider, oarakiler buraya gelir; ama ne lüzum var...

BAŞKAN — Bence, toplantı süresince hakkı huzur diye bir şey verilir, maaş değil. Başka yere git-

mişse o zaman tabii yolunu, gündeliğini, yevmiyesini alacak.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİAYOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, alıyor; ama otele veriyor 400 - 500 lira, harcırahı 1 500 lira. Elinde kalıyor 1 000 lira.

BAŞKAN — Olmaz ki.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, üniversite üyelerine, öğretim üyelerine bu hakkı huzur veritse de, malumunuz, 2547 sayılı Kanun nedeniyle bunlar üniversitedeki döner sermayeye gidecek. O nedenle değişik bir uygulama getirilmesi lazım. Döner sermayeye gitmeyip kendilerine verilmesi gibi bir ayrıcalık getirilmesi lazım.

BAŞKAN — Peki.

Bir şey çırkarsa o zaman halledilir.

62 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

63 üncü maddeyi okutuyorum :

Kurullarla ilgili yönetmelik

MADDE 63. — Yüksek Kurul ile Bölge Kurullarının görev, yetki ve sorumlulukları ile bu Kurulların kendi aralarındaki ve Kültür ve Turizm Bakanlığıyla olan ilişkileri bir yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — 63 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

64 üncü maddeyi okutuyorum :

YEDİNCİ BÖLÜM

İkramiye ve Cezalar

Kültür varlıklarını bulanlara verilecek ikramiye
MADDE 64. — Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yer üstünde, yer altında ve su altında bulunan taşınır kültür varlıklarını 4 üncü maddede yazılı maaş ve mercilere, aynı maddede yazılı süreler içerisinde haber verenlere :

a) Bulunan varlık, bulanın mülkü içinde ise bu Kanunun 24 üncü ve 25 inci maddeleri uygulanır. Ayrıca ikramiye verilmez.

b) Bulunan varlık başkasının mülkü içinde ise Kültür ve Turizm Bakanlığınca varlığın değeri dikkate alınarak, takdir olunacak bedelin % 80'i ikramiye olarak bulan ile mülk sahibi arasında yarı yarıya paylaşılır.

c) Kültür varlığı Devlete ait arazide bulunmuş ise, takdir olunacak bedelin % 40'ı bulana ikramiye olarak verilir.

d) Nerede bulunursa bulunsun haber verilen kültür varlığı korunması gerekli nitelikte olmadığı takdirde haber verenlere bu Kanununun 25 inci maddesindeki işlem uygulanır. Ayrıca ikramiye verilmez.

e) Nerede olursa olsun yeni bulunup da 4 üncü maddede yazılı süreler içinde haber verilmediğinden dolayı gizlenmiş sayılan kültür varlıklarını haber verenler ile, bunları yakalayan kamu görevlilerine, 1905 sayılı «Menkul ve Gayrimenkul Emval ile Bunların İntifa Haklarının ve Daimi Vergilerin Mektuplarını Haber Verenlere Verilecek İkramiyelere Dair Kanun»da taşınır mallar için gösterilen oranlar dahilinde tespit edilen bedel ikramiye olarak verilir.

f) Yukarıdaki fıkralardan herhangi biri uyarınca kültür varlıklarını bulan, haber veren veya yakalayan kişiler birden fazla ise verilecek ikramiyeler bunlar arasında eşit olarak paylaşılır.

g) Yukarıda belirtilen ikramiyelerin tahakkuk ve tediyesine ait işlemler Maliye ve Kültür ve Turizm Bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak yönetmelik esaslarına göre yapılır.

BAŞKAN — 64 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bir daktilo hatası var : «Yedinci Bölüm» değil «Altıncı Bölüm» olacak. Bir atılma var, arz ederim.

Çünkü bundan evvelki bölüm «Beşinci Bölüm» dü. Bir yanlışlık var orada; izninizle düzeltelim.

BAŞKAN — Evet, «Yedinci Bölüm»ün «Altıncı Bölüm» olması lazım tabii. Danışma Meclisinin Metninde yanlış yazılmış.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Arkadan gelen «Sekizinci Bölüm» de, «Yedinci Bölüm» olacak efendim.

BAŞKAN — Evet oda «Yedinci Bölüm» olacak.

64 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm numaralarını değiştirelim.

65 inci maddeyi okutuyorum :

Cezalar

MADDE 65. — Bu Kanununun 9 uncu maddesinde aykırı hareket edenler :

a) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının yıkılmasına, bozulmasına, tahribine, yok

olmasına veya her ne suretle olursa olsun zarara uğramalarına kasten sebebiyet verenler iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve ellibin liradan iki yüzbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu fiiller korunması gerekli kültür ve tabiat varlığını yurt dışına kaçırmak maksadıyla işlenmiş ise yukarıda belirtilen cezalar bir kat artırılır.

b) Silt şartlarına ve korunma planlarında, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunca belirlenen alanlarda öngörülen şartlara aykırı izinsiz inşaat yapan veya yaptıranlar bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve elli bin liradan ikiyüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

c) Bu Kanunda belirli usuller dışında usulsüz yıkma veya imar izni verenler iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezası, ayrıca elli bin liradan iki yüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

BAŞKAN — 65 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

66 ncı maddeyi okutuyorum :

Usulsüz belge verenler, ilân ve tebligat yapanlar

MADDE 66. — Bu Kanununun 16 ncı maddesinde yer alan yasalara aykırı olarak belge verenler, suç diğer kanunlarda daha ağır bir cezayı gerektirmediği hallerde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası ile; bu Kanununun 7 nci maddesinde yer alan ilan veya tebligatı bilerek, süresinde usulüne uygun yapmayanlar ise, üç aydan bir yıla kadar hapis, beş bin liradan otuz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

BAŞKAN — 66 ncı madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

67 nci maddeyi okutuyorum :

Haber verme zorunluluğuna - kültür varlığı ticaretlene ve ikametgâhı ticarethane olarak gösterme yasasına aykırı hareket edenler

MADDE 67. — Bu Kanununun 4, 27, 28 inci maddelerine aykırı hareket edenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

BAŞKAN — 67 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

68 inci maddeyi okutuyorum :

Yurt dışına çıkarma yasağına aykırı hareket edenler

MADDE 68. — Bu Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranışlara, beş yıldan on yıla kadar ağır hapis, yüz bin liradan üçyüz bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Ayrıca kültür ve tabiat varlığına el konularak müzeye teslim edilir.

Bu fiillerin işlenmesi sırasında kullanılan her türlü eşya ve araçlara el konulur. Kamu kuruluşlarına ait eşya ve araçlar bu hükmün dışındadır.

BAŞKAN — 68 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

NEJAT TAYLAN (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim «birinci fıkraya» deniliyor; halbuki birinci fıkra birleştirildi zannediyorum. O yüzden bir karışıklık olabilir Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — İyi ya, yazdığımız birinci fıkrayı okuduk.

NEJAT TAYLAN (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sonradan birleştirildi, müstakil fıkra olarak kaldı Sayın Cumhurbaşkanım.

TUĞGÖNERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Birinci cümlesi gene «çıkartılmaz» şeklinde, aynen duruyor. İstisnası bulunmaktadır ve bu karar verilmeden çıkartılanlar içindir.

BAŞKAN — Tamam.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Evet, bir değişiklik yok efendim; birinci fıkra aynen kaldı.

BAŞKAN — Birinci fıkra aynen kaldı.

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — İki fıkra birleşti Sayın Cumhurbaşkanım, ama değişen bir şey olmuyor; birinci fıkrayı da kapsıyor buradaki ifade.

BAŞKAN — Tabii, kapsar.

Yani bu varlıkları izin almadan dışarı çıkaranlar, iznin dışında çıkaranlar. Onun için beş yıldan on yıla kadar olmak üzere ağır ceza koymuşlar zaten.

68 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

69 uncu maddeyi okutuyorum :

Tetkik ve kontrole muhalefet

MADDE 69. — Bu Kanunun 29 uncu maddesinde yer alan tetkik ve kontrole muhalefet edenler ile

41 inci maddede yer alan nakil işlerine aykırı hareket edenler altı aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

BAŞKAN — 69 uncu madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

70 nci maddeyi okutuyorum :

Özel mülkiyete konu olanlar

MADDE 70. — Bu Kanunun 24 üncü maddesine aykırı hareket edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

BAŞKAN — 70 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

71 inci maddeyi okutuyorum :

Kazı, sondaj ve araştırmaya ilişkin hükümlere aykırı hareket

MADDE 71. — Bu Kanunun 38, 42 ve 43 üncü maddelerine aykırı hareket edenler elli bin liradan ikiyüz bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

BAŞKAN — 71 inci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

72 nci maddeyi okutuyorum:

Kamu personeline ilişkin kararlar

MADDE 72. — Bu Kanunun uygulanmasında, görevli kamu personeli hakkında yapılacak iş ve işlemler ve alınacak her türlü kararlar ve bu kararlara karşı yapılacak itirazlar, öncelikle incelenir ve sonuçlandırılır.

BAŞKAN — 72 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

73 üncü maddeyi okutuyorum:

Özel müze ve koleksiyonculara ilişkin hükümlere aykırı hareket

MADDE 73. — Bu Kanunun 26, 30 ve 31 inci maddelerine aykırı davranışlara, suç daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa, üç aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası verilir.

BAŞKAN — 73 üncü madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir

74 üncü maddeyi okutuyorum:

İzinsiz araştırma kazı ve sondaj yapanlar

MADDE 74. — Ruhsatsız sondaj ve kazı yapanlara, iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve elli bin liradan ikiyüz bin liraya kadar ağır para cezası; izinsiz define araştıranlara da bir yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası; izinsiz araştırma yapanlara elli bin liradan ikiyüz bin liraya kadar ağır para cezası verilir. Bu fiilleri yurt dışına kültür varlıklarını kaçırma amacıyla yaptıkları anlaşılmal ve bu fiilî işleyenler kültür varlıklarının korunmasında görevli kişiler ise bu maddede yazılı cezanın iki katı verilir. Bu kişilerin ellerinde bulunan kültür varlıkları, bedel ödemeksizin alınıp, ilgili müzelere teslim edilir.

BAŞKAN — Bundan evvel de geçti; «iki katı verilir» diyor ama, 200 bin liranın iki katı 400 bin eder; 400 bin liralık ağır para cezası yoktur, 300 bin liradır zannediyorum son hududu. 300 bin lirada biter ağır para cezası, öyledir.

Burada böyle denildi diye alamaz 400 bin lirayı. Bu 400 bin mi olacak şimdi?

İHSAN ÖZMEN (Yargıtay Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu özel hüküm olduğu için bir engel teşkil etmez. O genel hükümdür, bu özel bir hükümdür; verilebilir Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Peki.

74 üncü madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

75 inci maddeyi okutuyorum:

Cezaların artırılması

MADDE 75. — Türk Ceza Kanununun ikinci kitap, onuncu babının 1 inci ve 2 nci fasıllarında yazılı suçların konusu bu Kanunun kapsamına giren kültür varlıkları ise, muayyen olan ceza üçte birinden az olmamak üzere, iki katına kadar artırılarak hükümlenir.

BAŞKAN — Hangisidir o?

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Cumhurbaşkanım, kültür varlıklarını çalmak veya yağma etmek şeklinde suç işlenmişse, bunlara verilecek cezalar üçte birden az olmamak üzere infaz olunur.

BAŞKAN — Evet.

75 inci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

76 ncı maddeyi okutuyorum:

YEDİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

MADDE 76. — 28.2.1960 tarih ve 7463 sayılı «Hususi Şahıslara Ait Eski Eserlerle Tarihî Abidelerin İstimlakı Hakkında Kanun»; 25.4.1973 tarih ve 710 sayılı «Eski Eserler Kanunu»; 2.7.1951 tarih ve 5805 sayılı «Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine Dair Kanun.» ile 18.6.1973 tarih ve 1741 sayılı «Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine Dair 2 Temmuz 1951 tarihli ve 5805 sayılı Kanunda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun» yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — 76 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi yedinci bölüme dahil geçici maddelere geldik.

Geçici 1 inci maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun 7 nci maddesine göre tespit ve tescil işlemleri yapılırken, 19 uncu yüzyıl sonuna kadar olan döneme ait taşınmaz kültür varlıklarının malikleri, bunların korunmalarına gerek olmadığını tespitini Kültür ve Turizm Bakanlığında isteyebilirler. Kültür ve Turizm Bakanlığı yönetmeliğe uygun bilgileri içeren bu başvuruları, görevlendirdiği uzmanlara incelettirerek, en geç üç ay içinde, Yüksek Kurula iletir. Yüksek Kurul en geç altı ay içinde konuyu inceleyip karara bağlar.

BAŞKAN — Geçici 1 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 2 nci maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 2. — Gerçek ve tüzel kişiler, koleksiyoncular, bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde, ellerinde bulunan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarını, menşe göstermeksizin, 24 ve 25 inci maddelere göre Devlet müzelerine satabilir veya envanter defterlerine kayıt ederek en yakın müzeye onaylatmaları şartıyla Kanunun 24 üncü maddesi hükmünden yararlanabilirler.

BAŞKAN — Geçici 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 3 üncü maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunla kurulması öngörülen Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksel Kurulu oluşuncaya kadar, 5805 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu görevine devam eder.

BAŞKAN — Geçici 3 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 4 üncü maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 4. — Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunun seçimle gelen temsilci üyeleri, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki ay içinde seçilir.

BAŞKAN — Geçici 4 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 5 inci maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunda belirtilen yönetmelikler, Kanunun yayınlanmasından itibaren en geç altı ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konur.

Bu yönetmelikler Resmî Gazetede yayımlanır.

BAŞKAN — Bu yönetmelik altı ay içinde hazırlanacak. Halbuki kurullar iki ay içerisinde değişecek, yönetmelikler de henüz hazırlanmamış olacak. Nasıl olacak bu?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — «Altı ay içinde» diyoruz Sayın Cumhurbaşkanım, eğer gerekiyorsa daha önceden de hazırlayabilirler bu yönetmelikleri.

BAŞKAN — Yeni kurullar iki ay içinde seçilecekler ve görevlerini eski yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerine göre yapacaklar artık.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Hazırlığımız var, yapıyoruz Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Yetiştirirseniz iyi olur, çünkü zorluk çıkar.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Bu husustaki bütün yönetmelikler üzerinde önceden çalışmaya başladık Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Peki, eski kurulun verdiği kararlar var; onlar ne olacak? Onlar şimdi yeniden bu kurul tarafından gözden mi geçirilecek?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Onlar zaten İmar Affı Kanununda ele alınacak.

BAŞKAN — Gözden geçirilecekti o kanun; yapıldı mı o acaba?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİ YAOĞLU — Evet, onlar hazırlık içinde Sayın Cumhurbaşkanım. Tabiatıyla yirmi bin küsür karar var; biz hepsini değil de, bir çırpıda değiştirilmesi gerekenleri hazırlayacağız.

BAŞKAN — Bir sene içindeydi o...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİ YAOĞLU — Bir sene içinde. Ondan sonra diğerlerini ele alacağız.

BAŞKAN — Çok mühim o.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİ YAOĞLU — Evet. Mesela, Denizli, Çanakkale vesaire hepsini birden yeniden Bakanlar Kuruluna getiriyoruz Sayın Cumhurbaşkanım.

Değişmesi, tadili veya kaldırılması gerekenleri getiriyoruz, ama diğerlerini aynen muhafaza ediyoruz.

BAŞKAN — Hayır bir de şu var: Seçimlerden sonra yeni hükümet gelecek, belki bunu ele almaya bilir.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİ YAOĞLU — Biz daha evvel ele alıp halledeceğimiz efendim.

BAŞKAN — Onların içinden mühim olanları muhakkak ele alın.

Geçici 5 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 6 ncı maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 6. — Genel Kadro Kanunu çıkıncaya kadar, bölge kurulları için bu Kanuna ekli bulunan kadro cetveli uygulanır.

BAŞKAN — Cetveli okutuyorum:

BÖLGE KURULLARININ KADROLARINA İLİŞKİN CETVEL

Unvan	Sınıfı	Derece	Adet	Ek Göstergesi
Bölge Kurulu Büro Müdürü	GİH	2	8	+ 200
Müdür Yardımcısı	GİH	3	16	+ 100
Uzman	GİH	3	16	+ 100
Y. Mimar - Mimar	THS	3	16	
Y. Mimar - Mimar	THS	8	24	
Şehir Plancısı	THS	8	24	
Ressam	THS	10	8	
Memur	GİH	13	40	
Daktilo	GİH	14	32	
Şoför	GİH	14	8	
Odacı	YHS	14	24	

BAŞKAN — Geçici 6 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi cetveliyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

77 nci maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 77. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 77 nci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

78 inci maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 78. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 78 inci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Efendim, tümünü oylamadan evvel, zapta geçmesi bakımından üç maddeye temas etmem istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Efendim birincisi; 35 inci sayfada 7 nci maddenin, «Tescil kararı» diye başlayan 3 üncü fıkrasında bir değişiklik yaparak, «adresleri bilinen maliklere Kültür ve Turizm Bakanlığınca tebliğ ve Resmî Gazetede ilan olunur» diye ilave ettik.

Onu takiben de, «malikleri bilinmeyen veya mahiyetleri icabı mülkiyete konu olmayan taşınmazların tescil kararı, sadece ilan yoluyla duyurulur» dedik.

Tashihi edilmeden evvelki cümlede, «ilan» yine aynen vardı. Buradaki ilan, yine Resmî Gazeteyle mi ilandır, yoksa herhangi bir radyo veya gazete ilanı mıdır? Bunun açıklanmasında yarar var efendim. Bu herhalde radyo, gazete falan olacak zannediyorum. Çünkü, malikleri bilinmediğine ve Resmî Gazeteyi de herkes alıp okumadığına göre -zapta geçsin diye söy-lüyorum- bu gazete ilanı kabul edilmelidir veya buradaki «sadece ilan yoluyla» tabiri yerine, «sadece gazete ve radyo ile ilan edilir» gibi bir ifade kullanılmalıdır.

BAŞKAN — Radyo ile olmaz, radyo ile yapmıyoruz bunu.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Tamam efendim, zapta geçmesi bakımından söyledim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI İLHAN EVLİYAĞLU — Geniş düşündüğümüz zaman mahallî gazete de olabilir, Resmî Gazete de olabilir Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Artık o bilinmeyen şey mühimse belki İstanbul, İzmir gibi büyük gazetelerle de yapar ilanı. Basit bir şeyse oradaki mahallî gazetelerle yapar.

Eskiden nasıldı?

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Eskiden de Resmî Gazete vardı ve ilan yoluyla oluyordu Sayın Cumhurbaşkanım. Buradaki ilan, mahallî imkânlarla yapılacak ilandır.

İzin verirseniz cümleyi bir kere daha okumak istiyorum: «Tesciller mahallî mülki idare amirliğince mutad vasıtalarla en geç üç gün içinde ilan edilir. İlanı dair tutanak Kültür ve Turizm Bakanlığının en yakın temsilcisine teslim edilir.»

Buradaki ifadeden Resmî Gazete olmadığı anlaşılıyor Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Yani, «Malikleri bilinmeyen veya mahiyetleri icabı mülkiyete konu olmayan taşınmazların tescil kararı, sadece ilan yoluyla duyurulur» ifadesinden kasıt, Resmî Gazeteyle ilan değil?..

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Yukarıdaki birincisi Resmî Gazetedir.

BAŞKAN — O öyle de, ikincisi?..

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — İkincisi Resmî Gazete değil.

İHSAN ÖZMEN (Yargıtay Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, malikleri belli olursa, Resmî Gazete ile ilan ediyoruz, ayrıca tebligat yapıyoruz.

Malikleri belli olmazsa, yine Resmî Gazete ile ilan ediyoruz. Yalnız Resmî Gazete ile ilan ediyoruz, onun da Resmî Gazete olması lazım. Çünkü, arkasından gelen ikinci fıkrada, ayrıca mahallinde yeni bir ilan imkânı daha tanınmış. Bu tescil işlemleri yapıldıktan sonra mülki amirler yeniden üç günlük bir ilan yapıyor. İşte bu ilan mahallî imkânlarla olacak.

Ama üçüncü fıkradaki her iki ilanın da Resmî Gazete ile olması lazım.

BAŞKAN — Tabii. Ötekine bağlı olduğunu ve «sadece» dediğine göre birinci cümleye bağlı o. Çünkü arkasından gelen fıkrada, «Tesciller mahallin mülki idare amirliğince mutad vasıtalarla en geç üç gün içinde ilan edilir, ilana dair tutanak Kültür ve Turizm Bakanlığının en yakın temsilcisine teslim edilir» diyor. Demekki öteki türlü olacak. Anlaşılan o da Resmî Gazete ile duyurulacak. Çünkü «sadece» dediğimize göre yukarıkine bağlanıyor; yani «tebliğ etmeyeceksin, Resmî Gazete ile duyuracaksın» diyor.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Tamam efendim, bu açıklamayı istemiştin.

Efendim, ikinci öğrenmek istediğim husus; 65 inci sayfada yer alan 59 uncu maddenin son fıkrasında, «Bölge Kurullarının idarî hizmetlerini yürütmek üzere yeteri kadar elemandan oluşan bürolar kurulur» diyor. Bütün maddelerde bölge kurullarının hizmetlerini yürütecek bu büronun kimin tarafından kurulacağı belli değil. Yüksek Kurulun Başkanı Bakanlığın müsteşarı olduğu için, Bakanlık bunun sorumluluğunu alabilir, büro hizmetlerinin. Fakat bunlar başkanlarını kendi aralarından seçeceklerse başkanı da başka yerden seçilen bir öğretim üyesi olursa, bu büronun kimin tara-

fından kurulacağı da, ya bir yönetmelikte belirtilmeli veyahut da kanunda bu açıklanmalıdır. Yoksa bu büro kurulamayacaktır.

BAŞKAN — Tabii bunu Kültür ve Turizm Bakanlığı kuracak.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, ayrıca ekli cetvelde de 8 tane Bölge Kurulu Büro Müdürü kadrosu var. Müdürü onlar olacak.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Kadro var ama, kimin tarafından kurulacağı belli değil. Kültür ve Turizm Bakanlığına vermek lazım bu görevi.

BAŞKAN — Tabii, onun olması lazım. Çünkü başka bakanlık bunu üstlenemez.

KURMAY YARBAY AHMET ÖZTEKER (İhtisas Komisyonu Üyesi) — 51 inci maddede var Sayın Cumhurbaşkanım. Son cümle: «Kültür ve Turizm Bakanlığınca teşkil edilecek bölgelerde Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulları kurulur» denilmektedir. Bürolar da bu kurulların bir unsuru.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Tamam.

Efendim, temas edeceğim son nokta şu: 71 inci sayfada yer alan 76 ncı maddede yürürlükten kaldırılan kanunlar var. Yine üzerinde durulması bakımından arz ediyorum. Bu kanunlar yürürlükten kaldırıldıktan sonra halen hizmeti yürütmekte olan müzelerin statülerinde bir eksiklik meydana gelir mi? Çünkü kabul ettiğimiz bu kanun gerek bundan sonra, gerek müzelerle aktarılabilecek malzemeler, gerekse bulunan tarihî eserlerle ilgili işlemlerin hepsini düzenliyor. Ama bugüne kadar bazı kanunlara dayalı olarak da hizmeti yürüten müzelerimiz var. Şimdi hemen hemen bu kanunların hepsi yürürlükten kalktığına göre mevcut müzelerin statüsünde bir değişiklik olup olmayacağı incelendi mi? Bu hususu sormak istedim.

BAŞKAN — Buyurun.

NURETTİN YARDIMCI (İhtisas Komisyonu Üyesi - Kültür ve Turizm Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, müzeler, Millî Eğitim Bakanlığının eski Kuruluş Kanununa göre örgütlenmiştir. Bu kanun ona tesir etmiyor, sadece 5805 sayılı Anıtlar Yüksek Kurulu Kararıyla 1973 yılında çıkartılan Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine Dair 1741 sayılı Kanunu yürürlükten kaldırıyor.

BAŞKAN — Tasarının tümünü oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Hayırlı ve uğurlu olsun.

2. — 18.12.1982 Tarihli ve 2761 Sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/695; M.G. Konseyi : 1/541) (D. Meclisi S. Sayısı : 465; M.G. Konseyi S. Sayısı : 621) (1)

BAŞKAN — Gündemimizin ikinci sırasında yer alan, 18.12.1982 Tarihli ve 2761 Sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe-Plan Komisyonu Raporunun müzakerelerine geçiyoruz.

Bu rapor 621 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Maliye Bakanı ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe-Plan Komisyonu temsilcileri hazır.

Evvela tasarının tümü üzerinde müzakere açıyoruz.

Komisyonun tümü üzerinde bir açıklaması olacak mı?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, 320 milyar liralık ek ödenek teklifini izah etmek üzere huzurunuzda bulunmaktayız.

320 milyar liralık ek ödenek teklifinin en önemli kesimini 220 milyar liralık dış devlet borçları, 20 milyar liralık kesimini de iç devlet borçları teşkil etmektedir. 12 Eylül'den sonra malî sistemimizdeki en önemli değişiklik dış devlet borçlarımızın zamanında ödenmesi olmuştur. Bu sebeple Türkiye ilk defa koşulsuz dış borç bulmaktadır. Geçtiğimiz günlerde Maliye Bakanımız ilk defa koşulsuz 200 milyon dolarlık bir kredi anlaşması imzalanmıştır. Belki bu krediye ihtiyacımız yok, belki de kullanmayacağız; ama bu son on senedir malî hayatımızda ulaştığımız çok önemli bir dönemdir. Türkiye dış borçlarını zamanında ödeyebileceği için koşulsuz kredi bulabilmektedir.

BAŞKAN — Mademki 1983 yılında bu kadar dış borç ödeyecektik, 1983 Mali Yılı Bütçesine neden konulmadı?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Efendim, 1983 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı hazırlanırken ne kadar dış borç ödeyeceğimizi biliyorduk. 40 milyar lira olarak teklif ettik. Bütçe Komisyonu 10 milyar lirasını indirerek 30 milyar lira olarak kabul etti. Biz biliyorduk ki, yıl içerisinde 200

milyar liralık dış borç ödemeleri ödeneğine ihtiyacımız olacak. Fakat o sırada bu ödeneği fazla büyük gösterirsek diğer dairelerin çok istahı kabarıyor büyük bütçe diye. Onun için ben 1983 Yılı Bütçesi dolayısıyla Yüksek Konseye arzda bulunurken, bu bütçede ödeneği konmamış 200 milyar liralık bir devlet borcu hesabımız vardır diye arz etmişim, o zaman. Şimdi, inisiyal ödeneklere nazaran biz bütçenin % 90'ını harcıyoruz; ek ödeneklerle beraber % 80'ini harcayabiliyoruz ve öyle hesap ettik ki, şimdi bu ek ödenekleri alırsak biz bu seneki gelirlerimizle bu bütçe ile yapılacak ödemeleri karşılayabileceğiz.

BAŞKAN — Yani bir açık vermeyeceksiniz?..

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Hayır. Yani, bütçe, kendi tasarruflarıyla bunu karşılayacak duruma gelmiş olacak.

BAŞKAN — Evet.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu hesabı birkaç defa huzurunuzda getirmiştim; bütçeyi yüzde yüz kullanabilmek için, yüzde seksenini, asgarî yüzde onyedisi oranında bir ek ödenek istemek her sene zorunlu oluyor.

Bu ödenek teklifinde Yatırımları Hızlandırma Fonu için 13,5 milyar liralık (bunun müfredatını tek tek okumuyorum), yedek ödenek için de 21,5 milyar liralık bir talep vardır. Bunun Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü İzmir Şehirçi Su Dağıtım Projesi için 1.1 milyar, İndependenta Gemisinin çıkartılması için 2 milyar, Dışişleri Bakanlığının yurt dışı kuruluşlarının güvenlik önlemleri için -ki araç alımı da dahil- 3,4 milyar, Kültür ve Turizm Bakanlığının Atatürk Kültür Merkezi kamulaştırmaları için 1 milyar, Katma Bütçeli İdarelerin Emekli Sandığı ödemeleri için -daha evvel yukarıda arz ettiğimiz- 44 milyara ilaveten 2 milyar, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün Osmanlı Arşivinin okunması için -ki eski türkçe, özelliği olan bir arşivdir- 150 milyon, Maliye Bakanlığının vergi daireleri kamulaştırmaları için 2 milyar, Kore gazilerine yapılacak ödemeler için (bunun hakkında bir kanun tasarısı gelecek, toplam 8 milyardır; ancak 3 milyarını diğer yerlerden karşılayacağımızı belirtiyoruz) 5 milyar, Millî Eğitim Bakanlığına (benim bildiğim 15 bin kadro verilmiştir) 2,5 milyar ve çeşitli kuruluşların muhtelif ödemeleri için (bir kalemde arz ettik) 2,2 milyar liralık bir dağılımı vardır.

BAŞKAN — Bunların toplamı olan 320 milyar liralık bir ödenek teklifi.

(1) 621 S. Sayılı Basmayazı Tutanağına eklidir.

Tabii Independenta gemisinin çıkartılması için verilen 2 milyar liralık ödenek, sonradan sigortadan alınırsa bu onu karşılayacak. Henüz alamadık. Şimdi milli bütçeden karşılıyoruz.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Öyle karar vermiştik.

BAŞKAN — Ama devam ediyor görüşmeler, henüz bir anlaşma sağlanamadı.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Halen 2 milyarını ödemiş durumdayız.

BAŞKAN — Bu, ondan sonraki 2 milyar lira mı?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Evet efendim, bununla 4 milyar lira olacak.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Hükümetten 13 milyon dolarlık tahsis talebinde bulunduk. Bu parti, parti alınıyor.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Hepsi 3,5 milyar olacak efendim. 2 milyar ödedik, 1,5 milyarının ödeneği vardı, bir kısmının yoktu.

BAŞKAN — Evet Küçükahmet...

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, verdiğimiz notun son sayfasında bir küçük izahat daha var. Başka fırsat bulamam diye bu arada arz ediyorum efendim.

Evvela 1982 yılının bütçe toplamı 1,8 trilyonu. 270 milyar lira ek ödenek vermiştik; toplam bütçe 2 trilyon 075 milyar lira idi. Bunun yüzde sekseni harlandı. Gelirler düştükten sonra 1982 yılı Bütçesini 106 milyar liralık açıkla kapadık. Geçmiş yıllara göre mütevazı ve kabul edilebilir bir açıktır.

1983 Mali Yılı Bütçesi tarafınızdan 2,6 trilyon olarak bağlanmıştı. Bundan evvel 100 milyara yakın bir ilave olmuştu. Bu defaki 320 milyarlık teklif de tarafınızdan kabul buyurulduğu takdirde 3 trilyon 019 milyar olacaktır. İstatistikî rakamlara göre yüzde sekseni harcanmaktadır; harcama toplamı 2,4 trilyon olacaktır. Gelirler Genel Müdürlüğünün son yaptıkları tahminlere göre 2,250 trilyon civarında bir gelir elde edilecektir ve bu suretle 1983 bütçesinde 161 milyarlık bir açık olacaktır. Bu azami, 300 milyarı da geçmeyecektir. Bu rakamlar da bütçenin büyüklüğü itibariyle dengelidir, iyi bağlanmış bir bütçe olacaktır; inşallah bu rakamlar gerçekleşirse.

BAŞKAN — O alttaki de, yüzde seksenbeşi harcanırsa...

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — Yüzde seksenbeşi harcanırsa o da. Ancak yüzde seksenbeşinin harcanması ihtimali pek varit değil. Bugüne kadar hiçbir zaman yüzde seksenüçün üzerine çıkmamıştır.

Bu aktarmanın dışında taşıt alımları ile ilgili bir iki ufak tefek maddî değişiklikler var, maddesi gelince, emrederseniz orada izahatta bulunurum.

BAŞKAN — Onları maddesi gelince konuşuruz. Tümü üzerinde başka söz almak isteyen?..

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, maliye tarihinde ilk defa olarak 20 Temmuz günü, 1982 Mali Yılı Bütçesinin Hesabı Kati Kanunu tasarısını da Başbakanlığa sevk ettik. Yani bu kadar kısa zamanda ilk sevk edilmiştir.

BAŞKAN — Ta 1970'lerinkini temizliyoruz.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — 1967-1969 yıllarının var Sayın Cumhurbaşkanım huzuruza gelen rakamlarda.

BAŞKAN — En son hangi yılını kabul ettik?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — 1976'da kestik Sayın Cumhurbaşkanım.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Anayasaya koyduğumuz hüküm sıkıdır diye düşünmüştük; yeni Anayasamızda, «Sayıştay, genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanunu tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar» şeklinde bir hüküm var çünkü. Gördük ki bu hüküm sıkıdırmayacak. Bütçe kanunundan daha önce kesinhesap kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisine gelecek.

BAŞKAN — Tümü üzerinde başka söz almak isteyen? Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

18.12.1982 Tarihli ve 2761 Sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2761 sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertiplerine (320 000 000 000) liralık ek ödenek verilmiştir.

BAŞKAN — Maddeye bağlı (1) sayılı cetveli okutuyorum :

(1) Sayılı Cetvel

Prog.	Lira
930 Malî Transferler	35 000 000 000

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFA-OĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, müsaade eder misiniz, bir takririm var. Oraya 10 milyar liralık bir ödenek ilave etmeyi arzu ediyoruz.

BAŞKAN — Neden?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFA-OĞLU — İstanbul Belediye Başkanı sizi ziyaret ettiğinde arz etmişti; onlara bedelsiz olarak 500 bin metrekarelik bir yeşil saha vermiştik. Buraya Dünya Ticaret Merkezinin inşasına karar verildi. İmar bunu ayırdı. Yeşil saha olarak verdiğimiz için, Hazineye tekrar döndü İstanbul Belediyesine tahsis ettiğimiz arsa. Bu arsayı şimdi biz İstanbul Belediyesine bedeliyle satmak durumundayız. Arsanın bedeli 10 milyar lira tutuyor. Bunun için İstanbul Belediyesine verilmek üzere 10 milyar liralık bir ödenek koyacağız. Bir taraftan tahsilat yapacağız, bir taraftan arsayı vereceğiz. Bu ödenek olmadığı takdirde arsayı oraya veremeyiz. Çünkü İstanbul Belediyesi o arsayı Dünya Ticaret Merkezi Şirketine sermaye olarak koyacak. Bu şirketi İstanbul Ticaret Odası, Sanayi Odası, Ticaret Borsası, Türkiye Odalar Birliği, İstanbul İl Özel İdaresi ve İstanbul Belediyesi kuracak.

BAŞKAN — Arsa tahsis edilirken bu mesele yok muydu, yeni mi çıktı?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFA-OĞLU — Yeni çıktı efendim. İstanbul Belediyesi belki bunu bir liralık bedelle alırız diye düşünmüştür; Maliye bize doğrudan doğruya tahsis eder demiş. Halbuki öyle bir imkân yok. Dün geldi İstanbul Valiliğinin yazısı. Bunu da hal sureti olarak buldum yani. Böyle ödenek koymak suretiyle yeni bir kanun çıkartmadan Bütçe Kanununun içerisinde halletmiş olacağız. Çünkü özel bir kanun çıkartmadan 10 milyar liralık arsayı tutup İstanbul Belediyesine vermeye de imkân yok. Kaldı ki aslında zaten önce bedelsiz olarak verdiğimiz bir arsa. Yeşil saha olmaktan çıkıp Dünya Ticaret Merkezi yapılmasına tahsis edilmesinin doğurduğu, mevzuatın doğurduğu zaruretler. Onun için 10 milyar liralık yedek ödenğin ilavesini istiyoruz.

BAŞKAN — Ne diyorsun Küçükahmet?. 35 milyarı 45 milyara çıkartırken bunun 10 milyar lirası

nın İstanbul Belediyesine ait olduğunu nerede belirteceğiz?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, cetvelin altında parantez içerisinde (Bu miktarın 5 000 000 000 lirası belediyelere yardım olarak kullanılır diye bir ibare var. «940 Malî transferler 21 500 000 000» var, oradaki 21'i 31 yapacağız.

BAŞKAN — Bu miktarın 5 milyar lirası belediyelere yardım olarak kullanılacak.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — 5'i 10 yapacağız.

BAŞKAN — O zaman 5 milyar eklememiz lazım.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Efendim, Maliye Bakanlığımız birden o ihtiyaç belirdiği için, şimdilik 10 dersek tamamını isterler diye 10'u 5 yapacağız, 21'i 31 yapacağız ve 35'i de 45 olarak düzeltereğiz.

BAŞKAN — Değişik şekliyle yeniden okutuyorum :

Faaliyet/Proje	Açıklama
309 Yedek Ödenek	(Bu miktarın 10 000 000 000 lirası belediyelere yardım olarak kullanılır.)
Harcama Kalemi	Lira
940 Malî Transferler	31 500 000 000
Toplam :	45 000 000 000

BAŞKAN — Bu bölümü değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(1) Sayılı Cetvel

Prog.	Lira
940 Sosyal Transferler	44 000 000 000

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Prog.		Lira
950	Borç Ödemeleri	240 000 000 000
	BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	Toprak - İskân Hizmetleri	1 000 000 000
	BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

1 inci maddeyi değişik şekliyle yeniden okutuyorum :

MADDE 1. — 2761 sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertiplerine (330 000 000 000) liralık ek ödenek verilmiştir.

BAŞKAN — 1 inci maddeyi bu değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — 2761 sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Dışişleri Bakanlığının sonunda bulunan «237 sayılı Kanuna göre 1983 yılında satın alınacak taşıtlar» listesinin 3 - Dış Temsilcilik hizmetinde kullanılmak üzere, Güvenlik önlemleri servisi araçları listesi ilişik (2) sayılı cetvelde yazılı şekilde değiştirilmiştir.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Bütçe Kanununda 25 olan araç sayısı 87'ye çıkmış oluyor efendim. Parası, yukarıda kabul buyurduğunuz miktarın içerisinde var.

BAŞKAN — Bu kısa süre içerisinde alınabilecek mi?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Dışişleri faaliyete geçti efendim.

BAŞKAN — Biraz zor bu kadar zamanda alabilmesi, 6 ayda falan biter, hazır satılmıyor.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Ödeme olmadan da sipariş verilemiyor.

BAŞKAN — Yıl sonuna kadar olmadı mı yazar.

2 nci madde ve buna ekli (A) cetveli üzerinde söz isteyen var mı?. Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — 2761 sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Kültür ve Turizm Bakanlığı kısmının sonunda bulunan «237 sayılı Taşıtlar Kanununa göre 1983 yılında satın alınacak taşıtlar» listesinden ilişik (3) sayılı cetvelde yazılı taşıtlar çıkarılmış, ilişik (4) sayılı cetvelde yazılı taşıtlar eklenmiştir.

BAŞKAN — 3 sayılı cetvelde bir adet arazi binelik otoparkı varmış 6 kişilik, çıkarılıyor, bir adet kaptıkaçtı şehiriçi hizmet için diye ilave edilmiş.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Devlet Malzeme Ofisinde bu arabayı bulmuşlar, alabilmeleri için bu değişikliğin yapılması gerekli.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde söz isteyen var mı?. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, 4 üncü madde olarak bir önerimiz var.

Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına Devlet Malzeme Ofisinde 3 adet araba var, alınması için (A) cetvelinde bir değişiklik önerimiz var. Uygun görürseniz 4 üncü madde olarak bunun konmasını istiyoruz.

BAŞKAN — 4 üncü madde olarak Maliye Bakanlığınızın bir önerisi var; okutuyorum:

Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2761 sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının 3 üncü Maddesinden sonra 4 üncü madde olarak aşağıdaki hükmün eklenmesini arz ederim.

Adnan Başer Kafaoglu
Maliye Bakanı

MADDE 4. — 2761 sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Maliye, Ticaret ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlıklarının sonuna (5) sayılı cetvelde yazılı taşıtlar eklenmiştir.

(5) SAYILI CETVEL

237 Sayılı Kanuna Göre 1983 Yılında Satın Alınacak Taşıtlar

(T) Cetveli

Dairesi	Sıra No.	Adedi	Taşıtın Cinsi	Diferansiyel	Kullanılacağı Yer
Maliye Bakanlığı	1-a	1	Binek Ten. Şasi	4 × 2	Bakan Makam Arabası
Ticaret Bakanlığı	1-a	1	Binek Ten. Şasi	4 × 2	Bakan Makam Arabası
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	1-a	1	Binek Ten. Şasi	4 × 2	Bakan Makam Arabası

BAŞKAN — Zamanında bu niye konmadı da şimdi geliyor?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Efendim, ilki bakan da arabalarının hurda halinde olduğunu ifade ettiler. Eskiden beri âdet edinilmiş, İktisadî Devlet Teşekküllerine aldırılm diye bu usulü uygulamak istediler. Ben de müsaade etmedim. İktisadî Devlet Teşekkülleri bakanlara makam arabası almayı kendilerine normal görev haline getirmişler. Biz devlet olarak size makam arabası alırdık dedik. Devlet Malzeme Ofisinde 3 adet araba var, Maliye Bakanlığının makam arabası da hurda, iki günde bir tamire gidiyor. Bu üç bakanlığa almak istiyoruz.

BAŞKAN — Halen Devlet Malzeme Ofisinde bu arabalar var mı?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Var efendim.

BAŞKAN — Dışarıdan mı gelmiş, gümrüklerden mi alınma?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — İthal edilmiş efendim, sıfır kilometre, Mercedes 280 S.

BAŞKAN — 200 - 300'e yakın İstanbul Gümrüğünde Mercedes arabalar var, gümrükte yakalanmış. Hatta İstanbul Emniyet teşkilatı için - Sıkıyönetim Komutanıyla da bugün konuştuk - şu kadarını verin demişler, daha müsadere kararı çıkmamış, o bekleniyor. Böyle çok Mercedesler var, oradan verilemez mi?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Efendim, onların hepsi de tamire muhtaç, bu üçünü de Devlet Malzeme Ofisi zaten ithal etmiş, yarın başka bir yere satacak.

BAŞKAN — Başka bakanlıklar da, «siz aldınız, bize yok mu» demesinler?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Hayır efendim, başka hurda arabası olan bakanlık yok.

BAŞKAN — Millî Savunma Bakanlığının makam arabası da iyi değil, 10 senelik, 74 model Chevrolet.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — İhtiyaç göstermediler.

BAŞKAN — Söylememiştir, göstermemiştir ihtiyaç.

Komisyonun bir diyeceği var mı.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Efendim, para istemedikleri için benim kişisel bir fikrim yok. Zatâîlerinin takdirine bağlı.

BAŞKAN — Bu bakanlıkların makam arabaları kaç model?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Ticaret Bakanlığının 72 model Chevrolet arabası, Enerji Bakanlığındaki yeni model, ama 3 kere kaza geçirmiş, tam manasıyla hurda diye ifade ettiler. «Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına aldırılm» diye teklif ettiler, «hayır, olmaz» dedim.

BAŞKAN — Olur mu öyle şey?

Sizinki kaç model?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — 68 model.

BAŞKAN — Bu önerge üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü madde olarak bu girmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5. — 2761 sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmında yer alan 111-02-2-001-710 tertibinin altına aşağıdaki ibare eklenmiştir.

«Öğretmen konutları 775 sayılı Gecekondu Kanunu, 1164 sayılı Arsa Ofisi Kanunu ve 4947 sayılı T. Emlâk Kredi Bankası Kanunu gereğince elde edilen arsalar üzerine de inşa ettirilebilirler.»

BAŞKAN — 5 inci madde üzerinde söz isteyen var mı?

Buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bazı bakanlıkların konut ve lojmanları kolaylıkla inşaa edebildikleri malumlarınız, bütçelerinde olan bir metin dolayısıyla. Millî Eğitim Bakanlığı için de bu metni oraya koyuyoruz.

Ancak huzurunuzda şunu ifade etmek istedim : Hep bunlar palyatif tedbirler. Lojman edinilmesini gerçekten istiyorsak ,dedikodusuz lojman edinmeyi, kolay yolla lojman edinmeyi gerektirecek, ya 84 Bütçe Kanununa 2-3 madde koyalım, yahut 2-3 madde-lik bir kanun çıkartalım. Alınan paralar ya çarçur ediliyor, ya hiç konut alınmıyor.

BAŞKAN — Tabii.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFALOĞLU — Şimdi devlet konutları mahallelerinin ihalesini Türkiye Emlak Kredi Bankasına verdik ve Ağustos ayında temel atılacak. Birisi OYAK'ın yaptırdığı binalara yakın, yani eski Dışişleri Bakanlığına tahsis edilmiş kısım Birinci Devlet Konutları Mahallesi olarak inşa edilecek.

BAŞKAN — Yalnız orada bazı evler vardı, onlar istimlak edildi mi, onlar sonra mahkemeye müracaat etmesinler?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFALOĞLU — Hayır efendim, onları ayırmışlar, onun dışındakiler de olabiliyor, çünkü OR-AN sitesinden önce onu istimlak ettirdik diyorlarmış. Bizim orada kullanacağımız alan şimdi çok kıymetlenmiş, İmar ve İskân Bakanlığı «istimlake lüzum yoktur, ona göre planınızı tanzim edin» demişler. İstimlak yapılmayacakmış. Dün bize Bakanlar Kurulunda teferruatlı izahat verdiler.

İkinci Devlet Konutları Mahallesi de Sincan'da kurulacak. Orası çok büyük, Batıkent gibi bir şehir halinde yapılacak, raylı sistemle şehirle irtibatı sağlanacak. Orada da ilk önce 280 konutun Türkiye Emlak Kredi Bankasınca yapımında anlaştık, onun da temeli atılacak. Burası çok daha büyük şekilde şehir olarak planlandı. Başbakan da emir verdi 1984'de hazır bina alımı olmayacak, çünkü bina fiyatlarını geçebilecek kadar devlet bina almış, piyasayı çok fena şekilde etkiliyor.

BAŞKAN — Biz gittiğimiz yerlerde görüyoruz, satın alınan, yani müteahhide verilen, müteahhide yaptırılarak alınan bu lojmanlar, bir de özel şahısların

yaptığı sattığı daireler var; aşağı yukarı yarı yarıya, yahut da üçte bir nispetinde.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFALOĞLU — Yalnız, müteahhide yaptırılan konutların arsa bedelleri devletin oluyor.

BAŞKAN — 5 inci madde üzerinde başka söz isteyen var mı? Yok.

5 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFALOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, 6 ncı madde olarak bir önerimiz var.

Belediyeye vereceğimiz 10 milyarlık bölüm için Bütçe Kanununda bir değişiklik yapıyoruz. 50 milyondan fazla devlet malının verilmesi için özel kanun gerekiyor. Bunun için Bütçe Kanununa il özel idarelerine ve belediyelere yapılacak satışlarda üst sınır 10 milyar liradır diye bir hüküm getiriyoruz. Çünkü bizim Muhasebe Umumiye Kanunumuz, «alt ve üst sınırı bütçe kanunu veya kanunla belirlenir» demiş. Alt sınırı olarak 30 milyon liraya kadar Maliye Bakanlığı, 30 ile 50 milyon lira arasındaki devlet mallarının satışında Bakanlar Kurulu, 50 milyon liradan yukarı devlet malı satışında da kanun çıkarılması 1983 Bütçe Kanunu ile kabul edilmiş. Biz oraya bir fıkra ilave ederek kanun çıkarmadan belediyeye bunun Bakanlar Kurulu kararı ile verilmesini temin edecek bir önerge sunuyoruz.

BAŞKAN — 6 ncı madde olarak bir önerge var, okutuyorum :

Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2761 sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısına aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ederim.

Adnan Başer Kafaloğlu
Maliye Bakanı

MADDE 6. — 2761 Sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununun 22 nci maddesine bağlı (I) işaretli cetvelin (a) fıkrasındaki açıklama kısmına aşağıdaki ibare eklenmiştir.

II Özel İdarelerine ve Belediyelere yapılacak satışlarda üst sınır 10 000 000 000 liradır.

BAŞKAN — 1 Sayılı Cetvelde «Bu miktarın 10 000 000 000 lirası belediyelere yardım olarak kullanılır» dedikten sonra ayrıca bunu bir madde olarak koymaya gerek var mı?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Tabii, o zaman biz belediyeye yardım olarak vereceğiz, belediye o para ile bizden arsamızı satın alacak, satmak için de bizim yetkimizin olması lazım.

BAŞKAN — Komisyonun 6 ncı madde üzerinde diyeceği var mı?..

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KUÇUKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — Hayır Sayın Cumhurbaşkanım. Yalnız Maliye Bakanımızdan ricamız, 1984 Bütçe Kanununda bunu göz önüne alalım; Ali'ye Veli'ye devletin devredeceği satışla kendi kuruluşlarına satacağının hudutları ayrı olmalı.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Şimdi yeni Genel Muhasebe Kanunu Tasarısını hazırladık, orada bu 24 üncü maddeyi zaten değiştiriyoruz. O sebeple Sayın Amiralimin buyurduğu gibi özel idarelere ve devletin diğer kuruluşlarına yapılacak satışları, dışarıya yapılacak satışlardan ayrı mütalaa edeceğiz.

BAŞKAN — Tabii ayrı yapmak lazım.

Bu önerge üzerinde başka söz isteyen var mı? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı madde olarak bu önerge yer almış oluyor. 7 nci maddeyi okutuyorum :

Yürürlük

MADDE 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum :

Yürütme

MADDE 8. — Bu Kanun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — 8 inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — 8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifinin Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 2/52; M.G. Konseyi : 2/123) (D. Meclisi S .Sayısı : 367; M.G. Konseyi S .Sayısı : 593 ve 593'e 1 inci Ek) (1)

BAŞKAN — Gündemimizin üçüncü sırasına gelmiş bulunuyoruz.

8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi, 23 Haziran 1983 tarihli 151 inci Birleşimde 593 Sıra Sayısı ile tümü ve 1 inci maddesi görüşüldükten sonra, birinci ve müteakip maddeleri yeniden düzenlenmek üzere Komisyona iade edilmişti.

Şimdi, Komisyonun yeniden düzenlediği rapor ve metin 593'e 1 inci Ek sıra sayısı ile basılıp sizlere dağıtılmıştır.

Bütçe-Plan Komisyonu Sözcüsü, Bakanlar ve ilgililer yerlerini almışlardır.

Komisyonun yeniden düzenlediği 1 inci maddeden itibaren okutarak, görüşmelere devam ediyoruz.

1 inci maddeyi okutuyorum:

8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE — TC Emekli Sandığı iştirakçilerinden, herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmadan;

a) Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı mülhak vakıf camilerinde görev yapan ve ücretlerini bu genel müdürlükten alanlar,

b) Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı camilerde kadrolu daimî mezun imam - hitap ve müezzin - kayımlara vekâlet edenler,

(1) 593 S. Sayılı Basmayazı 23.6.1983 Tarihli 151 inci Birleşim Tutanağına,

593'e 1 inci Ek S. Sayılı Basmayazı bu Tutanağa ektir.

c) Köy, kasaba ve mahalle camilerinde dernek, vakıf veya köy bütçesinden ücret alarak imam - hatiplik yapanlar,

Bu görevlerde geçmiş süreleri için, 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununa 20.5.1976 tarihli ve 2012 sayılı Kanunla eklenen ek maddesinin (d) fıkrasının 2 nci bendinde yer alan esas ve oranlara göre borçlandırılırlar.

Köy, kasaba ve mahalle camilerinde yapılan hizmetlerin borçlandırılabilmesi için, ilgililerin bu görevleri müftülükçe verilmiş bir belgeye istinaden yapmış olmaları ve ücretlerinin dernek, vakıf veya köy bütçesinden ödendiğinin defter veya bordro, bu olmadığı takdirde vergi dairesi kayıtlarına istinaden müftülüklerce verilmiş ve mahallî mülki amirlerce onanmış belgelerle tesvik etmiş olmaları şarttır.

Bu maddeye göre yapılan borçlandırmalar hakkında da, 5434 sayılı Kanunun borçlanma ile ilgili diğer hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — Geçen seferki maddeye nazaran değişiklik var, Komisyonumuzun bir açıklaması olacak mı?

Buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, verdiğiniz emirler gereğince her iki bakanlığımızın yetkili teknik kişilerini bir araya getirdim. Metni meydana getiren ve bana ifade eden her iki bakanlığımızın elemanları olup, onların muvafakatları alınarak metin huzurunuzda getirilmiştir.

BAŞKAN — Köy, kasaba ve mahalle camilerinde yapılan hizmetler için borçlanılacak ve borçlanmak suretiyle emeklilik hakkına hak kazanacak.

DEVLET BAKANI MEHMET ÖZGÜNEŞ — Geçmiş hizmetler borçlanılacak.

BAŞKAN — Evet.

Bunlar hangi tarihten itibaren Emekli Sandığı statüsüne alındılar?

DEVLET BAKANI MEHMET ÖZGÜNEŞ — Bunlar yeni alınacaklar Sayın Cumhurbaşkanım.

Bunlar 1952 yılından itibaren olan bu görevlerini ancak borçlanabilecekler. Çünkü, 1952 yılında bir tüzük çıkmış. Bu tüzük yönetmenlik kadar tafsilatlı hazırlanmış, Orada izinlerinde, devamsızlıklarında bunların kayıtlarının nasıl tutulacağından tutun, görevden ayrıldıklarında neler yapılacağına dair, en ince teferuatına kadar yer almış.

1952 yılından önceki hizmetlerin sayılmasına, tüzük olmadığı için imkân yok. 1952 yılından sonra herhangi bir kimse imamlık yapmak isterse, ellerine şöyle bir

belge verilmiş. Bu belge borçlanma anında mutlaka gösterilecek. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yapılan bir imtihan sonucunda bu belge kendisine verilmiş ve mutlaka kaymakamlık tarafından da tasdik edilmiştir.

Bunlar, sonradan tekamül kursuna gönderilmiş ve bilgileri artırılmıştır. Buna dair bir belge daha var.

1952 yılından sonra tüzüğe göre imtihanları yapılmış, tayinleri kaymakamlıkça tasdik edilmiş ve görev yapmış kimseler, bu maaşlarını aldıklarını tevsik ederlerse, şu demin arz ettiğim ve imtihana girdiklerini belirtir belgeleri gösterebilirlerse, çalıştıkları süre kadar Emekli Sandığına borçlanacaklar ve bu süreler emekliliklerine sayılacak.

BAŞKAN — 1953 senesinde bu vazifeye giren bir müezzinzin veya imam, o tarihten beri zaten Emekli Sandığına bir şey ödememiş mi?

DEVLET BAKANI MEHMET ÖZGÜNEŞ — Tabi değıllerdi efendim.

BAŞKAN — Tabi değıllerse 20 - 30 senelik hizmeti nasıl ödeyecek?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Yine de tabi olmayacak. Emekliliğe tabi bir hizmete girmiş olanlar varsa, bunların içinde, bunlar kadroya tayin edilmiş olacaklarından eski hizmetlerini de borçlanmak suretiyle saydırabilecekler.

BAŞKAN — Şimdi oldu. Burada geçen hizmetlerini saydırmak için oluyor. 10 senesi geçmişse 10 senesini saydıracak.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Borçlanmanın azamî sınırı 15 senedir, daha fazlasını da borçlanamaz.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bundan evvel zatı âlinizin 1 inci cümle ile ilgili ikâzınızdan sonra, «TC Emekli Sandığı iştirakçilerinden...» kısmından sonra bir virgül gelmesi gerekiyordu, o konmadığı için zatı âliniz de geçen defa ikaz buyurmuşunuz, «burada halen hizmeti olacakları belirleyecek bir ifade yok» diye. Oraya bir virgül koyunca halen iştirakçi olacak.

Bunların geçmişte, bu dediğimiz şartlarla kabul edilmemiş hizmetleri varsa, onları borçlanacaklar.

BAŞKAN — Anlaşıldı.

Ben zannediyordum ki, halen o hizmetlerde çalışıyorlar ve o hizmetlerin tamamını borçlanıyorlar. Konu öyle değil de, o hizmetten çıkmış, başka bir hizmete girmiş, şimdi iştirakçi olmuş kişilerin eski hizmetlerini saydırabilmek için bu madde getiriliyor.

1 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ederim.

4. — *Öğrencilerle İlgili Bazı Basılı Evrakın Millî Eğitim Bakanlığınca Hazırlanması, Bastırılması ve Satılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisinde Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/643; M.G. Konseyi : 1/537) (D. Meclisi S. Sayısı : 373; M.G. Konseyi S. Sayısı : 619) (1)*

BAŞKAN — Gündemimizin dördüncü sırasında yer alan, Öğrencilerle İlgili Bazı Basılı Evrakın Millî Eğitim Bakanlığınca Hazırlanması, Bastırılması ve Satılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisinde Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporunun görüşmelerine başlıyoruz.

Bu rapor 619 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştır.

İhtisas Komisyonu Sözcüsü ve Sayın Bakan yerlerini aldılar.

Kanun tasarısının tümü üzerinde görüşme açıyorum.

Söz isteyen var mı? Komisyonun bir açıklaması olacak mı?

Sayın Bakan, bir vesile ile bir kanun konuşulurken siz bunu izah etmişsiniz, değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HASAN SAĞLAM —

Evet Sayın Cumhurbaşkanım, önceden açıklama yapmışım.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Önceden takdimi yapılmıştı.

BAŞKAN — Tamam, şimdi hatırladım.

Komisyonumuzun bir açıklaması olacak mı? Buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, her derecedeki okullarımızda kullanılan karneler bugüne kadar, yüksek malumları, çeşitli kuruluşlarca basılıp satılmaktaydı. Şekil, kalite ve fiyat yönünden farklılıklar ve çeşitli karışıklıklar ve uyumsuzluklara neden olmaktaydı.

Yüksek onaya sunulan bu kanun ile, okullarda kullanılan basılı evrakın, basım, dağıtım ve satın alınmasının tekelden yapılması sağlanacak. Ayrıca, bu yolla da Millî Eğitim Vakfına bir kaynak temin edilmiş olacaktır.

Kanun bu amaçla hazırlanmıştır.

Arz ederim.

BAŞKAN — Çeşitli yerlerde çeşitli şekillerde basılıyor. Kimisi pahalı, kimisi ucuz, kimisi süslü, kimisi basit basılıyor. Bu önlenmiş oluyor.

Tümü üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

Öğrencilerle İlgili Bazı Basılı Evrakın Millî Eğitim Bakanlığınca Hazırlanması, Bastırılması ve Satılması Hakkında Kanun Tasarısı

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, Millî Eğitim Bakanlığınca bağlı bütün okul ve kurumlarda kullanılan bazı basılı evrakın, Millî Eğitim Bakanlığınca belli standart örneklere göre düzenlenmesini, bastırılmasını ve satılmasını sağlamaktır.

BAŞKAN — 1 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun Millî Eğitim Bakanlığınca bağlı bütün okul ve kurumlarda kullanılan öğrenci dosyası, kimlik kartı, karnesi, sınıf geçme ve diploma defterleri, diploma, başarı belgeleri ve benzeri belgeler ile ilgili hükümleri kapsar.

(1) 619 S. Sayılı Basmayazı Tutanağına eklidir.

BAŞKAN — Bundan sonra, iki - üç maddelik bir kanunda «amaç», «kapsam» falan koymayalım. Büyük ve uzun kanunlar olursa, hacimli kanunlar olursa o zaman amacı nedir, kapsamı nedir bilebilmek için koyalım.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Emredersiniz.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

Basılı evrakın, bastırılması ve satılması hakkı

MADDE 3. — Resmî ve özel ilkökul, ortaokul, lise ve dengi okullar ile yaygın eğitim kurumlarında kullanılan öğrenci dosyası, kimlik kartı, karnesi, sınıf geçme ve diploma defterleri ile diploma, başarı belgeleri ve benzeri belgelerin bastırılması ve satılması hakkı, Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Millî Eğitim Bakanlığı, bu hakkını Millî Eğitim Bakanlığı Vakfına devredebilir.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

Muafiyet

MADDE 4. — Millî Eğitim Bakanlığı veya Millî Eğitim Bakanlığı Vakfınca bastırılan ve sattırılan üçüncü maddede adı geçen basılı evrakın geliri, her türlü vergi, resim ve harçtan muafıdır,

BAŞKAN — 4 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

Ceza hükümleri

MADDE 5. — Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren, Millî Eğitim Bakanlığı veya Millî Eğitim Bakanlığı Vakfı dışında, bu Kanun kapsamına giren basılı evrakı, basmak veya satmak veya satın almak yasaktır.

Bu yasaklara aykırı davrananlar, fiilleri başka bir suç oluşturursa bile, ayrıca, ellibin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

BAŞKAN — Şimdi okullar tatil olduğu için geçici madde yapmaya gerek kalmıyor değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HASAN SAĞLAM — Evet efendim.

BAŞKAN — Belki de önümüzdeki sene için basmış olanlar vardır, bunlar nasıl olacak?

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Ben de aynı şeye temas edecektim. Bugüne kadar bunları basmış olanlar, önümüzdeki yıl için şimdiden basmış ve hazırlamış olabilirler. Bu kadar emek zayi olmasın diye geçici madde ile bir süre verilmesinde yarar var.

Basmış bulunduğu belgelerin hepsini bitirmeye imkânları var mıdır?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HASAN SAĞLAM — Sayın Cumhurbaşkanım, bunu biz genelge ile bir yıla bağlamaya çalıştık. Nedeni şu: Bunun sonu alınacak gibi değildir; her sene «Bende kalan var» diye bu beş on sene devam edebilir.

BAŞKAN — Hayır, bir sene.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HASAN SAĞLAM — Bir sene gibi bir süre tespit edersek, biz onları alacağız, onların zarara girmeyeceği bir düzeni almaya kararlıyız.

Eğer bu husustaki hüküm maddeye girecek diye tensipleri olursa, koyarız; ama bunları biz bu zamana kadar zarara uğratmadık. Geçen sene karneleri tatbik ettik, zararları olmadı.

BAŞKAN — Geçen sene karneleri tatbik ettiniz mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HASAN SAĞLAM — Evet, tatbik ettik. Nitekim, Kızılay, Türk Hava Kurumu ve benzeri bazı müesseselerde vardı, bunları aldık ve sattık. Yine de yapacağız. Buna karşı değiliz.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Bu kanun çıktıktan ve yürürlüğe girdikten sonra yapamazsınız bunu artık.

Onların hepsi mahkûm olur.

BAŞKAN — Bir geçici madde koymazsak olmaz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HASAN SAĞLAM — Tensip ederseniz bir yıl için geçici süre verelim.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Hatta, «1 Ocak 1984 tarihine kadar» diyebiliriz.

BAŞKAN — Yürürlük tarihini düzeltmek gerekiyor. O da tuhaf olur, bir sene sonrasını yürürlüğe koymak tuhaf olur.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Geçici madde ile düzenleyebiliriz. Bu tip malzemenin kullanılmasını birinci sömestrinin sonuna kadar, yani yılbaşına kadar bir süre tanırız. Bir sene olmasın.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HASAN SAĞLAM — Tensip ederseniz 1 Ocak 1984 tarihine kadar tespit edilerek buna göre Bakanlıkça, satışına müsaade edilecektir, tarzında bir madde koyalım.

BAŞKAN — Bu hususla ilgili hazırlık yapıyor mu?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Yönetmelik maddesinden sonra arz edilmek üzere hazırlık yapıyoruz.

BAŞKAN — Peki.

5 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum:
Yönetmelik

MADDE 6. — Üçüncü maddede yazılı evrakın şekli, nitelikleri, düzenlenmesi, basılması, satılması, fiyat tespiti ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili diğer hususlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak ve Resmî Gazetede yayımlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN — 6 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici maddeyi hazırlayalım ve onu konuşalım.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Bakanımın belirttiği gibi okul karneleri iki yıldır Türkiye genelinde uygulanıyor. Eğer uygun görülürse, şimdi okunacak bir geçici madde ile bu hususu düzenleyebiliriz.

BAŞKAN — Buyurun okuyun.

GEÇİCİ MADDE 1. — Öğrenci karneleri dışında, bu kanun kapsamına giren basılı evrak ile ilgili hükümler 1 Ocak 1984 tarihinden sonra uygulanır.

BAŞKAN — Öyle dersiniz, yürürlük maddesine koymamız lazım. Geçici madde olmamış. Hak tanımak tarzında olsaydı, geçici madde olacaktı.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — «1 Ocak 1984 tarihine kadar alım ve satımı eski müesseselerce yapılabilir» gibi düzenleyebiliriz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HASAN SAĞLAM — Sayın Cumhurbaşkanı, bir diğer nokta ise, bütün basılı olan evrak 219 adet. Bu 219 çeşit evrakın basılması, tabiatıyla Millî Eğitim Bakanlığınca ilk anda mümkün değil. O bakımdan, bunların içinden Millî Eğitim Bakanlığınca basımı yapılmayacakları da bunun içine katmak lazım. Aksi takdirde hepsine ceza verirler. Biz de basamayız, hepsi de ortada kalır bu hususun.

BAŞKAN — Geçici maddede şunu söylemek lazım: «Millî Eğitim Bakanlığınca, basılı evraklar içerisinde basılamayacak olanlar, kapasite kazanıncaya kadar. Bakanlığın müsaadesi ile dışarıda bastırılabilir.»

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HASAN SAĞLAM — «Millî Eğitim Bakanlığınca bunların dışarıda bastırılmasına müsaade edilebilir» denmesi lazım.

BAŞKAN — O zaman biz bunu burada bırakalım, güzelce hazırlansın. Bu tasarımı Komisyona iade edelim, önümüzdeki birleşimde görüşürüz.

Bir geçici madde ilave edilmesi için bu kanunun bundan sonraki kısmını bilahare görüşmek üzere Komisyona iade ediyorum. Bunu ihtiva edecek bir geçici madde hazırlansın. Önümüzdeki birleşimde bunu konuşuruz.

Bu tasarının geçici madde ilave edilmek ve müteakip maddelerini de beraber görüşmek üzere Komisyona iadesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimize göre bugün için görüşülecek başka bir konu bulunmadığından, bilahare tespit edilecek gün ve saatte toplanmak üzere birleşimi burada kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati : 19.15

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ

GÜNDEMİ

153 ÜNCÜ BİRLEŞİM

21 Temmuz 1983 Perşembe

Saat : 14.30

I. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma kanunu Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/108; M. G. Konseyi : 1/516) (D. Meclisi S. Sayısı : 348; M. G. Konseyi S. Sayısı : 620)

2. — 18.12.1982 Tarihli ve 2761 Sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/695; M. G. Konseyi : 1/541) (D. Meclisi S. Sayısı : 465; M. G. Konseyi S. Sayısı : 621)

3. — 8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Ek Mad-

de Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifinin Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 2/52; M. G. Konseyi : 2/123) (D. Meclisi S. Sayısı : 367; M. G. Konseyi S. Sayısı : 593 ve 593'e 1 inci Ek)

4. — Öğrencilerle İlgili Bazı Basılı Evrakın Millî Eğitim Bakanlığınca Hazırlanması, Bastırılması ve Satılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/643; M. G. Konseyi : 1/537) (D. Meclisi S. Sayısı : 373; M. G. Konseyi S. Sayısı : 619)

5. — 1475 Sayılı İş Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı. (1/269)

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 620

Kültür Varlıklarını Koruma Kanunu Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/108; M. G. Konseyi : 1/516)

(D. Meclisi S. Sayısı : 348)

T. C.

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü

Sayı : 06-258 (1/108)/698

Konu : Kanun Tasarısı

27 Mayıs 1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 26 Mayıs 1983 tarihli 108 inci Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Turhan GÜVEN

Başkanvekili

Danışma Meclisi Başkanı V.

NOT : Bu Kanun Tasarısı, Genel Kurulun 23, 24, 26 Mayıs 1983 tarihli 105, 106 ve 108 inci Birleşimlerinde görüşülmüştür.

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : KKTD/101-928/07097

30 Kasım 1981

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kültür Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 16.11.1981 tarihinde kararlaştırılan «Kültür Varlıklarını Koruma Kanunu Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini emirlerine arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA KANUNU TASARISI GEREKÇESİ

Yurdumuz, eski eserler, anıtlar, sitler, etnografya ve folklor değerleri bakımından Dünyanın sayılı zengin ülkelerinden biridir. Bizi geçmişimize bağlayan, tarihî ve kültürel varlığımızı idrak ettiren bu belgeler, aynı zamanda geçmiş devirlerin ve zamanımızın, tarihî, kültürel, siyasal ve ekonomik hareketlerini ortaya koyan üstün değerlerdir.

Bu üstün değerli varlıklarımızın tanımı, tanıtılması, onarımı, saklanması, değerlendirilmesi ve korunması ve bu hizmetlerin bilimsel esaslarla yürütülmesi zorunludur.

20 nci Asır başlarında korunması gerekli tarihî ve kültürel varlıkların tanım ve kapsamı çok genişlemiştir. Taşınmazlarda, çevresel koruma, sit kentlerin tüm olarak değerlendirilmesi, taşınırlarda günümüz seçkin eserleri ve seçkin etnografik eserler korunması gerekli varlıklar kavramına katılmıştır.

Yurdumuzda ise 1972 yılına gelindiğinde 1906 tarihli Kamu Asar-ı Atika Tüzüğü yürürlükte idi. Bu metni çağdaş anlayışla uygulamaya da imkân yoktu. Yine bu metinde taşınmaz eski eserler yönünden bir tespit zorunluluğu da bulunmadığından, taşınmaz eski eser varlığının envanteri de yeterli ölçülerle yapılmamıştı.

Yasal boşluğun yarattığı tahriplere tepki olarak 1710 sayılı Yasa kanunlaşmıştı. Bu Kanunda Çağdaş Korumaya değer tüm varlıklar eski eser olarak tanımlandı. Nicelik ve nitelikleri itibariyle çok farklı varlıklar tek tanımda toplanırken, Kanunda sadece taşınmaz ve taşınır eski eser tanımı, kazılar ve defnecilik ayrı statüler içinde düzenlendi. (Taşınmaz eski eserlerde tek yapı taşınmaz eski eser, sit, koruma planı, geçiş dönemleri taşınır eski eserlerde, elinde eski eser bulunan sayıları milyonlara varan ailelerin durumu düzenlenmemiştir.)

Sorun bu kadarla da kalmamaktadır. Kanunun bazı maddeleri arasında birbirine zıt görünümü ve uygulanamaz durumda hükümler de mevcuttur.

Birbirine zıt görünüşlü hükümler 1710 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi ile bu kanuna aykırı bütün hükümleri yürürlükten kaldırmışsa da, Kanunun 15 inci maddesinin son bendi hükmü uyarınca İmar Kanununun 1605 sayılı İmar Kanununun ek 6 ncı maddesinin yürürlükte bulunduğu açıktır.

Ek 6 ncı madde de özel amaçlı sitlerin belirlenmesi statüsü 1710 sayılı Kanunun 8 inci maddesinden çok farklıdır. Yine Kanunun 4 üncü maddesinde istisnasız tüm eski eserler Devlet malıdır denilirken, 21 inci maddenin mefhumu muhalifinden Kale, burç gibi eski eseliği kesin olan taşınmaz eski eserlerin kamulaştırılması da ilerde yer altından çıkarılacak eski eserlerin maddesel değerlerinin de kamulaştırılma bedeline katılması gerekliliği sonucu çıkmakta ve eski eser ticareti başlığı altında tüm taşınır eski eserlerin yani devlet malı eski eserlerin alınıp satılmasına imkân veren bir statü bulunmuşu örnek olarak gösterilebilir.

Uygulanamaz durumda statü hükümleri, 8 inci maddede eski eserin tapuya kayıt zorunluluğu, kadastro yapılmayan yerlerde, malikde belli değilse eski eserin tapuya yazılabilmesinin imkânsızlığa yakın bir durumu söz konusudur. Sitlerde, Kanunda sit-koruma planı geçiş dönemi düzenlenmemekle beraber, Danıştay içtihatları ile Sit ilanının, ilk aşamada sit yaklaşım ve koruma alanını da içerebileceği, makul süre içinde, Koruma Planına veri olacak şekilde sitin belirlenebileceği esas kabul edilmiştir. Bu durumda eski eser olan sitin tek tek her tapuya kaydında gereklik de yoktur.

Bu sebeplere 1710 sayılı Kanunun en kısa süre içinde değiştirilmesini gerektiren hususlara aşağıda belirtilenleri de ekleyebiliriz.

1. Uygulamanın zorunlu olarak Anayasaya aykırılığının söz konusu oluşu :

Yukarıda belirtilen konularda Kanunun birbirini zıt anlamlı hükümleri içermesi, suskun oluşu, uygulama nitelikte hükümleri içermesi, uygulamacıyı zorunlu olarak Anayasa'ya aykırı davranışlara itmektedir.

Zira Kanun Kuvvetinde mülga 1906 tarihli Asar-ı Atika Tüzüğünde yer alan özel ve tüzelkişilerin arsa ve arazileri içinde bulunan, bulunacak olan hertürlü taşınmaz eski eserin Devlet malı oluş ilkesi, 1710 sayılı Kanunda aynen yer almaktadır.

Bu durumda tapulu bir mülkün eski eser olarak tespit ve tescili zorunlu olarak bazen mülk edinmesinin bazende mülkiyet hakkının kullanımının sınırlanması olmaktadır.

Anayasa'nın 36 ncı maddesine göre mülkiyet hakkı, kamu yararı ile de olsa Kanun hükmüne dayalı olmadıkça sınırlandırılmaz. Taşınmaz eski eser tescilinde ise tapuya şerh çoğu kez verilememektedir.

Halbuki Kanunda tapuya tescil zorunluluğu presedür hükmü olarak yer almaktadır.

Bu durumda, gerek uygulamacı ve gerekse yargı mercileri, amaç eski eseri (siti) koruma olunca, her uygulamada, hukuk düzeni ve eski eser arasında tercih yapma zorunda kalmaktadırlar.

2. Eski eser nasıl bir devlet malıdır?

Yasal olarak bütün taşınmaz eski eserler Devlet malıdır. İdare Hukukunun genel ilkesi olarak kamu malının tespit ve tescili gerekli değildir. Bu nedenle bugüne kadar tapuya tescili yaptırılmayanlarda kamu malıdır.

Ancak İdare Hukukunun diğer genel ilkesine göre, özel mülke konu bir mal, kamulaştırılmadıkça kendiliğinden kamu malı olamaz.

Bu nedenle özellikle 1906 tarihlerinden bugüne kadar inşa edilmiş yapılardan eski eser olarak tespit ve tescilleri yapılanlarla sitlerde, Devlet malı olan nedir? Bunu Medenî Kanunla belirlenen esaslara dayalı olarak açıklamaya da imkân yoktur.

3. Kanun değişikliği önerisinin diğer bir sebebi de mevzuattaki yasa hükümlerinde mevcut kavram karışmasının, haklı olarak birlik ve bütünlük göstermeyen yasa metinlerinin anlaşılmasının ve uygulamanın değerlendirilmemesinin mülklerinde eski eser bulunanlar da husule gelen ürküntü halidir.

Vatandaş taşınmazı sit içine alınca veya eski eser olarak tescil edilince ne olduğunu anlayamadığı statü içinde, ne yapacağını kime başvuracağını bilemez hale düşmektedir.

Meri mevzuatta hertür eski eser ve sit tescillerinde uygulayıcıların kimler olduğuna ve yapılanma şartlarına dönük hükümler bulunmadığı ve 5805 sayılı yasa ile kurulan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun da iş birlikleri nedeni ile yeterli süratle çalışmadığından vatandaş çaresiz kalmaktadır. Taşınır eski eserlerde de sorun aynı ölçüde vardır.

Kısaca belirlenen bu durumda, Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunu, uygulamalarındaki sonuçlar nazara alınarak çalışmalarında sürat sağlamak çalışma alanlarını teşkil edilen Bölge Uygulama Kurulları ile yurt düzeyine yaymak amacıyla altıncı bölüm düzenlenmiştir.

1710 sayılı Kanun tanımına uygun hemen her evde iki üç hatıra eşyası olarak saklanan veya kullanılan eser mevcuttur. Kanunda hiçbir istisna bulunmadığından tüm aile reisleri bu yasaya aykırı davranış içindedir. Bu durumda tüm vatandaşların Kanun önünde şüphe olarak gözükmeleri sonucu doğmaktadır.

Kolleksiyoncuların elindeki eski eserler özel mülkiyete konumu yoksa, Devlet malı mıdır? 1710 sayılı Kanuna göre bu sualede sağlıklı cevap verebilme olaksığı yoktur.

Sarraflarda satılan sikkelerin eski eser olmadığını söylemeye imkân yoktur. Böyle olunca 1710 sayılı Kanunun açık ithali bu konuda da serbestce sürdürülmektedir.

Bulunduğu andan itibaren on gün içinde müzelere getirilen eski eserlerin müzelerce satın alınması esas kıyasen müzelere getirilen tüm eserlere uygulanmaktadır. Asıl sorun eski eser ticareti yapılan ve benzeri yerlerden alınan eserlerin yurt dışına çıkarılmak istenilmesinde, maddî olanakları yetersiz olan müzeler bir çok eski eserin yurt dışına gidişine seyirci kalmalarıdır.

Belirtilen bütün bu sebeplerle 1710 sayılı Eski Eserler Kanununun ve 5805 ile 1714 sayılı Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine dair Kanunun değiştirilmesine ilişkin bu tasarı hazırlanmış bulunmaktadır.

Sunulan tasarı (9) bölüm olup, 82 maddeden ibarettir.

MADDELER GEREKÇESİ

Madde 1-2. — Bu maddeler ile kanunun amacı ve kapsamı açıklanmıştır. Taşınmaz eski eserlerde kul lanılarak korunma asıldır. Bu nedenle çoğu kez değerlendirme de söz konusudur. Ancak, kale, sur eski kent harabeleri, nekropol ve benzeri taşınmaz eski eserlerde (kültür varlıkları) koruma daha çok müzecilik anlayışına yaklaşımlıdır.

Madde 3. — Maddede Kültür Varlığının genel bir tanımı yapılmış olup, maddenin taşınmaz eski eserlerde, 5 inci, taşınır eski eserlerde 24 üncü madde ile birlikte değerlendirilmesi gereklidir.

Madde 4. — Bu madde az çok farklılıklarla 1906 yılından bugüne kadar uygulanmakta olan hükümlere uygun olup, taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarını yeniden bulanlar veya varlığından haberdar olanların ilgili mercilere haber verme yükümlülüklerini düzenlemektedir.

Madde 5. — Bu madde de taşınmaz kültür varlıklarının tanımı yapılmıştır. Taşınır ve taşınmaz eski eser tanımlarına zaman faktörü yönünden 20 inci asırda farklı yaklaşılmaktadır. Bunun nedeni 1710 sayılı Kanun ve Asar-ı Atika Tüzüğünden zaman yer almadığından günümüze kadar olan taşınmazlar bugüne kadar eski eser olarak değerlendirilmiştir. Taşınmaz eski eser tanımında kavram değişikliği yapılarak yeni uyuşmazlıklara sebebiyet verme arzulanmayan bir sonuçtur. Kanunun 1 inci, 2 nci maddelerinde belirtilen ilgi 16 ncı asır dahil öncesine ait taşınmazlarda kesinlikle var kabul edilirken, 17-19 uncu asır dahil devreden bu ilginin bulunmadığı veya çok azalmış olduğu haller düşünülmüştür. 20 nci asır yapılarında ise bu ilgi belli bir ölçünün üstünde olması ve kanuna uygun Kültür Bakanlığınca tespit ve Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu ile Bölge Uygulama Kurullarınca tescil şartlarına bağlanmıştır.

Maddenin sonuçlarının en önemlisi henüz eski eser olarak tescil edilmemiş 19 uncu asır öncesi taşınmaz eski eserlerin de kanunu koruma kapsamına dahil edilmiş olmasıdır.

Madde 6. — Maddenin, tasarının amaç maddesi ve 14 üncü maddesi ile birlikte değerlendirilmesi gereklidir. Özel mülke konu taşınmaz mallardaki taşınmaz eski eserlerdeki devlet malı olan taşınmaz eski eserlerin kendisidir.

Her türlü eski eserlerin devlet malı oluşunun 1906 tarihli mülga Asar-ı Atika Tüzüğüne ulaşan bir geç mişi vardır. 1710 sayılı Kanunda da aynı hüküm yer almaktadır.

Maddede , özel mülke konu taşınmaz mallarda 16 ncı asır dahil, öncesi taşınmaz eski eserler tescilli olsun olmasın Devlet malı sayılmakta, sonrası taşınmazlarda ise özel mülke imkan tanımaktadır. Sonuç olarak Devlet Malı oluş ilkesi kapsamı daraltılmaktadır. Ancak, özel mülke konu taşınmaz mal eski eser olarak belirlenince idare hukuku ilkelerine göre kendiliğinden kamu malı olmaz. Kamu malında tahsis kararı kalkmadıkça veya kanunî imkan sağlanmadıkça özel mülke konu olamaz, yani daha önce belirttiğimiz gibi eski eserlerin ilgili tespit, tescil ve tapuya kaydı sonuca etkili değildir. Hal böyle olunca idare hukuku prensiplerine göre kapsamlı bir daralma getirilmemiş denilebilir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 9.1.1951 günlü ve 1/119/4 sayılı kararı ile de belirlendiği üzere mülga Asar-ı Atika Tüzüğü'nün yürürlük süresi içinde kamu malı olanın taşınmaz eski eserlerde, alan hariç bizatihi eski eser olan kesimden ibaret bulunduğu belirlenmiştir.

1710 sayılı Kanun döneminde, Kanunun 12 nci maddesi ve sitlerin eski eser olması karşısında Devlet Malının ne olduğunu kesinlikle söyleyebilme imkanı yoktur. Bununla beraber Devlet Malına ilişkin hük mün yönetiminde söz sahibi olacak siyasî kişilerin anlayışına göre farklı yorumlanabileceği düşünülebilir. Yine kıyılarla ilgili kamu malları uygulamasının geçirdiği evre göz önünde tutulursa Devlet Malı ilkesinin daraltılarak uygulamasının söz konusu olamayacağı kabulü gereklidir. Sonuç olarak Devlet Malı oluş ilkesi uygulanabilir. Kapsamda, taşınmaz tüm eski eserleri mülk edinme sınırı dışında bırakan mülga Asar-ı Atika Tüzüğü Medenî Kanununun tatbik şeklini gösterir. 864 sayılı Kanun hükümleri ve taşınmaz eski eserlerde asıl olanın değerlendirilerek korunma oluşu ilkesi göz önünde bulundurularak sadece 16 ncı asır dahil öncesi taşınmaz eski eserlerde Devlet Malı olan kısmın eski eserin kendisi vurgulanmıştır. Ancak, bu kamu malı niteliği Devlete şuf'a hakkı bahşetmez.

Madde 7. — İzinsiz müdahale ve kullanım yasağını düzenleyen madde 1710 sayılı Kanun hükümlerine eş anlamlı düzenlenmiştir.

Madde 8. — Maddede TBMM ve Millî Savunma Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü taşınmaz eski eserleri rölöve restorasyon, restitüsyon, onarım ve koruma çalışmalarında farklılık yapılmıştır. Diğer kamu kuruluşları genel hükümlere tabi tutulmuştur. Bütün Bakanlıklar, Kamu İktisadî Devlet Teşekkülleri, Devlet Demiryolları, Kara Yolları, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve bağlı kuruluşları, tüm bankalar, odalar, borsalar ve benzeri bütün kamu kuruluşları bu bölümde yer almaktadır.

Özel mülkiyete konu taşınmaz mallardaki taşınmaz eski eserlerin değerlendirilerek korunmasında devletin gerçekçi yaklaşımlarda malî ve teknik yardımlarda bulunması gereklidir. Eski eserin kamu malî niteliği de devleti eski eserleri korumada yeterli malî katkı yapma ödevi ile yükümlü kılmaktadır.

Madde 9. — Bu madde herhangi bir bakanlık veya kamu kuruluşunun yönetmelik çıkararak eski eser parseli sahiplerine yardım olanakları sağlamaya engel değildir. 14 üncü maddenin 2 nci bendi ile birlikte değerlendirilmesinde malî imkânsızlıklarla eski eseri korumaya muktedir olanmanın cezai sorumluluğunun sınırlandırıldığı da söylenebilir.

Madde 10. — Bu madde tasarının 5 inci maddesi ile birlikte ele alındığından 19 uncu asır sonuna kadarki eski eserlerde tespit ve tescil işlemlerinin gösterici, 20 inci asır eserleri ile sit anıtlar ve doğal varlıklarda yapıcı nitelikte olduğu belirlenmiştir.

Madde 11. — Yeterli açıklıktadır.

Madde 12. — Yeterli açıklıktadır.

Madde 13. — Yeterli açıklıktadır.

Madde 14. — Maddede 16 ncı yüzyıl dahil öncesi yapıtlar, Kale surları, kent harebeleri ve benzeri eserler olarak nitelendirilmiştir. Zira bu asırdan önce inşa edilip de kısmen veya tamamen fonksiyon değişikliği suretiyle de olsa kullanılabilenler vardır. Yani öncelikle hiçbir şekilde günlük kullanıma elverişli olmayan veya eski eser niteliğine tamamen zıt şekilde kullanılan yerlerin kamulaştırılacağını göstermektedir.

Bugüne kadar uygulamada eski eser olduğu için kamulaştırılma yoluna giden taşınmaz mal sayısı çok azdır. Bu nedenle bir eski eserin çoğu kez kamulaştırılmasına başlanıldığı anda kamunun eline geçmesi gerekmektedir. Zira kamulaştırma işlemleri sırasında geçen süre içinde çok büyük olumsuz sonuçlara sebebiyet verildiği görülmektedir. Bu nedenle özel bir statü ile bu konu düzenlenmiştir.

Madde 15. — Yeterli açıklıktadır.

Madde 16. — Bu maddenin düzenlenmesinde 775 sayılı Gecekondu Kanununun 18 inci maddesinden yararlanılmıştır.

Madde 17. — Yeterli açıklıktadır.

Madde 18. — Maddede koruma planlarında küçük ünitelerde değişikliklerin kısa sürede oluşturulmasına imkân veren prosedür hükmü, İmar Kanununun resmî dairelerin yerlerinin imar planlarında sonradan oluşturulmasında esas hükme paralel düzenlenmiştir. Maddenin 9 uncu madde ile birlikte değerlendirilmesinde sit ve eski eser tescillerinde yapılanmanın kesin önleniği altı aydan az bir süre söz konusudur. Bir taşınmaz malın kamu yararı gereği geçici süre yasal olarak kesin olsa da sınırlandırılması Anayasa Mahkemesi kararlarına göre hakkın özüne dokunma değildir.

Madde 19. — Yeterli açıklıktadır.

Madde 20. — 1710 sayılı Yasada yer alan hükümlere paraleldir.

Madde 21. — 1710 sayılı Yasada yer alan hükümlere paraleldir.

Madde 22. — 1710 sayılı Yasada yer alan hükümlere paraleldir.

Madde 23. — Emlak vergisi yönünden taşınmaz eski eser maliklerine tanınan kısıtlık halinin imar hukukuna göre tanınan kısıtlıla eş değerde bulunması eski eserin bünyesine terstir. Devlet Malî oluş ilkesi ile bağdaşmaz.

Eski eserlerin koruma ilkeleri arasında bunların değerlendirilerek veya aynen kullanımının malik veya zilyedlerine cazip hale getirir tedbirler yer aldığından günümüz anlayışına uygun olarak vergi hukuku açısından eski eser sahiplerine olanaklar sağlamıştır.

Madde 24. — Tasarının bu maddesi ile taşınır kültür varlıklarının tanımı yapılmıştır.

Madde 25-26. — 1906 tarihli Mülga Asar-ı Atika Tüzüğü ve 1710 sayılı yasada yer alan taşınır her türlü eski eserin Devlet Malı oluşu kaidesinde, etkin şekilde gerileme ve özel mülkiyete konu eski eserler yasa ile oluşturulmaktadır.

Zira, Devlet Malı ilkesini bugünkü kapsamı ile kesin olarak değerlendirme topluma, toplum gerçeklerine aykırı düşmektedir. Buna sınır çizme işi ise ancak yasa hükmü ile mümkündür.

a) Özel müze ve özel kütüphane ve koleksiyoncuları envanter defterlerinde bu yasanın yürürlüğünden önce kayıtlı her devre ait eski eserlerle, geçici hükümler uyarınca yasanın yürürlüğünden itibaren bir ay içinde envanter defterlerine kaydedilenler özel mülke konu taşınır eski eserlerdir.

b) Ailelerce kullanılan veya saklanılan 16 ncı yüzyıldan sonra yapılmış eski eserler de özel mülke konu eski eserlerdir. Daha eski çağlara ait eski eserleri olanların mutlaka geçici madde uyarınca bir ay içinde başvurması ve envanter defterine kaydettirmesi gereklidir.

Özel mülke konu eski eserlerin önce müze veya kütüphanelere gösterilmesi, mutlaka müzelerce alınması gerekli görülenler dışında, eski eserin kütüphaneye müzelerde satın alma yolu ile bedel ödenerek devlete mal edinmelerini zorunluluğunu söz konusu olmayıp, önerilen bedel yeterli görülüyorsa koleksiyoncular seviyesinde satışa ve devre imkan sağlanmaktadır.

Madde 27. — Bu madde ile özel mülke konu olan taşınır kültür varlıklarının korunma esasları hükme bağlanmıştır.

Madde 28. — Bu madde ile özel müze kurulmasına ilişkin şartları, özel kişilerin koleksiyon yapabilme şekil ve şartları hükme bağlanmıştır.

Madde 29. — Bugün bütün milletler kültür ve sanatlarını tanıtmak amacı ile büyük bir kampanya içine girmiş bulunmaktadır. Hatta II nci Ramses'in mumyasında olduğu gibi en kıymetli ve en nadide eserler bile deniz aşırı ülkelere gönderilmektedir. Evvelce müzelerimizden seçilen eserlerle Japonya, Amerika ve Avrupa devletlerinde açılan sergilerin memleketimiz hakkında kısa zamanda sağladığı fayda büyük olmuştur. Yurt dışında az tanınan bir ülk olarak kendimizin ve kültür varlıklarımızın yurt dışında tanıtılmalarını sağlamak ulusal çıkarlarımız açısından gerekli görülmektedir.

Bu nedenle müzelerimizde ve özel koleksiyonlarda bulunan 1710 sayılı Kanununun 1 inci maddesi ile 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasında belirtilen kültür varlıklarımızın, ulusal çıkarlarımızın mevcut olduğu halde eş veya daha yüksek değerdeki eserlerle değiştirilmesini de veya geçici olarak ve yurda tekrar getirilmek şartı ile sergilenmek üzere yurt dışına çıkartılmasında yarar olacağı kanısındayız. Ancak, bu eserlerin Bakanlığımızla Dışişleri Bakanlığının ve gerekli hallerde Turizm ve Tanıtma Bakanlığının uygun görüşleri alınmak suretiyle Bakanlar Kurulu kararı ile değiştirme ve sergileme işlemi yapılabilecektir.

Bu arada kordiplomatik mensubu olanlar yurt dışından gelirken beraberlerinde getirdikleri ve deklare ettirdikleri yabancı kaynaklı eserleri, yurdumuzdan ayrılırken tekrar beraberlerinde götürebileceklerdir.

Yabancı ülkelerle eski eserlerle değişme ve yurt dışına geçici olarak sergilenmek üzere eski eser gönderilmesi şartları ile Türkiye'deki kordiplomatik mensuplarının beraberlerinde getirdikleri eski eserlerin giriş ve çıkışlarında yapılacak işlemler Kültür Bakanlığınca düzenlenecek yönetmeliğe göre yürütülecektir.

Madde 30. — Yeterli açıklıktadır.

Madde 31. — Yeterli açıklıktadır.

Madde 32. — Bugün serbestçe kuyumcularda satılan ve halkımızın yaygın olarak kullandığı sikkelerden, nadir nitelikte olmayanlarına bu kanun yönünden yurt içinde ticaret serbestisi vermek, toplum gerçeklerine uygundur.

Madde 33-39. — Bu maddelerde kültür varlığı ticaretine ilişkin hükümler yer almaktadır.

Madde 40-54. — Tasarının kazılar bölümünde yer alan bu maddeler, 1710 sayılı Kanun göz önünde tutularak, uygulamada görülen aksamaların giderilmesi amacıyla yapılan bir kaç düzeltme ile aynen metinleştirilmiştir.

Kazı ve araştırma izinlerinde Türk ve Yabancı kurumlar arasında ayrıcalık tanınmamıştır. Ancak, kazı ve araştırma izninin Kültür Bakanlığının takdirine bağlı olması esası sürdürülmüştür. Kültür Bakanlığının gerçekleştirmeyi amaçladıkları arasında Türk Bilim Kurum ve kuruluşlarını bu konudaki çalışmalarını teşvik ve onlara yardımcı olma da yer almaktadır. Bu nedenle, tasarının 53 üncü maddesinde Türk kazılarının malî sorunlarına Kültür Bakanlığının katkılarında yer verilmiştir.

Yabancı kazılarda Türk Devleti adına kazıya katılan temsilcinin kazı heyeti ile beraber yurt dışından gelen yabancı kazı yardımcı elemanlarına göre çok düşük ücretle kazı mahallinde görev yapmaları uyumsuzluklara sebebiyet vermekte idi. Bu uyumsuzluğun giderilmesi amacıyla yabancı kazılara yönelik malî önlem de getirilmiştir.

Madde 55. — Bu maddede define aramak isteyenlerin hangi koşullarda ve nerelerde define arayabilecekleri ve arama iznine ilişkin hükümler yer almıştır.

Madde 56. — Bu maddede 1710 sayılı Eski Eserler Kanununun kapsamına giren taşınmaz eski eserlerin tespiti, tescili, korunması, bakım ve onarımını sağlayacak yeni Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu oluşturulmuştur.

Madde 57. — Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunun üye sayısı ile tabii ve seçimle gelen üyeler açıklanmıştır.

Madde 58. — Bu maddede Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kuruluna seçimle girecek üyelere aranan nitelikler belirtilmiştir.

Madde 59. — Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu üyelerinin üyelik süreleri, üyeliğin sona ermesini gerektiren hallerde açıklanmıştır.

Madde 60. — Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu ile Kültür Bakanlığı arasında koordineli çalışmayı sağlamak amacı ile, Bakanlık bünyesi içinde bir kurul bürosu oluşturulmuştur. Ayrıca maddede Kurulun çalışma şekli de hükme bağlanmış olup, sağlıklı bir karara varabilmek için gerektiğinde taşınmaz kültür varlığının bulunduğu yerde kurulun bizzat veya tayin edeceği naip vasıtasıyla inceleme yapması olanağı sağlanmıştır.

Madde 61. — Tasarıda getirilen en önemli ve yeni kuruluş Bölge Uygulama Kurullarıdır. Anıtlar Yüksek Kurulunun tek olması nedeniyle, bugüne kadarki uygulamada taşınmaz eski eser ve anıtların araştırılması, tespiti, korunması ve tescili ülke çapında ve istenilen düzeyde gerçekleştirilememiştir.

Ayrıca, ancak yerinde çözümlenmesi mümkün bazı anlaşmazlıkların da Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunda tetkik ve karara bağlanması zorunluluğunun sonucu olarak Kurul görevini zamanında ve süratle yapamaz hale gelmiştir.

Bu durumların önlenmesi için Bölge Uygulama Kurullarının kurulması uygun ve zorunlu görülmüştür.

Madde 62. — Bu maddede Bölge Uygulama Kurullarının üyelerinde aranan nitelikler ve çalışma usulleri ile gündemde konusu bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile Belediyelerin oy hakkı olmaksızın birer temsilci bulundurmaları hükme bağlanmıştır.

Madde 63. — Bölge Uygulama Kurulları üyelerinin üyelik sıfatlarının hangi hallerde sona ereceği açıklanmıştır.

Madde 64. — Bu madde ile Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu ile Bölge Uygulama Kurullarının kararlarına uyma zorunluluğu getirildiği gibi, Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunun sonradan vereceği kararlara aykırı düşün Bölge Uygulama Kurulları kararlarının kendiliğinden hükümsüz hale geleceği belirtilmektedir.

Ayrıca kararlarda taraf olan kişilere de Bölge Uygulama Kurulları kararlarına karşı 30 gün içinde Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kuruluna itiraz hakkı tanınmıştır.

Madde 65. — Bu madde ile Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu üyeleri ile Bölge Uygulama Kurulları üyelerinin alacakları yol masrafları ve gündeliklerinin ödenme şekli düzenlenmiştir.

Madde 66. — Bu madde ile her iki kurulun görev yetki ve sorumluluklarının daha detaylı şekilde düzenlenmesi çıkarılacak bir yönetmeliğe bırakılmıştır.

Madde 67-79. — Bu maddelerde ikramiyeler ve cezalar hükme bağlanmıştır.

Tasarının sekizinci bölümü geçici dört maddeden oluşmaktadır.

Tasarının 80 inci maddesi ile yürürlükten kaldırılan kanunlar gösterilmiştir.

Tasarının 81 ve 82 inci maddeleri yürütme ve yürürlük hükümlerini kapsamaktadır.

İhtisas Komisyonu Raporu

TC

Millî Güvenlik Konseyi

İhtisas Komisyonu

Esas No. : 1/516

Karar No. : 142

1 Temmuz 1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Danışma Meclisi Genel Kurulunda görüşülerek kabul edilen «Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun Tasarısı» ilgili bakanlıklar ile kurum ve kuruluşların temsilcilerinin de katıldığı komisyon toplantısında incelenerek görüşülmüştür.

Yapılan inceleme ve görüşmelerde;

1. Kanunun amacı ile ilgili 1 inci maddenin, teferruata yer vermeden genel anlamda düzenlenmesi,
2. Tanım ve kısaltmalarla ilgili 2 nci maddenin «Sit» tanımını da ihtiva edecek şekilde yeniden tanımlanması,
3. Danışma Meclisi metninin 6 ncı ve 25 inci maddelerinde yer alan «Devlet malı niteliği» ile ilgili maddelerin 5 inci madde olarak taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi,
4. Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının açıklığa kavuşturularak yeniden belirlenmesi,
5. Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının ve korunma alanlarının tespit işlemleri ile ilgili olarak dikkate alınacak esaslara ait hükümlerin tasarıda yer alması,
6. Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının onarımına katılma fonu ile ilgili olarak yeni bir maddenin düzenlenmesi,
7. Kamulaştırma ile ilgili maddenin açıklığa kavuşturulması,
8. Ruhsatsız yapılar ile, koruma amaçlı imar planlarına ve sit şartlarına aykırı yapılara imar mevzuatına göre işlem yapılmasının yeterli olacağı,
9. Sadece sarayların restorasyonunda kullanılacak altın ve gümüş varak ithalinin, gümrük vergisinden muaf tutulması için ilgili maddeye ilave yapılması,
10. Korunması gerekli taşınır kültür varlıklarının açıklığa kavuşturularak yeniden belirlenmesi,
11. «Yönetim ve gözetim» ile ilgili maddenin açıklığa kavuşturulması,
12. Kültür ticareti ile ilgili maddenin, Kültür ve Turizm Bakanlığından alınacak izni de ihtiva edecek şekilde değiştirilmesi ve açıklığa kavuşturulması,
13. 31 inci maddede belirlenen sikkelerin alım ve satımının, sadece, sarraf kuyumcular için değil, bütün vatandaşlar için serbest olması,
14. Kültür varlıklarının yabancı ülkelerle değiştirilmesinin mahzurlu olduğu,
15. Su altında korunması gerekli kültür varlıklarının bulunduğu bölgelerde sportif amaçlı dalışları yasaklayan bir hüküm getirilmesi,
16. Kazı, sondaj ve araştırmalarda elde edilen askerî tarihle ilgili her türlü kültür varlığının Genelkurmay Başkanlığının uygun görüşü alınarak askerî müzelere devredilmesi,
17. Yüksek Kurulun görevlerinin açıklığa kavuşturulması,
18. Temsilci üyeler arasında bir idare hukuku öğretim üyesi olduğundan, tabii üyeler arasındaki, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürünün, madde metninden çıkarılması, tabii üye sayısının yediye, temsilci üye sayısının sekize indirilmesi,
19. Para cezalarının tamamına bir üst sınır getirilmesi,
20. İlan ve tebligatı usulüne uygun olarak yapmayanların cezalarının hafifletilmesi,
21. Türk Ceza Kanununun ikinci kitap, onuncu babının 1 inci ve 2 nci fasıllarında yazılı suçların konusu bu Kanun kapsamına giren kültür varlıkları ise, cezanın üçte biri oranından az olmamak üzere iki katına kadar artırılması,

22. Genel Kadro Kanunu çıkıncaya kadar Kùltür ve Turizm Bakanlığınca 8 ayrı bölge kurulunun teşkili ve kadro cetvelinin buna göre düzenlenmesi,

Komisyonumuzca uygun mütalaa edilmiştir. Yapılan bu inceleme ve değerlendirme doğrultusunda ilgili maddeler ve bölge kurullarına ilişkin kadro cetveli yeniden düzenlenmiştir.

Raporumuz Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan
Cumhur EVCİL
Tuğgeneral

Üye
İlhan KÖSEOĞLU
Hâk. Alb.

Üye
Altan ATEŝ
Mu. Alb.

Üye
Ahmet ÖZTEKER
Kur. Yb.

Üye
Tahsin EKİNCİ
Mly. Bnb.

Üye
Nurettin YARDIMCI
Eski Eserler ve Müzeler
Genel Müdürü

Üye
M. Oluş ARIK
D. T. C. F. Sanat Tarihi
Anabilim Dalı Bşk.

Üye
Kadri İLAL
İmar ve İŝkân Bakanlığı
Müşaviri

Üye
Tanju ÖZORAL
Eski Eserler ve Müzeler
Gn. Md. Yrd.

Üye
Nadir AVCI
Eski Eserler ve Müzeler
Gn. Md. Yrd.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kültür Varlıklarını Koruma Kanun Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı : Korunmaya değer varlıkların tanımı, tanıtılması, taşınmaz eski eserlerin, sit varlıklarının tespiti, değerlendirilerek korunması, kale, sur, şehir kalıntıları, harabeler ve bu nitelikteki taşınmaz eski eserlerin ve taşınır eski eserlerin korunması, sergilenmesi ve kazılarının yaptırılması ve bu çalışmaların bilimsel sürdürülmesi, bu amaçla Kültür Bakanlığına bağlı karar alma organlarının teşkili ve taşınmaz kültür varlıkları ile sitlerdeki taşınmaz malların maliklerine gerekli görülen yardımların yapılmasıdır.

Kapsam

MADDE 2. — Taşınmaz ve taşınır eski eserler, korunması gerekli doğal değerler, sitler, özel amaçlı sitler, tabii anıtlar, korunması gerekli eser ve etnografik eserler kültür varlığı olarak bu yasa hükümlerine tabidir.

Kültür varlığı tanımı

MADDE 3. — Tarihten önceki devirlerle, Tarihi devirlere ait olup, bilim, kültür, din veya güzel sanatlarla ilgili bulunan ve bu kanunda öngörülen yer üstünde, yer altında veya su içindeki bütün taşınır ve taşınmazlara kültür varlıkları, doğal varlıklara da korunması gerekli doğal değerler denir.

Haber verme zorunluluğu

MADDE 4. — Taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarını yeniden bulanlar, malik oldukları veya işgal ettikleri arazinin içinde kültür varlığı bulunduğunu bilenler veya yeni haberdar olan malik ve zilyetler, bunu aynı gün içinde en yakın müzeye veya köylerde muhtarlara, Bucak, İlçe ve İllerde en yüksek mülki amirlerine bildirmeye mecburdurlar.

Bu süre mücbir sebeplerin varlığı halinde üç güne kadar uzayabilir.

Bu gibi eserler, askerî garnizonlar veya yasak bölgeler içinde bulunur veya çıkarsa keza usulü dairesinde üst komutanlara bildirilir. Böyle bir ihbarı alan Muhtarlar, Mülki amirleri, Komutanlar veya bu gibi eserlerin varlığından doğrudan doğruya haberdar olan ilgili makamlar, bunların korunmaları için gerekli tedbirleri de açıklamak suretiyle keyfiyeti en geç on gün içinde Kültür Bakanlığına yazı ile bildirmekle yükümlüdürler. Bu ihbarı alan Kültür Bakanlığı eseri envantere kaydeder ve hemen gerekli işlemi yapar.

İKİNCİ BÖLÜM

Taşınmaz Kültür Varlıkları

Tanım

MADDE 5. — Onaltıncı yüzyıl sonuna kadar tabii olarak veya insanlar tarafından yapılmış olan taşınmaz eski eserlerle bu tarihten sonra yapılmış olupta, mimari, tarihi, estetik, artistik, bilimsel vesair önemleri bakımından korunması gerekli ve Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunca tescil edilen taşınmaz eski eserler veya bunların oluşturduğu gruplar Taşınmaz Kültür Varlıklarıdır.

Yukarıda belirtilen tarih kesimlerine giren tarihi mağaralar, kaya sığınakları, yazılı ve kabartmalı kayalar, höyükler, tümülüsler, örenyerleri, akropol ve nekropoller, surlar, kale ve burçlar her türlü mimari

(Hükümetin Teklifi)

anıtlar, tiyatrolar, hipodrumlar, stadyumlar, anfiteatrlar, agoralar, kütüphaneler, her türlü resmî ve özel yapılar, kışla, tabya, tarihî yol kalıntıları, köprüler, mesafe taşları, dikili taşlar, sunaklar, tersaneler, rıhtımlar, su yolları, sarnıçlar, kuyular, tarihî saraylar, köşkler, yalılar, konaklar, evler, camiiler, mescidler, namazgâhlar, her türlü hayrat, çeşme, sebîl imarethane darphane, şifahane, muvakkithane, simkeşhane, medrese, tekke ve zaviyeler, mezarlıklar, türbeler, hazireler, lahitler, sandukalar, siteller, kümbetler, hanlar, hamamlar, sinagoglar, bazilikalar, kiliseler, manastırlar ve benzerleri ile bunların birkaçından meydana gelen bina toplulukları, külliyeler eski anıt ve duvar kalıntıları, freskler, kabartmalar mozaikler, ağaç, ağaç toplulukları taşınmaz kültür ve doğal varlık örnekleridir. Bu kültür varlıklarının tescil ve tespiti yönetmelikte belirtilir.

Tarih öncesinden günümüze kadar yaşamış çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin Sosyal, Ekonomik, Mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, önemli tarihî hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış doğal gariplikler ve güzellikleri ile korunması gerekli alanlara Sit denir. Sitler taşınmaz kültür varlıkları gibi korunurlar. Sit içinde bulunan ve yukarıda tanımları yapılmış olan taşınmaz kültür varlığı niteliklerine sahip olan taşınmazlar da ayrıca kültür varlığı olarak korunurlar.

Korunması gerekli niteliklere sahip olan tek ağaçlar ve ağaç gruplarına Tabii Anıt denir. Bunlar da taşınmaz kültür varlığı gibi korunur.

Kamu malî niteliği

MADDE 6. — Devlete ait arazi ve emlak ile, özel ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan emlak ve arazide, varlığı bilinen bütün doğal değerler ve onaltıncı yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmaz kültür varlıkları, Devletin malıdır.

Bunların kazılarla meydana çıkarılmaları, yerlerinde korunmaları bu kanunun hükümlerine tabidir.

İzinsiz müdahale ve kullanım yasağı

MADDE 7. — Taşınmaz kültür varlıklarında, doğal değerlerde, anıtlar ve sitlerde, Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu veya Bölge Uygulama Kurulları kararına dayalı Kültür Bakanlığı izni olmadan her nevi inşaat ve fizikî müdahalede bulunmak, bunları yeniden kullanıma açmak veya kullanımını değiştirmek yasaktır.

Bu durum, taşınmaz malın kamulaştırılması yolunda sahibine herhangi bir hak kazandırmaz.

Taşınmaz kültür varlıkları, doğal değerler, anıtlar, sitler ve bunların koruma sahaslarının kullanımı, kullanım şeklinin değiştirilmesi, inşaat ve fizikî müdahale eylemlerine ait Kültür Bakanlığınca verilecek her türlü izin şekil ve şartları bu kanun hükümlerine ve Kültür Bakanlığı ile İmar ve İskan Bakanlığınca müstereken hazırlanacak yönetmeliğe göre tespit edilir.

Onarım, inşaat, tesisat, sondaj, kısmen veya tamamen yıkma, kazı ve benzeri eylemler inşaat ve fizikî müdahale sayılır.

Yetki, Yöntem

MADDE 8. — Her kimin mülkiyetinde, zilyetlik veya idaresinde olursa olsun, kültür varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak veya aldırarak ve bunların her türlü kontrolünü yapmak Kültür Bakanlığına aittir.

T. B. M. Meclisinin idare ve kontrolünde bulunan kültür varlıklarının korunmasında Kültür Bakanlığı ile işbirliği yapılır.

Millî Savunma Bakanlığının idare ve kontrolünde bulunan kültür varlıklarının korunması, Kültür Bakanlığı ile Millî Savunma Bakanlığı arasında düzenlenecek protokol esaslarına göre yürütülür.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde bulunan Vakıf Kültür Varlıklarının kullanılması ve onarımı Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu veya Bölge Uygulama Kurullarının kararı alındıktan

(Hükümetin Teklifi)

sonra Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılır. Diğer bütün kamu kuruluşlarında bulunan taşınmaz kültür varlıklarının bakım ve onarımı bu kamu kuruluşlarınca bu kanun hükümlerine uygun olarak yapılır.

Yukarıda belirtilen kamu kuruluşlarında bulunan taşınmaz kültür varlıklarının onarımı, bu kuruluşların bütçelerine her yıl bu maksatla konacak ödeneklerle yapılır.

Özel ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan kültür varlıklarının korunması ve onarımı için Kültür Bakanlığınca gerekli aynı, nakdi ve teknik yardımlar hazırlanacak yönetmeliğe göre yapılabilir.

Kültür Bakanlığınca kültür varlıklarının korunması, onarılması ve değerlendirilmesi amacıyla vakıf kurulur.

Bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için Kültür Bakanlığı bütçesine her yıl yeteri kadar ödenek konur.

Hak ve sorumluluk

MADDE 9. — Taşınmaz Kültür Varlıklarının malik ve zilyedler, bu eserlerin bakım ve onarımlarını bu kanun gereğince Kültür Bakanlığının bakım ve onarım hususunda vereceği emir ve talimata uygun olarak yerine getirdikleri sürece bu kanunun kültür varlığı zilyed ve malikleri için tanıdığı muafiyet ve haklardan faydalanırlar. Bu eserler üzerindeki mülkiyet ve zilyetlik haklarının tabii icabı olarak ve kanunun hükümlerine aykırı bulunmayan bütün yetkilerini kullanabilirler. Bakım ve onarımlarını ilgilendiren sorumluluklarını yerine getirmekte aczi olan maliklerle zilyetlerin mülkleri (Vakıf eserler hariç) usulüne göre kamulaştırılırlar, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Özel İdareler ve Belediyeler iüzum gördüğü halde bu gibi taşınmaz kültür varlıklarının tarihi ve tabii anıtların korunma, bakım ve onarımlarına kendi teknik eleman ve ödeneği ile yardımda bulunabilirler.

Yapılacak bu yardımın hangi şartlarda faizsiz veya az faizli, uzun veya kısa vadeli borç şeklinde olacağı bir yönetmelikle tespit olunur.

Tespit ve tescil

MADDE 10. — Taşınmaz kültür varlıkları Bakanlık uzmanlarınca tespit edilir. Bu tespit Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu onayı ile tescil edilir. Bu tesciller mahallin mülki idare amirliğince mutad vasıtalarla en geç 3 gün içinde ilan edilir. İlanı dair tutanak en yakın Kültür Bakanlığı temsilcisine teslim edilir. İlanı takip eden ilk gün çalışma saati sonunda itiraz hakkı saklı kalma koşuluyla tespitler kesinleşir.

Taşınmaz Kültür varlıkları koruma dereceleri, taşınmaz kültür varlığı sahibinin müracaat tarihinden itibaren 3 ay içerisinde ve sitlerde geçiş dönemi yapılanma şartları ise tescil tarihinden en geç 3 ay içerisinde tespit edilerek, Resmî Gazete'de düzenleyici tasarruf olarak yayınlanır. Kültür Bakanlığınca müracaatın yapıldığı şekli ve diğer hususlar bir yönetmelikle belirtilir.

Kayıt için mevcut bilgiler ilgili tapu kütüğünün beyanlar hanesine kaydedilir.

Koruma alanı

MADDE 11. — 10 uncu maddeye göre tescil edilen taşınmaz kültür varlıklarının koruma alanlarının tayini ve bu alanlar içinde inşaat ve tesisat yapıp, yapılamayacağı konusunda karar alma yetkisi Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu veya Bölge Uygulama Kurullarına aittir.

Kamu mallarındaki taşınmaz kültür varlıkları

MADDE 12. — Hazineye, özel idarelere, köylere, kurumlara, belediyelere, İktisadi Devlet Teşekküllerine, özel kanunlarla kurulmuş teşekküllere ait olup tescil ve ilan olunan her çeşit taşınmaz kültür varlığı, tarihi ve tabii anıtlar ile bunlara ait koruma sınırları dahilindeki emlak ve arazi Taşınmaz Kültür Varlık-

(Hükümetin Teklifi)

ları ve Anıtlar Yüksek Kurulu kararına istinaden Kültür Bakanlığının izni olmadıkça ve tüzelkişilere satılamaz. Bu gibi sahalarda yeniden imar ve ihya hakkı tanınmaz ve tapu verilmez.

Kullanım

MADDE 13. — Taşınmaz kültür varlıklarının, kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere devlet dairelerine, belediyelere, resmî kurum ve kuruluşlara, genel menfaatlere yararlı millî derneklere intifa haklarının bırakılması veya verilmesi; bunlardan esasî vakıflara ait olan veya 7044 sayılı Aslında Vakıf Olan Tarihî ve Mimari Kıymeti Haiz Eski Eserlerin Vakıflar Umum Müdürlüğüne Devrine Dair Kanunla Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilmiş bulunanlar hakkında adı geçen Genel Müdürlüğün diğerlerinde ise Kültür Bakanlığının iznine tabidir.

Mülkiyeti hazineye ait veya vakıf olan taşınmaz kültür varlıklarının kullanılması, kamu tüzelkişilere veya derneklere bırakılanlarının, bakım, onarım ve restorasyon işleri için yapılacak harcamalar bu eserleri kullananlar tarafından yapılır.

Kent harabeleri ve kale surları

MADDE 14. — Her devre ait kale surları, kent kalıntıları, harabeler ve bu nitelikteki sair taşınmaz kültür varlıklarından kısmen veya tamamen ve tüzelkişilere geçmiş olanlar kamulaştırılabilirler. Bu kamulaştırmada eski eserin değeri hesaba katılmaz. Bu gibi yerlerin belirlenen bir program dahilinde kamulaştırılması için Kültür Bakanlığı bütçesine yeteri kadar ödenek konur. Bunlardan kaynağı vakıf olan ve çeşitli sebeplerle kısmen veya tamamen ve tüzelkişilerin eline geçmiş bulunan taşınmaz kültür varlıklarının kamulaştırılmaları, ilgisi dolayısıyla vakıflar Genel Müdürlüğüne yapılır, bu kamulaştırmalar için bütçelerine yeterli ödenek konur.

Yukarıda belirtilen niteliklerdeki kültür varlıklarının çevrelerinde, kanunda belirtilen nitelikleri taşıması nedeniyle içi ve dışı olduğu gibi saklanarak korunması gereken yapılarla, çevresel nitelikleri açısından gaba-risi, dış mimarisi, dış cephe malzemesi ve taşıyıcı elemanları olduğu gibi veya yenilenerek korunması gerekli sivil mimari örneği taşınmaz kültür varlıkları ve çevrelerindeki koruma alanları, koruma planları bulunmayan yerlerde Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu'na tespit edilen uzaklıktaki özel mülkiyete konu taşınmaz mallar Kültür Bakanlığınca kamulaştırılabilir. Ancak, bu gibi yerlerden imar planında yola otoparka, yeşil sahaya rastlayanların belediyelerce, vakıf eserlerin koruma alanlarının Vakıflar Genel Müdürlüğüne, sair kamu kuruluşlarını bakım ve onarımı ile görevli oldukları veya kullandıkları bu gibi eski eserleri ve koruma alanlarının bu kuruluşlarca kamulaştırılabilmeleri asıldır. Bu maddeye göre kamulaştırma yapmaya idare zorlanamaz.

Bu madde hükümlerine ve 9 uncu madde uyarınca yapılacak kamulaştırmalarda taşınmaz kültür varlıklarının, eski eser bedeli kıymet takdirinde hesaba katılmaz.

Bu kanun gereğince yapılacak kamulaştırmalarda Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu'na verilen taşınmaz kültür varlığının tescili kararı kamu yararı kararı niteliğindedir.

Kamulaştırma işlemleri bu kanun hükümleri ile 6830 sayılı İstimlak Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerine göre yapılır.

Yıkılan veya yok olan taşınmaz kültür varlıkları

MADDE 15. — Sebebi ne olursa olsun kısmen veya tamamen yıkılmış veya yok olmuş olan 14 üncü maddede sözü edilen taşınmaz kültür varlıkları ile, banların koruma alanlarında, Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu veya Bölge Uygulama Kurullarından olumlu görüş alınmadıkça İmar Yasasının 11 inci maddesine dayanılarak geçici de olsa inşaata izin verilmez.

Bu gibi yerlerde mevcut belgelere göre ihyası mümkün olan taşınmaz kültür varlıklarının Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu veya Bölge Uygulama Kurullarınca uygun görülen projeye göre yenilenmesi esastır.

(Hükümetin Teklifi)

Ruhsatsız yapılanma yasağı

MADDE 16. — Kale surları, kent kalıntıları, harabeler ve bu nitelikteki sair taşınmaz kültür varlıkları ile, sitlerde yapılmış tapuya dayalı olmayan bütün yapılar inşaat sırasında olsun veya iskân edilmiş bulunsun, Kültür Bakanlığı'nın bildirim üzerine ayrıca karar alınmasına gerek olmadan derhal yıktırılır, veya hazine adına tescil edilir.

Ancak, iskânlı bu gibi yapılarda zilyedlerinin başvuruları halinde bir defaya mahsus olarak doksan günü aşmamak üzere mahallin en büyük mülki amirince tahliye için süre tanınabilir.

14 üncü maddede sözü edilen diğer taşınmaz kültür varlıkları ve korunma sahaları üzerinde bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra izinsiz yaptırılan bütün inşaatlar birinci fıkradaki usulle Kültür Bakanlığının istemi üzerine yıktırılır veya hazine adına tescil edilir.

Yıkılan veya yok olan taşınmaz tescilli kültür varlıkları

MADDE 17. — Tapu kütüğüne kültür varlığıdır, şerhi konulmuş olan ve yasanın yürürlüğe girmesinden sonra her ne sebeple olursa olsun yıkılan veya yok olan taşınmaz kültür varlıklarının evvelce oturduğu alan üzerinde, bu kanunda öngörülen esaslara aykırı inşa edilmiş yapılar, kanuna uygun izin alınuncaya veya yıktırıluncaya kadar, ayrıca bedel ödenmeksizin Kültür Bakanlığı'nın malı sayılır. Bu yapıların her türlü gelirleri hazineye gelir kaydedilir. Ancak, yapı sahibi inşaatı bizzat yıkmayı taahhüt ederse, Kültür Bakanlığının izni ile enkaz kendisine bırakılır.

Korunma planlarında plan, sitlerde sit şartlarına aykırı inşa edilen yapılar hakkında İmar Kanununun hükümleri uygulanır.

Koruma planı ve sit şartlarına aykırı şekilde yapılan yapılardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra inşaatı tamamlananlar koruma planı ve sit şartlarına uygun hale dönüştürülünceye kadar belediye hizmetlerinden yararlandırılmaları yasaktır.

Sit geçiş dönemi - koruma planı kısmi plan değişikliği

MADDE 18. — Sit ilanı mevcut imar planı uygulamasını durdurur. Koruma planı yapılıncaya kadar plana geçiş dönemi yapılanma şartları Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından tespit edilir. İlgili belediyeler koruma planını iki yıl içinde İmar ve İskân Bakanlığına onanmak üzere sunmak zorundadırlar. Belediyeler gerekli görürlerse plan hazırlık safhasında ilgili bakanlıklardan teknik yardım isteyebilirler.

İmar Kanunu hükümleri uyarınca düzenlenen ve Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu kararına uygun surette İmar ve İskân Bakanlığınca onanan koruma planının yürürlüğe girmesi ile geçiş dönemi yapılanma şartları, ayrıca karar almaya gerek olmadan kalkar. Bu planlarda ve plan notlarında taşınmaz kültür varlığı ve sitlerle ilgili yer alan hususlara aykırı davranışlarda bulunanlar hakkında 68 inci maddede uygulanır.

Koruma planlarının, kültür varlıkları ve tabii anıtlar bakımından kısmen değiştirilmesi gerekli görüldüğü ve bu hususta Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu kararı alındığı takdirde Kültür Bakanlığının durumu valilik kanalı ile ilgili belediyeye ve ayrıca ilgili kurum ve kuruluşlara yazı ile bildirir.

Bu tebligattan sonra Belediye Meclisinin yapacağı ilk toplantıda teklif görüşülür ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Bu süre içinde gereken karar alınmadığı takdirde Belediye Meclisi kararına lüzum kalmaksızın Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunca karara bağlanan hususlara uygun olarak İmar ve İskân Bakanlığının yapıp onadığı plan veya değişiklik teklifi kesinleşir.

(Hükümetin Teklifi)

Tek yapı ölçeğinde yapılanma

MADDE 19. — Tespit ve tescili yapılan taşınmaz kültür varlıklarının Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunca gruplandırılması yapılmadıkça Bölge Uygulama Kurulunca onarım ve yapılanma esasları belirlenemez.

Taşınmaz kültür varlığı parselinde, ek, eklenti veya yeni yapım suretiyle inşa edilecek yapıların Bölge Uygulama Kurulunca verilen karar veya onanan Taşınmaz Kültür Varlığı Projelerinde mahallî idareler değişiklik yapamazlar. Ancak, inşa edilecek yapının fen ve sağlık şartları ile ilgili tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygunluğu mahallî idarelerce aranır.

Taşınmaz kültür varlığı parselinde yapılacak her türlü inşaat (Koruma Planları hariç) plan ve imar yönetmelikleri ile belirli esaslara öncelikler Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu kararına dayalı Kültür Bakanlığınca düzenlenen yönetmelikle belirlenir.

Üzerinde taşınmaz kültür varlığı bulunan veya 11 inci madde hükmüne uygun belirlenen koruma alanları taşınmaz kültür varlığı parselidir.

Kültür varlığı parselleri taşınmaz kültür varlıklarının mahiyetine tesir edecek şekil ve surette ifraz edilemez, birleştirilemez.

Maliklerin izin verme yükümlülüğü

MADDE 20. — Taşınmaz kültür varlıklarının, tarihi ve tabii anıtların buldukları yeri işgal edenler veya bu eserlerin malikleri, Kültür Bakanlığınca bu işle görevlendirilmiş uzmanlara gerektiği zaman eserin kontrolü, incelenmesi, harita plan ve rölovesinin yapılması, fotoğraflarının, kalıplarının çıkarılması için izin vermeye ve kolaylık göstermeye mecburdurlar.

8 inci maddede yazılı kontrol yetkisi ile, bu maddede gösterilen iş ve görevleri yapma şekli ve şartları, konut dokunulmazlığı ve aile mahremiyeti ile bağdaştırılabilecek esaslar dahilinde hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

Taşınmaz kültür varlıklarının nakli

MADDE 21. — Gerçek ve tüzelkişilere ait de olsa, taşınmaz kültür varlıkları ve parçalarının, buldukları yerlerde korunmaları esastır.

Ancak, bu taşınmaz kültür varlıklarının başka bir yere nakli zorunluluğu varsa bunun kaldırılması Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu veya Bölge Uygulama Kurullarınca uygun görüldüğü takdirde gereken tedbirler alınmak şartı ile Kültür Bakanlığınca istenilen yere nakledilebilir. Nakil sebebi ile şahısların taşınmazına zarar verilmişse Kültür Bakanlığınca oluşturulacak komisyonun tespit edeceği tazminat zarar görene ödenir.

Bu tazminatın hesabında kültür varlığının değeri dikkate alınamaz.

Taşınmaz kültür varlıklarının bakım onarım ve restorasyonu

MADDE 22. — Kültür varlıklarının proje, bakım, onarım ve restorasyonu işleri 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye ve 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale kanunları ile bu kanunların ek ve değişikliklerine bağlı kalmaksızın, düzenlenecek yönetmelik hükümlerine göre yaptırılır.

Kültür varlıklarının korunması, tespit, proje bakım onarım, restorasyon ve kazı ile müzelerin güvenliği için kullanılmak koşuluyla, Kültür Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne dışardan getirilecek her türlü araç, gereç, makine, teknik malzeme ve kimyevi maddeler, bütün gümrük, resim, vergi ve harçlarından muaftır.

(Hükümetin Teklifi)

Istisnaları

MADDE 23. — Tapu kütüğüne kültür varlığıdır şerhi konulmuş olan Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunca tescil edilerek I inci veya II nci grup olarak gruplandırılmış taşınmaz kültür varlığı, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki dönemlere ait olmak üzere Devlet Malı sayıldıklarından taşınmazlarla ilgili hertürlü vergi ve resimlerden istisnadır.

Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu veya Bölge Uygulama Kurulları kararına uygun olarak bu taşınmaz kültür varlıklarında yapılan onarım ve inşaat işleri de her nevi belediye resim ve harçlarından istisnadır. Ancak, kültür varlığı parselinde yukarıda sözü edilen kurul kararı ile yapılan ihya durumundakiler hariçinde yeni yapılan ve taşınmaz kültür varlığına ilave olarak inşa edilen bağımsız bölümler bu istisnalardan yararlanamazlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Taşınır Kültür Varlıkları

Tanım

MADDE 24. — Günümüze kadar intikal etmiş olan, bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili belge değeri tespit edilen korunması gerekli her türlü taşınır ve yerinde kalması mümkün olmayan kültür varlıkları, taşınır kültür varlığıdır.

Her çeşit hayvan ve bitki fosilleri, tarihten önceki devirlerden kalma insan iskeletleri, çakmak taşları (sleks), volkan camları (obsidien), kemik veya madeni her türlü aletler, çini, seramik, benzeri kap ve kacaklar, heykeller, figürinler, tabletler, kesici, koruyucu ve vurucu silahlar, makaslar, putlar (ikon), cam eşyalar, süs eşyaları (hülliyyat), yüzük taşları, küpeler, iğneler, askılar, mühürler, kalıplar, bilezik ve benzerleri, maskeler, taçlar (diademler), deri, bez, papirüs, perşömen veya maden üzerine yazılı veya tasvirli belgeler, tartı araçları, sikkeler, sence, evrak-ı nakdiye (banknot), damgalı veya yazılı levhalar, yazma veya teshipli kitaplar, mukattaat, minyatürler, beratlar, Devlet arşivine girmesi gereken belgeler, sanat değerine haiz gravür, yağlı veya sulu boya tablolar, müzik aletleri, muhallefet (relique'ler), ibadette kullanılan eserler, adak eşyaları, nişanlar, madalyalar, madalyonlar, çini toprak, cam, ağaç, kumaş, halı, kilim, seccade ve benzeri eşyalar ve parçaları kültür varlığı örnekleridir.

Halk sanatlarını ve halk kültürünü temsil eden araç ve gereçler Etnoğrafya eseri olup, bunların tanımı Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Etütlük eser, eserlik niteliğini aşırı derecede yıpranarak esaslı surette zayi etmiş olan veya üzerinde iz, işaret, yazı bulunmadığından hangi eserden koptuğu anlaşılabilen veya benzeri hallerde bulunan ve yalnız zaman faktörü yönünden kültür varlığı durumunda bulunan ve gelecekte birtakım ilmi çalışmalarda yararlanılabilir nitelik içeren parçalara denir. Etütlük eserler müzelerde, kültür varlığı envanteri dışında korunurlar. Etütlük eserler Kültür Bakanlığından izin alınmadan kazı mahalli ve müzeler dışına çıkarılamazlar.

Kamu malı niteliği

MADDE 25. — Devlete ait arazi ve emlak ile özel ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan, varlığı bilinen veyahut ilerde meydana çıkacak olan bütün taşınır kültür varlıkları Devlet malıdır.

Ancak; a) Özel müze ve özel kütüphanelerle, koleksiyonların envanter defterlerinde kayıtlanmış olanlar,
b) 16 ncı yüzyıldan sonra yapılmış eserlerden evlerde saklanan veya kullanılan ata yadigarı niteliğindeki taşınır kültür varlıkları,
özel mülkiyete konu taşınır kültür varlıklarıdır.

(Hükümetin Teklifi)

Müzelere alınma

MADDE 26. — 4 üncü maddeye göre Kültür Bakanlığı Müzeler örgütünün emrine verilen taşınır kültür varlıklarıyla 24 üncü maddedeki tanıma uyan korunması gerekli kültür varlığı ve etnoğrafik nitelikte olanlar tasnif ve tescile tabi tutulur, bunlardan Devlet Müzelerinde bulunması gerekli görülenler usulüne uygun olarak müzelere alınırlar.

Tasnif ve tescil dışı bırakılarak müzelerce alınmayanlar sahiplerine veya zilyedlerine iade olunurlar. Sahip ve zilyedleri tarafından bir yıl içinde alınmayanlar devletçe usulüne uygun olarak satılabilirler.

Özel mülke konu kültür varlıkları

MADDE 27. — 16 ncı asır sonrasına ait özel mülkiyete konu taşınır kültür varlığının koruma, kullanma ve saklanması maliklerce sürdürülür. Ölüm halinde bunlar mirasçılara intikal eder. Ancak, satışa çıkarılma istenildiğinde bölgenin Devlet Müze veya Kütüphane Müdürlük veya Memurluklarına gösterilmesi zorludur. Özel mülkiyete konu bu taşınır kültür varlıkları, komisyonca belirlenen bedel üzerinden kütüphane veya müzelerde satın alınır. Ancak, satıcı, müze veya kütüphane tarafından kurulacak komisyonca takdir edilen bedeli yetersiz bulursa taşınır kültür varlığı envanter fişi düzenlenerek kültür varlığı koleksiyoncusu durumuna gelen sahibine iade olunur.

Getirilen taşınır kültür varlığının müze veya kütüphanede saklanması, sözü geçen komisyonca gerekli görülürse, bakanlığa en kısa süre içinde bildirilir. Bakanlık görüşü belirinceye kadar altı ayı geçmemek şartıyla taşınır kültür varlığı, müze veya kütüphanede malik adına korunur.

Kültür Bakanlığınca korunması uygun görülürse, malikine yazı ile duyurulur. Bildirim tarihinden itibaren takdir edilen bedele malik tarafından bir ay içinde bakanlık Üst Takdir Komisyonuna itiraz yapılabilir. Yargı yolu açık olmak üzere bu komisyonun kararı kesindir. Bu komisyonun kuruluş görev ve yetkileri bir yönetmelikle belirlenir.

Bakanlık onayı bu süre içinde çıkmamışsa taşınır kültür varlığı yukarıdaki hükümler uyarınca işlem tesis olunarak koleksiyoncu durumuna gelen malikine iade olunur.

Bu madde uyarınca özel mülkiyete konu taşınır kültür varlığının iade olunacağı şahsın, koleksiyonculuğa mani hali varsa eski eseri devrettiği şahsı bildirinceye kadar müzede adına saklanır.

Müze, özel müze, koleksiyoncu

MADDE 28. — Her türlü müzelerin kurulması ve geliştirilmesi Kültür Bakanlığının görevidir.

Bakanlıklar, kamu kuruluşları, özel ve tüzelkişiler ile Vakıflar bu husustaki statüler gereğince izin almak ve kontrolleri Kültür Bakanlığınca ait olmak şartıyla kendi hizmet konularının veya amaçlarının gerçekleştirilmesini ilgilendiren işlerde taşınır ve taşınmaz her çeşit kültür varlığından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilirler.

Ancak, özel ve tüzelkişiler, vakıflar tarafından kurulacak özel müzelerin kuruluşuna 16 ncı yüzyıl öncesi yapımlı eski eserleri kapsamamak şartı ile mevzuları belirlenerek Kültür Bakanlığınca izin verilir. Bu müzeler konularına giren ve 16 ncı yüzyıldan sonraki yapımlı taşınır kültür varlıklarını edinmelerinde Devlet Müzeleri gibidirler. Ancak, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte özel mülkiyete konu olan taşınır kültür varlıklarını ise zaman tahdidine tabi olmaksızın edinip teşhir edebilirler.

Bu müzelerin kuruluş, amaç, görev ve yönetim şartları, müzeyi açma zamanı ile takip, kontrol ve denetim hususları Kültür Bakanlığınca düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.

Özel kişiler, Kültür Bakanlığınca verilecek belge ile, yönetmeliğine göre; 16 yy. sonrasına ait taşınır kültür varlığı koleksiyonları meydana getirebilirler. Ancak bu kanunun yürürlüğünden önce alınmış olan belgeler ve kazanılmış haklar geçerlidir.

Koleksiyoncular faaliyetlerini Kültür Bakanlığınca bildirmek ve yönetmeliğe uygun surette taşınır Kültür varlığını envanter defterlerine kaydetmek zorundadırlar. Bunlar usulüne uygun olarak tescil edilir. Koleksiyoncular ilgili müzeye tescil ettirerek aralarında koleksiyonlarındaki her tür eseri değiştirip birbirlerine satabilirler.

(Hükümetin Teklifi)

Yurt dışına çıkarma yasağı

MADDE 29. — Yurt içindeki korunması gerekli kültür varlıkları; ile özel, resmî müzeler ve koleksiyonlarda bulunan eserler yurt dışına çıkarılamaz.

Ancak, ulusal çıkarlarımızın mevcut olduğu hallerde, bu tür eserlerin geçici olarak sergilendikten sonra yurda geri getirilmek üzere yabancı ülkelere gönderilmesine ve bu tür eserlerin eş veya yüksek değerdeki eserlerle değişimine Kültür Bakanlığının teklifi ve ilgili bakanlıkların olumlu görüşüne dayanılarak, Bakanlar Kurulu tarafından karar verilebilir.

Türkiye'deki kordiplomatik mensupları, Türkiye'ye girişlerinde, deklare etmek suretiyle beraberlerinde getirdikleri yabancı kökenli kültür varlıklarını çıkışlarında da beraberlerinde götürebilirler.

Yabancı ülkelere kültür varlığı değişimi ve yurt dışına geçici olarak sergilenmek üzere kültür varlığı gönderilmesi koşulları ile Türkiye'deki kordiplomatik mensuplarının beraberlerindeki getirdikleri kültür varlıklarının giriş ve çıkışlarında yapılacak işlemler, istenecek belgeler ve ilgili diğer hususlar Kültür Bakanlığı ile Dış İşleri Bakanlığının birlikte düzenleyecekleri yönetmelikte belirtilir.

Yurt dışından getirme

MADDE 30. — Yurt dışından kültür varlığı getirmek serbesttir.

Kopya çıkarma yasağı

MADDE 31. — Öğretim, eğitim ve turizmin geliştirilmesi amacı ile örenyerleri ve Müzelerdeki kültür varlıklarının, kopyalarının alınması, fotoğraflarının, filminin çekilmesi izne bağlıdır. Kültür Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde işin yürütülmesi ile ilgili esaslar, alınacak ücret miktarları bir yönetmelikle tespit olunur ve alınacak ücretler Kültür Bakanlığı Döner Sermayesine gelir kaydedilir.

Sikkeler

MADDE 32. — Osmanlı Padişahlarından II. Mahmut, Abdülmecit, Abdülaziz, II. Abdülhamit, V. Resat ve Vahdettine ait altın sikkelerden sadece İstanbul, Kostantiniye, İslambol darplı olanlarının sarraf kuyumcular tarafından hiçbir belgeye tabi olmadan alınıp satılmaları serbesttir. Bunun dışındaki bilumum sikkeler her yılın Kasım ayında Kültür Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek bir mahalde, menşe gösterilmeden ve açık olarak belgeli koleksiyoncular ve özel müzeler arasında alınıp satılabilir. Bu muameleler ilgili müzelerce tespit ve tescil edilir.

Belgeli koleksiyoncular ve özel müzeler aralarında bilumum sikkeleri satın almakta, değiştirmekte serbesttirler.

Ancak, satın aldıkları sikkeyi en geç onbeş gün içinde en yakın müzeye bildirmeye en geç üç ay içinde de Kültür Bakanlığınca tespit ve tescilini yaptırmaya mecburdurlar.

Özel müzeler ve koleksiyoncular, Kültür Bakanlığından alacakları belgelere dayalı olarak yukarıdaki fıkra hükümlerine göre faaliyetlerini yürüteceklerdir.

Kültür varlığı ticareti

MADDE 33. — Kültür varlığı ticaretinin konusu 26 ncı madde gereğince tasnif ve tescil dışı bırakılan taşınır kültür varlıklarıdır. Bunun dışında müzeliğe hiçbir eser Kültür Bakanlığının izni olmadan ticaret metaı olarak alınıp satılamaz, yerli ve yabancılar tarafından yurt dışına çıkarılamaz.

İzin

MADDE 34. — Kültür varlığı ticareti Kültür Bakanlığının izniyle yapılır. Kültür varlığı ticareti yapmak isteyenlerin Kültür Bakanlığından bir ruhsatname almaları şarttır. Bu ruhsatnameler bir yıl için geçer-

(Hükümetin Teklifi)

lidir. Süresi dolan ruhsatnameler yenilenebilir. Kültür Bakanlığınca bu hususta hazırlanacak yönetmeliğe aykırı hareket edenlerin ruhsatnameleri, süresi dolmadan iptal edilir.

Defter tutma zorunluluğu

MADDE 35. — Kültür varlığı ticareti ile meşgul olanlar, ticarethanelerindeki kültür varlıklarının usulüne göre günü gününe basılı ve noterden tasdikli envanter defterlerine geçirmeye ve görevli memurların her arayışında bu defterleri ilgili eser ile birlikte göstermeye mecburdurlar.

Haber verme zorunluluğu

MADDE 36. — Bilumum Devlet Daireleri, Kurumlar, Belediyeler ve Vakıflar İdaresi, Özel İdareler, özel ve tüzelkişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışlarda konu olan kültür varlıkları ile koleksiyonları ilk önce Devlet Müzelerine haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Bu eserleri veya müzeliik eserlerden mürekkep komisyonları Kültür Bakanlığının teşkil edeceği uzmanlardan oluşan bir komisyonun takdir edeceği bedel üzerinden satın almaya yetkilidir. Bu eserlerin hazineye intikal etmiş olup ve müze koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler Devlet Ayniyat Yönetmeliği hükümleri dairesinde bedelsiz olarak Kültür Bakanlığına devrolunurlar.

Müzeye haber verme zorunluluğu

MADDE 37. — Kültür varlığı ticareti ile meşgul olanlar ticarethanelerine giren her yeni eseri, satışa çıkarılmadan önce bölgenin müze müdürlük veya memurluklarına göstermeye mecburdurlar. Bunlardan müzelerle mal edinmesine lüzum gösterilenler, müzelerde kurulan kıymet takdiri komisyonlarınca satın alınır. Bedelde anlaşmazlık halinde satıcı üç gün içinde mahallî Asliye Hukuk Mahkemesine itiraz edebilir. Mahkeme kararı kesindir.

İkametgâhını ticarethane olarak gösterme yasağı

MADDE 38. — Kültür varlığı ticareti ile meşgul olanlar ikametgâhlarını hiçbir zaman ticarethane veya depo olarak gösteremezler. Ancak, ticarethanelerinin içinde depolar tesis edebilirler.

Ticarethane ve depoların kontrolü

MADDE 39. — Kültür varlıkları ticarethane ve depoları gerektiğinde Kültür Bakanlığı müfettişleri ve mahallî müze müdürlüğü tarafından her zaman tetkikle kontrol edilir.

Kültür varlığı ticareti ile meşgul olanlar, bu tetkik ve kontrollere müsaade etmeye mecburdurlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kazılar

Kazı ve sondaj izni

MADDE 40. — Bu kanun hükümlerine tabi, taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarını meydana çıkartmak üzere, araştırma, sondaj ve kazı yapma hakkı sadece Kültür Bakanlığınca aittir.

İzni ve malî yeterliği Kültür Bakanlığınca takdir vekabul olunan Türk ve Yabancı heyet ve kurumlara araştırma izni Kültür Bakanlığınca tarafından, sondaj ve kazı yapma izni bu Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile verilir. Bu konuları Kültür Bakanlığınca denetler. Askerî yasak bölgelerde yapılacak araştırma, sondaj ve kazı ruhsatnamesi, Genel Kurmay Başkanlığının izni alınmışsa Kültür Bakanlığınca, sözü geçen

(Hükümetin Teklifi)

heyet ve kurumların göstereceği ilmi yeterliliği bulunan uzmanlar adına düzenlenir. Kültür Bakanlığınca haklı görülebilecek sebep olmadıkça heyet ve kurumlar ruhsatnamedeki temsilcilerini değiştiremezler.

Kültür Bakanlığı elemanları tarafından yapılacak araştırma, sondaj ve kazılar bu Bakanlığın iznine bağlıdır.

Kazıdan çıkan eserlerin müzelere nakli

MADDE 41. — Kazılarda meydana çıkan eserler kazı yapan heyet ve kurumlar tarafından kazı sonunda Kültür Bakanlığının göstereceği Devlet Müzesine naklolunur. Kazı ve jeoloji araştırmalarında elde edilen insan ve hayvan iskeletleri ile bilimum fosiller, tabiat müzeleri ile üniversitelere veya ilgili diğer Türk bilim kurumlarına Kültür Bakanlığınca verilebilir.

Maliklerin mülkleri içinde yapacakları kazılar

MADDE 42. — Taşınmaz kültür varlığı sahiplerinin kendi mülkleri içinde kültür varlığı aramak maksadıyla kazı, sondaj ve araştırma yapmaları da bu Kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine tabidir.

Kazı izninde usul

MADDE 43. — Aynı kazı heyetine veya şahsa aynı süre içinde Kültür Bakanlığınca yapılan kurtarma kazıları dışında birden fazla yerde kazı, sondaj ve araştırma izni verilemez. Araştırma, sondaj ve kazıya izin verilmesi, araştırma, sondaj ve kazının yapılması, elde edilecek kültür varlıklarının muhafazası şartları bu eserler üzerine araştırma, sondaj ve kazı sahiplerine tanınacak diğer haklar bir yönetmelikle tespit olunur.

Türk ve yabancı bilim kurumlarına verilen kazı izni

MADDE 44. — Türk ve yabancı bilim kurumlarına veya onların adına hareket eden kişilere verilen kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni Kültür Bakanlığının izni olmadıkça başkalarına devredilemezler. Bu iş için bir başkası tevkil olunamaz.

Kazı ve sondaj izninin hükümsüzlüğü

MADDE 45. — Kültür Bakanlığınca kabul edilecek haklı bir sebep gösterilmeden ruhsatname tarihinden itibaren en çok altı ay içinde başlanılmayan araştırma, kazı ve sondajlara ait izin ve ruhsatnameler hükümsüz sayılır. Araştırma, kazı ve sondaj çalışmaları makul bir sebep gösterilmeksizin iki aydan fazla tatil edilemez. Bu süreyi geçirenlerin izin ve ruhsatnameleri iptal edilmiş sayılır.

Kazı ve sondaj izninde süre

MADDE 46. — Kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni aynı yıl için geçerlidir. Ruhsatname ve izin süresinin sonunda kazı başkanı kazıya, sondaj ve araştırmaya devam edildiğini yazılı olarak bildirdiği takdirde, bu hak, her yıl müracaat şartı ile gelecek yıllarda da müracaatçı için saklı tutulur.

Zarar vermede tazminat yükümlülüğü

MADDE 47. — Kazı ve sondaj araştırma izni alanlar, kazı, sondaj ve araştırma bölgesindeki arazi sahiplerinin zararlarını tazmin ile yükümlüdürler. Arazi sahipleri, Kültür Bakanlığınca oluşturulacak komisyona takdir edilecek bir tazminat karşılığında kazı veya sondaj veya araştırmaya izin vermeye mecburdurlar.

Bu gibi yerler Kültür Bakanlığınca kamulaştırılabilir. Yabancı bilim kurumlarınca yapılan kazılarda bu kamulaştırma bedeli, kazı sahipleri tarafından ödenir. Hazine adına tescil edilecek yerin kamulaştırma bedelinin takdirinde, genel kamulaştırma hükümleri uygulanır. Bu madde gereğince ödenecek tazminat ve kamulaştırma bedellerinin takdirinde yerin üstünde ve altında bulunan kültür varlıklarının değeri dikkate alınmaz.

(Hükümetin Teklifi)

Kazı ve sondaj sonunda çıkan eserlerin yayın hakkı

MADDE 48. — Kültür Bakanlığı'nın izni ile yapılan kazı, sondaj ve araştırmalarda meydana çıkarılan eserlerin yayın hakkı 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri dairesinde kazı, sondaj ve araştırma izni alan heyet ve kurumlar adına kazı, sondaj ve araştırmayı fiilen idare edenlere aittir. Kazı sahipleri her kazı mevsim sonunda Kültür Bakanlığına bilimsel bir rapor vermekle yükümlüdürler. Kazının bitiminden itibaren mevsim çalışmalarına ait raporların iki yıl, son raporlarını üç yıl zarfında yayınlamayan kazı sahiplerinin, kazı ve kazıda bulunan kültür varlıkları üzerindeki her türlü yayın hakları Kültür Bakanlığına geçer. Bakanlıkça uygun görülen mazeretler dışında üç yıl içinde kazı son raporlarını yayınlamamış bulunan heyet ve kişilere yeni bir kazı ruhsatnamesi verilemez.

Kazı ve sondaj sonunda çıkan eserlerin korunması için yapılacak masraflar

MADDE 49. — Kazı, sondaj ve araştırma yapılan saha ile, kazı, sondaj ve araştırmalardan çıkan kültür varlıklarının mahallen korunmasını sağlamak için o yerde geçici olarak çalıştırılacak bekçilerin ücret ve masraflarını kazı yerinin eski haline getirilmesinin gerektirdiği giderler, kazı sırasında herhangi bir zarar meydana gelirse tazmini için lüzumlu masraflar, düzenlenecek yönetmeliğe göre Kültür Bakanlığı tarafından ruhsat verme veya süre uzatma sırasında kazı sahiplerinden tahsil edilerek emaneten mal sandığına yatırılan paralardan ödenir.

Kazı sonunda çıkan eserlerin bakım ve onarımı

MADDE 50. — Kültür Bakanlığı'nın izni ile yapılan kazılarda ortaya çıkan taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının bakım, onarım ve korunması ile çevre düzenlemesi kazı başkanlığınca yapılır.

Kazı ve sondajların geçici veya tamamen tatil

MADDE 51. — Bu Kanunda mevcut hükümlere uygun olarak yapılmayan kazı, sondaj ve araştırmalar Kültür Bakanlığı'nın göstereceği lüzum üzerine geçici olarak veya tamamen tatil edilir.

Tesislerin devri

MADDE 52. — Heyet ve kurumlar adına, kazı, sondaj ve araştırma yapan şahıslar tarafından, kazı, sondaj ve araştırmaya başlamak için veya kazı, sondaj ve araştırmanın devamı sırasında muhtelif şekillerde satın alınan veya inşa olunan depo, lojman ve bunlar gibi tesisler kazının sonunda Kültür Bakanlığına bedelsiz olarak devrolunur. Bu tesislerin kullanım şekillerini tayine Kültür Bakanlığı yetkilidir.

Kazı ve sondajda bulunan bakanlık temsilcileri

MADDE 53. — Bu Kanunun 40, 41, 43 üncü maddeleri gereğince Türk ve Yabancı heyet ve kurumlar tarafından yapılan sondaj ve kazılarda Kültür Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü örgütündeki uzmanlardan bir veya birkaç temsilci bulundurulur. Temsilcilerin seçimi ve görevleri Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Türk heyet ve kurumlarınca yapılan kazılarda temsilcilere ödenecek yol masrafları, yevmiye ve gerektiğinde mahallinde ikametleri için zaruri giderler Kültür Bakanlığınca ödenir.

Yabancı Kurum ve Heyetler tarafından yapılan kazı, sondaj ve araştırmalarda görevlendirilecek Bakanlık temsilcilerine ödenecek olan yol masrafları, yevmiye ve temsil ödeneği, kazı başkanlığından peşinen tahsil edilip millî bir bankaya yatırılır. Temsil ödeneğinin miktarı her yıl için Kültür Bakanlığınca tayin edilir.

(Hükümetin Teklifi)

Kazı izni yasağı

MADDE 54. — Türkiye'deki elçilikler ve konsolosluklar mensuplarına, kazı, sondaj ve araştırma yapmak izni verilemez.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Define

Define arama izni

MADDE 55. — Define aramak isteyenlere, bu Kanununun 5 inci maddesinde kültür varlığı olarak belirtilen yerler ve tespit, tescil edilen sit alanları ve mezarlıklar dışında, Kültür Bakanlığı'nca define arama ruhsatnamesi verilebilir. Araştırma, Kültür, İçişleri ve Maliye Bakanlığı'nın birer temsilcisinden kurulu komisyon önünde yapılır.

Define aramak isteyenlere aynı süre içinde birden fazla yerde arama izni verilemez. Define arama izni başkalarına devredilemez, bu iş için başkası tevkil olunamaz.

Arama ruhsatının verilmesi, define arayıcıdan istenecek belgeler, aramanın yapılması, çıkan defineden arayıcıya tanınacak haklar, Kültür ve Maliye Bakanlığınca birlikte düzenlenecek yönetmelikte belli edilir.

ALTINCI BÖLÜM

Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu ile Bölge Uygulama Kurulları

Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu

MADDE 56. — Taşınmaz Kültür Varlıkları ve sitlerin tespiti koruma, onarım ve restorasyon işlerinde uyulacak prensipleri belirlemek, kültür varlıklarının tescilini yapmak ve bunlarla ilgili olarak herhangi bir şekilde intikal eden konu ve uyuşmazlıklar hakkında karar vermek üzere; Kültür Bakanlığına bağlı, merkezi Ankara'da Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu kurulmuştur.

Kurul üyeliği

MADDE 57. — Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu 5'i tabii, 6'sı seçimle gelen 11 üyeden oluşur.

Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu Başkanı, Kültür Bakanlığı Müsteşarı; Başkan Yardımcısı Kültür Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürüdür. Başkan bulunmadığı zaman Kurul Başkanlığına, Başkan Yardımcısı Vekâlet eder.

a) Kamu kesiminden;

— Kültür Bakanlığı Müsteşarı,

— Kültür Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürü,

— Turizm ve Tanıtma Bakanlığı, Turizm Planlaması Genel Müdürü,

— İmar ve İskân Bakanlığı, Planlama ve İmar Genel Müdürü,

— Vakıflar Genel Müdürü

Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunun tabii üyeleridir.

58 inci maddede nitelikleri açıklanan Yüksek Öğretim Kurumlarının göstereceği 18 asıl 6 yedek üye arasından Kültür Bakanlığınca seçilecek, 6 asıl 2 yedek üye Kurulun seçimle gelen diğer üyelerini oluşturur.

(Hükümetin Teklifi)

Kurul üyelerinin nitelikleri

MADDE 58. — Kurula seçimle gelecek üyelerin, Mimarlık (tercihan rölöve ve restorasyon bölümü) Arkeoloji, Sanat Tarihi, Mimarlık Tarihi, Tarih, Şehircilik, Peyzaj Mimarisi ve Hukuk sahalarında yüksek öğretim yapan kurumlardan tanınır ve etütler yapacak eser vermiş kimseler arasından seçilmeleri şarttır.

Kurul toplantılarına, Kültür Bakanlığı, Hukuk Müşavirlerinden birisi ile Kurulun ihtiyaç duyması halinde, çağıracağı uzmanlar oy hakkı olmaksızın katılabilirler.

Üyelik süresi - üyeliğin sona ermesi

MADDE 59. — Tabii üyelerin kurul üyelikleri yukarıda belirtilen asıl üyelikleri devamınca ve seçimle gelen üyelerin kurul üyelikleri de bağlı buldukları yüksek öğretim kurumlarındaki görevlerinin devamınca sürer. Kamu kesiminden gelen tabii üyelerin dışında, seçimle gelen temsilcilerin üyelikleri 5 yıl sürelidir. Bu üyeliklerin seçimleri her 5 yılda bir tekrarlanır.

Ölen, istifa eden, hastalık ve görev gereği, yurt dışına çıkış hariç dört toplantıya katılmayan üyelerle, görev gereği de olsa yurt dışına kesintisiz altı aydan fazla bir süre için giden üyelerin yerine yedek üyelerden kurulca tespit edilenler asıl üyeliğe alınır.

Kurulun çalışma şekli

MADDE 60. — Kurulun çalışma gündemi başkanlıkça belirlenir.

Kurul gerektiğinde bizzat veya tayin edeceği naip vasıtasıyla yerinde inceleme yapabilir.

Kurul en az ayda bir defa veya Kültür Bakanının çağrısı üzerine toplanır.

Kurul kararlarının uygulanmasına yönelik işlemlerin yürütülmesi ve koordinasyonun sağlanması için Kültür Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü bünyesinde bir birim ile Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu Başkanlığı bürosu oluşturulur.

Bölge uygulama kurulları

MADDE 61. — Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunun verdiği prensip kararlarına uyumlu olmak şartıyla uygulamaya yönelik kararlar almak üzere yetkili Bölge Uygulama Kurulları kurulmuştur.

Kurulların oluşumu ve çalışma usulleri :

MADDE 62. — Bölge Uygulama Kurulları; Kültür Bakanlığı, İmar İskân Bakanlığı, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne görevlendirileceği birer tabii üye ile bölge dahilinde mimarlık (tercihan Rölöve ve Restorasyon Bölümü), Arkeoloji, Sanat Tarihi, Mimarlık, Tarih, Tarih, Şehircilik, Peyzaj Mimarisi, Hukuk sahalarında yüksek öğretim yapan kuruluşların, o bölgede ikamet eden ve çalışan adayları arasından Taşınmaz Kültürel Varlıklar ve Anıtlar Yüksek Kurulunca seçilecek 5 üyeden oluşur.

Kültür Bakanlığının, Bölge Uygulama Kurulları Üyesi Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğüne teknik müdürlüklerinin olduğu yerlerde, teknik müdür, olmadığı yerlerde o bölgede bulunan müze müdürüdür.

Kurulların çalışma gündemi başkanlıkça belirlenir. Gündemde konusu bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler oy hakkı olmaksızın kurulda birer temsilci bulundurabilirler.

Bölge uygulama kurulları başkan ve başkanyardımcıları kendi üyelerince kendi aralarından seçilir. Başkan bulunmadığı zaman yerine başkanyardımcısı vekâlet eder.

Kurullar mevcudun oy çokluğu ile karar alır. Eşitlik halinde başkanın oyu iki oy sayılır.

Kurullar çalışmalarında Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kuruluna bağlıdır.

Kurulların büro işlerini yürütmek üzere yeteri kadar elemandan oluşan bir kurul bürosu kurulur. Büro personelinin kadrolarını gösterir cetvel ektedir.

(Hükümetin Teklifi)

Kurullar üyeliğinin sona ermesi

MADDE 63. — Sürekli olarak bölge dışına çıkan üyelerin üyelik sıfatları sona erer. Boşalan üyeliklere, 62 nci maddedeki usule göre yenileri seçilir. Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunda olduğu gibi Bölge Uygulama Kurullarında da seçimle gelen temsilcilerin üyelikleri her 5 yılda bir sona erer. Bu üyeliklerin seçimleri her 5 yılda bir tekrarlanır.

Kararların uygulama alanı

MADDE 64. — Kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler, özel ve tüzelkişiler kendilerini ilgilendiren hususlarda Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu ile Bölge Uygulama Kurullarının kararlarına uymaya mecburdurlar.

Bölge Uygulama Kurullarının uygulamaya yönelik kararlarının Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunca sonradan alınan kararlarına aykırı olan kısımları kendiliğinden hükümsüz olur.

Bölge Uygulama Kurullarının kararlarına karşı 30 gün içinde yapılacak itirazlar Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunca incelenir ve kesin olarak sonuca bağlanır.

Kurul üyelerinin yol masrafı ve gündelikleri

MADDE 65. — Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu ile Bölge Uygulama Kurulları üyelerinden umumi harcırah hükümlerine tabii bulunanların kurul toplantıları için memuriyetlerinin bulunduğu yer haricindeki seyahatleri halinde yol masrafları, gündelikleri tabii üyelere mensup oldukları kuruluşlarca, diğer üyelere Kültür Bakanlığınca ödenir.

Yönetmeliğe bağlanacak konular

MADDE 66. — Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu ile Bölge Uygulama Kurullarının görev, yetki ve sorumlulukları ile bu kurullarla Kültür Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü arasındaki görev ilişkileri bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde hazırlanacak bir yönetmelikle tespit olur.

YEDİNCİ BÖLÜM

İkramiyeler ve Cezalar

Kültür varlıklarını bulanlara verilecek ikramiyeler

MADDE 67. — Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde, yer üstünde, su ve yer altında yeni bulunan taşınmaz kültür varlıklarını 4 üncü maddede yazılı makam ve mercilere maddede yazılı süreler içerisinde haber verenlere, eserin madde ve antik kıymeti göz önünde tutularak Kültür Bakanlığı uzmanlarınca takdir ve tespit olunacak değeri verilir.

Yeniden bulunup da 4 üncü maddede yazılı süreler içinde haber verilmediğinden dolayı gizlenmiş sayılan kültür varlıklarını haber verenler ile bunları yakalayan kamu görevlilerine 1905 sayılı «Menkul ve Gayrimenkul Emval ile Bunların İntifa Haklarının ve Daimi Vergilerin Mektumlarını Haber Verenlere Verilecek İkramiye Hakkında Kanun»da taşınır mallar için gösterilen oranlar dahilinde bu bedel ikramiye olarak verilir. Kültür varlıklarını bulan, haber veren ve yakalayan kişiler, birden fazla ise bu maddede yazılı ikramiyeler, bulanlar arasında eşit olarak paylaşılır. Yukarıda belirtilen tahakkuk ve tediyesine ait işlemler Maliye ve Kültür bakanlıklarınca hazırlanacak yönetmelik esasları dairesinde yapılır.

(Hükümetin Teklifi)

Tahrip edenlere verilecek cezalar

MADDE 68. — Bu Kanunun 7 nci maddesine aykırı surette davranışla;

a) 16 ncı asır (dahil) öncesine ait taşınmaz kültür varlıklarını tahrip veya yok olmaya bilerek sebebiyet veren, iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve otuz bin Türk lirasından aşağı olmamak üzere bir milyon Türk liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Tahrip, kültür varlığını yurt dışına kaçırmak kastı ile vaki olmuşsa yukarıda belirtilen cezalar bir kat artırılarak verilir.

b) 17 ve 19 uncu (dahil) asırlar arasında inşa edilen taşınmaz kültür varlıklarında tahrip veya yok olmaya veya yıkılmaya bilerek sebebiyet verenler (a) bendinde yazılı cezaların yarısı ile cezalandırılırlar.

c) 20 nci asırda inşa edilen taşınmaz kültür varlıklarının tahrip ve yok olmasına veya yıkılmasına bilerek sebebiyet verenler altı aydan iki yıla kadar hapis ve on bin Türk lirasından az olmamak üzere ikiyüzelli bin Türk liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

d) Sit şartlarına ve koruma planlarında Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunca bu Kanuna uygun belirlenen alanlarda şartlarına aykırı izinsiz inşaat yapan ve yaptıranlar iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis, yüzbin Türk lirasından beşyüzbin Türk liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar ve yapılan inşaat yıktırılır.

Maddenin (b), (c) ve (d) bentleri hükmüne aykırı davranış, normal kullanım sınırları içinde vukubulmuş ise fiil suç teşkil etmez.

e) Bu Kanunda belirli usuller dışında usulsüz yıkma veya imar izni düzenleyenler, izin belgesine konur taşınmaz mal bu maddenin (a) bendinde belirtilen taşınmaz kültür varlıklarında altı aydan, iki yıla, (b) bendindeki taşınmaz kültür varlıklarında da dört aydan onsekiz aya, (c) bendindeki taşınmaz kültür varlıklarında iki aydan bir yıla kadar hapis cezası, ayrıca onbin Türk lirasından yüzbin Türk liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu maddenin (b), (c) ve (e) bendine aykırı hareket edenlerle bu fiillere katılanların bu Kanunda belirlenen usullerle alacakları izin belgesi ve projeyi ibraz etmeleri; tahkikat veya duruşma sırasında müdahale edilen kültür varlığını en geç iki yıl içinde eski haline geçireceğini beyan ve taahhüt ile suç teşkil eden kültür varlığının Hazine lehine teminat gösterilmesi halinde, dava ve ceza zamanaşımına uğramaksızın muvakkat tatil kararı verilir. Taahhüdün yerine getirildiğinin Kültür Bakanlığınca oluşturulacak bir komisyon tarafından tespiti halinde, verilecek cezalar dörtte bire indirilerek hükmolunur.

Usulsüz belge verenler, ilan ve tebligat yapanlar

MADDE 69. — Bu Kanunun 15 ve 17 nci maddesinde yer alan yasaklara aykırı olarak belge verenler ve bu Kanunun 10 uncu maddesinde yer alan ilan ve tebligatları bilerek süresinde usulüne uygun yapmayanlar, suç diğer yasalarda daha ağır bir cezayı gerektirmediği hallerde bir aydan üç aya kadar hapis ve onbin Türk lirasından otuzbin Türk liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Haber verme zorunluluğuna ve ikametgâhu ticarethane olarak gösterme yasağına aykırı hareket

MADDE 70. — Bu Kanunun 4, 33, 37 ve 38 inci maddelerine aykırı hareket edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeşbin Türk lirasından yüzbin Türk liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Yurt dışına çıkarma ve kültür varlığı ticaretine ilişkin yasaklara aykırı hareket

MADDE 71. — Bu kanunun 29 uncu maddelerine aykırı davranışlara, beş yıldan on yıla kadar ağır hapis ve bir milyon Türk lirasından üç milyon Türk liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Ancak verilecek ceza, 16 ncı yüzyıldan sonra yapımlı Kültür varlıklarında her yüzyıl için beşte bir oranında indirilerek hükmolunur.

(Hükümetin Teklifi)

Ayrıca kültür varlığına el konur ve Müzeye kaktırılır.

Bu fiillerin işlenmesi sırasında kültür varlığı olduğu bilinerek kullanılan her türlü eşya ve araçlara el konulur. Kamu kuruluşlarına ait eşya ve araçlar bu hükmün dışındadır.

Tetkik ve kontrola muhalefet

MADDE 72. — Bu kanunun 39 uncu maddesinde yer alan tetkik ve kontrole muhalefet edenler, 41 inci maddede yer alan nakil işlerine aykırı hareket edenler iki aydan beş aya kadar ağır hapis ve yirmibeşbin Türk lirasından yüzellibin Türk liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Kontrolde malik veya zilyetin bulunmaması halinde ihtiyar heyetinden birisi veya bir güvenlik mensubu huzuru ile zorla açtırılıp gerekli kontrol yapılır.

Özel mülkiyete konu olanlar

MADDE 73. — Bu kanunun 27 ve 5 inci maddelerine aykırı hareket edenler bir aydan üç aya kadar hapis ve bin Türk lirasından onbeşbin Türk liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Kazı, sondaj ve araştırmaya ilişkin hükümlere aykır hareket

MADDE 74. — Bu kanunun 44, 47, 48 inci maddelerine aykırı hareket edenler, yüzbin Türk lirasından ikiyüzbin Türk liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Kamu personeline ilişkin kararlar

MADDE 75. — Bu kanunun uygulanmasında, görevli kamu personeli hakkında yapılacak işler ve alınacak her türlü kararlar ve bu kararlara karşı yapılacak itirazlar öncelikle incelenir ve karara bağlanır.

Özel müze ve koleksiyonculara ilişkin hükümlere aykırı hareket

MADDE 76. — Bu kanunun 28, 32 ve 36 ncı maddesine aykırı davrananlara, suç bu ve diğer kanunlarda daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa, bir aydan üç aya kadar hapis ve yirmibeşbin liradan ellibin Türk liraya kadar ağır para cezası verilir.

Ruhsatsız kazı ve sondaj yapanlar

MADDE 77. — Ruhsatsız sondaj ve kazı yapanlara iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve ellibin Türk lirasından yüzbin Türk liraya kadar ağır para cezası verilir. İzinsiz define araştıranlara da bir yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve yirmibin Türk lirasından ellibin Türk liraya kadar ağır para cezası verilir. Bu fiilleri yurt dışına kültür varlıkları kaçırma aracı ile yaptıkları belirlenenler ve bu fiili işleyenler kültür varlıklarının korunmasında görevli kişiler ise bu maddede yazılı cezanın iki katı hükmolunur. Bu kişilerin ellerinde bulunan kültür varlıkları bedel ödemeksizin alınıp ilgili müzelere tevdi olunur. Ayrıca, kültür varlıkları ve çevreye, çevredekilere verdikleri zararlar ödettilir.

Cezaların azamî haddi

MADDE 78. — T.C. Kanunun 2 nci Kitap, 10 uncu Babının 1 ve 2 nci fasıllarında yazılı suçların konusu bu kanunun kapsamına giren kültür varlıkları ise, T.C.K. da yazılı cezaların azamî haddi hükmolunur.

T.C.K. na göre aşağı veya azamî ceza verilmesi gereken hallerde bu cezanın iki katı hükmolunur.

T.C.K. nun 8 inci fasıl hükümleri uygulanmaz. Ancak, suça konu teşkil eden kültür varlığı tahribe uğramadan iade veya ele geçirilirse bu cezaların yarısı hükmolunur.

(Hükümetin Teklifi)

Yabancı kişilerce işlenen suçlar

MADDE 79. — Bu kanuna muhalefet yabancı uyruklu kişilerce işlenmişse hapis cezaları suç konusu kültür varlığı aynen iade veya ele geçirilmesi şartı ile kıymet takdir yönetmeliğine göre tespit edilecek antik değerinin on katı para cezasına çevrilebilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Özel ve tüzelkişiler, koleksiyoncular, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde ellerinde bulunan her türlü taşınır kültür varlıkları ve sikkeleri menşe göstermeksizin envanter defterlerine kaydederek en yakın müzeye onaylatmaları halinde taşınır kültür varlığı, bu kanunun 37 nci maddesinde yer alan özel mülkiyete konu taşınır kültür varlığı olur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunla kurulması öngörülen taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulu oluşuncaya kadar, 5805 sayılı Kanuna dayalı olarak kurulmuş bulunan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu görevine devam eder.

GEÇİCİ MADDE 3. — Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Anıtlar Yüksek Kurulunun seçikle gelen üyeleri, bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki ay içinde seçilir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunda belirtilen yönetmeliklerin kanunun yayınlanmasından itibaren en geç altı ay içinde hazırlanması zorunludur.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Yürürlükten Kaldırılan Kanunlar, Yürütme ve Yürürlük Hükümleri

Kaldırılan kanunlar

MADDE 80. — Bu kanunla 28.2.1960 günlü ve 7463 sayılı Hususî Şahıslara ait Eski Eserlerle Tarihî Abidelerin İstimlakı Hakkındaki Kanun ve 25.4.1973 günlü 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu ile 5805 ve 5805 sayılı Kanunun bazı maddelerini değiştiren 1741 sayılı Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine dair Kanun ve Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Yönetmeliği Yürürlükten kaldırılmıştır.

(Hükümetin Teklifi)

Yürürlük

MADDE 81. — Bu Kanunun altıncı bölümü yayımı tarihinde, diğer bölümleri yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 82. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

16. 11. 1981

Başbakan
B. Ulusu

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
Z. Baykara

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı V.
K. Erdem

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztrak

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. N. Özdaş

Adalet Bakanı
C. Menteş

Millî Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı
İ. Türkmen

Maliye Bakanı
K. Erdem

Millî Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağlık ve Sosyal Yrd. Bakanı
Prof. Dr. N. Ayanoğlu

Gümrük ve Tekel Bakanı
R. Baturalp

Ulaştırma Bakanı
N. Özgür

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Teknoloji Bakanı
Ş. Kocatopçu

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. Bingöl

Turizm ve Tanıtma Bakanı
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Dr. Ş. Tüten

Köy İşleri ve Koop. Bak.
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

Kültür Bakanı
C. Baban

HÜKÜMETİN TEKLİFİNE BAĞLI CETVEL

Kadrolara İlişkili Cetvel

Unvanı	Sınıfı	Derece	Adet	Ek Gösterge
Bölge Uygulama Kurulu Büro				
Müdürü	GİH	2	4	+ 200
Müdür Yardımcısı	GİH	3	8	+ 100
Uzman	GİH	3	8	+ 100
Y. Mimar Mimar	THS	3	8	
Y. Mimar Mimar	THS	8	12	
Şehir Plancısı	THS	8	12	
Ressam	GİH	10	4	
Memur	GİH	13	20	
Daktilo	GİH	14	16	
Şoför	THS	14	4	
Odacı	YHS	14	12	

Not : Şimdilik dört bölgede «Bölge Uygulama Kurulu» Bürosu öngörülmüştür

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, korunmaya değer taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tanımı, tespiti, tescili, korunması, kazı ve sondajların yapılması, değerlendirilmesi ve bu konularda bilimsel düzeyde gerekli ilke kararlarını verecek ve uygulamaları yürütecek teşkilatın kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını ve kamu kurumlarınca yerine getirilecek her türlü faaliyet, özendirme, yardım, ödüllendirme, cezalandırma ve taşınır malların ticaretiyle, denetimi esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Korunması gerekli taşınır ve taşınmaz tarih, kültür ve tabiat varlıkları bu Kanun hükümlerine tabidir.

Tanımlar

MADDE 3. — Tarih öncesi ve tarihî devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmazlara «Kültür Varlıkları» denir.

Jeolojik devirlerle, tarih öncesi ve tarihî devirlere ait olup ender bulunmaları, özellikleri ve güzelliği bakımından korunması gerekli, yer üstünde, yer altında veya su altında bulunan değerlere «Tabiat Varlıkları» denir.

Bu Kanunda yer alan :

- «Bakanlık» sözünden «Kültür ve Turizm Bakanlığı»
- «Yüksek Kurul» sözünden «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu»,
- «Bölge Kurulu» sözünden «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulları»,
- «Koruma» ve «Korunma» sözünden, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında muhafaza, bakım, onarım, restorasyon, fonksiyon değiştirme işlemleri; taşınır kültür varlıklarında ise muhafaza, bakım, onarım, restorasyon işleri,
- «Korunma alanı» sözünden, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının muhafazaları veya tarihî çevre içinde korunmalarında etkinlik taşıyan korunması gerekli olan alan,
- «Değerlendirme» sözünden, kültür ve tabiat varlıklarının müzelerde teşhiri, tanzimi ve bilimsel yöntemlerle tanıtılması,

Anlaşılır.

Haber verme zorunluluğu

MADDE 4. — Taşınmaz ve taşınır kültür ve tabiat varlıklarını bulanlar, malik oldukları veya kullandıkları arazinin içinde kültür ve tabiat varlığı bulunduğunu bilenler veya yeni haberdar olan mâlik ve zilyetler, bunu en geç üç gün içinde en yakın müze müdürlüğüne veya köyde muhtara, bucak, ilçe ve ilde mülki âmire bildirmeye mecburdurlar.

Bu gibi varlıklar, askerî garnizonlar ve yasak bölgeler içinde bulunursa, usulüne uygun olarak üst komutanlara bildirilir.

M. G. K.

İHTİSAS KOMİSYONUNUN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; korunmaya değer taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili tanımları belirlemek, yapılacak işlem ve faaliyetleri düzenlemek, bu konuda gerekli ilke ve uygulama kararlarını alacak teşkilatın kuruluş ve görevlerini tespit etmektir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hükümleri kapsar.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen tanımlar ve kısaltmalar şunlardır :

a) Tanımlar :

(1) «Kültür varlıkları»; tarih öncesi ve tarihî devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklardır.

(2) «Tabiat varlıkları»; jeolojik devirlerle, tarih öncesi ve tarihî devirlere ait olup ender bulunmaları veya özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gerekli, yer üstünde, yer altında veya su altında bulunan değerlerdir.

(3) «Sit»; tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, önemli tarihî hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlardır.

(4) «Koruma» ve «Korunma»; taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında muhafaza, bakım, onarım, restorasyon, fonksiyon değiştirme işlemleri; taşınır kültür varlıklarında ise muhafaza, bakım, onarım ve restorasyon işleridir.

(5) «Korunma alanı»; taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının muhafazaları veya tarihî çevre içinde korunmalarında etkinlik taşıyan korunması zorunlu olan alandır.

(6) «Değerlendirme»; kültür ve tabiat varlıklarının teşhiri, tanzimi ve bilimsel yöntemlerle tanıtılmasıdır.

b) Kısaltmalar :

(1) «Yüksek Kurul»; «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu» nu,

(2) «Bölge Kurulu»; «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulu»nu, ifade eder.

Haber verme zorunluluğu

MADDE 4. — Taşınmaz ve taşınır kültür ve tabiat varlıklarını bulanlar, malik oldukları veya kullandıkları arazinin içinde kültür ve tabiat varlığı bulunduğunu bilenler veya yeni haberdar olan malik ve zilyetler, bunu en geç üç gün içinde, en yakın müze müdürlüğüne veya köyde muhtara veya diğer yerlerde mülki idare amirlerine bildirmeye mecburdurlar.

Bu gibi varlıklar, askerî garnizonlar ve yasak bölgeler içinde bulunursa, usulüne uygun olarak üst komutanlıklara bildirilir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Böyle bir ihbarı alan muhtar, mülkî âmir, komutan veya bu gibi varlıklardan doğrudan doğruya haberdar olan ilgili makamlar, bunların muhafaza ve güvenlikleri için gerekli tedbirleri alır ve durumu, alınan tedbirlerle birlikte, on gün içinde yazı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirir.

İhbarı alan Bakanlık, bu Kanun hükümlerine göre, en kısa zamanda gerekli işlemleri yapar.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Böyle bir ihbarı alan muhtar, mülki amir veya bu gibi varlıklardan doğrudan doğruya haberdar olan ilgili makamlar, bunların muhafaza ve güvenlikleri için gerekli tedbirleri alırlar. Muhtar, aynı gün alınan tedbirlerle birlikte durumu en yakın mülki amire; mülki amir ve diğer makamlar ise on gün içinde, yazı ile en yakın müze müdürlüğü ile Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirir.

İhbarı alan Bakanlık ve müze müdürü bu Kanun hükümlerine göre, en kısa zamanda gerekli işlemleri yapar.

Devlet malı niteliği

MADDE 5. — Devlete, kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlar ile özel hukuk hükümlerine tabi gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazlarda varlığı bilinen veya ileride meydana çıkacak olan korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları Devlet malı niteliğindedir.

Özel nitelikleri dolayısıyla ayrı statüye tabi tutulan mazbut ve mülhak vakıf malları bu hükmün dışındadır.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları

Tanım

MADDE 5. — Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları; korunması gerekli tabiat varlıkları ile 19 uncu yüzyıl sonuna kadarki taşınmaz eski eserler ve bunların oluşturduğu yapı gruplarıdır.

«Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nca mimarî, tarihî, estetik, arkeolojik vesair önemleri bakımından korunması gerekli bulunmadığı karar altına alınan taşınmazlar, kültür varlığı sayılmazlar.

Bu tarihten sonraya ait olup önem ve özellikleri bakımından korunmalarında gerek görülen taşınmazlar da kültür varlığıdır.

Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda büyük tarihî olaylara sahne olmuş binalar, alanlar ve Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından kullanılmış evler, millî tarihimizdeki önemleri sebebiyle zaman kavramı ve tescil söz konusu olmaksızın taşınmaz kültür varlığı tarifi içinde yer alır.

Aşağıdaki taşınmazlar ve benzerleri; kültür ve tabiat varlığı örnekleridir :

Tarihî mağaralar, kaya sığınaklar, kaya mezarlıkları, yazılı, resimli ve kabartmalı kayalar, resimli mağaralar, höyükler, tümülüsler, ören yerleri, akropol, nekropoller, kale, hisar, burç, sur, tarihî kışla ve tabya ve istihkâmlar ile bunlarda bulunan sabit silahlar, harabeler, her türlü mabetler, kervansaraylar, han, medrese, kümbet, türbe, kitabeler, köprüler, su kemerleri, su yolları, sarnıç, kuyu, korgan, tarihî yol kalıntıları, mesafe taşları, eski sınırları belirten delikli taşlar, dikili taşlar, sunaklar, tersaneler, rıhtımlar, tarihî saraylar, köşkler, evler, yalılar, konaklar, camiler, mesitler, musallalar, namazgâhlar, hertürlü hayrat su kemerleri, çeşme, sebil, imarethane, darphane, şifahane, muvakkithane, simkeşhane, tekke ve zaviyeler, mezarlıklar, hazineler, arastalar, bedestenler, kapalı çarşılar, lanitler, sandukalar, siteler, hamamlar, sinagoglar, bazilikalılar, kiliseler, manastırlar ile bunların birkaçından meydana gelen bina toplulukları külliyeler, eski anıt ve duvar kalıntıları, freskler, kabartmalar, mozaikler ile özellik gösteren ağaç ve ağaç toplulukları.

Tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimarî ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntılarına, önemli tarihî hadiselerin cereyan ettiği yerlere ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlara «Sit» denir.

Sit içinde bulunan ve yukarıda tanımları yapılmış olan taşınmaz kültür varlığı niteliklerine sahip taşınmazlar da kültür varlığı olarak korunurlar.

Devlet malı niteliği

MADDE 6. — Devlete, kamu kurum ve kuruluşlarına ait arazi ve emlak ile özel hukuk hükümlerine tabi gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan beşinci maddede belirtilen ayırımı uygun olarak korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları, Devlet malı niteliğindedir.

Bunlardan özel mülkiyette olup da Devlet tarafından henüz kamulaştırılmayan veya kamulaştırma konusu olmayan kültür ve tabiat varlıkları, için, Devlet imkânları ölçüsünde yardım ve desteği yapar ve korunması için gerekli tedbirleri alır.

Özel nitelikleri dolayısıyla ayrı statüye tabi tutulan mazbut ve mülhak vakıf malları, bu hükmün dışındadır.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları

Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları

MADDE 6. — Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları şunlardır :

- a) Korunması gerekli tabiat varlıkları ile 19 uncu yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmazlar,
- b) Belirlenen tarihten sonra yapılmış olup önem ve özellikleri bakımından Kültür ve Turizm Bakanlığınca korunmalarında gerek görülen taşınmazlar,
- c) Sit alanı içinde bulunan taşınmaz kültür varlıkları,
- d) Millî tarihimizdeki önemleri sebebiyle zaman kavramı ve tescil söz konusu olmaksızın Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda büyük tarihî olaylara sahne olmuş binalar ve tespit edilecek alanlar ile Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından kullanılmış evler.

Ancak, Yüksek Kurulca mimarî, tarihî, estetik, arkeolojik ve diğer önem ve özellikleri bakımından korunması gerekli bulunmadığı karar altına alınan taşınmazlar, korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı sayılmazlar.

Kaya mezarlıkları, yazılı, resimli ve kabartmalı kayalar, resimli mağaralar, höyükler, tümülüsler, ören yerleri, akropol ve nekropoller; kale, hisar, burç, sur, tarihî kışla, tabya ve istihkâmlar ile bunlarda bulunan sabit silahlar; harabeler, kervansaraylar, han, hamam ve medreseler; kümbet, türbe ve kitabeler; köprüler, su kemerleri, su yolları, sarnıç ve kuyular; koruganlar, tarihî yol kalıntıları, mesafe taşları, eski sınırları belirten delikli taşlar, dikili taşlar; sunaklar, tersaneler, rıhtımlar; tarihî saraylar, köşkler, evler, yalılar ve konaklar; camiler, mescitler, musallalar, namazgâhlar; çeşme ve sebiller; imarethane, darphane, şifahane, muvakkithane, simkeşhane, tekke ve zaviyeler; mezarlıklar, hazireler, arastalar, bedestenler, kapalı çarşılar, sandukalar, siteller, sinagoglar, bazilikalar, kiliseler, manastırlar; külliyeleer, eski anıt ve duvar kalıntıları; freskler, kabartmalar, mozaikler ve benzeri taşınmazlar; taşınmaz kültür varlığı örnekleridirler.

Tarihî mağaralar, kaya sığınaklar; özellik gösteren ağaç ve ağaç toplulukları ile benzerleri; taşınmaz tabiat varlığı örnekleridirler.

Tespit ve tescil

MADDE 7. — Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespiti, Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılır. Kültür ve Turizm Bakanlığı bu tespiti kendi uzmanları ile yapabileceği gibi, varlıkların niteliklerine göre diğer ilgili kurum ve kuruluşların uzmanlarının yardımlarından faydalanarak da yapabilir.

Yapılacak tespitlerde, kültür ve tabiat varlıklarının tarihsel, sanatsal, bölgesel ve diğer özellikleri dikkate alınır. Devletin imkânları göz önünde tutularak, örnek durumda olan ve ait olduğu devrin özelliklerini yansıtan yeteri kadar eser, korunması gerekli kültür varlığı olarak belirlenir. Tespit ve tescil ile ilgili usuller, esaslar ve kıstaslar yönetmelikte gösterilir. Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılan tespitler, Yüksek Kurul Kararı ile tescil olunur.

Tescil kararı, adresleri bilinen maliklere Kültür ve Turizm Bakanlığınca tebliğ edilir, gerektiğinde ilân yoluyla da duyurulur. Malikleri bilinmeyen veya mahiyetleri icabı mülkiyete konu olmayan taşınmazların tescil kararı, sadece ilân yoluyla duyurulur.

Tesciller mahallin mülkî idare amirliğince mütat vasıtalarla en geç üç gün içinde ilân edilir; ilâna dair tutanak, Kültür ve Turizm Bakanlığının en yakın temsilcisine teslim edilir.

Bu işlemler tamamlandıktan sonra, mahallî mülkî amirinin bildirisi üzerine, tapu kütüğünün beyanlar hanesine, korunması gerekli kültür veya tabiat varlığı olduğu hususunda kayıt konur.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

İzinsiz müdahale ve kullanma yasağı

MADDE 7. — Kültür ve Turizm Bakanlığının, Taşınmaz, Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu veya Bölge Kurullarının kararına dayalı izni olmadan, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında her çeşit inşaf ve fizikî müdahalede bulunmak, bunları yeniden kullanıma açmak veya kullanımlarını değiştirmek, yasaktır. Onarım, inşaat, tesisat, sondaj, kısmen veya tamamen yıkma, kazı veya benzeri işler inşaf ve fizikî müdahale sayılır.

Bu durum, taşınmazların kamulaştırılması yolunda, sahibine herhangi bir hak kazandırmaz.

Taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve bunların korunma sahalalarının kullanılması, kullanma şeklinin değiştirilmesi, inşaf ve fizikî müdahale işlerine ait Bakanlıkça verilecek her türlü iznin şekil ve şartları, bu Kanun hükümlerine göre Kültür ve Turizm Bakanlığı ile İmar ve İskân Bakanlığınca birlikte hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

Yetki ve yöntem

MADDE 8. — Her kimin mülkiyetinde, zilyedlik veya idaresinde olursa olsun, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldırarak ve bunların her türlü denetimini yapmak Bakanlığa aittir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin idare ve kontrolünde bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunması, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca yerine getirilir. Bu korunmanın sağlanmasında, gerektiğinde, Bakanlığın teknik yardımı ve işbirliği sağlanır.

Millî Savunma Bakanlığının idare ve denetiminde veya sınır boyu ve yasak bölgede bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi, Millî Savunma Bakanlığınca yerine getirilir. Bu korunmanın sağlanması, Millî Savunma Bakanlığı ile Bakanlık arasında düzenlenecek protokol esaslarına göre yürütülür.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde veya denetiminde bulunan mazbut ve mülhak vakıflara ait kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu veya Bölge Kurullarının kararı alındıktan sonra Vakıflar Genel Müdürlüğünce yürütülür.

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma ve değerlendirilmesi, bu Kanun hükümlerine uygun olarak kendileri tarafından sağlanır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunması, bu kuruluşların bütçelerine her yıl bu maksatla konacak ödeneklerle yapılır.

Özel hukuka tabi gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunması için Bakanlıkça yapılacak aynî, nakdî ve teknik yardımlar, hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

Bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine her yıl yeteri kadar ödenek konur.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla, vakıf kurulabilir.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Korunma alanı ile ilgili karar alma yetkisi

MADDE 8. — Yedinci maddeye göre tescil edilen korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının korunma alanlarının tespiti ve bu alanlar içinde inşaat ve tesisat yapılıp yapılamayacağı konusunda karar alma yetkisi Bölge Kurullarına aittir. Bölge Kurullarının kararına 61 inci maddenin ikinci fıkrasına göre itiraz edilebilir.

Korunma alanlarının tespitinde, korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının korunması, görünümle-
rinin ve çevreleri ile uyumlarının muhafazası için yeteri kadar korunma alanına sahip olmaları dikkate alınır. Bu hususlarla ilgili esaslar, Kültür ve Turizm Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

İzinsiz müdahale ve kullanma yasağı

MADDE 9. — Yüksek Kurul veya Bölge Kurullarının kararlarına dayalı Kültür ve Turizm Bakanlığının izni olmadan, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında her çeşit inşaf ve fizikî müdahalede bulunmak, bunları yeniden kullanıma açmak veya kullanımlarını değiştirmek, yasaktır. Onarım, inşaat, tesisat, sondaj, kısmen veya tamamen yıkma, kazı veya benzeri işler inşaf ve fizikî müdahale sayılır.

Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve bunların korunma alanlarının kullanılması, kullanma şeklinin değiştirilmesi, inşaf ve fizikî müdahalelere ait Yüksek Kurul veya Bölge Kurullarının kararına göre Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilecek her türlü iznin şekil ve şartları, bu Kanun hükümleri uyarınca Kültür ve Turizm Bakanlığı ile İmar ve İskân Bakanlığının birlikte hazırlayacağı yönetmelikte belirtilir.

Yetki ve yöntem

MADDE 10. — Her kimin mülkiyetinde veya idaresinde olursa olsun, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldırma ve bunların her türlü denetimini yapmak, Kültür ve Turizm Bakanlığınca aittir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin idare ve kontrolünde bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunması, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca yerine getirilir. Bu korunmanın sağlanmasında, gerektiğinde, Kültür ve Turizm Bakanlığının teknik yardımı ve işbirliği sağlanır.

Millî Savunma Bakanlığının idare ve denetiminde veya sınır boyu ve yasak bölgede bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi, Millî Savunma Bakanlığınca yerine getirilir. Bu korunmanın sağlanması, Millî Savunma Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında düzenlenecek protokol esaslarına göre yürütülür.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde veya denetiminde bulunan mazbut ve mülhak vakıflara ait kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi Yüksek Kurul veya Bölge Kurullarının kararı alındıktan sonra Vakıflar Genel Müdürlüğüne yürütülür.

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma ve değerlendirilmesi, bu Kanun hükümlerine uygun olarak kendileri tarafından sağlanır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunması, bu kuruluşların bütçelerine her yıl bu maksatla konacak ödeneklerle yapılır.

Bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için, Kültür ve Turizm Bakanlığı Bütçesine her yıl yeteri kadar ödenek konur.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla, vakıf kurulabilir,

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Hak ve sorumluluk

MADDE 9. — Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının malik ve zilyetleri, bu varlıkların bakım ve onarımlarının Bakanlığın bu Kanun uyarınca bakım ve onarım hususunda vereceği emir ve talimata uygun olarak yerine getirdikleri sürece, bu Kanunun bu konuda malik ve zilyetlere tanıdığı hak ve muafiyetlerden yararlanırlar.

Malik ve zilyetler bu varlıkların üzerindeki mülkiyet ve zilyetlik haklarının tabii icabı olan bu Kanunun hükümlerine aykırı bulunmayan bütün yetkilerini kullanabilirler.

Bu Kanunun belirlediği bakım ve onarım sorumluluklarını yerine getirmekte aczi olanların mülkleri, usulüne göre kamulaştırılır. Mazbut veya mülhak vakıf varlıkları bu hükme tabi değildir.

Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının malik ve zilyetlerine koruma, bakım ve onarımla ilgili Bakanlıkça yapılacak yardımın şekil ve şartları, yapılacak yardımın faizli veya faizsiz, uzun veya kısa vadeli borç şeklinde yapılacağı, bir yönetmelikle düzenlenir.

Yapılacak yardım için, her yıl genel bütçeden ayrılacak ödenek miktarı, söz konusu yönetmeliğe göre sarfedilmek üzere bir fonda toplanır.

Bakanlığın uygun görmesi ile, Vakıflar Genel Müdürlüğü, özel idareler, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, yukarıda sözü geçen mâlik ve zilyetlere lüzum görülen hallerde, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının koruma, bakım ve onarımlarına, teknik eleman ve ödenekleri ile yardımda bulunabilirler.

Tespit ve tescil

MADDE 10. — Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespiti, Bakanlıkça yapılır. Bakanlık bu tespiti kendi uzmanları ile yapabileceği gibi, varlıkların niteliklerine göre diğer ilgili kurum ve kuruluşların uzmanlarının yardımlarından faydalanarak da yapabilir. Bu tespit, Yüksek Kurul kararı ile tescil olunur.

Tescil kararı, adresleri bilinen malik ve zilyetlere tebliğ edilir, gerektiğinde ilan yoluyla da duyurulur. Malikleri ve zilyetleri bilinmeyen veya mahiyetleri icabı mülkiyete konu olmayan taşınmazların tescil kararı, sadece ilan yoluyla duyurulur.

Tesciller mahallin mülki idare amirliğince mutat vasıtalarla en geç üç gün içinde ilan edilir; ilana dair tutanak, en yakın Bakanlık temsilcisine teslim edilir.

Korunma alanı

MADDE 11. — Onuncu maddeye göre tescil edilen taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma alanlarının tespiti ve bu alanlar içinde inşaat ve tesisat yapılıp yapılamayacağı konusunda karar alma yetkisi, Yüksek Kurul veya Bölge kurullarına aittir.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Hak ve sorumluluk

MADDE 11. — Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının malikleri bu varlıkların bakım ve onarımlarını Kültür ve Turizm Bakanlığının bu Kanun uyarınca bakım ve onarım hususunda vereceği emir ve talimata uygun olarak yerine getirdikleri sürece, bu Kanunun bu konuda maliklere tanıdığı hak ve muafiyetlerden yararlanırlar. Ancak, korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları ile bunların korunma alanları, zilyedlik yoluyla iktisap edilemez.

Malikler bu varlıkların üzerindeki mülkiyet haklarının tabii icabı olan ve bu Kanunun hükümlerine aykırı bulunmayan bütün yetkilerini kullanabilirler.

Bu Kanunun belirlediği bakım ve onarım sorumluluklarını yerine getirmekte aczi olanların mülkleri, usulüne göre kamulaştırılır. Mazbut veya mülhak vakıf varlıkları bu hükmeye tabi değildir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının uygun görmesi ile, Vakıflar Genel Müdürlüğü, il özel idareleri, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, yukarıda sözü geçen maliklere lüzum görülen hallerde, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının koruma, bakım ve onarımlarına, teknik eleman ve ödenekleri ile yardımda bulunabilirler.

Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının onarımına katkı fonu

MADDE 12. — Özel hukuka tabi gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının; korunması, bakım ve onarımı için Kültür ve Turizm Bakanlığınca aynı, nakdi ve teknik yardım yapılır ve kredi verilir.

Bu amaçla, bir Devlet bankasında açılacak özel bir hesapta ve Kültür ve Turizm Bakanlığı emrinde «Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Katkı Fonu» kurulur. Bu fonun ita amiri Kültür ve Turizm Bakanındır.

Bu fonun gelirleri, her yıl Devlet Bütçesinden ayrılacak ödenekler ile bu fondan verilecek kredilerin faizlerinden oluşur.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılacak aynı, nakdi ve teknik yardımlar, fondan yapılacak harcamalar ve verilecek kredilerle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Devir yasağı

MADDE 12. — Hazineye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait olup, usulüne göre tescil ve ilan olunan, her çeşit taşınmaz kültür ve tabiat varlığı ile bunlara ait korunma sınırları dahilindeki emlak ve arazi, Yüksek Kurul kararına dayanan Bakanlık izni olmadan, gerçek ve tüzelkişilere devredilemez.

Bu gibi sahalarda yeniden imar ve ihya hakkı tanınmaz ve tapu verilemez.

Kullanma

MADDE 13. — Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının intifa haklarının, belirli sürelerle kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere, Devlet dairelerine, kamu kurum ve kuruluşlarına, kamu menfaatine yararlı millî derneklere bırakılması veya gerçek ve tüzelkişileri kiraya verilmesi, Bakanlık iznine tabidir.

Anılan varlıklardan, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yönetim ve denetiminde bulunan mazbut ve mülhak vakıflarla, 7044 sayılı aslında vakıf olan tarihi ve mimarî kıymeti haiz eski eserlerin Vakıflar Umum Müdürlüğüne devrine dair Kanunla yönetimi Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilen vakıfların kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere, Devlet dairelerine, kamu kurum ve kuruluşlarına ve kamu yararına çalışan millî derneklere, belirli sürelerle, intifa haklarının bırakılması veya gerçek ve tüzelkişilerce karakterine uygun kullanılmak şartı ile kiraya verilmesi, Vakıflar Genel Müdürlüğünün iznine bağlıdır.

Yukarıda belirlenen taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını kullananlar, bunların bakım, onarım ve restorasyon işlerini bu Kanunda belirlenen esaslara göre yapmak ve bunun için gerekli masrafları karşılamakla yükümlüdürler.

Kamulaştırma

MADDE 14. — Taşınmaz kültür varlıkları ve bunların korunma alanları, farklılıklarına uygun olarak, aşağıda belirlenen esaslara göre kamulaştırılır:

a) Kısmen veya tamamen gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetine geçmiş olan her devre ait tümülüs, höyük, resimli kaya ve mağaralar, dolmen ve menhirler, kale, sur, kent kalıntıları, harabeler ve yeraltı şifalı buhar yarıkları ile bu nitelikteki benzeri kültür varlıkları, Bakanlık tarafından öncelikle kamulaştırılır. Kamulaştırma bir program dahilinde gerçekleştirilir. Bu maksat için, Bakanlık bütçesine yeterli ödenek konur.

b) Yukarıda sözü edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunma alanlarından, kısmen veya tamamen gerçek veya tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan yerler, Bakanlıkça gerekli görüldüğü takdirde, belirlenen programa uygun olarak kamulaştırılır.

c) Menşei vakıf olup da çeşitli sebeplerle kısmen veya tamamen gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetine geçen bu gibi taşınmaz kültür varlıkları ve bunların korunma alanlarının kamulaştırılmaları, yukarıda belirlenen esaslara uygun olarak, Vakıflar Genel Müdürlüğü yapılır. Bu maksat için Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesine yeteri kadar ödenek konur.

d) Gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan han, hamam ve bu nitelikteki kültür varlıkları ile köşk, yalı, konak ve benzeri sivil mimarî örnekleri taşınmaz kültür varlıklarından, içi ve dışı olduğu gibi saklanarak korunması gereken yapılar ve çevresel nitelikleri açısından dış mimarisi, dış cephe malzemesi, taşıyıcı elemanları, yüksekliği, olduğu gibi veya yenilenerek korunması gerekenler ve bunların korunma alanları, Bakanlık tarafından; menşei vakıf olanlar da Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından, korunma veya değerlendirme amacıyla gerektiğinde kamulaştırılır.

Bu fıkra uyarınca kamulaştırma yapmaya, Bakanlık ve Vakıflar Genel Müdürlüğü zorlanamaz.

e) Sözü geçen kültür varlıklarının korunma alanları, imar planında yola, otoparka, yeşil sahaya rastlıyorsa bunların belediyelerce; sair kamu kurum ve kuruluşlarının bakım ve onarımı ile görevli oldukları veya kul-

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Devir yasağı

MADDE 13. — Hazineye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait olup, usulüne göre tescil ve ilân olunan, her çeşit korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlığı ile bunlara ait korunma sınırları dahilindeki taşınmazlar, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni olmadan, gerçek ve tüzelkişilere satılamaz, hibe edilemez.

Kullanma

MADDE 14. — Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının intifa haklarının, belirli sürelerle kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere, Devlet dairelerine, kamu kurum ve kuruluşlarına, kamu menfaatine yararlı millî derneklere bırakılması veya gerçek ve tüzelkişilere kiraya verilmesi, Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine tabidir.

Anılan varlıklardan, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yönetim ve denetiminde bulunan mazbut ve mülhak vakıflarla, 7044 sayılı Aslında Vakıf Olan Tarihî ve Mimari Kıymeti Haiz Eski Eserlerin Vakıflar Umum Müdürlüğüne Devrine Dair Kanunla yönetimi Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilen vakıf mallarının kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere, Devlet dairelerine, kamu kurum ve kuruluşlarına ve kamu yararına çalışan millî derneklere, belirli sürelerle, intifa haklarının bırakılması veya gerçek ve tüzelkişilerce karakterine uygun kullanılmak şartı ile kiraya verilmesi, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yetkisindedir.

Yukarıda belirlenen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını kullananlar, bunların bakım, onarım ve restorasyon işlerini bu Kanunda belirlenen esaslara göre yapmak ve bunun için gerekli masrafları karşılamakla yükümlüdürler.

Kamulaştırma

MADDE 15. — Taşınmaz kültür varlıkları ve bunların korunma alanları, aşağıda belirlenen esaslara göre kamulaştırılır:

a) Kısmen veya tamamen gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetine geçmiş olan korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile korunma alanları Kültür ve Turizm Bakanlığınca hazırlanacak programlara uygun olarak kamulaştırılır. Bu maksat için, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konur.

b) Menşei vakıf olup da çeşitli sebeplerle kısmen veya tamamen gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetine geçen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve bunların korunma alanlarının kamulaştırılmaları, Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılır. Bu maksat için Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesine yeterli kadar ödenek konur.

c) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma alanları, imar planında yola, otoparka, yeşil sahaya rastlıyorsa bunların belediyelerce; sair kamu kurum ve kuruluşlarının bakım ve onarımı ile görevli oldukları veya kullandıkları bu gibi kültür varlıklarının korunma alanlarının ise, bu kurum ve kuruluşlarca, kamulaştırılması esastır.

d) Kamulaştırmalarda bedel takdirinde, taşınmaz kültür varlıklarının eskilik, enderlik ve sanat değeri dikkate alınmaz.

e) Kamulaştırma işlemleri, bu Kanun hükümleri ile, 6830 sayılı İstimlak Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerine göre yapılır.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

landıkları bu gibi kültür varlıklarının korunma alanlarının ise, bu kurum ve kuruluşlarca, kamulaştırılması esastır. Bu fıkraya göre de idareler kamulaştırma yapmaya zorlanamaz.

f) Kamulaştırma işlemleri, bu Kanun hükümleri ile, 6830 sayılı İstimlak Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerine göre yapılır.

İnşaat yasağı

MADDE 15. — 14 üncü maddede sözü edilen kısmen veya tamamen yıkılmış veya yok olmuş bulunan taşınmaz kültür varlıkları ile bunların korunma alanlarında inşaat yapımına, Yüksek Kurul veya Bölge Kurullarından olumlu görüş alınmadıkça, geçici dahi olsa izin verilemez.

Söz konusu varlıklardan, mevcut belgelere göre ihtiyasının mümkün olacağı tespit edilenlerden gerekli görülenlerin yenilenmesi, ancak Yüksek Kurul veya Bölge Kurullarınca uygun görülecek projelere göre yapılır.

Ruhsatsız yapı yasağı

MADDE 16. — Kale surları, kent kalıntıları, harabeler ve bu nitelikteki benzeri taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları üzerine veya Yüksek Kurulca tespit ve ilan olunan korunma alanları, içinde, ruhsatsız olarak yapılmış, yapılmakta veya iskân edilmiş bulunan bütün yapılar, Bakanlıkça derhal yıktırılır. Bunlardan, niteliklerine göre muhafazasında yarar görülenler, intifa hakkı Bakanlık üzerinde olmak üzere, Hazine adına tescil edilir.

Bu gibi yapıların zilyedlerinin, başvurmaları veya mahallî en büyük mülkî amirin teklifi ile bir defaya mahsus olmak üzere, Bakanlıkça 90 günü aşmamak şartıyla tahliye için süre tanınabilir.

Yıkılan veya yok olan tescilli taşınmaz kültür varlıkları

MADDE 17. — Tapu kütüğüne «kültür varlığıdır» kaydı konulmuş bulunduğu halde bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra herhangi bir sebeple yıkılan veya yok olan kültür varlığının evvelce işgal ettiği alan üzerinde, bu Kanunda öngörülen esaslara aykırı olarak inşa edilmiş bulunan yapılar Kanuna uygun izin alınmaya veya yıktırılmaya kadar, ayrıca bedel ödenmeksizin Devlet malı sayılır. Bu yapıların her türlü gelirleri, hazineye gelir kaydedilir. Ancak, yapı sahibi inşaatı bizzat yıkmayı taahhüt ederse Bakanlığın izni ile enkaz kendisine bırakılabilir.

Koruma planlarında, plana, sitlerde, sit şartlarına aykırı inşa edilen yapılar hakkında 6785 sayılı İmar Kanununun ve değişikliklerinin hükümleri uygulanır.

Koruma planına ve sit şartlarına aykırı yapılardan inşaatı bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra tamamlananların koruma planına ve sit şartlarına uygun hale dönüştürülmeleri sağlanıncaya kadar, belediye hizmetlerinden yararlandırılmaları yasaktır.

Sit geçiş dönemi - Koruma planı - kısmî plan değişikliği

MADDE 18. — Bir alanın sit olarak ilanı, bu alandaki imar planı uygulamasını durdurur ve koruma planı yapıncaya kadar, geçiş dönemi yapı şartları, Yüksek Kurul tarafından 3 ay içinde tespit edilir. Yüksek Kurulca önerilen bu tespit, Bakanlık kararı olarak Resmî Gazete'de yayımlanır. İlgili belediyeler anılan koruma planını onaylamak üzere, en geç 2 yıl sonunda İmar ve İskân Bakanlığına sunmak zorundadırlar. Belediyeler gerekli görürlerse, plan hazırlık safhasında, ilgili Bakanlıklardan teknik yardım da isteyebilirler.

İmar Kanunu hükümleri uyarınca düzenlenen ve Yüksek Kurul Kararına uygun surette İmar ve İskân Bakanlığınca onaylanan koruma planının yürürlüğe girmesi ile geçiş dönemi yapı şartları, ayrıca karar almaya gerek olmadan kalkar.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Ruhsatsız yapı yasağı

MADDE 16. —Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile bunların korunma alanlarında ruhsatsız olarak inşaat yapmak yasaktır. Buralarda ruhsatsız olarak yapılacak inşaatlar ile, koruma amaçlı imar planlarında, plana; sitlerde, sit şartlarına aykırı olarak inşa edilen yapılar hakkında imar mevzuatına göre işlem yapılır.

Sit geçiş dönemi - koruma amaçlı imar planı - kısmi plan değişikliği

MADDE 17. — Bir alanın sit olarak ilânı, bu alandaki imar planı uygulamasını durdurur ve koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, geçiş dönemi yapı şartları, Yüksek Kurul tarafından üç ay içinde kararlaştırılır. Yüksek Kurulca önerilen bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. İlgili valilikler ve belediyeler anılan koruma amaçlı imar planını onaylanmak üzere, en geç iki yıl sonunda İmar ve İskân Bakanlığına sunmak zorundadırlar. Belediyeler gerekli görürlerse, plan hazırlık safhasında, ilgili bakanlıklardan teknik yardım da isteyebilirler.

İmar Kanunu hükümleri uyarınca düzenlenen ve Yüksek Kurul kararına uygun surette İmar ve İskân Bakanlığınca onaylanan koruma amaçlı imar planının yürürlüğe girmesi ile geçiş dönemi yapı şartları, ayrıca karar almaya gerek olmadan kalkar.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Koruma planlarının, kültür ve tabiat varlıkları bakımından kısmen değiştirilmesi gerekli görüldüğü ve bu hususta Yüksek Kurul Kararı alındığı takdirde, Bakanlık durumu, valilik kanalı ile ilgili belediyeye ve ayrıca ilgili kurum ve kuruluşlara yazı ile bildirilir.

Bu tebligattan sonra belediye meclisinin yapacağı ilk toplantıda, teklif görüşülür ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Bu süre içinde gereken karar alınmadığı takdirde belediye meclisi kararına lüzum kalmaksızın Yüksek Kurulca karara bağlanan hususlara uygun olarak İmar ve İskân Bakanlığının hazırladığı plan veya değişiklik teklifi kesinleşir.

Tek yapı ve yapı grubu

MADDE 19. — Taşınmaz kültür varlıklarının gruplandırılması Yüksek Kurul tarafından maliklerinin usulüne uygun müracaat tarihinden itibaren üç ay içinde yapılır. Gruplandırılan taşınmaz kültür varlıkları, tapu kütüğünün beyanlar hanesine kaydedilir. Yüksek Kurulca gruplandırma yapılmadıkça, Bölge Kurulunca onarım ve yapı esasları belirlenemez.

Mahallî idareler, taşınmaz kültür varlığı parselinde ek, eklenti veya yeni yapma suretiyle inşa edilecek yapılara ait Bölge Kurulunca verilen kararlarda veya onaylanmış kültür varlığı projelerinde değişiklik yapamazlar. Ancak; inşa edilecek yapının fen ve sağlık şartlarının mevzuata uygunluğunu kontrol ederler.

Taşınmaz kültür varlığı parselinde taşınmaz kültür varlığı haricinde yapılacak her türlü inşaatta aranacak planlar, imar ve yapı şartları, İmar ve İskân Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığının müştereken hazırlayacağı yönetmelikle düzenlenir.

Üzerinde taşınmaz kültür ve tabiat varlığı bulunanlarla 11 inci maddede belirlenen korunma alanları, taşınmaz kültür varlığı parselidir.

Kültür varlığı parselleri, taşınmaz kültür varlıklarının mahiyetine tesir edecek şekil ve surette ifraz edilemez ve birleştirilemez.

İzin verme yükümlülüğü

MADDE 20. — Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının malikleri veya zilyedleri, Bakanlıkça bu işle görevlendirilmiş uzmanlara, gerektiği zaman varlığın kontrolü, incelenmesi, harita, plan ve rölevesinin yapılması, fotoğraflarının çekilmesi, kalıplarının çıkarılması için izin vermeye ve gereken kolaylığı göstermeye mecburdurlar.

Bu maddede öngörülen faaliyet ve görevleri yerine getirmenin şekil ve şartları, konut dokunulmazlığı ve aile mahremiyetini ihlal etmeyecek tarzda hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Taşınmaz kültür varlıklarının nakli

MADDE 21. — Taşınmaz kültür varlıkları ve parçalarının, buldukları yerlerde korunmaları esastır. Ancak, bu taşınmaz kültür varlıklarının başka bir yere nakli zorunluluğu varsa veya özellikleri itibarıyla nakli gerekli ise, Yüksek Kurul veya ilgili Bölge Kurulunun önerisi ile Bakanlıkça, istenilen yere nakledilebilir. Kültür varlığının nakli dolayısıyla taşınmazın maliki veya zilyedi, bir zarara maruz kalmışsa, Bakanlıkça oluşturulacak bir komisyonun tespit edeceği tazminat zarar görene ödenir.

Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bakım, onarım ve restorasyonu

MADDE 22. — Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bakım, onarım, restorasyon muhafaza ve nakil işleri ile bu maksatla hazırlanacak projelerin yapılmasında ve arkeolojik kazılarda kullanılacak aletlerin alımı, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye ve 2490 sayılı Artırma ve Eksiltme ve İhale Kanunları ile bu Kanunların ek ve değişikliklerine tabi değildir.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Koruma amaçlı imar planlarının, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları bakımından kısmen değiştirilmesi gerekli görüldüğü ve bu hususta Yüksek Kurul kararı alındığı takdirde, Kültür ve Turizm Bakanlığı durumu, valilik kanalı ile ilgili belediyeye ve ayrıca ilgili kurum ve kuruluşlara yazı ile bildirir.

Bu tebligattan sonra belediye meclisinin, varsa imar idare heyetinin yapacağı ilk toplantıda, teklif görüşülür ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Bu süre içinde gereken karar alınmadığı takdirde belediye meclisi, varsa imar idare heyeti kararına lüzum kalmaksızın Yüksek Kurulca karara bağlanan hususlara uygun olarak İmar ve İskân Bakanlığının hazırladığı plan veya değişiklik teklifi kesinleşir.

Yapı esasları

MADDE 18. — Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının gruplandırılması, maliklerinin müracaat tarihinden itibaren üç ay içinde Yüksek Kurulca yapılır. Gruplandırılan taşınmaz kültür varlıkları, tapu kütüğünün beyanlar hanesine kaydedilir. Yüksek Kurulca gruplandırma yapılmadıkça, Bölge kurullarınca onarım ve yapı esasları belirlenemez.

Mahallî idareler, taşınmaz kültür varlığı parselinde, ek veya eklenti suretiyle yapılacak veya yeni inşa edilecek yapılara ait Bölge Kurulunca verilen kararlarda veya onaylanmış kültür varlığı projelerinde değişiklik yapamazlar. Ancak; inşa edilecek yapının fen ve sağlık şartlarının mevzuata uygunluğunu kontrol ederler.

Taşınmaz kültür varlığı parselinde taşınmaz kültür varlığı haricinde yapılacak her türlü inşaatta aranacak planlar, imar ve yapı şartları, İmar ve İskân Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığının müştereken hazırlayacağı yönetmelikle düzenlenir.

Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı parselleri, taşınmaz kültür varlıklarının mahiyetine tesir edecek şekil ve surette ayrılamaz ve birleştirilemez.

Maliklerin izin verme yükümlülüğü

MADDE 19. — Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının malikleri, Kültür ve Turizm Bakanlığınca görevlendirilmiş uzmanlara, gerektiği zaman, varlığın kontrolü, incelenmesi, harita, plan ve rölevesinin yapılması, fotoğraflarının çekilmesi, kalıplarının çıkarılması için izin vermeye ve gereken kolaylığı göstermeye mecburdurlar. Ancak, görevliler konut dokunulmazlığı ve aile mahremiyetini ihlâl etmeyecek tarzda faaliyetlerini yürütürler.

Taşınmaz kültür varlıklarının nakli

MADDE 20. — Taşınmaz kültür varlıkları ve parçalarının, buldukları yerlerde korunmaları esastır. Ancak, bu taşınmaz kültür varlıklarının başka bir yere nakli zorunluluğu varsa veya özellikleri itibarıyla nakli gerekli ise, Yüksek Kurul veya ilgili Bölge Kurulunun uygun görüşü ve gereken emniyet tedbirleri alınmak suretiyle Kültür ve Turizm Bakanlığınca istenilen yere nakledilebilir. Kültür varlığının nakli dolayısıyla taşınmazın maliki bir zarara maruz kalmışsa, Kültür ve Turizm Bakanlığınca oluşturulacak bir komisyonun tespit edeceği tazminat zarar görene ödenir.

İstisnalar

MADDE 21. — Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bakım, onarım, restorasyon, muhafaza ve nakil işleri ile bu maksatla hazırlanacak projelerin yapılmasında ve arkeolojik kazılarda kullanılacak aletlerin alımı hakkında 2490 sayılı Artırma ve Eksiltme ve İhale Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri uygulanmaz.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Kültür varlıklarının korunması maksadıyla tespit, proje, bakım, onarım, restorasyon ve kazı ile müzelerin güvenliği için kullanılmak şartıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlık, Millî Savunma Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne dışarıdan getirilecek her türlü araç, gereç, makine, teknik malzeme ve kimyevî maddeler, bütün gümrük vergisi ile resim ve harçlardan muafır.

Istisnalar

MADDE 23. — Tapu kütüğüne «Kültür varlığıdır» kaydı konmuş olan ve Yüksek Kurulca tescil edilerek I inci ve II nci grup olarak gruplandırılmış bulunan taşınmaz kültür varlığı, her türlü vergi, resim ve harçlardan muafır.

Yüksek Kurul veya bölge kurulları kararına uygun olarak bu taşınmaz kültür varlıklarında yapılan onarım ve inşaat işleri de, her nevi belediye vergi harçlar ve harcamalara katılma paylarından müstesnadır. Ancak, kültür varlığı durumundakiler haricinde yeni yapılan ve taşınmaz kültür varlığına ilave olunarak inşa edilen bağımsız bölümler, bu istisnalardan yararlanamazlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları

Tanım

MADDE 24. — Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları; arkeolojik eserlerle, belge değeri olan etnografik eserler ve aynı nitelikte olup da buldukları yerlerde korunmaları mümkün olmayan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarıdır.

Bunlardan, jeolojik devirlerden itibaren zamanımıza intikal eden ve genellikle kazı ve benzeri faaliyetlerde bulunan ve sanat ve estetik değerleri veya eskilik ölçüleri bakımından korunması gerekli olan insan yapısı taşınırlara Arkeolojik Eser;

Halk hayatı ile sanat ve kültürünü temsil eden her türlü araç ve gereçler dahil olmak üzere, bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili, belge değeri bakımından korunmaları gerekli insan yapısı taşınırlara ise, Etnografik Eser denir.

Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşuna ait tarihi değer taşıyan belge ve eşyalar, Mustafa Kemal Atatürk'e ait zafî eşya, evrak, kitap, yazı ve benzeri taşınırlar, Millî tarihimizeki önemleri sebebiyle, korunması gerekli taşınır kültür varlığı tarifi içinde yer alırlar.

Jeolojik ve arkeolojik eserlerden, aşırı derecede yıpranarak eser niteliğini kaybetmiş ve üzerinde iz, işaret ve yazı bulunmadığından, hangi eserden koptuğu anlaşılamayan ancak, zaman faktörü yönünden kültür varlığı durumunda bulunan, gelecekte bilimsel çalışmalara ışık tutacak nitelikte olan parçalara Etütük Eser denir.

Aşağıdaki taşınırlar ve benzerleri taşınır kültür ve tabiat varlıklarıdır:

a) Yeraltı yarıklarından çıkan sıcak ve şifalı buğu ağızları, maden suları ve tarihi kaplıcalar, her çeşit hayvan ve bitki fosilleri, tarihten önceki devirlerden kalma insan ve hayvan iskeletleri, lav tabakaları üzerindeki insan ve hayvan ayak izleri, memleketimizde nesli tükenmiş canlılara ait kemikler, jeolojik taşınır kültür ve tabiat varlıklarıdır.

b) Kaya ve mağara resimleri, işlenmiş çakmak taşları (sileks), volkan camları (obsidien), ağaç, kemik, taş veya maden her türlü aletler ve eski taşıt araçları (arabalar, kızaklar, kayıklar), çini, seramik ve benzeri

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Muafiyetler

MADDE 22. — Tapu kütüğüne «korunması gerekli taşınmaz kültür varlığıdır» kaydı konmuş olan ve Yüksek Kurulca tescil edilerek I inci veya II nci grup olarak gruplandırılmış bulunan taşınmaz kültür varlığı, her türlü vergi, resim ve harçtan muafdir.

Kültür varlıklarının korunması maksadıyla tespit, proje, bakım, onarım, restorasyon ve kazı ile müzelerin güvenliği için kullanılmak şartıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Millî Savunma Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğünce dışardan getirilecek her türlü araç, gereç, makine, teknik malzeme ve kimyevî maddeler ile sadece sarayların restorasyonunda kullanılmak üzere ithal edilecek altın ve gümüş varak gümrük vergisi ile resim ve harçlardan muafdir.

Yüksek Kurul veya bölge kurulları kararına uygun olarak bu taşınmaz kültür varlıklarında yapılan onarım ve inşaat işleri de, her nevi belediye vergisi, harçlar ve harcamalara katılma paylarından muafdir. Ancak, kültür varlığı durumundakiler haricinde yeni yapılan ve taşınmaz kültür varlığına ilave olarak inşa edilen bağımsız bölümler, bu muafiyetten yararlanamazlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları

Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları

MADDE 23. — Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları şunlardır :

a) Jeolojik, tarih öncesi ve tarihî devirlere ait; jeoloji, antropoloji, prehistorya, protohistorya, arkeoloji, sanat tarihi ve etnoğrafya açılarından belge değeri taşıyan veya ilgili buldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve bilimsel özellikleri ile seviyesini yansıtan veya ender bulunur özelliklere sahip olan her türlü taşınır kültür ve tabiat varlıkları,

b) Millî tarihimizdeki önemleri sebebiyle, Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşuna ait tarihî değer taşıyan belge ve eşyalar, Mustafa Kemal ATATÜRK'e ait zatî eşya, evrak, kitap, yazı ve benzeri taşınırlar.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

kaplar ve kacaklar, heykeller, figürler, tabletler, kesici, vurucu ve koruyucu silahlar, makaslar, putlar, (ikon), cam eşyalar dinge (kadın başlığı), kemer ve pazubentler dahil her türlü süs eşyaları (hülliyyat) yüzük taşları, küpeler, iğneler, askılar, mühürler, ağaç, maden ve pişmiş toprak kalıplar, insan ve havan nazarlıkları, bilezik ve benzerleri, maskeler, taçlar (diademler), deri, bez, papirüs parşömen veya maden üzerine yazılı veya tasvirli belgeler, taş - maden veya ağaç üzerine yazılı kitabeler, her türlü tartı aleti, kâğıt ve madenî paralar, sikkeler ve senceler, damgalı veya yazılı levhalar, yazma veya tezhip (altın yaldızlı) kitaplar, şeriye defterleri ve sicilleri, vakfiyeler, beratlar, temliknameler, fermanlar ve Devlet arşivine girmesi gereken benzeri belgeler, murakaat, minyatürler, sanat değerine haiz gravür, yağlı veya sulu boya tablolar, müzik aletleri, muhallelfat (relique'ler) ibadette kullanılan eşyalar, şamdanlar, tüt-sülükler, mangallar, adak eşyaları, nazarlıklar, nişanlar, madalyalar, madalyonlar, çini, pişmiş toprak, cam, ağaç, kumaş, halı, kilim, seccade, çadır, çadır malzemesi ve benzeri eşyalar ve parçaları çiftçi ve bağcı - bostancı araçları, demirci - bakırcı - kalaycı aletleri, binek ve koşum at ve deve takımları, süt ürünleri araçları, her türlü dokuma, çulhacılık ve örme aletleri, arkeolojik ve etnografik taşınır kültür ve tabiat varlıklarıdır.

Devlet malı niteliği

MADDE 25. — Devlete, kamu kurum ve kuruluşlarına ait arazide ve emlakde ve özel hukuka tabi gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan, 19 uncu yüzyıl sonuna kadarki döneme ait korunması gerekli her türlü taşınır kültür ve tabiat varlıkları, Devlet malı niteliğindedir.

19 uncu yüzyıl sonuna kadar olan döneme ait etnografik eserler de, 26 ncı maddede yer alan yönetmelikte öngörüldüğü üzere Devlet malı niteliğindedir.

Mazbut ve mulhak vakıflara ait korunması gerekli taşınır kültür varlıkları bu hükmün dışındadır.

Özel müzelerle, koleksiyoncuların ellerinde kayıtlı olarak bulunan her devre ait korunması gerekli taşınır kültür varlıkları ile, kişilerin ellerinde veya kullanımında bulunan, jeolojik ve arkeolojik eserler dışındaki ata yadigârı taşınır kültür varlıkları, özel mülkiyete konu teşkil ettiğinden, Devlet malı niteliği taşımazlar.

Yönetim ve gözetim

MADDE 26. — 25 inci maddede açıklanan niteliklerine göre taşınır kültür varlıkları, korunma ve değerlendirilmeleri bakımından, aşağıdaki farklı esaslara tabidirler;

a) Devlet malı niteliğini taşıyan jeolojik ve arkeolojik eserlerin Devlet elinde ve müzelerde bulundurulması ve bunların korunup değerlendirilmeleri Devlet sorumluluğundadır. Bu gibi varlıklardan gerçek ve tüzelkişilerin ellerinde bulunanlar, değer pahası ödenerek Bakanlık tarafından satın alınır.

b) Mazbut ve mulhak vakıflara ait korunması gerekli taşınır kültür varlıkları, Bakanlığın gözetim ve denetiminde bulunur.

c) Gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan, 19 uncu yüzyıl sonuna kadarki döneme ait jeolojik ve arkeolojik eserler kapsamına girmeyen etnografik ve güzel sanat eserlerinden, korunması gerekli olanlar, Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikte belirlenir. Bu yönetmelikte ilim, kültür, din ve güzel sanatlar bakımından değer taşıdıkları belirlenenler, değer pahaları ödenmek şartı ile müzelere konulmak üzere Bakanlıkça satın alınır; satın alınmayanlar, sahiplerinin mülkiyetinde bırakılır. Ancak, Bakanlık, yönetmeliğinde belirlenecek esaslar dahilinde, bunların kayıt ve bakımlarını kontrol eder.

d) Özel müze ve koleksiyoncuların ellerinde bulunan taşınır kültür varlıklarından jeolojik ve arkeolojik eserlerle, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte yer alan korunması gerekli etnografik ve güzel sanatlarla ilgili taşınır kültür varlıkları, Bakanlığın teşkil ve kontrolüne tabi olmak şartı ile maliklerinin mülkiyetinde ve tasarrufundadırlar, Bakanlık kontrolünün şekil ve şartları, yönetmelikte belirlenir.

e) 24 üncü maddede tanımı yapılan Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ve ATATÜRK'e ait korunması gerekli taşınır kültür varlıkları, Devletçe satın alınır. Satın alınmayanlar, sahiplerinin mülkiyeti ve tasarrufunda kalmakla beraber, Türk Milleti için taşıdıkları önem ve değerleri dolayısıyla, Bakanlığın teşkil ve kontrolüne tabi tutulurlar.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Yönetim ve gözetim

MADDE 24. — Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları, korunma ve değerlendirilmeleri bakımından, aşağıdaki farklı esaslara tabidirler :

a) Devlet malı niteliğini taşıyan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının Devlet elinde ve müzelerde bulundurulması ve bunların korunup değerlendirilmeleri Devlete aittir. Bu gibi varlıklardan gerçek ve tüzelkişilerin ellerinde bulunanlar, değeri ödenerek Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından satın alınabilir. Satın alınmayanlar, sahiplerinin mülkiyetinde bırakılır. Yönetmelikte belirlenecek esaslara göre Kültür ve Turizm Bakanlığı, bu gibi varlıkların kayıt ve bakımlarını kontrol edebilir.

b) Mazbut ve mülhak vakıflara ait korunması gerekli taşınır kültür varlıkları, Kültür ve Turizm Bakanlığının gözetim ve denetiminde bulunur.

c) Özel müze ve koleksiyoncuların ellerinde bulunan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile gerçek kişilerin ellerinde ve kullanımında bulunan ata yadigârı korunması gerekli taşınır kültür varlıkları Kültür ve Turizm Bakanlığının tescil ve kontrolüne tabi olmak şartı ile maliklerinin mülkiyetinde ve tasarrufundadırlar. Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılacak kontrolün şekil ve şartları, yönetmelikte belirlenir.

d) 23 üncü maddede tanımlanan millî mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi ve ATATÜRK'e ait korunması gerekli taşınır kültür varlıkları, Kültür ve Turizm Bakanlığınca veya Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunca satın alınabilir. Satın alınmayanlar, sahiplerinin mülkiyeti ve tasarrufunda kalmakla beraber, Türk Milleti için taşıdıkları önem ve değerleri dolayısıyla, Kültür ve Turizm Bakanlığının tescil ve kontrolüne tabi tutulurlar.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Müzelere alınma

MADDE 27. — 4 üncü maddeye göre Bakanlığa bildirilen taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile, 24 üncü maddeledeki tanıma uyan korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları, Bakanlık tarafından bilimsel esaslara göre tasnif ve tescile tabi tutulurlar. Bunlardan Devlet müzelerinde bulunması gerekli görülenler, usulüne uygun olarak müzelere alınırlar.

Türk askerî tarihini ilgilendiren her türlü malzemenin, kesici, koruyucu ve vurucu silahların, buldukları veya ihbar edildikleri yerde, tarihî niteliklerini araştırma, inceleme ve değerlendirilmesi Genelkurmay Başkanlığınca yapılır.

Tasnif ve teşkil dışı bırakılan ve müzelere alınması gerekli görülmeyenler, sahiplerine veya zilyedlerine iade olunurlar. Bir yıl içinde sahip veya zilyedleri tarafından alınmayanlar, müzelerde saklanabilir veya usulüne uygun olarak Devletçe satılabilir.

Müze, özel müze ve koleksiyonculuk

MADDE 28. — Bu Kanunun kapsamına giren kültür ve tabiat varlıklarına ait müzelerin kurulması, geliştirilmesi Bakanlığın görevlerindedir.

Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzelkişilerle vakıflar, Bakanlıktan izin almak şartı ile, kendi hizmet konularının veya amaçlarının gerçekleştirilmesini ilgilendiren konularda her çeşit kültür varlığından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilir ve müzeler kurabilirler. Ancak, gerçek ve tüzelkişilerle vakıflar tarafından kurulacak müzelerin faaliyet konuları ve alanları, bunlarca yapılan başvuruda beyan olunan isteklere dayanılarak Bakanlıkça verilecek izin belgesinde belirlenir.

Gerçek ve tüzelkişilerce kurulacak müzeler, Bakanlığın izin belgesinde belirlenen konu alanlarına inhisar etmek şartı ile, jeolojik ve arkeolojik eserler dışındaki diğer taşınır kültür varlığı bulundurabilir ve teşhir edebilirler. Bu müzeler de, taşınır kültür varlıklarının korunması hususunda Devlet müzeleri statüsündedirler.

Anılan müzelerin kuruluş amacı, görevi ve yönetim şekli ve şartları ile, gözetim ve denetimi yönetmelikle belirlenir.

Gerçek ve tüzelkişiler, Bakanlıkça verilecek izin belgesi ile çıkarılacak yönetmeliğe göre, jeolojik ve arkeolojik eser dışında kalan kültür varlıklarından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilirler. Ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce alınmış olan izin belgeleri ve kazanılmış olan haklar geçerlidir.

Koleksiyoncular faaliyetlerini, Bakanlığa bildirmek ve yönetmelik gereğince, taşınır kültür varlıklarını envanter defterine kaydetmek zorundadırlar.

Koleksiyoncular, ilgili müzeye teşkil ettirerek koleksiyonlarındaki her türlü eseri onbeş gün önce Bakanlığa haber vermek şartı ile müzayedeye çıkarabilirler. Müzayedede alım önceliği Bakanlığa aittir. Bakanlık bu hakkını kullanmadığı takdirde koleksiyoncular, eseri yurt içinde serbestçe değiştirip satabilirler. Ancak, bu eserler yurt dışına çıkarılamaz.

Devlet müzeleri içerisinde özel bir ihtisas ve araştırma müzeleri olan askerî müzelerin kurulması, yapılması, malzemenin ve uğraş konularının tayin ve tespiti Genelkurmay Başkanlığına aittir.

Kültür varlığı ticareti

MADDE 29. — 27 nci madde gereğince tasnif ve tescil dışı bırakılan ve Devlet müzelerine alınması gerekli görülmeyen taşınır kültür varlıklarının sahiplerine bir belge verilir. Bu belgelerde gösterilen her türlü eserin ticareti serbesttir. Müzelerde bulunması gerekli eserlerin Bakanlığın izni olmadan alım - satımı yapılamaz. Yerli ve yabancılar tarafından yurt dışına çıkarılamaz.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Müzelere alınma

MADDE 25. — Dördüncü maddeye göre Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirilen taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile 23 üncü maddede belirlenen korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bilimsel esaslara göre tasnif ve tescile tabi tutulurlar. Bunlardan Devlet müzelerinde bulunması gerekli görülenler, usulüne uygun olarak müzelere alınırlar.

Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının tasnifi, tescili ve müzelere alınmaları ile ilgili kıstaslar, usuller ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Türk askerî tarihini ilgilendiren her türlü silah ve malzemenin buldukları veya ihbar edildikleri yerde, tarihî niteliklerinin araştırılması, incelenmesi ve değerlendirilmesi Genelkurmay Başkanlığınca yapılır.

Tasnif ve tescil dışı bırakılan ve müzelere alınması gerekli görülmeyenler, sahiplerine bir belge ile iade olunurlar. Belge ile iade olunan kültür varlıkları üzerinde, sahipleri her türlü tasarrufta bulunabilirler. Bir yıl içinde sahipleri tarafından alınmayanlar, müzelerde saklanabilir veya usulüne uygun olarak Devletçe satılabilir.

Müze, özel müze ve koleksiyonculuk

MADDE 26. — Bu Kanunun kapsamına giren kültür ve tabiat varlıklarına ait müzelerin kurulması, geliştirilmesi Kültür ve Turizm Bakanlığının görevlerindedir.

Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzelkişilerle vakıflar, Kültür ve Turizm Bakanlığınca izin almak şartıyla, kendi hizmet konularının veya amaçlarının gerçekleştirilmesi için her çeşit kültür varlığından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilir ve müzeler kurabilirler. Ancak, gerçek ve tüzelkişilerle vakıflar tarafından kurulacak müzelerin faaliyet konuları ve alanları, yapılacak başvuruda beyan olunan istekleri değerlendirerek, Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilecek izin belgesinde belirlenir.

Gerçek ve tüzelkişilerce kurulacak müzeler, Kültür ve Turizm Bakanlığının izin belgesinde belirlenen konu alanlarına inhisar etmek şartı ile, taşınır kültür varlığı bulundurabilir ve teşhir edebilirler. Bu müzeler de, taşınır kültür varlıklarının korunması hususunda Devlet müzeleri statüsündedirler.

Anılan müzelerin kuruluş amacı, görevi ve yönetim şekil ve şartları ile, gözetim ve denetimi yönetmelikle belirlenir.

Devlet müzeleri içerisinde özel bir ihtisas ve araştırma müzeleri olan askerî müzelerin kurulması, yapılması, malzemenin ve uğraş konularının tayin ve tespiti Genelkurmay Başkanlığına aittir. Bu müzelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma düzenleri, Millî Savunma Bakanlığının, Kültür ve Turizm Bakanlığıyla birlikte hazırlayacağı bir yönetmelikte belirtilir.

Gerçek ve tüzelkişiler, Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilecek izin belgesiyle korunması gerekli taşınır kültür varlıklarından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilirler.

Koleksiyoncular faaliyetlerini, Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirmek ve yönetmelik gereğince, taşınır kültür varlıklarını envanter defterine kaydetmek zorundadırlar.

Koleksiyoncular, ilgili müzeye tescil ettirerek, koleksiyonlarındaki her türlü eseri onbeş gün önce Kültür ve Turizm Bakanlığına haber vermek şartı ile kendi aralarında değiştirebilir veya satabilirler. Satın almada öncelik Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.

Kültür varlığı ticareti

MADDE 27. — Yirmibeşinci madde gereğince tasnif ve tescil dışı bırakılan ve Devlet müzelerine alınması gerekli görülmeyen taşınır kültür varlıklarının ticareti, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni ile yapılır.

Bu ticareti yapmak isteyenler, Kültür ve Turizm Bakanlığınca ruhsatname almak zorundadırlar. Bu ruhsatnameler üç yıl için geçerlidir. Bu sürenin bitiminden bir ay önce ruhsatname yenilenebilir. Bu Kanun hükümlerine aykırı hareket edenlerin ruhsatnameleri, süresine bakılmaksızın iptal edilir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce, ellerinde tescilli taşınır kültür varlığı bulunan özel mülkiyete konu olan her çeşit taşınır kültür varlığına sahip olanlar, bunları, Bakanlığa tescil ettirmek sureti ile alıp satabilirler. Ancak, bunların alım ve satımında Bakanlığa öncelik tanınır.

İzin

MADDE 30. — Kültür varlığı ticareti, Bakanlığın izni ile yapılır. Bu ticareti yapmak isteyenlerin, Bakanlıktan ruhsatname almaları gereklidir. Bu ruhsatnameler üç yıl için geçerlidir. Süresi dolan ruhsatname son ay içinde yenilenebilir. Kanun hükümlerine aykırı hareket edenlerin ruhsatnameleri, süresine bakılmaksızın iptal edilir.

İkametgâhını ticarethane olarak gösterme yasağı

MADDE 31. — Kültür varlığı ticareti yapanlar belli bir ticaret yeri göstermek mecburiyetindedir. Ancak, ikametgâhlarını hiçbir zaman, ticarethane veya depo olarak gösteremezler.

Ticarethane ve depoların kontrolü

MADDE 32. — Kültür varlığı ticareti yapanların işyerleri ve depoları yönetmelikte belirlenen esaslar dahilinde Bakanlık yetkililerince denetlenir.

Kültür varlığı ticareti ile meşgul olanlar denetim için her türlü kolaylığı göstermek zorundadırlar.

Haber verme zorunluluğu

MADDE 33. — Devlet, kamu kurumu ve kuruluşları (Belediyeler ve il özel idareleri dahil), Vakıflar, gerçek ve tüzelkişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzakerelerdeki satışlara konu, olan taşınır kültür varlıkları ile koleksiyonları, önce Devlet müzelerine haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar.

Bakanlık, kültür ve tabiat varlıklarından meydana getirilen koleksiyonları kuracağı komisyonun takdir edeceği bedel üzerinden satın alabilir.

Bunlardan Hazineye intikal etmiş olup da müze koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler, Ayniyat Yönetmeliği hükümlerine göre, Bakanlığa devrolunurlar.

Birinci fıkrada sözü edilen, Devlet, kamu kurumu ve kuruluşları (Belediyeler ve il özel idareleri dahil), vakıflar, gerçek ve tüzelkişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışlarda konu olan askerî tarihimize ait kültür varlıkları ile silah koleksiyonlarını Genelkurmay Başkanlığına haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Bu kültür varlıklarından Hazineye intikal etmiş olup askerî müzelerin koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler Devlet Ayniyat Yönetmeliği hükümlerine göre bedelsiz olarak Millî Savunma Bakanlığına devrolunur.

Sikkeler

MADDE 34. — Osmanlı Padişahlarından Abdülmecit, Abdülaziz, V inci Murat, II nci Abdülhamit, V inci Mehmet Reşat ve Vahidettin'e ait sikkelerden sadece İstanbul, konstantiniye, İslambol darplı olanlarının sarraf kuyumcular tarafından hiçbir belgeye tabi olmadan alınıp satılmaları serbetlidir.

Bu madde kapsamına girmeyen sikkeler bu Kanunun genel hükümlerine tabidir.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

İkametgâhını ticarethane olarak gösterme yasağı

MADDE 28. — Danışma Meclisinin kabul ettiği 31 inci madde, 28 inci madde olarak aynen benimsenmiştir.

Ticarethane ve depoların kontrolü

MADDE 29. — Kültür varlığı ticareti yapanların işyerleri ve depoları yönetmelikte belirlenen esaslar dahilinde Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerince denetlenir.

Haber verme zorunluluğu

MADDE 30. — Kamu kurumu ve kuruluşları (Belediyeler ve il özel idareleri dahil), vakıflar, gerçek ve tüzelkişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışlara konu olan taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile koleksiyonları, önce Devlet müzelerine haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Kültür ve Turizm Bakanlığı, kültür ve tabiat varlıklarından meydana getirilen koleksiyonları kuracağı komisyonun takdir edeceği bedel üzerinden satın alabilir. Bunlardan hazineye intikal etmiş olup da müze koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler, Devlet Ayniyat Yönetmeliği hükümlerine göre, Kültür ve Turizm Bakanlığına devrolunurlar.

Birinci fıkrada sözü edilen, kamu kurumu ve kuruluşları (Belediyeler ve il özel idareleri dahil), vakıflar, gerçek ve tüzelkişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışlara konu olan askerî tarihimize ait kültür varlıkları ile silah ve askerî malzeme koleksiyonlarını Genelkurmay Başkanlığına haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Bu kültür varlıklarından hazineye intikal etmiş olup askerî müzelerin koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler Devlet Ayniyat Yönetmeliği hükümlerine göre Millî Savunma Bakanlığına devrolunur.

Sikkeler

MADDE 31. — Osmanlı Padişahlarından Abdülmecit, Abdülaziz, V. Murat, II. Abdülhamit, V. Mehmet Reşat ve Vahidettin'e ait sikkelerden sadece İstanbul, Konstantiniye, İslambol darplı olanlar, bu Kanuna göre tescile tabi olmaksızın alınıp satılabilirler.

Bu madde kapsamına girmeyen sikkeler bu Kanunun genel hükümlerine tabidir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Yurt dışına çıkarma yasağı

MADDE 35. — Yurt içindeki korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları yurt dışına çıkarılmaz.

Ancak, tarih, sanat, estetik veya bilim açısından tek ve istisnaî, millî ve evrensel değerde olan kültür ve tabiat varlıkları dışında kalan aynısından birden fazla bulunan eserlerin, millî çıkarlarımızın gerektirdiği durumlarda, sigortalanmak şartı ile, yurt dışında geçici olarak sergilendikten sonra geri getirilmelerine bu tür eserlerin eş veya yüksek değerdeki eserlerle değiştirilmesine, Bakanlıkça Arkeoloji ve Sanat Tarihi bilim dallarının başkanlarından oluşan bilim kurulunun kararı ve Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Anılan eserlerin değiştirilmesi konusunda bilim kurulunun kararının oy birliği ile alınması gerekir.

Türkiye'deki kordiplomatik mensupları, Türkiye'ye girişlerinde deklare ederek beraberlerinde getirdikleri yabancı kökenli kültür varlıklarını çıkışlarında beraberlerinde götürebilirler.

Yabancı ülkelerde kültür varlığı değişimi ve yurt dışına geçici olarak sergilenmek üzere aynısından birden fazla bulunan kültür varlığı gönderilmesi şartları ile Türkiye'deki kordiplomatik mensuplarını beraberlerinde getirdikleri kültür varlıklarının giriş ve çıkışlarında yapılacak işlemler, istenecek belgeler ve ilgili diğer hususlar Bakanlık ile Dışişleri Bakanlığının birlikte düzenleyecekleri yönetmelikte belirtilir.

Yurt dışından getirme

MADDE 36. — Yurt dışından kültür varlığı getirmek, menşei gösterilmek ve beyan etmek şartıyla serbesttir.

Kopya çıkarma yasağı

MADDE 37. — Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı ören yerleri ve müzelerdeki taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının öğretim, eğitim, bilimsel araştırma ve tanıtma amacı ile fotoğraflarının ve filmlerinin çekilmesi, mulaj ve kopyalarının çıkartılması Bakanlık iznine bağlıdır.

Bu işle ilgili esaslar yönetmelikte tespit olunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Araştırma, Sondaj ve Kazı ve Define

Araştırma, sondaj ve kazı izni

MADDE 38. — Bu Kanun hükümlerine tabi, taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını meydana çıkarmak üzere, araştırma, sondaj ve kazı yapma hakkı, sadece Bakanlığa aittir.

İlmî ve malî yeterliği Bakanlıkça takdir ve kabul olunan Türk ve yabancı heyet ve kurumlara araştırma izni, Bakanlık tarafından; sondaj ve kazı yapma izni Bakanlığın teklifi üzerine, Bakanlar Kurulu kararı ile verilir. Bu konuları Bakanlık denetler. Askerî yasak bölgelerde yapılacak araştırma, sondaj ve kazı için gerekli ruhsatname, Genelkurmay Başkanlığının iznini müteakip, Bakanlıkça, sözü geçen heyet ve kurumların göstereceği uzmanlar adına düzenlenir. Bakanlıkça, haklı görülebilecek sebep olmadıkça, heyet ve kurumlar ruhsatnamedeki temsilcilerini değiştiremezler.

Bakanlık elemanları veya Bakanlıkça görevlendirilecek Türk bilim adamları tarafından yapılacak araştırma, sondaj ve kazılar, bu Bakanlığın iznine bağlıdır.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Yurt dışına çıkarma yasağı

MADDE 32. — Yurt içinde korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları yurt dışına çıkarılamaz. Ancak, tarih, sanat, estetik veya bilim açısından tek ve istisnai olan kültür ve tabiat varlıkları dışında kalan ve aynısından birden fazla bulunan eserlerin, millî çıkarlarımızın gerektirdiği durumlarda, her türlü hasar, zarar, tehdit veya tecavüz ihtimaline karşı, gideceği ülke makamlarından teminat almak ve sigortalanmak şartı ile, yurt dışında geçici olarak sergilendikten sonra geri getirilmelerine; Kültür ve Turizm Bakanlığınca teşkil edilecek yükseköğretim kurumlarının Arkeoloji ve Sanat Tarihi bilim dallarının başkanlarından oluşan bilim kurulunun kararı ve Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Türkiye'deki kordiplomatik mensupları, Türkiye'ye girişlerinde beyan ederek beraberlerinde getirdikleri yabancı kökenli kültür varlıklarını, çıkışlarında beraberlerinde götürebilirler.

Yurt dışına geçici olarak sergilenmek üzere aynısından birden fazla bulunan kültür varlığı gönderilmesi şartları ile, Türkiye'deki kordiplomatik mensuplarının beraberlerinde getirdikleri kültür varlıklarının giriş ve çıkışlarında yapılacak işlemler, istenecek belgeler ve ilgili diğer hususlar Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığının birlikte düzenleyecekleri yönetmelikte belirtilir.

Yurt dışından getirme

MADDE 33. — Yurt dışından kültür varlığı getirmek serbesttir.

Kopya çıkarma

MADDE 34. — Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı ören yerleri ve müzelerdeki taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının öğretim, eğitim, bilimsel araştırma ve tanıtma amacı ile fotoğraflarının ve filmlerinin çekilmesi, mulaj ve kopyalarının çıkartılması Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine bağlıdır.

Bu hususlarla ilgili esaslar, yönetmelikte tespit olunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Araştırma, Sondaj, Kazı ve Define Arama

Araştırma, sondaj ve kazı izni

MADDE 35. — Bu Kanun hükümlerine tabi, taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını meydana çıkarmak üzere, araştırma, sondaj ve kazı yapma hakkı, sadece Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.

Bilimsel ve malî yeterliği Kültür ve Turizm Bakanlığınca takdir ve kabul olunan Türk ve yabancı heyet ve kurumlara araştırma izni, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından; sondaj ve kazı yapma izni Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine, Bakanlar Kurulu kararı ile verilir. Kültür ve Turizm Bakanlığı elemanları veya bu Bakanlıkça görevlendirilecek Türk bilim adamları tarafından yapılacak araştırma, sondaj ve kazılar, Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine bağlıdır. Askerî yasak bölgelerde yapılacak araştırma, sondaj ve kazı için gerekli ruhsatname, Genelkurmay Başkanlığının iznini müteakip, sözü geçen heyet ve kurumların göstereceği uzmanlar adına düzenlenir. Kültür ve Turizm Bakanlığınca haklı görülebilecek sebep olmadıkça heyet ve kurumlar ruhsatnamedeki üyelerini değiştiremezler.

Su altında korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu bölgeler, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak Kültür ve Turizm Bakanlığınca tespit edilir ve Bakanlar Kurulu kararı ile yayımlanır. Bu bölgelerde, sportif amaçlı dalış yapmak yasaktır, ikinci fıkra hükümlerine göre izin almak şartıyla araştırma ve kazı yapılabilir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Maliklerin mülkleri içinde yapılacak kazılar

MADDE 39. — Taşınmaz kültür varlığı sahiplerinin kendi mülkleri içinde kültür varlığı aramak maksadı ile araştırma sondaj ve kazı yapımları da bu Kanunun 38 ve 44 üncü maddeleri hükümlerine tabidir.

Kazı izninde usul

MADDE 40. — Aynı kazı heyetine veya şahsa, aynı süre içinde Bakanlıkça yapılan kurtarma kazıları dışında, birden fazla yerde kazı, sondaj ve araştırma izni verilemez. İzin verilmesi, araştırma, sondaj ve kazının yapılması, elde edilecek kültür ve tabiat varlıklarının muhafaza şartları, bu eserler üzerinde araştırma, sondaj ve kazı sahiplerine tanınacak diğer haklar bir yönetmelikte tespit olunur.

Türk ve yabancı bilim kurumlarına verilen kazı izni

MADDE 41. — Türk ve yabancı bilim kurumlarına veya onların adına hareket eden kişilere verilen kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni, Bakanlığın izni olmadıkça başkalarına devredilemez. Bu iş için bir başkası tevkil olunamaz.

Araştırma, sondaj ve kazı izninin hükümsüzlüğü

MADDE 42. — Bakanlıkça kabul edilen haklı bir sebep getirilmeden, ruhsatname tarihinden itibaren, en çok altı ay içinde başlanılmayan araştırma, kazı ve sondajlara ait izin ve ruhsatnameler, hükümsüz sayılır. Araştırma, sondaj ve kazı çalışmaları, makul bir sebep gösterilmeksizin iki aydan fazla tatil edilemez. Bu süreyi geciktirenlerin izin ve ruhsatnameleri iptal edilmiş sayılır.

Araştırma, sondaj ve kazı izninde süre

MADDE 43. — Kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni aynı yıl için geçirlidir. Ruhsatname ve izin süresinin sonunda kazı başkanı kazıya, sondaj ve araştırmaya devam edildiğini, yazılı olarak bildirdiği takdirde, bu hak her yıl müracaat şartı ile gelecek yıllarda da müracaatçı için saklı tutulur.

Kazıdan çıkan eserlerin müzelere nakli

MADDE 44. — Kazılarda meydana çıkan bütün taşınır kültür ve tabiat varlıkları, kazı yapan heyet ve kurumlar tarafından her yıl yapılan kazı sonunda Bakanlığın göstereceği Devlet müzesine naklolunur. Kazı ve sondaj araştırmalarında elde edilen insan ve hayvan iskeletleri ile bütün fosiller, Bakanlıkça uygun görüldüğü takdirde, tabiat tarihi müzeleri ile üniversitelere veya ilgili diğer Türk bilim kurumlarına verilebilir.

Zarar vermede tazminat yükümlülüğü

MADDE 45. — Kazı ve sondaj izni alanlar, bu çalışmayı sahipli arazide yaptıkları takdirde, kazı, sondaj ve araştırma bölgesindeki arazi sahiplerinin zararlarını tazmin ile yükümlüdürler. Arazi sahipleri Bakanlığın oluşturacağı komisyonca takdir edilecek tazminat karşılığında, kazı ve sondaj veya araştırmaya izin vermede mecburdurlar.

Bu gibi yerler, gerektiğinde Bakanlıkça kamulaştırılabilir. Yabancı bilim kurumlarınca yapılan kazılarda, bu kamulaştırmanın bedeli kazı sahipleri tarafından ödenir. Hazine adına tescil edilecek yerin kamulaştırma be-

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Maliklerin mülkleri içinde yapılacak kazılar

MADDE 36. — Taşınmaz kültür varlığı sahiplerinin kendi mülkleri içinde kültür varlığı aramak maksadı ile araştırma, sondaj ve kazı yapımları da bu Kanunun 35 ve 41 inci maddeleri hükümlerine tabidir.

Kazı izninde usul

MADDE 37. — Aynı kazı heyetine veya şahsa, aynı süre içinde Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılan kurtarma kazıları dışında, birden fazla yerde kazı ve sondaj izni verilemez. İzin verilmesi, araştırma, sondaj ve kazının yapılması, elde edilecek kültür ve tabiat varlıklarının muhafaza şartları, bu eserler üzerinde araştırma, sondaj ve kazı sahiplerine tanınacak diğer haklar bir yönetmelikte tespit olunur.

Kazı izninin devredilemeyeceği

MADDE 38. — Türk ve yabancı bilim kurumlarına veya onların adına hareket eden kişilere verilen kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni olmadan devredilemez. Bu iş için bir başkası tevkil olunamaz.

Araştırma, sondaj ve kazı izninin hükümsüzlüğü

MADDE 39. — Kültür ve Turizm Bakanlığınca kabul edilen haklı bir sebep gösterilmeden, ruhsatname tarihinden itibaren, en çok altı ay içinde başlanılmayan araştırma, kazı ve sondajlara ait izin ve ruhsatnameler, hükümsüz sayılır. Araştırma, sondaj ve kazı çalışmaları, makul bir sebep gösterilmeksizin iki aydan fazla tatil edilemez. Bu süreyi geciktirenlerin izin ve ruhsatnameleri iptal edilmiş sayılır. Ayrıca, bu Kanun hükümlerine aykırı hareket edenlerin ruhsatnameleri iptal edilir ve bu gibilere, daha sonra izin ve ruhsat verilmez.

Araştırma, sondaj ve kazı izninde süre

MADDE 40. — Kazı ve sondaj ruhsatnameleri ile araştırma izni aynı yıl için geçerlidir. Ruhsatname ve izin süresinin sonunda heyet başkanı kazıya, sondaj ve araştırmaya devam edildiğini, yazılı olarak bildirdiği takdirde, bu hak her yıl müracaat şartı ile gelecek yıllarda da müracaatçı için saklı tutulur.

Kazıdan çıkan eserlerin müzelere nakli

MADDE 41. — Kazılarda meydana çıkan bütün taşınır kültür ve tabiat varlıkları, kazı yapan heyet ve kurumlar tarafından her yıl yapılan kazı sonunda Kültür ve Turizm Bakanlığının göstereceği Devlet müzesine naklolunur. Kazı ve sondaj araştırmalarında elde edilen insan ve hayvan iskeletleri ile bütün fosiller, Kültür ve Turizm Bakanlığınca uygun görüldüğü takdirde, tabiat tarihi müzeleri ile üniversitelere veya ilgili diğer Türk bilim kurumlarına verilebilir. Ayrıca, kazı ve sondaj araştırmalarında elde edilen askerî tarihle ilgili her türlü taşınır kültür varlığı, Genelkurmay Başkanlığının uygun görüşü ile, Kültür ve Turizm Bakanlığınca askerî müzelere devredilir.

Zarar vermede tazminat yükümlülüğü

MADDE 42. — Kazı ve sondaj izni alanlar, bu çalışmayı sahipli arazide yaptıkları takdirde, kazı, sondaj ve araştırma bölgesindeki arazi sahiplerinin zararlarını tazmin ile yükümlüdürler. Arazi sahipleri Kültür ve Turizm Bakanlığının oluşturacağı komisyonca takdir edilecek tazminat karşılığında, kazı ve sondaj veya araştırmaya izin vermeye mecburdurlar.

Bu gibi yerler, gerektiğinde Kültür ve Turizm Bakanlığınca kamulaştırılabilir. Yabancı bilim kurumlarıncaya yapılan kazılarda, bu kamulaştırmanın bedeli kazı sahipleri tarafından ödenir. Hazine adına tescil edilecek

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

delinin takdirinde genel kamulaştırma hükümleri uygulanır. Bu madde gereğince ödenecek tazminat ve kamulaştırma bedellerinin takdirinde, kazı, sondaj ve araştırma faaliyetlerinden önce, mevcut kültür ve tabiat varlıklarının eskilik, enderlik ve sanat değeri ile, bu faaliyetler sonucu bulunan kültür varlıklarının değeri, dikkate alınmaz.

Yayın hakkı

MADDE 46. — Kazı, sondaj ve araştırmalarda, meydana çıkacak olan varlıkların yayım hakkı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri gereğince, kazı, sondaj ve araştırma izni alan heyet ve kurumlar adına, kazı, sondaj ve araştırmayı fiilen idare edenlere aittir. Kazı sahipleri, her kazı mevsimi sonunda, Bakanlığa bilimsel bir rapor vermekle yükümlüdürler. Mevsim çalışmalarına ait raporlarını iki yıl, o yerdeki kazıya son verenler ise, nihai bilimsel raporlarını beş yıl içinde vermedikleri takdirde, kazı sahiplerinin kazı, sondaj ve araştırmalarda bulunan kültür ve tabiat varlıkları üzerindeki her türlü yayım hakkı Bakanlığa geçer.

Bakanlık adına yapılan kazı, sondaj ve araştırmalara ait mevsim raporları ve bilimsel yayımlar, kazı başkanlığınca, yayımlanacak şekilde hazırlanır. Bakanlık bunlardan gerekli görülenleri yayımlar.

Bakanlıkça uygun görülecek mazeretler dışında, yukarıda açıklanan süre içinde son raporlarını yayımlamamış bulunan heyet ve kişilere yeni bir kazı için ruhsatname verilmez.

Giderler

MADDE 47. — Kazı, sondaj ve araştırma yapılan saha ile, kazı, sondaj ve araştırmadan çıkan kültür varlıklarının yerinde korunmasını sağlamak amacıyla, kazı yerinde geçici olarak çalıştırılacak bekçilerin ücret ve masrafları ile kazı yerinin eski haline getirilmesinin gerektirdiği giderleri karşılamak, kazı sırasında herhangi bir zarar meydana gelirse tazmin etme ve bunlarla ilgili bütün giderler, düzenlenecek yönetmeliğe göre, Bakanlık tarafından ruhsat verme veya süre uzatma sırasında, kazı sahiplerinden tahsil edilerek emaneten mal sandığına yatırılan paralardan ödenir.

Korunma ve çevre düzenlemesi

MADDE 48. — Bakanlığın izni ile yapılan kazılarda ortaya çıkan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bakım, onarım ve çevre düzenlemeleri ile taşınır kültür ve tabiat varlıklarının bakım ve onarımları kazı başkanlığınca yapılır.

Araştırma, kazı ve sondajların geçici olarak veya tamamen durdurulması

MADDE 49. — Bu Kanunda mevcut hükümlere uygun olmayarak yapılan kazı, sondaj ve araştırmalar, Bakanlıkça gerektiğinde geçici olarak veya tamamen durdurulabilir.

Tesislerin devri

MADDE 50. — Heyet ve kurumlar adına, kazı, sondaj ve araştırma yapan şahıslar tarafından, işe başlamak için veya çalışmaların devamı sırasında muhtelif şekillerde satın alınan veya inşa edilen depo, lojman ve benzeri tesisler ve malzeme, kazının sonunda bedelsiz olarak, Bakanlığa devrolunur. Bu tesislerin kullanılış şekillerinin tayinine Bakanlık yetkilidir.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Me'in)

yerin kamulaştırma bedelinin takdirinde genel kamulaştırma hükümleri uygulanır. Bu madde gereğince ödenecek tazminat ve kamulaştırma bedellerinin takdirinde, kazı, sondaj ve araştırma faaliyetlerinden önce, mevcut kültür ve tabiat varlıklarının eskilik, enderlik ve sanat değeri ile, bu faaliyetler sonucu bulunan kültür varlıklarının değeri, dikkate alınmaz.

Yayım hakkı

MADDE 43. — Kazı, sondaj ve araştırmalarda, meydana çıkacak olan varlıkların yayım hakkı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri gereğince, kazı, sondaj ve araştırma izni alan heyet ve kurumlar adına, kazı, sondaj ve araştırmayı fiilen idare edenlere aittir. Kazı başkanları, her kazı dönemi sonunda, Kültür ve Turizm Bakanlığına bilimsel bir rapor vermekle yükümlüdürler. Kazının bitiminden itibaren, kazı dönemi çalışmalarına ait bilimsel raporlarını en geç iki yıl, nihaî bilimsel raporlarını ise beş yıl içinde yayımlamayan kazı heyetlerinin kazı, sondaj ve araştırmalarda buldukları kültür ve tabiat varlıkları üzerindeki her türlü yayım hakkı Kültür ve Turizm Bakanlığına geçer.

Kültür ve Turizm Bakanlığı adına yapılan kazı, sondaj ve araştırmalara ait bilimsel raporlar, kazı başkanlığınca, yayımlanacak şekilde hazırlanır. Kültür ve Turizm Bakanlığı bunlardan gerekli görülenleri yayımlar.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca uygun görülecek mazeretler dışında, yukarıda açıklanan süre içinde son raporlarını yayımlamamış bulunan heyet ve kişilere yeni bir kazı için ruhsatname verilmez.

Giderler

MADDE 44. — Kazı, sondaj ve araştırma yapılan saha ile, kazı, sondaj ve araştırmadan çıkan kültür varlıklarının yerinde korunmasını sağlamak amacıyla, kazı yerinde geçici olarak çalıştırılacak bekçilerin ücret ve masrafları ile kazı yerinin eski haline getirilmesinin gerektirdiği giderleri karşılamak, kazı sırasında meydana gelebilecek zararları tazmin ve bunlarla ilgili bütün giderler, düzenlenecek yönetmeliğe göre, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ruhsat verme veya süre uzatma sırasında, kazı sahiplerinden tahsil edilerek emaneten mal sandığına yatırılan paralardan ödenir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından finanse edilen konularda, gider karşılıklarının mal sandığına yatırılması zorunlu değildir.

Korunma ve çevre düzenlemesi

MADDE 45. — Kültür ve Turizm Bakanlığının izni ile yapılan kazılarda ortaya çıkan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bakım, onarım ve çevre düzenlemeleri ile taşınır kültür ve tabiat varlıklarının bakım ve onarımları kazı başkanlığınca yapılır.

Araştırma, kazı ve sondajların geçici olarak veya tamamen durdurulması

MADDE 46. — Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak yapılan kazı, sondaj ve araştırmalar, Kültür ve Turizm Bakanlığınca geçici olarak veya tamamen durdurulur.

Tesislerin devri

MADDE 47. — Heyet ve kurumlar adına, kazı, sondaj ve araştırma yapan şahıslar tarafından, işe başlamak için veya çalışmaların devamı sırasında muhtelif şekillerde satın alınan veya inşa edilen depo, lojman ve benzeri tesisler ve malzeme, kazının sonunda bedelsiz olarak, Kültür ve Turizm Bakanlığına devrolunur. Bu tesislerin kullanılış şekillerinin tayinine Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilidir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Araştırma, kazı ve sondajda görevlendirilenler

MADDE 51. — Yabancı heyet ve kurumlar tarafından yapılan araştırma, kazı ve sondajlarda Bakanlık Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü uzmanlarından bir veya birkaç temsilci bulunur. Türk heyet ve kurumlarınca yapılan araştırma, kazı ve sondajlara Bakanlık adına yetkili bir uzman katılır. Temsilci ve uzmanların seçimi ve görevleri, Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Türk heyet ve kurumlarınca yapılan kazılara katılacak Bakanlık uzmanına ödenecek yol masrafları, yevmiye ve gerektiğinde mahallinde ikametleri için zarurî giderler, Bakanlıkça ödenir.

Yabancı kurum ve heyetler tarafından yapılan araştırma, kazı ve sondajlarda görevlendirilecek Bakanlık temsilcilerine ödenecek olan yol masrafları, yevmiye ve temsil ödeneği, kazı başkanlığından peşinen tahsil edilip millî bir bankaya yatırılır. Temsil ödeneğinin miktarı, her yıl Bakanlıkça tayin edilir.

Araştırma, kazı ve sondaj izin yasağı

MADDE 52. — Türkiye'deki elçilikler ve konsolosluklar mensuplarına, araştırma, kazı ve sondaj izni verilmemez.

Define arama

MADDE 53. — Define aramak isteyenlere, bu Kanunun 5 inci maddesinde kültür ve tabiat varlığı olarak belirtilen yerler ile tespit ve tescil edilen sit alanları ve mezarlıklar dışında, Bakanlıkça define arama ruhsatnamesi verilebilir.

Define aramak isteyenlere aynı süre içinde birden fazla yerde arama izni verilemez. Define arama izni, başkalarına devredilemez. Bu iş için bir başkası tevkil olunamaz.

Define aramada, Bakanlıkça temsilci olarak gönderileceklerin yolluk ve yevmiyeleri ile zarurî giderleri arayıcı tarafından karşılanır. Bu iş için gerekli olan ödenek, Bakanlıkça, define arayıcısından peşinen tahsil edilip millî bir bankaya yatırılır.

Arama ruhsatının verilmesi, define arayıcıdan istenecek belgeler, aramanın yapılması, çıkan defineden arayıcıya tanınacak haklar, Bakanlık ile Maliye Bakanlığınca birlikte düzenlenecek yönetmelikte belli edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu ile Bölge Kurulları

Kuruluş

MADDE 54. — Yurt içinde bulunan ve bu Kanunda tanımlanan korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hizmetlerin ilmi esaslara göre yürütülmesini sağlamak üzere Bakanlığa bağlı, merkezi Ankara'da «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu» ile Bakanlıkça tespit edilecek bölgelerde «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulları» kurulur.

Yüksek Kurulun görevleri

MADDE 55. — Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunun görevleri şunlardır :

a) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını tespit, koruma ve restorasyon işlerinde uygulanacak ilkeleri belirlemek,

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin,

Araştırma, kazı ve sondajda görevlendirilenler

MADDE 48. — Yabancı heyet ve kurumlar tarafından yapılan araştırma, kazı ve sondajlarda Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü uzmanlarından bir veya birkaç temsilci bulunur. Türk heyet ve kurumlarınca yapılan araştırma, kazı ve sondajlara Kültür ve Turizm Bakanlığı adına yetkili bir uzman katılır. Temsilci ve uzmanların seçimi ve görevleri, yönetmelikle belirlenir.

Türk heyet ve kurumlarınca yapılan kazılara katılacak Kültür ve Turizm Bakanlığı uzmanlarının yol masrafları, yevmiyeleri ve zarurî giderleri, 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre Kültür ve Turizm Bakanlığınca ödenir.

Yabancı kurum ve heyetler tarafından yapılan araştırma, kazı ve sondajlarda görevlendirilecek Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcilerine ödenecek olan yol masrafları, yevmiye, temsil ödeneği ve su altı dalış tazminatı, kazı başkanlığından Kültür ve Turizm Bakanlığınca peşinen tahsil edilip bir Devlet bankasına yatırılır. Temsil ödeneğinin miktarı, her yıl Kültür ve Turizm Bakanlığınca tayin edilir.

Araştırma, kazı ve sondaj izin yasağı

MADDE 49. — Danışma Meclisinin kabul ettiği 52 nci madde, 49 uncu madde olarak aynen benimsenmiştir.

Define arama

MADDE 50. — Define aramak isteyenlere, bu Kanunun 6 ncı maddesinde korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlığı olarak belirtilen yerler ile tespit ve tescil edilen sit alanları ve mezarlıklar dışında, Kültür ve Turizm Bakanlığınca define arama ruhsatnamesi verilebilir.

Define aramak isteyenlere aynı süre içinde birden fazla yerde arama izni verilemez. Define arama izni, başkalarına devredilemez. Bu iş için bir başkası tevkil olunamaz.

Define aramada, Kültür ve Turizm Bakanlığından ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından temsilci olarak gönderileceklerin yolluk ve yevmiyeleri ile zarurî giderleri arayıcı tarafından karşılanır. Bu iş için gerekli olan ödenek, Bakanlıkça, define arayıcısından peşinen tahsil edilip bir Devlet bankasına yatırılır.

Arama ruhsatının verilmesi, define arayıcıdan istenecek belgeler, aramanın yapılması, çıkan defineden arayıcıya tanınacak haklar, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Maliye Bakanlığının birlikte düzenleyeceği yönetmelikte belirtilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu ile Bölge Kurulları

Kuruluş

MADDE 51. — Yurt içinde bulunan ve bu Kanunda tanımlanan korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hizmetlerin bilimsel esaslara göre yürütülmesini sağlamak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığınca bağlı, merkezi Ankara'da «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu» ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca tespit edilecek bölgelerde «Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulları» kurulur.

Yüksek Kurulun görevleri

MADDE 52. — Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunun görevleri şunlardır :

a) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve restorasyon ile ilgili işlerde uygulanacak ilkeleri belirlemek,

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

- b) Tespit olunan bu varlıkların tescilini yaptırmak,
- c) Anılan varlıklarla ilgili olarak Kurula intikal edecek veya bizzat bilgi edindiği konu ve uyumsuzluklar hakkında Bakanlığa görüş bildirmek,
- d) Yüksek Kurulca oluşturulan ilke kararları ve diğer görüşler doğrultusundaki uygulamaların denetlenmesi amacı ile Bakanlığa teklifte bulunmak ve sonuçları izlemek,
- e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Yüksek Kurul üyeliği

MADDE 56. — Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu sekiz tabii, dokuz temsilci üye olmak üzere onyediy üyeden oluşur.

1. Tabii üyeler :

- a) Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı,
- b) Bakanlık ilgili müsteşar yardımcısı,
- c) Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürü,
- d) Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm Genel Müdürü,
- e) Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürü,
- f) İmar ve İskân Bakanlığı Planlama ve İmar Genel Müdürü,
- g) Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürü,
- h) Vakıflar Genel Müdürü.

2. Temsilci üyeler :

Temsilci üyelerin üçü Cumhurbaşkanı altısı Yüksek Öğretim Kurulunca seçilir.

Yüksek Öğretim Kurulunca seçilecek temsilci üyeler, yükseköğretim kurumları tarafından, tercihan röleve ve restorasyon bölümünden olmak üzere mimarlık, öncelikle prehistorya, protohistorya ve Anadolu arkeolojisinden uzman alanlarda arkeoloji, sanat tarihi, şehircilik, peyzaj mimarisi, idare hukuku dallarının her birinden gösterilecek ikişer aday arasından seçilecek altı asıl, altı yedek üyeden oluşur.

Yükseköğretim kurumlarınca gösterilecek adayların kendi kurum kadrolarında öğretim üyesi olmaları şarttır. Bu sıfatları sona eren veya herhangi bir sebeple öğretim kurumlarından ayrılan veya ilgisi kesilenlerin üyelikleri düşer.

Yüksek Kurul toplantılarına, gerektiğinde Bakanlığın Başhukuk Müşaviri ile çağrılacak başka uzmanlar, oy hakkı olmaksızın katılabilir.

Yüksek Kurulun Başkanı, Bakanlık Müsteşarıdır. Başkan bulunmadığı zaman Müsteşar Yardımcısı kendisine vekâlet eder.

Temsilci üyelerin nitelikleri

MADDE 57. — Yüksek Kurulun temsilci üyelerinin, yükseköğrenim görmüş olmaları ve 56 ncı maddenin ikinci fıkrasında belirlenen bilim dallarından biri veya birkaçında tanınmış ve bu alanlarda çalışmalar yaparak yurt içinde veya yurt dışında yayımlanmış eserler vermiş olmaları şarttır.

Yüksek kurul üyelik süresi - üyeliğin sona ermesi

MADDE 58. — Tabii üyelerin kurul üyelikleri, memuriyetleri süresince devam eder. Temsilci üyelerin üyelikleri ise yedi yıl sürebilir. Bu üyeler iki dönemi aşmamak şartı ile yeniden seçilebilirler.

Üyelikleri sona eren, ölen, istifa eden, hastalık ve görev gereği hariç, yıllık toplantıların dördüne katılmayan ve bir yıldan fazla süre ile yurt dışına giden üyelerin yerine bilim dalı ile ilgili yedek üyeler asıl üyeliğe alınır.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

- b) Kültür ve Turizm Bakanlığınca tespit olunan korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının tescilini yapmak,
- c) Anılan varlıklarla ilgili olarak Yüksek Kurula intikal edecek veya bizzat bilgi edindiği konu ve uyumsuzluklar hakkında Kültür ve Turizm Bakanlığına görüş bildirmek,
- d) İlke kararları ve diğer görüşler doğrultusunda yapılacak uygulamalarda Kültür ve Turizm Bakanlığına yardımcı olmak ve sonuçlarını izlemek,
- e) Bu Kanunla verilen diğer görevleri yapmak.

Yüksek Kurul üyeliği

MADDE 53. — Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu yedi tabii, sekiz temsilci olmak üzere onbeş üyeden oluşur.

a) Tabii üyeler :

- (1) Kültür ve Turizm Bakanlığı müsteşarı,
- (2) Kültür ve Turizm Bakanlığının ilgili müsteşar yardımcısı,
- (3) Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürü,
- (4) Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm Genel Müdürü,
- (5) İmar ve İskân Bakanlığı Planlama ve İmar Genel Müdürü,
- (6) Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürü,
- (7) Vakıflar Genel Müdürü,

b) Temsilci üyeler :

Temsilci üyelerin üçü Cumhurbaşkanı, beşi Yüksek öğretim Kurulunca seçilir.

Yüksek öğretim Kurulunca seçilecek temsilci üyeler; yüksek öğretim kurumlarının mimarlık; arkeoloji; sanat tarihi; şehircilik ve idare hukuku dallarının her birinden seçilecek beş öğretim üyesinden oluşur.

Öğretim üyeliği sıfatları sona eren veya herhangi bir sebeple yüksek öğretim kurumlarından ayrılanların üyelikleri düşer.

Yüksek Kurul toplantılarına, gerektiğinde Kültür ve Turizm Bakanlığının Başhukuk Müşaviri ile çağrılacak başka uzmanlar, oy hakkı olmaksızın katılabilir.

Yüksek Kurulun Başkanı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarıdır. Başkan bulunmadığı zaman Müsteşar Yardımcısı kendisine vekâlet eder.

Temsilci üyelerin nitelikleri

MADDE 54. — Yüksek Kurulun temsilci üyelerinin, yüksek öğrenim görmüş olmaları ve 53 üncü maddede belirlenen bilim dallarından biri veya birkaçında tanınmış ve bu alanlarda çalışmalar yapmış, tercihan yurt içinde veya yurt dışında yayımlanmış eserler vermiş olmaları şartı aranır.

Yüksek kurul üyelik süresi - üyeliğin sona ermesi

MADDE 55. — Tabii üyelerin kurul üyelikleri, kurumlarındaki görevleri süresince devam eder. Temsilci üyelerin üyelikleri ise yedi yıl sürelidir. Bu üyeler iki dönemi aşmamak şartı ile yeniden seçilebilirler.

Üyelikleri sona eren, ölen, istifa eden; hastalık ve görev gereği hariç, yıllık toplantıların dördüne katılmayan ve bir yıldan fazla süre ile yurt dışına giden temsilci üyelerin yerine 53 üncü maddeye göre aynı bilim dalından en geç iki ay içinde yeni üye seçilir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Yüksek Kurulun çalışma düzeni

MADDE 59. — Yüksek Kurul ayda en az bir defa toplanır. Gerekliğinde, Bakanın çağrısı üzerine, olağanüstü toplanabilir.

Kurulun çalışma gündemi Kurul Başkanlığınca hazırlanır ve toplantıdan bir hafta önce üyelere duyurulur.

Kurul salt çoğunlukla toplanır, toplantıya katılan üyelerin en az üçte ikisinin oyları ile karar verilir.

Yüksek Kurulun sekreteryaya hizmetlerini yürütmek üzere Bakanlık bünyesinde bir «Yüksek Kurul İdarî Hizmet Bürosu» oluşturulur.

Bölge kurullarının görevi

MADDE 60. — Bölge kurulları, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunun verdiği prensip kararlarına uymak şartıyla uygulamaya yönelik kararlar almakla görevlidir.

Bölge kurullarının oluşumu

MADDE 61. — Bölge kurulları dört tabii, beş temsilci olmak üzere dokuz üyeden oluşur.

1. Tabii üyeler :

- a) Bakanlığın bölgedeki teknik müdürü, bulunmadığı yerde ise, o bölgenin Devlet müzesi müdürü,
- b) İmar ve İskân Bakanlığından bir üye,
- c) Vakıflar Genel Müdürlüğünden bir üye,
- d) Millî Eğitim Bakanlığınca o ilin Millî Eğitim Müdürlüğünce seçilecek bir sanat tarihi uzmanı,

2. Temsilci üyeler :

Bölge dahilinde yükseköğretim yapan kurumlarca arkeoloji, mimarlık, sanat tarihi, şehircilik, peyzaj mimarisi bilim dallarından seçilecek birer üye.

Bölge kurullarının toplantılarına, ihtiyaç duyulduğu takdirde, gündemde konusu bulunan kamu kurum ve kuruluşları (belediyeler dahil) temsilcileri, oy hakkı olmaksızın davet edilebilir.

Bölge kurul üyelerinin nitelik, süre ve çalışma düzeni

MADDE 62. — Bölge kurul üyelerinin nitelikleri ve görev süreleri Yüksek Kurul üyelerinkinin aynıdır.

Bölge kurulları, başkan ve başkan yardımcılarını kendi aralarından seçerler, başkan bulunmadığı zaman yerine başkan yardımcısı vekâlet eder.

Toplantı gündemleri başkanlıkça hazırlanır. Toplantılar üçte iki çoğunlukla yapılır ve oy çokluğu ile karar verilir. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf ağırlık kazanır.

Bölge kurulları ayda en az iki defa toplanır.

Kurulların büro hizmetlerini yürütmek üzere, Başkanlıkça, yeteri kadar elemandan oluşan bir büro kurulur.

Kurul üyeliğinin sona ermesi

MADDE 63. — Bölge dışına atanan üyelerin üyelik sıfatları sona erer. Boşalan üyeliklere 61 inci madde gereğince yenileri seçilir. Bölge kurullarının seçimle gelen temsilci üyelerinin üyelik süresi beş yıldır. Süresi dolan üye yeniden seçilebilir.

(M, G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Yüksek Kurulun çalışma şekli

MADDE 56. — Yüksek Kurul ayda en az bir defa toplanır. Gerekliğinde, Kültür ve Turizm Bakanının çağrısı üzerine, olağanüstü toplanabilir.

Kurulun çalışma gündemi Kurul Başkanlığınca hazırlanır ve toplantıdan bir hafta önce üyelere duyurulur.

Kurul salt çoğunlukla toplanır, toplantıya katılan üyelerin en az üçte ikisinin oyları ile karar verilir.

Yüksek Kurulun idarî hizmetlerini yürütmek üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde bir büro kurulur.

Bölge Kurullarının görevi

MADDE 57. — Bölge Kurulları, Yüksek Kurulun verdiği ilke kararlarına uymak şartıyla, uygulamaya yönelik kararlar almakla görevlidir.

Bölge Kurullarının oluşumu

MADDE 58. — Bölge Kurulları dört tabii, beş temsilci olmak üzere dokuz üyeden oluşur.

a) Tabii üyeler :

- (1) Kültür ve Turizm Bakanlığının bölgedeki Teknik Müdürü,
- (2) Kültür ve Turizm Bakanlığınca tespit edilecek bölgedeki Devlet Müzesi Müdürü,
- (3) İmar ve İskân Bakanlığının bölge müdürü, bulunmadığı yerlerde il imar müdürü,
- (4) Vakıflar Genel Müdürlüğünün o bölgedeki en üst görevlisi,

b) Temsilci üyeler :

Yükseköğretim Kurulunca, bölgedeki yükseköğretim kurumlarının arkeoloji, mimarlık, sanat tarihi, şehir-cilik, peyzaj mimarisi bilim dallarından seçilecek birer öğretim üyesinden oluşur.

Bölge Kurullarının toplantılarına, ihtiyaç duyulduğu takdirde, gündemde konusu bulunan kamu kurum ve kuruluşları (belediyeler dahil) temsilcileri, oy hakkı olmaksızın davet edilebilir.

Bölge Kurulu üyelerinin nitelikleri ve çalışma şekli

MADDE 59. — Bölge Kurullarının temsilci üyelerinin nitelikleri Yüksek Kurulun temsilci üyelerinininkinin aynıdır.

Bölge Kurulları, başkan ve başkan yardımcılarını kendi aralarından seçerler, başkan bulunmadığı zaman yerine başkan yardımcısı vekalet eder.

Toplantı gündemleri başkanlıkça hazırlanır. Toplantılar üçte iki çoğunlukla yapılır ve toplantıya katılanların üçte iki çoğunluğu ile karar verilir.

Bölge Kurulları ayda en az iki defa toplanır. Gerekliğinde, Başkanın çağrısı üzerine olağanüstü toplantılar da yapılabilir.

Bölge Kurullarının idarî hizmetlerini yürütmek üzere, yeteri kadar elemandan oluşan bürolar kurulur.

Kurul üyeliğinin sona ermesi ve üyelik süresi

MADDE 60. — Bölge dışına atanan üyelerin üyelik sıfatları sona erer. Boşalan üyeliklere 58 inci madde gereğince yenileri seçilir. Bölge Kurullarının seçimle gelen temsilci üyelerinin üyelik süresi beş yıldır. Süresi dolan üye yeniden seçilebilir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Kararlara uyma zorunluluğu

MADDE 64. — Kamu kurum ve kuruluşları (belediyeler dahil) ile gerçek ve tüzelkişiler, kendilerini ilgilendirilen hususlarda, Yüksek Kurul ile bölge kurullarının kararlarına uymak zorundadırlar.

Bölge kurullarının kararlarına 30 gün içinde yapılacak itirazlar, Yüksek Kurulca incelenir ve sonuca bağlanır.

Kurul üyelerinin yolluk ve gündelikleri

MADDE 65. — Yüksek Kurul ve bölge kurulları üyelerinden umumî harcırah hükümlerine tabi bulunanların kurul toplantıları için memuriyet yerleri dışındaki seyahatlerinde yol giderleri ve gündelik, tabii üyelere mensup oldukları kurumlarınca; diğer üyelere, Bakanlıkça ödenir. Bunların miktarı Bakanlar Kurulunca tespit olunarak her yıl Bütçe Kanununa konur.

Yönetmelikte belirlenecek konular

MADDE 66. — Yüksek Kurul ile bölge kurullarının görev, yetki ve sorumlulukları bu kurulların kendi aralarındaki ilişkilerle, Bakanlıkla olan ilişkileri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Askerî tarihimize konu olan kültür varlıklarına ilişkin konularla, askerî müzelerin görev, yetki ve sorumlulukları bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde Millî Savunma ve Kültür ve Turizm bakanlıkları tarafından müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle tespit olunur.

YEDİNCİ BÖLÜM

İkramiye ve Cezalar

Kültür varlıklarını bulanlara verilecek ikramiye

MADDE 67. — Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yer üstünde, yer altında ve su altında bulunan taşınır kültür varlıklarını 4 üncü maddede yazılı makam ve mercilere, aynı maddede yazılı süreler içerisinde haber verenlere :

a) Bulunan varlık, bulanın mülkü içinde ise bu Kanunun 26 ncı ve 27 nci maddeleri uygulanır. Ayrıca ikramiye verilmez.

b) Bulunan varlık başkasının mülkü içinde ise Bakanlıkça varlığın değeri dikkate alınarak % 80 oranında takdir olunacak bedel ikramiye olarak bulan ile mülk sahibi arasında yarı yarıya paylaşılır.

c) Kültür varlığı Devlete ait arazide bulunmuş ise (b) bendindeki esaslarla takdir olunacak bedelin yarısı bulana ikramiye olarak verilir.

d) Nerede bulunursa bulunsun haber verilen kültür varlığı korunması gerekli nitelikte olmadığı takdirde haber verenlere bu Kanunun 29 uncu maddesindeki işlem uygulanır. Ayrıca ikramiye verilmez.

e) Nerede olursa olsun yeni bulunup da 4 üncü maddede yazılı süreler içinde haber verilmediğinden dolayı gizlenmiş sayılan kültür varlıklarını haber verenler ile, bunları yakalayan kamu görevlilerine, 1905 sayılı «Menkul ve Gayrimenkul Emval ile Bunlara İntifa Haklarının ve Daimî Vergilerin Mektumlarını Haber Verenlere Verilecek İkramiye Hakkında Kanun» da taşınır mallar için gösterilen oranlar dahilinde tespit edilen bedel ikramiye olarak verilir.

f) Yukarıdaki fıkralardan herhangi biri uyarınca kültür varlıklarını bulan, haber veren veya yakalayan kişiler birden fazla ise verilecek ikramiyeler bunlar arasında eşit olarak paylaşılır.

g) Yukarıda belirtilen ikramiyelerin tahakkuk ve tediyesine ait işlemler Maliye ve Kültür ve Turizm Bakanlıklarınca hazırlanacak yönetmelik esasları dairesinde yapılır.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Kararlara uyma zorunluluğu

MADDE 61. — Kamu kurum ve kuruluşları (belediyeler dahil) ile gerçek ve tüzelkişiler, kendilerini ilgilendiren hususlarda, Yüksek Kurul ile Bölge Kurullarının kararlarına uymak zorundadırlar.

Bölge Kurullarının kararlarına tebliğ veya ilân tarihinden itibaren otuz gün içinde yapılacak itirazlar, Yüksek Kurulca incelenir ve sonuca bağlanır.

Kurul üyelerinin yolluk ve gündelikleri

MADDE 62. — Yüksek Kurul ve Bölge Kurulları üyelerinden umumî harcırah hükümlerine tabi bulunanların kurul toplantıları için memuriyet mahalleri dışındaki seyahatlerinde yol giderleri ve gündelik, tabii üyelere mensup oldukları kurumlarınca; diğer üyelere, Kültür ve Turizm Bakanlığınca ödenir.

Kurullarla ilgili yönetmelik

MADDE 63. — Yüksek Kurul ile Bölge Kurullarının görev, yetki ve sorumlulukları ile bu Kurulların kendi aralarındaki ve Kültür ve Turizm Bakanlığıyla olan ilişkileri bir yönetmelikle düzenlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM

İkramiye ve Cezalar

Kültür varlıklarını bulanlara verilecek ikramiye

MADDE 64. — Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yer üstünde, yer altında ve su altında bulunan taşınır kültür varlıklarını 4 üncü maddede yazılı makam ve mercilere, aynı maddede yazılı süreler içerisinde haber verenlere :

a) Bulunan varlık, bulanın mülkü içinde ise bu Kanunun 24 üncü ve 25 inci maddeleri uygulanır. Ayrıca ikramiye verilmez.

b) Bulunan varlık başkasının mülkü içinde ise Kültür ve Turizm Bakanlığınca varlığın değeri dikkate alınarak, takdir olunacak bedelin % 80'i ikramiye olarak bulan ile mülk sahibi arasında yarı yarıya paylaşılır.

c) Kültür varlığı Devlete ait arazide bulunmuş ise, takdir olunacak bedelin % 40'ı bulana ikramiye olarak verilir.

d) Nerede bulunursa bulunsun haber verilen kültür varlığı korunması gerekli nitelikte olmadığı takdirde haber verenlere bu Kanunun 25 inci maddesindeki işlem uygulanır. Ayrıca ikramiye verilmez.

e) Nerede olursa olsun yeni bulunup da 4 üncü maddede yazılı süreler içinde haber verilmediğinden dolayı gizlenmiş sayılan kültür varlıklarını haber verenler ile, bunları yakalayan kamu görevlilerine, 1905 sayılı «Menkul ve Gayrimenkul Emval ile Bunların İntifa Haklarının ve Daimî Vergilerin Mektumlarını Haber Verenlere Verilecek İkramiyelere Dair Kanun»da taşınır mallar için gösterilen oranlar dahilinde tespit edilen bedel ikramiye olarak verilir.

f) Yukarıdaki fıkralardan herhangi biri uyarınca kültür varlıklarını bulan, haber veren veya yakalayan kişiler birden fazla ise verilecek ikramiyeler bunlar arasında eşit olarak paylaşılır.

g) Yukarıda belirtilen ikramiyelerin tahakkuk ve tediyesine ait işlemler Maliye ve Kültür ve Turizm bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak yönetmelik esaslarına göre yapılır.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Cezalar

MADDE 68. — Bu Kanunun 7 nci maddesine aykırı hareket edenler :

a) Jeolojik ve arkeolojik devirlere ait korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının yıkılmasına, bozulmasına, tahribine, yok olmasına veya her ne suretle olursa olsun zarara uğramalarına kasten sebebiyet verenler iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve ellibin liradan aşağı olmamak üzere para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu fiiller kültür varlığını yurt dışına kaçırarak maksadıyla işlenmiş ise yukarıda belirtilen ağır hapis cezası bir kat artırılır.

b) Yukarıdaki bentte yazılı fiilleri, jeolojik ve arkeolojik devirler dışında kalan döneme ait korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarına karşı işleyenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeşbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

c) Sit şartlarına ve korunma planlarında, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunca belirlenen alanlarda öngörülen şartlara aykırı izinsiz, inşaat yapan veya yaptıranlar iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve ellibin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Yapılan inşaat yıktırılır.

d) Bu Kanunda belirli usuller dışında usulsüz yıkma veya imar izni düzenleyenler iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezası, ayrıca ellibin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Usulsüz belge verenler, ilan ve tebligat yapanlar

MADDE 69. — Bu Kanunun 15 inci ve 17 nci maddelerinde yer alan yasaklara aykırı olarak belge verenler ve bu Kanunun 10 uncu maddesinde yer alan ilan veya tebligatı bilerek süresinde usulüne uygun yapmayanlar, suç diğer kanunlarda daha ağır bir cezayı gerektirmediği hallerde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeşbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Haber verme zorunluluğuna - kültür varlığı ticaretine ve ikametgâhı ticarethane olarak gösterme yasağına aykırı hareket edenler

MADDE 70. — Bu Kanunun 4, 29, 31 inci maddelerine aykırı hareket edenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeşbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Yurt dışına çıkarma yasağına aykırı hareket edenler

MADDE 71. — Bu Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı davrananlara, beş yıldan on yıla kadar ağır hapis, yüzbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

Ayrıca kültür ve tabiat varlığına el konularak müzeye mal edilir.

Bu fiillerin işlenmesi sırasında kültür varlığı olduğu bilinerek kullanılan her türlü eşya ve araçlara el konularak Kamu kuruluşlarına ait eşya ve araçlar bu hükmün dışındadır.

Tetkik ve kontrole muhalefet

MADDE 72. — Bu Kanunun 32 nci maddesinde yer alan tetkik ve kontrole muhalefet edenler ile 44 üncü maddede yer alan nakil işlerine aykırı hareket edenler altı aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeşbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Özel mülkiyete konu olanlar

MADDE 73. — Bu Kanunun 26 nci maddesine aykırı hareket edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeşbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Cezalar

MADDE 65. — Bu Kanunun 9 uncu maddesine aykırı hareket edenler :

a) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının yıkılmasına, bozulmasına, tahribine, yok olmasına veya her ne suretle olursa olsun zarara uğramalarına kasten sebebiyet verenler iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve ellibin liradan iki yüzbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu fiiller korunması gerekli kültür ve tabiat varlığını yurt dışına kaçırmak maksadıyla işlenmiş ise yukarıda belirtilen cezalar bir kat artırılır.

b) Sit şartlarına ve korunma planlarında, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunca belirlenen alanlarda öngörülen şartlara aykırı izinsiz inşaat yapan veya yaptıranlar bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve elli bin liradan ikiyüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

c) Bu Kanunda belirli usuller dışında usulsüz yıkma veya imar izni verenler iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezası, ayrıca elli bin liradan iki yüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Usulsüz belge verenler, ilân ve tebligat yapanlar

MADDE 66. — Bu Kanunun 16 ncı maddesinde yer alan yasaklara aykırı olarak belge verenler, suç diğer kanunlarda daha ağır bir cezayı gerektirmediği hallerde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası ile; bu Kanunun 7 nci maddesinde yer alan ilân veya tebligatı bilerek, süresinde usulüne uygun yapmayanlar ise, üç aydan bir yıla kadar hapis, beş bin liradan otuz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Haber verme zorunluluğuna - kültür varlığı ticaretine ve ikametgâhı ticarethane olarak gösterme yasağına aykırı hareket edenler

MADDE 67. — Bu Kanunun 4, 27, 28 inci maddelerine aykırı hareket edenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Yurt dışına çıkarma yasağına aykırı hareket edenler

MADDE 68. — Bu Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranışlara, beş yıldan on yıla kadar ağır hapis, yüz bin liradan üçyüz bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Ayrıca kültür ve tabiat varlığına el konularak müzeye teslim edilir.

Bu fiillerin işlenmesi sırasında kullanılan her türlü eşya ve araçlara el konulur. Kamu kuruluşlarına ait eşya ve araçlar bu hükmün dışındadır.

Tetkik ve kontrole muhalefet

MADDE 69. — Bu Kanunun 29 uncu maddesinde yer alan tetkik ve kontrole muhalefet edenler ile 41 inci maddede yer alan nakil işlerine aykırı hareket edenler altı aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Özel mülkiyete konu olanlar

MADDE 70. — Bu Kanunun 24 üncü maddesine aykırı hareket edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Kazı, sondaj ve araştırmaya ilişkin hükümlere aykırı hareket

MADDE 74. — Bu Kanunun 41, 45 ve 46 ncı maddelerine aykırı hareket edenler ellibin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Kamu personeline ilişkin kararlar

MADDE 75. — Bu Kanunun uygulanmasında, görevli kamu personeli hakkında yapılacak iş ve işlemler ve alınacak her türlü kararlar ve bu kararlara karşı yapılacak itirazlar, öncelikle incelenir ve sonuçlandırılır.

Özel müze ve koleksiyonculara ilişkin hükümlere aykırı hareket

MADDE 76. — Bu Kanunun 28, 33 ve 34 üncü maddelerine aykırı davrananlara, suç bu ve diğer kanunlarla daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa, üç aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeşbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası verilir.

Ruhsatsız kazı ve sondaj yapanlar

MADDE 77. — Ruhsatsız sondaj ve kazı yapanlara, iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve ellibin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası verilir. İzinsiz define araştıranlara da bir yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve yirmibeşbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası verilir. Bu fiilleri yurt dışına kültür varlıklarını kaçırma amacıyla yaptıkları anlaşılınlar ve bu fiili işleyenler kültür varlıklarının korunmasında görevli kişiler ise bu maddede yazılı cezanın iki katı verilir. Bu kişilerin ellerinde bulunan kültür varlıkları, bedel ödemeksizin alınıp, ilgili müzelere teslim edilir.

Cezaların azamî haddi

MADDE 78. — Türk Ceza Kanununun ikinci kitap, onuncu babının 1 inci ve 2 nci fasıllarında yazılı suçların konusu bu Kanunun kapsamına giren kültür varlıkları ise, Türk Ceza Kanununda yazılı cezaların azamî haddine hükmolunur.

Türk Ceza Kanununa göre asgarî veya azamî ceza verilmesi gereken hallerde, cezanın iki katına hükmolunur, 8 inci fasıl uygulanmaz; ancak, suça konu teşkil eden kültür varlığı tahribe uğramadan iade edilir veya ele geçirilirse bu cezaların yarısına hükmolunur.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Kazı, sondaj ve araştırmaya ilişkin hükümlere aykırı hareket

MADDE 71. — Bu Kanunun 38, 42 ve 43 üncü maddelerine aykırı hareket edenler elli bin liradan ikiyüz bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Kamu personeline ilişkin kararlar

MADDE 72. — Danışma Meclisinin kabul ettiği 75 inci madde, 72 nci madde olarak aynen benimsenmiştir.

Özel müze ve koleksiyonculara ilişkin hükümlere aykırı hareket

MADDE 73. — Bu Kanunun 26, 30 ve 31 inci maddelerine aykırı davrananlara, suç daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa, üç aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası verilir.

İzinsiz araştırma, kazı ve sondaj yapanlar

MADDE 74. — Ruhsatsız sondaj ve kazı yapanlara, iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve elli bin liradan ikiyüz bin liraya kadar ağır para cezası; izinsiz define araştıranlara da bir yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve yirmibeş bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası; izinsiz araştırma yapanlara elli bin liradan ikiyüz bin liraya kadar ağır para cezası verilir. Bu fiilleri yurt dışına kültür varlıklarını kaçırma amacıyla yaptıkları anlaşılınlar ve bu fiilî işleyenler kültür varlıklarının korunmasında görevli kişiler ise bu maddede yazılı cezanın iki katı verilir. Bu kişilerin ellerinde bulunan kültür varlıkları, bedel ödemeksizin alınıp, ilgili müzelere teslim edilir.

Cezaların artırılması

MADDE 75. — Türk Ceza Kanununun ikinci kitap, onuncu babının 1 inci ve 2 nci fasıllarında yazılı suçların konusu bu Kanunun kapsamına giren kültür varlıkları ise, muayyen olan ceza üçte birinden az olmak üzere, iki katına kadar artırılarak hükmolunur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

MADDE 76. — 28.2.1960 tarih ve 7463 sayılı «Hususi Şahıslara Ait Eski Eserlerle Tarihî Abidelerin İstimlakı Hakkında Kanun»; 25.4.1973 tarih ve 1710 sayılı «Eski Eserler Kanunu»; 2.7.1951 tarih ve 5805 sayılı «Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine Dair Kanun» ile 18.6.1973 tarih ve 1741 sayılı «Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine Dair 2 Temmuz 1951 tarihli ve 5805 sayılı Kanunda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun» yürürlükten kaldırılmıştır.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun 10 uncu maddesine göre tespit ve tescil işlemleri yapılırken, 19 uncu yüzyıl sonuna kadar olan döneme ait taşınmaz kültür varlıklarının malikleri, bunların korunmalarına gerek olmadığını tespitini Kültür ve Turizm Bakanlığından isteyebilirler. Bakanlık yönetmeliğine uygun bilgileri içeren bu başvuruları, görevlendirdiği uzmanlara incelettirerek, en geç üç ay içinde, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kuruluna iletir. Kurul en geç altı ay içinde konuyu inceleyip karara bağlar.

GEÇİCİ MADDE 2. — Gerçek ve tüzelkişiler, koleksiyoncular, bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde, ellerinde bulunan taşınır jeolojik ve arkeolojik varlıkları, yönetmelikte belirtildiği gibi, menşe göstermeksizin, 25 ve 26 ncı maddelere göre Devlet müzelerine satabilir veya envanter defterlerine kayıt ederek en yakın müzeye onaylatmaları şartıyla Kanunun 25 inci maddesinin son bendi hükmünden yararlanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunla kurulması öngörülen Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu oluşuncaya kadar, 5805 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu görevine devam eder.

GEÇİCİ MADDE 4. — Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunun seçimle gelen temsilci üyeleri, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki ay içinde seçilir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunda belirtilen yönetmelikler, Kanunun yayınlanmasından itibaren en geç altı ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konur.

Bu yönetmelikler Resmî Gazetede yayımlanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Yürürlükten Kaldırılan Kanunlar, Yürütme ve Yürürlük Hükümleri

Kaldırılan kanunlar

MADDE 79. — Bu Kanunla, 28.2.1960 tarih ve 7465 sayılı «Husufi Şahıslara Ait Eski Eserlerle Tarihî Abidelerin İstimlâki Hakkında Kanun», 25.4.1973 tarih ve 1710 sayılı «Eski Eserler Kanunu ile 5805 ve bu Kanunun bazı maddelerini değiştiren 1741 sayılı Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Teşkiline ve Vazifelerine Dair Kanun» yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 80. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 81. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(M. G. K.)

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun 7 nci maddesine göre tespit ve tescil işlemleri yapılırken, 19 uncu yüzyıl sonuna kadar olan döneme ait taşınmaz kültür varlıklarının malikleri, bunların korunmalarına gerek olmadığını tespitini Kültür ve Turizm Bakanlığından isteyebilirler. Kültür ve Turizm Bakanlığı yönetmeliğe uygun bilgileri içeren bu başvuruları, görevlendirdiği uzmanlara incelettirerek, en geç üç ay içinde, Yüksek Kurula iletir. Yüksek Kurul en geç altı ay içinde konuyu inceleyip karara bağlar.

GEÇİCİ MADDE 2. — Gerçek ve tüzelkişiler, koleksiyoncular, bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde, ellerinde bulunan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarını, menşe göstermeksizin, 24 ve 25 inci maddelere göre Devlet müzelerine satabilir veya envanter defterlerine kayıt ederek en yakın müzeye onaylatmaları şartıyla Kanunun 24 üncü maddesi hükmünden yararlanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 3. — Danışma Meclisinin kabul ettiği Geçici Madde 3 aynen benimsenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Danışma Meclisinin kabul ettiği Geçici Madde 4 aynen benimsenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Danışma Meclisinin kabul ettiği Geçici Madde 5 aynen benimsenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Genel Kadro Kanunu çıkıncaya kadar, bölge kurulları için bu Kanuna ekli bulunan kadro cetveli uygulanır.

Yürürlük

MADDE 77. — Danışma Meclisinin kabul ettiği 80 inci madde 77 nci madde olarak aynen benimsenmiştir.

Yürütme

MADDE 78. — Danışma Meclisinin kabul ettiği 81 inci madde, 78 inci madde olarak aynen benimsenmiştir.

Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metne Bağlı Cetvel

Kadrolara İlişkin Cetvel

Unvan	Sınıfı	Derece	Adet	Ek Gösterge
Bölge Uygulama Kurulu Büro				
Müdürü	GİH	2	4	+ 200
Müdür Yardımcısı	GİH	3	8	+ 100
Uzman	GİH	3	8	+ 100
Y. Mimar - Mimar	THS	3	8	
Y. Mimar - Mimar	THS	8	12	
Şehir Plancısı	THS	8	12	
Ressam	THS	10	4	
Memur	GİH	13	20	
Daktilo	GİH	14	16	
Şoför	GİH	14	4	
Odacı	YHS	14	12	

Not : Şimdilik dört bölgede «Bölge Uygulama Kurulu» Bürosu öngörülmüştür.

(M. G. K.)

İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metne Bağlı Cetvel

BÖLGE KURULLARININ KADROLARINA İLİŞKİN CETVEL

Unvan	Sınıfı	Derece	Adet	Ek Göstergesi
Bölge Kurulu Büro Müdürü	GİH	2	8	+ 200
Müdür Yardımcısı	GİH	3	16	+ 100
Uzman	GİH	3	16	+ 100
Y. Mimar - Mimar	THS	3	16	
Y. Mimar - Mimar	THS	8	24	
Şehir Plancısı	THS	8	24	
Ressam	THS	10	8	
Memur	GİH	13	40	
Daktilo	GİH	14	32	
Şoför	GİH	14	8	
Odacı	YHS	14	24	

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 621

2761 Sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/695; M. G. Konseyi : 1/541)

(D. Meclisi S. Sayısı : 465)

T. C.

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü : 06-3826

(1/695) 4555

23 Haziran 1983

Konu : Kanun Tasarısı.

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 22 Haziran 1983 tarihli 123 üncü Birleşiminde görüşülerek açık oy ile kabul edilen, 18.12.1982 Tarihli ve 2761 Sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Sadi IRMAK

Danışma Meclisi Başkanı

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1514/04454

13 Mayıs 1983

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 8.5.1983 tarihinde kararlaştırılan «2761 Sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçe ve ekleri ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

G E R E K Ç E
MALİYE BAKANLIĞI

BİRİNCİ MADDE :

Program	Altprogram	Ödenek türü	Faaliyet-proje	Harcama kalemi	Eklene	AÇIKLAMA
930	09	3	303	940	3 500 000 000	<p>YATIRIMLARI HIZLANDIRMA FONU</p> <p>1983 Mali Yılı Programının Uygulanması, İzlenmesi ve Koordinasyonuna ilişkin Kararname hükümlerine uyularak 1983 yılı Yatırım Programının uygulama durumuna göre gerektiğinde öncelikli sektörlerde yer alan yatırımların hızlandırılması veya yılı içinde gelişen koşullara göre öncelikli sektör ve alt sektörlerde yer alan ve programa yeni alınması gereken projelere ödenek tahsisi veya ödeneklerinin artırılmasında kullanılmak üzere söz konusu projelere ve Maliye Bakanlığı bütçesinin Kamu İktisadi Teşebbüsleri faaliyetlerine aktarılacak üzere Maliye Bakanlığı 1983 yılı bütçesinin ilgili tertibine 8 milyar lira ödenek konulmuştur.</p> <p>Mali yıl başından bugüne kadar belirtilen koşullara uygun olarak kuruluşlardan gelen teklifler Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca da değerlendirilmiş olup, uygun görülen projeler aşağıda sıralanmıştır.</p>

Kuruluş	İlave ödenek ihtiyacı (Milyar TL.)	İhtiyacın mahiyeti
Dışişleri Bakanlığı	1.000	Yurt dışı kuruluşları için 62 adet zırhlı taşıt alımı için.
Millî Eğitim Bakanlığı	50	3 adet lise binasının onarımı için.
Ankara Üniversitesi	70	50 milyon lirası 1 280 yataklı hastanenin makine teçhizatı, 20 milyon lirası da Rektörlük evi için.
İnönü Üniversitesi	50	Fen ve Edebiyat Fakülteleri için.
Marmara Üniversitesi	50	Makine - teçhizat ve büyük onarımlar için.

Kuruluş	İlave ödenek ihtiyacı (Milyar TL.)	İhtiyacın mahiyeti
Jandarma Genel Komutanlığı	400	Makine - teçhizat alımları için.
Bayındırlık Bakanlığı	1.500	Arifiye - Sincan demiryolu hattı için.
Maliye Bakanlığı	250	Elbistan Şeker Fabrikası için.
TOPLAM :	3.370	Toplam ihtiyaç 3.370 milyar liradır. Ancak yıl sonuna kadar doğabilecek küçük ihtiyaçlar göz önüne alınarak 3.500 milyar lira istenilmiştir.

Program	Altprogram	Ödenek türü	Faaliyet-proje	Harcama kalemi	Eklene	AÇIKLAMA
930	09	3	309	940	10 750 000 000	<p>YEDEK ÖDENEK</p> <p>1983 mali yılında Maliye Bakanlığı Bütçesine konulan 10 milyar liralık ödeneğin 5 milyar lirası, madde altındaki yetkiye dayanılarak belediyelere yardım için ilgili tertibe aktarılmış bulunmaktadır. Arta kalan miktar yıl sonuna kadar doğacak acil ihtiyaçların karşılanması ve hizmetlerin aksatılmadan yürütülmesi için kullanılacaktır.</p> <p>Ancak malî yıl başından bugüne kadar kuruluşlardan çeşitli konularda acil ihtiyaç talepleri intikal etmiş olup, miktar itibariyle mevcut bütçe ödeneği ile karşılanması mümkün bulunmamaktadır.</p> <p>Bu nedenle aşağıda belirtilen hizmetler için 10.744 milyar liralık ek ödenek temini zorunlu hale gelmiştir.</p>

Kuruluş	İlave ödenek ihtiyacı (Milyar TL.)	İhtiyacın mahiyeti
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü	1.194	İzmir şehir içi su dağıtım projesi için.
Ulaştırma Bakanlığı	2.000	İndependenta Gemisinin çıkarılması için.
Dışişleri Bakanlığı	3.400	Yurt dışı kuruluşlarının güvenlik önlemlerinin alınması için gerekli malzemelerin alımı için.
Kültür ve Turizm Bakanlığı	1.000	Atatürk Kültür Merkezi kamulaştırılması için.
Katma Bütçeli İdareler	3.000	Katma Bütçeli Kuruluşların Yasaları gereği T.C. Emekli Sandığına gereken ödemeleri için.
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü	0.150	Osmanlı arşivinin okunması için.
TOPLAM	10.744	Toplam ihtiyaç 10.744 milyar liradır. Ancak yıl sonuna kadar doğabilecek ihtiyaçlar göz önüne alınarak 10.750 milyar lira istenilmiştir.

Program	Altprogram	Ödenek türü	Faaliyet-proje	Harcama kalemi	Eklene	AÇIKLAMA
940	01	3	402	950	8 000 000 000	EMEKLİ SANDIĞINA ÖDEMELER
			404	950	8 000 000 000	1982 ve daha evvelki yıllarda Maliye Bakanlığı Bütçesinin Emekli Sandığına ödemeler ile ilgili tertiplerine konulan ödenekler yetmediği takdirde, Bütçe Kanununda yer alan hükme dayanılarak Maliye Bakanınca yeterince artırılabilirdi.
			405	950	9 000 000 000	1983 yılında ödenek artırımına yetki veren hükümlerin Kanun metninden çıkarılması nedeniyle, ihtiyacın ek ödenek ile karşılanması zorunlu hale gelmiş olup, 25 milyar liraya ihtiyaç bulunmaktadır.
950	01	3	501	960	15 000 000 000	İÇ VE DIŞ DEVLET BORÇLARI :
			502	960	5 000 000 000	
	02	3	511	960	110 000 000 000	1983 bütçe yılında Devletin iç ve dış borç ödemelerinin gerektirdiği ödenek ihtiyacı ayrıntılı olarak tespit edilmiş olup :
			512	960	110 000 000 000	

Program	Altprogram	Ödenek türü	Faaliyet - proje	Harcama kalemi
---------	------------	-------------	------------------	----------------

Eklenen

AÇIKLAMA

İç Devlet Borçları için	:	106 785 056 000
Dış Devlet Borçları için	:	275 780 000 000
		<hr/>
		382 565 056 000

Lira ödeneğe ihtiyaç bulunmaktadır.

Ancak, bütçe hazırlıkları sırasında, bütçe denkleğinin sağlanabilmesi için, diğer tertiplerden olduğu gibi, borçlarla ilgili tertiplerden de belirli ölçülerde ödenek kesilmesi zarureti hâsıl olmuştur.

Bu durumda 2761 sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanunu ile :

İÇ BORÇLAR : 60 000 000 000

— Konsolodie iç borçlar faizi	34 834 000 000
— Konsolide iç borçlar anaparası	25 000 000 000
— Konsolide iç borçlar genel gid.	166 000 000
DIŞ BORÇLAR :	94 577 235 000

— Konsolide dış borçlar faizi	47 878 950 000
— Konsolide dış borçlar anaparası	46 696 535 000
— Konsolide dış borçlar genel gid.	1 750 000

Lira olmak üzere toplam 154 577 235 000 lira ödenek ayrılmış bulunmaktadır.

Oysa, 1982 yılı sonu itibariyle, sene başı ödeneklere yıl içinde Bütçe Kanununun verdiği yetkiye dayanılarak eklenen ödeneklerle birlikte İç Devlet Borçlarında 59 544 871 000 liralık, Dış Devlet Borçlarında da 108 500 000 000 liralık ödeneğe ulaşılmış bulunmaktadır. Bu durumda, 1982 yılı sonu ile 1983 yılı ödeneklerinin karşılaştırılmasında, 1983 yılında İç Devlet Borçlarında 455 129 000 liralık fazlalık, Dış Devlet Borçlarında 13 922 765 000 liralık noksanlık görülmektedir.

Bütçe denkleğinin sağlanmasına yönelik kesintinin zorunlu olması yanında, ayrıca :

1. 1982 yılında çıkarılan tahvillerin 1983 yılına isabet eden anapara ve faiz taksitlerinin 1983 yılı bütçe ödenekleri içinde yer almaması,

Program
Altprogram
Ödenek türü
Faaliyet - proje
Harcama kalemi

Eklenen

AÇIKLAMA

2. 1983 yılında çıkarılmış bulunan 30 milyar liralık ve çıkarılması planlanmış bulunan tahvillerin faizlerinin 6'şar aylık ödemeli olarak tespit edilmesi ve bu tutarların 1983 yılı bütçesinde yer almaması,

3. 1978, 1979 ve 1980 Yılları Borç Erteleme Anlaşmalarının garantili ticarî borçlara ilişkin verifikasyonların bir bölümünün daha tamamlanarak, bunlara ilişkin ödemelerin kesinlik kazanması,

4. Döviz kurlarında Türk Lirası aleyhine sürekli olarak değişmelerin meydana gelmesi,

5. Bazı kredilerin kullanımlarının öngörülen miktarın üzerinde gerçekleşmesi ve buna bağlı olarak faiz tutarlarının artması,

Nedenleriyle, Devletin gerek iç borç, gerekse dış borçlarına ilişkin olarak ödemesi gereken anapara ve faizleri için 1983 yılı bütçesine konulan ödenekler yetersiz kalmıştır.

Bu itibarla, 1983 yılı Devlet iç ve dış borç ödemelerinin zamanında yerine getirilebilmesi için bu ödeneklerin aşağıda belirtilen tutarlarda artırılması zorunlu görülmektedir.

İÇ DEVLET BORÇLARI :	20 000 000 000
— Konsolide iç borçlar faizi	15 000 000 000
— Konsolide iç borçlar anaparası	5 000 000 000
DIŞ DEVLET BORÇLARI :	220 000 000 000
— Konsolide dış borçlar faizi	110 000 000 000
— Konsolide dış borçlar anaparası	110 000 000 000

Program	Altprogram	Ödenek türü	Faaliyet-proje	Harcama kalemi
111	02	2	004	710

Eklenen

Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü

AÇIKLAMA

1 000 000 000

AFGANLI MÜLTECİLERİN KONUT İHTİYACI :

2641 sayılı Kanun ile Türkiye'ye kabul edilen Afganlı göçmenlerin kesin iskânı çalışmalarına süratle devam edilmekte olup, belirlenen süre içinde tamamlanmasına çalışılmaktadır. Bu amaçla Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü 1983 yılı bütçesine 1 732 000 000 lira ödenek konulmuş olup, 1982 yılına aynı amaçla aktarılan 550 milyon lira ile birlikte 2 282 000 000 liralık inşaat ödeneği sağlanmış bulunmaktadır. Ancak, 1983 yılı birim fiyatlarına göre yapılan hesap sonucunda, söz konusu inşaatlar için takribi olarak 3 286 000 000 lira ödenek gerekmektedir. Bu nedenle, inşaatların planlanan sürede ikmal edilebilmesi için 1 000 000 000 liralık ek ödeneğe ihtiyaç bulunmaktadır.

Ek ödenek olarak istenen 280 250 000 000 liranın karşılığı, yıl içinde yapılacak bütçe tasarruflarıyla sağlanacaktır.

İKINCI MADDE :

Son yıllarda yoğunlaşan dış temsilciliklerde görevli personele yönelik terörist saldırılar nedeniyle, dış temsilciliklere güvenlik önlemleri makam ve servis taşıtı tahsis edilmesine 1979 yılından beri devam edilmektedir. Ancak, temsilcilikler arasında teröre hedef olmaları yönünden bir ayırım yapılması mümkün olmadığından, yabancı ülkelerdeki görevli personelin toplu olarak güvenlik içinde görevlerine gidip gelmelerini teminen 62 adet güvenlik önlemleri servis taşıtının satın alınabilmesi için 1 milyar liralık ilave ödeneğe ihtiyaç görülmektedir. Taşıtların birim fiyatı 85 000 ABD Doları olup (62 x 85.000 = 5.270.000) ABD Doları tutmaktadır. 1 ABD Doları = 200 TL. hesabıyla ihtiyaç milyar lira civarındadır.

ÜÇÜNCÜ VE DÖRDÜNCÜ MADDE :

Kültür ve Turizm Bakanlığı 1983 yılı bütçesine bağlı satın alınacak taşıtlar cetvelinde yer alan ve (T) cetvelinin 10 uncu sırasında kayıtlı taşıtın yurt içinde imalatının yapılmaması ve döviz transferindeki güçlükler nedeniyle bu taşıtın alımından vazgeçilerek yerine yine bir adet (T) cetvelinin 11 inci sırasında kayıtlı taşıtın alınması için, 237 sayılı Taşıtlar Kanununun 10 uncu maddesindeki «Genel ve katma bütçeli dairelerce bu Kanuna göre satın alınacak taşıtların cinsi, adedi ve hangi hizmetler için satın alınacağı her yıl bütçe kanunlarına bağlı (R) işaretli cetvelde gösterilir.» hükmüne göre adı geçen Bakanlığın 1983 mali yılı bütçesine bağlı (R) işaretli cetvelde değişiklik yapılması için teklifte bulunmaktadır. Değişiklik yapılmak suretiyle alımı istenen taşıtın fiyatı, eski taşıtın fiyatının altında olduğundan, ilave ödeneğe ihtiyaç bulunmamaktadır.

Bütçe - Plan Komisyonu Raporu

T. C.

Millî Güvenlik Konseyi

Bütçe - Plan Komisyonu

Esas No. : 1/541

Karar No. : 241

29 Haziran 1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 22 Haziran 1983 tarihli 123 üncü Birleşiminde görüşülerek açık oy ile kabul edilen «18.12.1982 Tarihli ve 2761 sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzca incelenmiştir.

Tasarı ile; 2761 sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertiplerine (280 250 000 000) liralık ödeneğin ek ödenek olarak verilmesi, aynı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Dışişleri Bakanlığı kısmının sonundaki «237 sayılı Taşıt Kanununa göre 1983 yılında satın alınacak taşıtlar» listesinin 3 üncü dış temsilcilik hizmetinde kullanılmak üzere, güvenlik önlemleri servis araçları listesinin ilişik (2) sayılı cetvelde yazılı şekilde değiştirilmesi ve yine aynı kanunun (A) işaretli cetvelin Kültür ve Turizm Bakanlığı kısmının sonundaki «237 sayılı Taşıt Kanununa göre 1983 yılında satın alınacak taşıtlar» listesinden ilişik (3) sayılı cetvelde yazılı taşıtın çıkarılarak, ilişik (4) sayılı cetvelde yazılı taşıtın eklenmesi öngörülmektedir.

Kanun tasarısının Danışma Meclisi Genel Kurulundaki görüşmeler sonucunda 1 inci maddeye bağlı (1) sayılı cetvelin 930-09-3-309-940 harcama kalemine, cari yıl içerisinde satın alınması planlanan vergi daireleri için 2 milyar liralık bir ödeneğin daha eklenerek toplam ek ödenek miktarının (282 250 000 000) liraya çıkarıldığı,

Ayrıca, yürütme maddesinde yer alan «Bu Kanunu Maliye Bakanı yürütür.» ibaresinin «Bu Kanun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.» şeklinde değiştirildiği görülmektedir.

Komisyonumuzca,

a) Danışma Meclisi metninin 1 inci maddesine bağlı (1) sayılı cetvelin 930-09-3-303-940 harcama kaleminde yer alan «Yatırımları Hızlandırma Fonu» için talep edilen 3 500 0000 000 liralık ödeneğin 1983 yılı yatırım programının uygulama durumuna göre gerektiğinde öncelikli sektörlerde yer alan yatırımların hızlandırılmasına ve 1983 yılı içinde programa yeni alınan önemli projelerin giderlerinin karşılanabilmesine yeterli olamayacağı görüşünden hareketle anılan fona 10 000 000 000 lira daha eklemek suretiyle ek ödeneğin toplam 13 500 000 000 liraya çıkarılması,

b) 930-09-3-309-940 harcama kaleminde yer alan «Yedek ödenek» için talep edilen 12 750 000 000 liralık ödeneğin daha önce bilinmeyen zorunlu giderleri karşılamak amacıyla yönelik olarak bugüne kadarki ödemeler ve gelişmeler dikkate alındığında yeterli olmayacağı görüşüyle 8 750 000 000 lira daha eklenerek toplam ek ödeneğin 21 500 000 000 liraya çıkarılması,

c) 940-01-3-405-950 harcama kalemi için talep edilen 9 000 000 000 liranın «TC Emekli Sandığına ilgili kanun, tüzük, yönetmelik ve kararname hükümlerine göre yapılacak ödemeleri» karşılamayacağı anlaşıldığından bu ödeneye 19 000 000 000 lira ilavesiyle toplam ek ödeneğin 28 000 000 000 liraya çıkarılması,

d) Öğretmen lojmanlarının yapımında gerek duyulan arsaların temininde kolaylık sağlanması ve konutların planlanan süreler içinde tamamlanabilmesi için, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin 111-02-2-001-710 harcama kalemi altına «Öğretmen konutları 775 sayılı Gecekondu Kanunu, 1164 sayılı Arsa Ofisi Kanunu ve 4947 sayılı Türkiye Emlak Kredi Bankası Kanunu gereğince elde edilen arsalar üzerine de inşa ettirilebilirler.» ibaresinin eklenmesi uygun görülmüştür.

Yukarıda açıklanan ve Komisyonumuzca benimsenmiş bu değişikliklere paralel olarak madde metni yeniden düzenlenmiş olup, 1'inci maddede ek ödenek olarak verilmesi öngörülen miktar 320 000 000 000 liraya çıkarılmış, Danışma Meclisi metninin 2 nci ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiş, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin belirtilen tertibinde öngörülen değişiklik ile ilgili düzenleme 4 üncü madde olarak tasarıya eklenmiş, Danışma Meclisince kabul edilen ve yürürlük ile yürütmeyi düzenleyen 4 ve 5 üncü maddeler 5 ve 6 ncı maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan

Hüsnü KÜÇÜKAHMET

E. Amiral

Başkan Yardımcısı

Haşmet YURTAL

Mly. Kd. Alb.

Kâtip Üye

Tahsin EKİNCİ

Mly. Kd. Bnb.

Üye

Güven BOŞGELMEZ

Üye

Mehmet KÂMILOĞLU

Üye

Doğan KAYRAN

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2761 Sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2761 sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertiplerine (280 250 000 000) liralık ek ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — 2761 sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Dışişleri Bakanlığı kısmının sonunda bulunan «237 sayılı Kanuna göre 1983 yılında satın alınacak taşıtlar» listesinin 3 - Dış Temsilcilik hizmetinde kullanılmak üzere, Güvenlik önlemleri servisi araçları listesi ilişik (2) sayılı cetvelde yazılı şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 3. — 2761 sayılı 1983 Mali Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Kültür ve Turizm Bakanlığı kısmının sonunda bulunan «237 sayılı Kanuna göre 1983 yılında satın alınacak taşıtlar» listesinden ilişik (3) sayılı cetvelde yazılı taşıtlar çıkarılmış, ilişik (4) sayılı cetvelde yazılı taşıtlar eklenmiştir.

Yürürlük

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 5. — Bu Kanunu Maliye Bakanı yürütür.

8.5.1983

Başbakan <i>B. Ulusu</i>			
Devlet Bakanı			
Başbakan Yardımcısı <i>Z. Baykara</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. İ. Öztrak</i>	Devlet Bakanı <i>M. Özgünes</i>	Devlet Bakanı V. <i>M. Özgünes</i>
Devlet Bakanı <i>S. R. Pasin</i>	Adalet Bakanı <i>R. Bayazıt</i>	Millî Savunma Bakanı <i>Ü. H. Bayülken</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Çetiner</i>
Dışişleri Bakanı V. <i>Ü. H. Bayülken</i>	Maliye Bakanı <i>A. B. Kafaoğlu</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>H. Sağlam</i>	Bayındırlık Bakanı <i>Dr. T. Önalp</i>
Ticaret Bakanı <i>K. Cantürk</i>	Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı <i>Prof. Dr. K. Kılıçturgay</i>	Gümrük ve Tekel Bakanı <i>Prof. Dr. A. Bozer</i>	Ulaştırma Bakanı <i>Prof. Dr. M. Aysan</i>
Tarım ve Orman Bakanı <i>Prof. Dr. S. Özbek</i>	Çalışma Bakanı <i>Prof. Dr. T. Esener</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>M. Turgut</i>	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı <i>F. İlkel</i>
Kültür ve Turizm Bakanı <i>İ. Evliyaoğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>Prof. Dr. A. Samsunlu</i>	Köy İş. ve Koop. Bakanı <i>M. R. Güney</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>V. Özgül</i>
	Sosyal Güvenlik Bakanı <i>S. Şide</i>		

HÜKÜMETİN TEKLİFİNE BAĞLI CETVELLER

HİZMETİN TERTİBİ

Daire Kurum Kodu	Program	Alt Program	Ödenek türü	Faaliyet/Proje	Harcama kalemi	AÇIKLAMA (1) SAYILI CETVEL	Eklenen Lira
13	930					(A) MALİYE BAKANLIĞI	
						MALİ TRANSFERLER	14 250 000 000
		09				DİĞER MALİ TRANSFERLERLE İLGİLİ ÖDE- MELER	
			3				
				303		Yatırımları hızlandırma fonu	
				940		Mali transferler	3 500 000 000
				309		Yedek ödenek (Bu miktarın 5 000 000 000 lirası belediyelere yardım olarak kullanılır.)	
				940		Mali transferler	10 750 000 000
	940					SOSYAL TRANSFERLER	25 000 000 000
		01				TC EMEKLİ SANDIĞINA ÖDEMELER	
			3				
				402		5434, 1425 ve 1301 sayılı Kanunlar gereğince TC Emek- li Sandığına yapılacak ödemeler	
				950		Sosyal transferler	8 000 000 000
				404		2022 sayılı Kanuna göre ödenecek aylıklar	
				950		Sosyal transferler	8 000 000 000

HİZMETİN TERTİBİ

Daire Kurum Kodu	Program	Alt Program	Ödenek türü	Faaliyet/Proje	Harcama kalemi	AÇIKLAMA (1) SAYILI CETVEL	Eklenen Lira
				405		TC Emekli Sandığına ilgili kanun, tüzük, yönetmelik ve kararname hükümlerine göre yapılacak diğer ödemeler	
	950			950		Sosyal transferler BORÇ ÖDEMELERİ	9 000 000 000 240 000 000 000
		01				İÇ DEVLET BORÇLARI	20 000 000 000
			3				
				501		Konsolide iç borçlar faizi	
				960		Borç ödemeleri	15 000 000 000
				502		Konsolide iç borçlar anaparası	
				960		Borç ödemeleri	5 000 000 000
		02				DIŞ DEVLET BORÇLARI	220 000 000 000
			3				
				511		Konsolide dış borçlar faizi	
				960		Borç ödemeleri	110 000 000 000
				512		Konsolide dış borçlar anaparası	
				960		Borç ödemeleri	110 000 000 000
						TOPLAM	279 250 000 000

(2) SAYILI CETVEL

DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI

237 sayılı Kanuna göre 1983 yılında satın alınacak taşıtlar.

3. Dış temsilcilik hizmetinde kullanılmak üzere.

Güvenlik önemli servis araçları.

Sıra No. : 47 (b)

Adedi : 87

TEMSİLCİNİN ADI

Atina Büyükelçiliği
Bern Büyükelçiliği
Beyrut Büyükelçiliği
Bonn Büyükelçiliği
Brüksel Büyükelçiliği
Kopenhag Büyükelçiliği
Lahey Büyükelçiliği
Londra Büyükelçiliği
Madrid Büyükelçiliği
Paris Büyükelçiliği
Roma Büyükelçiliği
Viyana Büyükelçiliği
Washington Büyükelçiliği
Ottava Büyükelçiliği
B. M. Daimî Temsilcisi
Avrupa Konseyi Daimî Delegeliği
Cenevre Daimî Delegeliği
NATO Daimî Delegeliği
OECD Daimî Delegeliği
Őam Büyükelçiliği
Tahran Büyükelçiliği
Köstence BaŐkonsolosluĐu
Burgaz BaŐkonsolosluĐu
Karaçi BaŐkonsolosluĐu
Lüksemburg Bürosu
Abu Dhabi Büyükelçiliği
Addis Ababa Büyükelçiliği
Amman Büyükelçiliği
Bağdat Büyükelçiliği
Bangkok Büyükelçiliği
Belgrad Büyükelçiliği
Brezilya Büyükelçiliği
BudapeŐte Büyükelçiliği
Buanes Aires Büyükelçiliği
BükreŐ Büyükelçiliği
Cakarta Büyükelçiliği
Cezayir Büyükelçiliği
Cidde Büyükelçiliği
Dakka Büyükelçiliği
Dakar Büyükelçiliği

Darüsselam Büyükelçiliği
Doğu Berlin Büyükelçiliği
Doha Büyükelçiliği
Dublin Büyükelçiliği
Hartum Büyükelçiliği
Havana Büyükelçiliği
Helsinki Büyükelçiliği
İslamabad Büyükelçiliği
Kâbil Büyükelçiliği
Kahire Büyükelçiliği
Kanberra Büyükelçiliği
Karakas Büyükelçiliği
KinŐasa Büyükelçiliği
Kuala Lumpur Büyükelçiliği
Kuveyt Büyükelçiliği
Lagos Büyükelçiliği
LefkoŐe Büyükelçiliği
Lizbon Büyükelçiliği
Meksika Büyükelçiliği
MogadiŐu Büyükelçiliği
Moskova Büyükelçiliği
Nairobi Büyükelçiliği
OPANDAT Daimî Temsilciliği
Oslo Büyükelçiliği
Pekin Büyükelçiliği
Prag Büyükelçiliği
Rabat Büyükelçiliği
Seul Büyükelçiliği
Sofya Büyükelçiliği
Santiago Büyükelçiliği
Tel Aviv Büyükelçiliği
Tiran Büyükelçiliği
Tokyo Büyükelçiliği
Trablus Büyükelçiliği
Tunus Büyükelçiliği
VarŐova Büyükelçiliği
Vatikan Büyükelçiliği
Yeni Delhi Büyükelçiliği
Washington Tanıtma Merkezi
Paris Tanıtma Merkezi
Stokholm Büyükelçiliği
Batum BaŐkonsolosluĐu
Filibe BaŐkonsolosluĐu
Münster BaŐkonsolosluĐu
Musul BaŐkonsolosluĐu
ÜŐküp BaŐkonsolosluĐu
Zagreb BaŐkonsolosluĐu

(3) SAYILI CETVEL
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

237 Sayılı Kanuna göre 1983 Yılında Satın Alınacak Taşıtlar

Sıra No.	Adedi	Taşıttın Cinsi	Diferansiyel	Kullanılacağı yer
10	1	Arazi binek (6 kişilik)	4 X 4	Sinema Dairesi Başkanlığı hizmetlerinde

(4) SAYILI CETVEL
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

237 Sayılı Kanuna Göre 1973 Yılında Satın Alınacak Taşıtlar

Sıra No.	Adedi	Taşıttın Cinsi	Diferansiyel	Kullanılacağı yer
11	1	Kaptı kaçtı Şehir içi hizmet için	4 X 2	Sinema Dairesi Başkanlığı hizmetlerinde

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

18.12.1982 Tarihli ve 2761 Sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2761 sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertiplerine (282 250 000 000) liralık ek ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — 2761 sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Dışişleri Bakanlığı kısmının sonunda bulunan «237 sayılı Kanuna göre 1983 yılında satın alınacak taşıtlar» listesinin 3 - Dış Temsilcilik hizmetinde kullanılmak üzere, Güvenlik önlemleri servis araçları listesi ilişik (2) sayılı cetvelde yazılı şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 3. — 2761 sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Kültür ve Turizm Bakanlığı kısmının sonunda bulunan «237 sayılı Taşıtlar Kanununa göre 1983 yılında satın alınacak taşıtlar» listesinden ilişik (3) sayılı cetvelde yazılı taşıtlar çıkarılmış, ilişik (4) sayılı cetvelde yazılı taşıtlar eklenmiştir.

Yürürlük

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 5. — Bu Kanun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

BÜTÇE - PLAN KOMİSYONU METNİ

18.12.1982 Tarihli ve 2761 Sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2761 sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertiplerine (320 000 000 000) liralık ek ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — Danışma Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Danışma Meclisi metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — 2761 sayılı 1983 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmında yer alan 111-02-2-001-710 tertibinin altına aşağıdaki ibare eklenmiştir.

«Öğretmen konutları 775 sayılı Gecekondu Kanunu, 1164 sayılı Arsa Ofisi Kanunu ve 4947 sayılı T. Emlâk Kredi Bankası Kanunu gereğince elde edilen arsalar üzerine de inşa ettirilebilirler.»

Yürürlük

MADDE 5. — Danışma Meclisi metninin 4 üncü maddesi 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 6. — Danışma Meclisi metninin 5 inci maddesi 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Daire Kurum Kodu	HİZMETİN TERTİBİ				Harcama Kalemi	(1) SAYILI CETVEL A Ç I K L A M A	Danışma	M. G. K.
	Program	Alt Program	Ödenek türü	Faaliyet/Proje			Meclisinin	Bütçe - Plan
						Kabul ettiği (1)	Kabul ettiği (1)	
						sayılı cetvel	sayılı cetvel	
						Eklenen	Eklenen	
						Lira	Lira	
13					(A)			
	930				MALİYE BAKANLIĞI			
		09			MALİ TRANSFERLER	16 250 000 000	35 000 000 000	
			3		DİĞER MALİ TRANSFERLERLE İLGİLİ ÖDE- MELER			
				303	Yatırımları hızlandırma fonu			
				940	Mali transferler	3 500 000 000	13 500 000 000	
				309	Yedek ödenek (Bu miktarın 5 000 000 000 lirası belediyelere yardım olarak kullanılır.)			
				940	Mali transferler	12 750 000 000	21 500 000 000	
	940				SOSYAL TRANSFERLER	25 000 000 000	44 000 000 000	
		01			TC EMEKLİ SANDIĞINA ÖDEMELER			
			3					
				402	5434, 1425 ve 1301 sayılı kanunlar gereğince TC Emek- li Sandığına yapılacak ödemeler			
				950	Sosyal transferler	8 000 000 000	8 000 000 000	
				404	2022 sayılı Kanuna göre ödenecek aylıklar			
				950	Sosyal transferler	8 000 000 000	8 000 000 000	
				405	TC Emekli Sandığına ilgili kanun, tüzük, yönetmelik ve kararname hükümlerine göre yapılacak diğer öde- meler			

HİZMETİN TERTİBİ

Daire Kurum Kodu	HİZMETİN TERTİBİ				Harcama Kalemi	(1) SAYILI CETVEL A Ç I K L A M A	Danışma	M, G, K ₁
	Program	Alt Program	Ödenek türü	Faaliyet/Proje			Meclisinin	Bütçe - Plan
							Kabul ettiği (1)	Kabul ettiği (1)
							sayılı cetvel	sayılı cetvel
							Eklenen	Eklenen
							Lira	Lira
	950			950	Sosyal transferler	9 000 000 000	28 000 000 000	28 000 000 000
					BORÇ ÖDEMELERİ	240 000 000 000	240 000 000 000	240 000 000 000
		01			İÇ DEVLET BORÇLARI	20 000 000 000	20 000 000 000	20 000 000 000
			3					
				501	Konsolide iç borçlar faizi			
				960	Borç ödemeleri	15 000 000 000	15 000 000 000	15 000 000 000
				502	Konsolide iç borçlar anaparası			
				960	Borç ödemeleri	5 000 000 000	5 000 000 000	5 000 000 000
		02			DIŞ DEVLET BORÇLARI	220 000 000 000	220 000 000 000	220 000 000 000
			3					
				511	Konsolide dış borçlar faizi			
				960	Borç ödemeleri	110 000 000 000	110 000 000 000	110 000 000 000
				512	Konsolide dış borçlar anaparası			
				960	Borç ödemeleri	110 000 000 000	110 000 000 000	110 000 000 000
					TOPLAM	281 250 000 000	319 000 000 000	319 000 000 000

Daire Kurum Kodu	HİZMETİN TERTİBİ				Harcama Kalemi	(1) SAYILI CETVEL A Ç I K L A M A	Danışma	M. G. K.
	Program	Alt Program	Ödenek türü	Faaliyet/Proje			Meclisinin	Bütçe - Plan
							Kabul ettiği (1)	Kabul ettiği (1)
							sayılı cetvel	sayılı cetvel
							Eklenen	Eklenen
							Lira	Lira
33						TOPRAK VE İSKÂN İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		
	111					TOPRAK - İSKÂN HİZMETLERİ	1 000 000 000	1 000 000 000
		02				ÖZEL İSKÂN HİZMETLERİ		
			2					
				004		Afganistan mültecilerinin iskânı		
					710	Yapı, tesis ve büyük onarım giderleri (TC Ziraat Bankasındaki Özel İskân Fonuna devredilir.)	1 000 000 000	1 000 000 000
						GENEL TOPLAM	282 250 000 000	320 000 000 000

D. Meclisince kabul edilen 2, 3 ve 4 sayılı cetveller Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

(2) SAYILI CETVEL

DİŐIŐLERİ BAKANLIĞI

237 sayılı Kanuna göre 1983 yılında satın alınacak taşıtlar

3. Dış temsilcilik hizmetinde kullanılmak üzere.

Güvenlik önemli servis araçları.

Sıra No. : 47 (b)

Adedi : 87

TEMSİLCİLİĞİN ADI

Atina Büyükelçiliği

Bern Büyükelçiliği

Beyrut Büyükelçiliği

Bonn Büyükelçiliği

Brüksel Büyükelçiliği

Kopenhag Büyükelçiliği

Lahey Büyükelçiliği

Londra Büyükelçiliği

Madrid Büyükelçiliği

Paris Büyükelçiliği

Roma Büyükelçiliği

Viyana Büyükelçiliği

Washington Büyükelçiliği

Ottava Büyükelçiliği

B. M. Daimi Temsilciliği

Avrupa Konseyi Daimi Deleğeliği

Cenevre Daimi Deleğeliği

NATO Daimi Deleğeliği

OECD Daimi Deleğeliği

Őam Büyükelçiliği

Tahran Büyükelçiliği

Köstence Başkonsolosluğu

Burgaz Başkonsolosluğu

Karaçi Başkonsolosluğu

Lüksemburg Bürosu

Abu Dhabi Büyükelçiliği

Addis Ababa Büyükelçiliği

Amman Büyükelçiliği

Bağdat Büyükelçiliği

Bangkok Büyükelçiliği

Belgrad Büyükelçiliği

Brezilya Büyükelçiliği

BudapeŐte Büyükelçiliği

Buanes Aires Büyükelçiliği

BükreŐ Büyükelçiliği

Cakarta Büyükelçiliği

Cezayir Büyükelçiliği

Cidde Büyükelçiliği

Dakka Büyükelçiliği

Dakar Büyükelçiliği

Dartüselam Büyükelçiliği

Doğu Berlin Büyükelçiliği

Doha Büyükelçiliği

Dublin Büyükelçiliği

Hartum Büyükelçiliği

Havana Büyükelçiliği

Helsinki Büyükelçiliği

İslamabad Büyükelçiliği

Kâbil Büyükelçiliği

Kahire Büyükelçiliği

Kanberra Büyükelçiliği

Karakas Büyükelçiliği

KinŐasa Büyükelçiliği

Kuala Lumbur Büyükelçiliği

Kuveyt Büyükelçiliği

Lagos Büyükelçiliği

LefkoŐe Büyükelçiliği

Lizbon Büyükelçiliği

Meksika Büyükelçiliği

MogadiŐu Büyükelçiliği

Moskova Büyükelçiliği

Nairobi Büyükelçiliği

OPANDAT Daimi Temsilciliği

Oslo Büyükelçiliği

Pekin Büyükelçiliği

Prag Büyükelçiliği

Rabat Büyükelçiliği

Seul Büyükelçiliği

Sofya Büyükelçiliği

Santiago Büyükelçiliği

Tel Aviv Büyükelçiliği

Tiran Büyükelçiliği

Tokyo Büyükelçiliği

Trablus Büyükelçiliği

Tunus Büyükelçiliği

VarŐova Büyükelçiliği

Vatikan Büyükelçiliği

Yeni Delhi Büyükelçiliği

Washington Tanıtma Merkezi

Paris Tanıtma Merkezi

Stokholm Büyükelçiliği

Batum Başkonsolosluğu

Filibe Başkonsolosluğu

Münster Başkonsolosluğu

Musul Başkonsolosluğu

Üskü� Başkonsolosluğu

Zagreb Başkonsolosluğu

(3) SAYILI CETVEL

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

237 Sayılı Kanuna göre 1983 Yılında Satın Alınacak Taşıtlar

Sıra No.	Adedi	Taşıtın Cinsi	Diferansiyel	Kullanılacağı yer
10	1	Arazi binek (6 kişilik)	4 × 4	Sinema Dairesi Başkanlığı hizmetlerinde

(4) SAYILI CETVEL

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

237 Sayılı Kanuna göre 1983 Yılında Satın Alınacak Taşıtlar

Sıra No.	Adedi	Taşıtın Cinsi	Diferansiyel	Kullanılacağı yer
11	1	Kaptı kaçı şehir içi hizmet için	4 × 2	Sinema Dairesi Başkanlığı hizmetlerinde

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 593'e 1 inci Ek

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifinin Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 2/52; M. G. Konseyi : 2/123)

(D. Meclisi S. Sayısı : 367)

Bütçe - Plan Komisyonu Raporu

T. C.

Millî Güvenlik Konseyi

Bütçe - Plan Komisyonu

Esas No. : 2/123

Karar No. : 231'e 1 inci Ek

29 Haziran 1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Millî Güvenlik Konseyinin 23.6.1983 tarihli 151 inci Birleşiminde görüşülmesine başlanan ve tümü üzerindeki görüşmelerinden sonra Komisyonumuza iade edilen «8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi» yeniden incelenmiştir.

Bilindiği gibi, Danışma Meclisi Genel Kurulunun 11 Mayıs 1983 tarihli 100 üncü Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen metinde yer alan «köy, kasaba ve mahalle camilerinde görev yapanların borçlandırılmaları ile ilgili hüküm, anılan yerlerde görev yapanların resmî makamlarca değil, yöre halkı tarafından görevlendirilmiş olduğu, bu görevle ilgili herhangi bir sözleşme yapılmadığı, belge düzenlenmediği gerekçeleriyle» kapsamdan çıkarılması uygun görülmüş ve madde metni buna göre düzenlenmiştir.

Ancak, teklifin Millî Güvenlik Konseyindeki görüşmeleri ışığında, köy, kasaba ve mahalle camilerinde yapılan hizmetlerin borçlandırılabilmesi için, ilgililerin bu görevleri müftülüklerce verilmiş bir belgeye istinaden yapmış olmaları ve ücretlerini dernek, vakıf, veya köy bütçesinden ödendiğinin belli kayıtlara istinaden tevsik edilmesi şartıyla borçlanma kapsamına alınmalarında bir mahzur olmayacağı sonucuna varıldığından teklifin 1 inci maddesine yeniden ekli ek madde düzenlenmiştir.

Ayrıca, yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 2 ve 3 üncü maddeler Danışma Meclisinden geldiği şekliyle aynen benimsenmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan

Hüsnü KÜÇÜKAHMET

Em. Amiral

Başkan Yardımcısı

Haşmet YURTAL

Mly. Kd. Alb.

Kâtip Üye

Tahsin EKİNCİ

Mly. Kd. Bnb.

Üye

Güven BOŞGELMEZ

Üye

Mehmet KÂMİLOĞLU

Üye

Doğan KAYRAN

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ
METİN

8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti
Emekli Sandığı Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesi
Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı TC Emekli Sandığı
Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

«EK MADDE — TC Emekli Sandığı iştirakçile-
lerinden herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabii
olmadan, Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı mül-
hak vakıf camilerinde görev yapanlarla, Diyanet İş-
leri Başkanlığına bağlı camilerde kadrolu görev ya-
pan daimî mezun imam - hatip ve müezzin - kayyum-
lara vekâlet edenler ve köy, kasaba, mahalle cami-
lerinde görev yapanlar; bu görevlerde geçmiş süreleri
için, 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununa,
20.5.1976 tarihli ve 2012 sayılı Kanunla eklenen ek
maddenin (d) fıkrasının 2 nci bendinde yer alan
esas ve oranlara göre borçlandırılır.

Köy, kasaba ve mahalle camilerinde görev ya-
panların borçlandırılacak süreleri, müftülüklerce ve-
rilecek ve mahallî mülki amirlerce onaylanacak bel-
gelerle tevsik edilir.

Bu maddeye göre yapılacak borçlandırmalar hak-
kında da, 5434 sayılı Kanunun borçlanma ile ilgili
diğer hükümleri uygulanır.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yü-
rürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar
Kurulu yürütür.

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ
BÜTÇE - PLAN KOMİSYONU METNİ

8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti
Emekli Sandığı Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesi
Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı TC Emekli Sandığı
Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE — TC Emekli Sandığı iştirakçile-
lerinden herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabii
olmadan;

a) Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı mülhak
vakıf camilerinde görev yapan ve ücretlerini bu ge-
nel müdürlükten alanlar,

b) Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı camilerde
kadrolu daimî mezun imam - hatip ve müezzin - kay-
yumlara vekâlet edenler,

c) Köy, kasaba ve mahalle camilerinde dernek,
vakıf veya köy bütçesinden ücret alarak imam - ha-
tiplik yapanlar,

Bu görevlerde geçmiş süreleri için, 5434 sayılı
TC Emekli Sandığı Kanununa 20.5.1976 tarihli ve
2012 sayılı Kanunla eklenen ek maddesinin (d) fık-
rasının 2 nci bendinde yer alan esas ve oranlara gö-
re borçlandırılırlar.

Köy, kasaba ve mahalle camilerinde yapılan hiz-
metlerin borçlandırılabilmesi için, ilgililerin bu gö-
revleri müftülükçe verilmiş bir belgeye istinaden yap-
mış olmaları ve ücretlerinin dernek, vakıf veya köy
bütçesinden ödendiğinin defter veya bordro, bu ol-
madığı takdirde vergi dairesi kayıtlarına istinaden
müftülüklerce verilmiş ve mahallî mülki amirlerce
onanmış belgelerle tevsik etmiş olmaları şarttır.

Bu maddeye göre yapılan borçlandırmalar hak-
kında da, 5434 sayılı Kanunun borçlanma ile ilgili
diğer hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Danışma Meclisi metninin 2 nci
maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Danışma Meclisi metninin 3 ün-
cü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 619

Okul Karnelerinin Tekeli Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/643; M. G. Konseyi : 1/537)

(D. Meclisi S. Sayısı : 373)

TC

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü : 06-3502 (1/643) 4071

9 Haziran 1983

Konu : Kanun Tasarısı

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 8 Haziran 1983 tarihli 115 inci Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen, Öğrencilerle İlgili Bazı Basılı Evrakın Millî Eğitim Bakanlığınca Hazırlanması, Bastırılması ve Satılması Hakkında Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur;

Gereğini arz ederim.

Sadi IRMAK

Danışma Meclisi Başkanı

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1289/05636

17 Mart 1983

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınza arzı Bakanlar Kurulunca 25.2.1982 tarihinde kararlaştırılan «Okul Karnelerinin Tekeli Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

OKUL KARNELERİNİN TEKELİ HAKKINDA KANUN TASARISI

GENEL GEREKÇE

Türk Millî Eğitiminin amaçlarının gerçekleştirilmesinde sorumluluk Devlete verilmiştir, Türkiyede eğitim ve öğretim hizmetlerinde devletin bu ödevini Millî Eğitim Bakanlığı aracılığıyla yerine getirmesi esas alınmıştır.

Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak, millî birlik ve bütünlük içinde sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmayı hızlandırmak ve Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin ortağı yapacak yurttaşlar yüceliğine erdirmek, ancak eğitime gereken önemin verilmesi ile mümkün olabilir,

Büyük Önder Atatürk; Türkiye'nin kalkınma ve ilerlemesine giden tek yolu eğitimde görerek her yaş ve düzeydeki vatandaşın eğitimine büyük önem vermiştir;

Bu görevin yerine getirilmesinde en büyük ağırlığı Millî Eğitim Bakanlığı üstlenmiştir.

Eğitimin yasalarda belirtilen amaçlara ulaşabilmesi için öncelikle yeterli fizikî kapasitenin sağlanması gereklidir. Bunun yanısıra eğitim kurumlarında iyi yetişmiş öğretmenler, eğitim teknolojisinin gerektirdiği nitelikte ders araç ve gereçleri, laboratuvar, atölye ve işlikler ile spor tesisleri ve kütüphaneler gibi eğitimin niteliğini ve kalitesini yükseltici unsurlara ihtiyaç vardır.

Ülkemizde eğitim hizmetlerinin istenilen düzeye ulaştırıldığı ve yaygınlaştığı söylenemez.

Bunun temel nedenlerinden birisi de ülkemizdeki hızlı nüfus artışıdır.

Ülkemizde her yıl ortalama 1 milyon nüfus artışı olmakta ve her öğretim yılı ilkokullarımıza yeni kayıt için yaklaşık 1 milyon çocuk başvurmaktadır.

Bu çocuklarımıza eğitim imkânlarının sağlanması için her yıl 2 500 dersliğe ihtiyaç duyulmaktadır. Bir ilkokul derslik yapımının 1982 birim maliyeti 3 600 000 TL. olduğuna göre yalnız derslik yapımı için 9 milyar liraya ihtiyaç olduğu ortaya çıkmaktadır.

Eğitimin her kademesinde Kalkınma Planında öngörülen okullaşma oranları hedeflerine ulaşamamıştır. Okullaşma oranı ilköğretimde % 89,9, ortaöğretimde ise % 24,0'dır. Ülkemizde, eğitimin nitelik ve niceliğini yükseltmek için gerekli çalışmalarda büyük güçlüklerle karşılaşıldığı ve bu alana yapılan harcama ve yatırımların Devlet Bütçesi ile yürütülmesinin güçlüğü ortadadır.

Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin genel bütçe içerisindeki yeri 1981 yılında % 9,55, 1982 yılında % 10,17 civarındadır. Ödenek yetersizliğinin yanı sıra Bakanlık Bütçesinin önemli bir bölümü zorunlu cari harcamalar için kullanıldığından transfer ve özellikle yatırım harcamaları çok düşük düzeyde kalmaktadır.

1981 yılında cari harcamalar oranı % 81 iken, yatırım harcamaları % 15, 1982'de cari harcamalar % 84'e ulaşırken yatırım harcamaları % 14,10'da kalmıştır.

Bu hususlar Millî Eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde yeni kaynak bulmak zorunluluğunu ve gereğini ortaya çıkarmıştır.

Yardımsözer halkımızın ve kuruluşlarımızın eğitim hizmetlerine katkılarını sağlamak, yaptıkları yardımları kanallize etmek kaçınılmaz olmuştur. Bu amaçla Millî Eğitim Bakanlığı Vakfı Kurulmuş olup, Vakıf Millî Eğitim Bakanlığına bağılı her tür ve derecedeki eğitim kurumlarında eğitim ve öğretimin istenilen niteliğe ve niceliğe ulaşması için maddî ve manevî katkıda bulunmak ve bu gaye ile yeni kaynaklar sağlamakla görevli kılınmıştır.

Yeni kaynaklar sağlamada ülkemizin çıkarları önplanda tutulmaktadır. Okul karneleri de eğitim hizmetlerine katkıda yeni bir kaynak olarak görülmüştür.

Okul karneleri bugüne kadar çeşitli kuruluşlarca basılmış ve satılmıştır. Konu genelde Millî Eğitim Bakanlığının sorumluluğundadır.

Değişik şekil ve kalitede karnelerin basımı, satış fiyatlarındaki farklılık ve tercihlerdeki farklılıklar bu alanda bir kargaşalığa yol açtığı gibi, zaman içerisinde Millî Eğitim Bakanlığını ve özellikle okul yönetimlerini de olumsuz etkiler altında bırakmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan bu Kanun taslağıyla; okul karnelerinin basımı, dağıtımı ve satılmasını tek elde toplayarak, bu konuda da bir sistem bütünlüğünü sağlayıp, bu hizmeti Vakıf'a devredebilmek yoluyla da eğitim hizmetleri için yeni kaynaklar yaratmayı amaçlamaktadır.

Okul karneleriyle sağlanacak gelirin sadece eğitimde yeni fizikî kapasiteler yaratılması için kullanılması düşünülduğünden karnelerin satışından elde edilecek gelir ile okul yapımına küçümsenmeyecek bir düzeyde katkı sağlanacaktır.

Bu amaçla hazırlanan «Okul Karnelerinin Tekeli Hakkında Kanun Taslağı» yasalastırıldığı takdirde, hem Devlet bütçesine dolaylı katkı sağlayacak, hemde okul karnelerinin sistemli ve kontrollü bir şekilde basımı, dağıtımı ve satışı gerçekleştirilecektir.

OKUL KARNELERİNİN TEKELİ HAKKINDA KANUNUN MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Millî Eğitim Bakanlığına bağlı her tür ve derecedeki eğitim kurumlarında, değerlendirilen öğrenci başarısını belglendirmek ve veliye tebliğini sağlamak amacı ile verilen öğrenci karnelerinin standardını ve tekelden dağıtımını sağlamak; her türlü aksaklıkları, sahteciliği önlemek amacı ile düzenlenmiştir.

Madde 2. — Millî Eğitim Bakanlığı veya Millî Eğitim Bakanlığı Vakfınca bastırılıp satılacak öğrenci karnelerinden elde edilecek gelirle, Millî Eğitim Bakanlığı Temel amaçları içinde yer alan yeni okul binaları yapmak eskilerini imar etmek suretiyle genel bütçeye katkıda bulunulacağından, her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulmasını sağlamak amacı ile düzenlenmiştir.

Madde 3. — Bu madde Millî Eğitim Bakanlığı ve Vakfınca bastırılarak öğrenci karnelerinin, ilgili kurumlar dışında elde bulundurulmasını önlemek, bulunduranlar, taklit edip basan, satan ve alanları bu tür hareketlerden caydırmak amacı ile düzenlenmiştir.

Madde 4. — Okul karnelerinin düzenlenmesini, basılmasını, okullara dağıtılmasını ve satılmasını bir sistem içinde yürütmek amacı ile düzenlenmiştir.

Madde 5. — Yürürlük maddesidir.

Madde 6. — Yürütme maddesidir.

İhtisas Komisyonu Raporu

TC

Millî Güvenlik Konseyi

İhtisas Komisyonu

Esas No. : 1/537

Karar No. : 141

24 Haziran 1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Danışma Meclisi Genel Kurulunda görüşülerek kabul edilen «Öğrencilerle İlgili Bazı Basılı Evrakın Millî Eğitim Bakanlığınca Hazırlanması, Bastırılması ve Satılması Hakkında Kanun Tasarısı» ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinin de katıldığı komisyon toplantısında incelenerek görüşülmüştür.

Eğitim ve öğretim için kullanılmak üzere, Millî Eğitim Bakanlığına ve Millî Eğitim Bakanlığı Vakfına ilave ve malî kaynak sağlamayı amaçlayan Tasarı, Komisyonumuzca uygun bulunmuştur.

Yapılan inceleme ve görüşmelerde;

1. 3 üncü maddenin başlığının, madde muhtevasına uygun olarak, değiştirilmesi,
 2. 5 inci maddedeki yasaklara aykırı hareket edenlere verilecek cezanın açıklığa kavuşturulması,
 3. 6 ncı maddeye göre çıkartılacak yönetmeliğin altı ay yerine, üç ay içerisinde yürürlüğe konulması,
- Komisyonumuzca uygun mütalaa edilmiş ve ilgili maddeler buna göre yeniden düzenlenmiştir. Raporumuz, Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Komisyon Başkanı

Cumhur EVCİL

Tuğgeneral

Üye

Erdoğan TURHAN

Öğ. Alb.

Millî Eğitim Bak.

Yük. Dnş. Krl. Bşk. Yrd.

Üye

Ahmet ÖZTEKER

Kur. Yb.

Üye

İhsan ÖZÇUKURLU

MEB. lığı Talim Terbiye

Kurulu Üyesi

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Okul Karnelerinin Tekeli Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Resmî ve özel temeleğitim ve ortaegitim kurumları öğrenci karnelerinin bastırılması ve satılması Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Bakanlık bu hakkını Millî Eğitim Bakanlığı Vakfına devredebilir.

MADDE 2. — Millî Eğitim Bakanlığı veya Millî Eğitim Bakanlığı Vakfınca basılan ve satılan okul karnelerinin geliri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

MADDE 3. — Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren Millî Eğitim Bakanlığı veya Millî Eğitim Bakanlığı Vakfı dışında okul karnesi, basan, satan, bulunduranlardan ve satın alanlardan beher karne başına, karne satış fiyatının elli misli ceza alınır.

MADDE 4. — Okul karnelerinin şekli, basılması, okullarda satılması ve diğer hususlar Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 5. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

25.2.1983

Başbakan
B. Ulusu
Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı
Z. Baykara

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztrak

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. N. Özdaş

Devlet Bakanı
S. R. Pasin

Adalet Bakanı
R. Bayazıt

Millî Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı V.
Ü. H. Bayülken

Maliye Bakanı
A. B. Kafaoğlu

Millî Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı
Prof. Dr. K. Kılıçturgay

Gümrük ve Tekel Bakanı
Prof. Dr. A. Bozer

Ulaştırma Bakanı
Prof. Dr. M. Aysan

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Tek. Bakanı
M. Turgut

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
F. İlkel

Kültür ve Turizm Bakanı
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Prof. Dr. A. Samsunlu

Köy İş. ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Öğrencilerle İlgili Bazı Basılı Evrakın Millî Eğitim Bakanlığınca Hazırlanması, Bastırılması ve Satılması Hakkında Kanun Tasarısı

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, Millî Eğitim Bakanlığınca bağlı bütün okul ve kurumlarda kullanılan bazı basılı evrakın, Millî Eğitim Bakanlığınca belli standart örneklerle göre düzenlenmesini, bastırılmasını ve satılmasını sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanunla getirilen sınırlama Millî Eğitim Bakanlığınca bağlı bütün okul ve kurumlarda kullanılan öğrenci dosyası, kimlik kartı, karnesi, sınıf geçme ve diploma defterleri ile diploma ve başarı belgelerini kapsar.

İlgili okul ve kurumlar

MADDE 3. — Resmî ve özel ilkokul, ortaokul, lise ve dengi okullar ile yaygın eğitim kurumlarında kullanılan öğrenci dosyası, kimlik kartı, karnesi, sınıf geçme ve diploma defterleri ile diploma ve başarı belgelerinin bastırılması ve satılması hakkı, Millî Eğitim Bakanlığınca aittir. Bakanlık bu hakkını Millî Eğitim Bakanlığı Vakfına devredebilir.

Muafiyet

MADDE 4. — Millî Eğitim Bakanlığı veya Millî Eğitim Bakanlığı Vakfınca bastırılan ve sattırılan üçüncü maddede adı geçen basılı evrakın geliri, her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

Ceza hükümleri

MADDE 5. — Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren Millî Eğitim Bakanlığı veya Millî Eğitim Bakanlığı Vakfı dışında bu Kanun kapsamına giren basılı evrakı, basmak, satmak, ticarî maksatla bulundurmamak, satın almak ve yaymak yasaktır.

Yönetmelik

MADDE 6. — Üçüncü maddede yazılı evrakın şekli, nitelikleri, düzenlenmesi, basılması, satılması ve fiyat tespiti ile diğer hususlar, altı ay içinde Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanarak Resmî Gazetede yayımlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Yürürlük

MADDE 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ
İHTİSAS KOMİSYONUNUN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Öğrencilerle İlgili Bazı Basılı Evrakın Millî Eğitim Bakanlığınca Hazırlanması, Bastırılması ve Satılması
Hakkında Kanun Tasarısı

Amaç

MADDE 1. — Danışma Meclisinin kabul ettiği 1 inci madde aynen benimsenmiştir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun Millî Eğitim Bakanlığınca bağlı bütün okul ve kurumlarda kullanılan öğrenci dosyası, kimlik kartı, karnesi, sınıf geçme ve diploma defterleri, diploma, başarı belgeleri ve benzeri belgeler ile ilgili hükümleri kapsar.

Basılı evrakın, bastırılması ve satılması hakkı

MADDE 3. — Resmî ve özel ilkokul, ortaokul, lise ve dengi okullar ile yaygın eğitim kurumlarında kullanılan öğrenci dosyası, kimlik kartı, karnesi, sınıf geçme ve diploma defterleri ile diploma, başarı belgeleri ve benzeri belgelerin bastırılması ve satılması hakkı, Millî Eğitim Bakanlığınca aittir. Millî Eğitim Bakanlığı, bu hakkını Millî Eğitim Bakanlığı Vakfına devredebilir.

Muafiyet

MADDE 4. — Danışma Meclisinin kabul ettiği 4 üncü madde aynen benimsenmiştir.

Ceza hükümleri

MADDE 5. — Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren, Millî Eğitim Bakanlığı veya Millî Eğitim Bakanlığı Vakfı dışında, bu Kanun kapsamına giren basılı evrakı, basmak veya satmak veya satın almak yasaktır.

Bu yasaklara aykırı davrananlar, fiilleri başka bir suç oluşturursa bile, ayrıca, ellibin liradan aşağı olmak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Yönetmelik

MADDE 6. — Üçüncü maddede yazılı evrakın şekli, nitelikleri, düzenlenmesi, basılması, satılması, fiyat tespiti ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili diğer hususlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak ve Resmî Gazetede yayımlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Yürürlük

MADDE 7. — Danışma Meclisinin kabul ettiği 7 nci madde aynen benimsenmiştir.

Yürütme

MADDE 8. — Danışma Meclisinin kabul ettiği 8 inci madde aynen benimsenmiştir.

